

Møte mandag den 15. desember 2014 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 30):

1. Innstilling fra finanskomiteen om skatter, avgifter og toll 2015 – lovsaker (Innst. 4 L (2014–2015), jf. Prop. 1 LS (2014–2015))
2. Interpellasjon fra representanten Åsmund Aukrust til utenriksministeren:

«Få land i verden er for tiden mer presset enn Libanon. Krigen i Syria har ført til at mer enn en million syriske flyktninger har bosatt seg i landet. Dette kommer i tillegg til det store antallet palestinske flyktninger som har vært der i flere tiår. På tross av at Libanon ikke har tilslutta seg flyktningkonvensjonen, har de åpnet sine grenser for dem som trenger det. Flyktningene utgjør nå mer enn en fjerdedel av Libanons befolkning. Syria-krigen har ført til politisk lammelse. Ekstremistiske grupper mobiliserer i landet, og det siste året har det vært flere terroraksjoner.

Hvordan mener utenriksministeren at Norge kan bidra for å sikre Libanons sikkerhet og stabilitet, og hvordan mener utenriksministeren at Norge kan være med og avlaste flyktnings situasjonen i landet?»
3. Innstilling fra finanskomiteen om skatter, avgifter og toll 2015 (Innst. 3 S (2014–2015), jf. Prop. 1 LS (2014–2015) og Prop. 1 S (2014–2015))
4. Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedrørende rammeområde 19 Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 Finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 90-poster, kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a. (Innst. 5 S (2014–2015), jf. Prop. 1 S (2014–2015), Prop. 1 S Tillegg 3 (2014–2015) og Prop. 17 S (2014–2015))
5. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å sette i kraft en avtale om utveksling av opplysninger i skattesaker mellom Norge og Hongkong SAR (Innst. 107 S (2014–2015), jf. Prop. 5 S (2014–2015))
6. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av toll- og avgiftsetatens grensekontroll (Innst. 101 S (2014–2015), jf. Dokument 3:7 (2013–2014))
7. Interpellasjon fra representanten Per Rune Henriksen til olje- og energiministeren:

«Situasjonen innenfor petroleumssektoren og leverandørindustrien betegnes av mange som dramatisk. Bråbrems i oljeselskapenes investeringer, modifikasjoner og vedlikehold fører til dramatiske nedbemanninger i leverandørindustrien. Dette slår særlig hardt inn i vestlandsfylkene. Antall arbeidsledige i fylkene Vest-Agder, Rogaland og Hordaland har økt med over 2 000 personer siden oktober i fjor, det utgjør 50 pst. av økningen i hele landet i denne perioden, og ledigheten forventes fortsatt å stige. Situasjonen berører flere departementers ansvarsområder. Det er uttrykt bekymring for at investeringsstopp svekker sikkerhetsnivået, ressursforvaltning totalt og framtidig nødvendig kapasitet i industrien.

Hva vil regjeringen gjøre for å hindre at en bråstopp i investeringer motivert av kapitaldisiplin i oljeselskapene svekker sikkerheten og gir varig skade på norsk petroleumsvirksomhet og leverandørindustrien?»
8. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Audun Lysbakken om at Norge tar imot de 123 syriske flyktningene som regjeringen sa nei til med henvisning til kommunenes kapasitet (Innst. 121 S (2014–2015), jf. Dokument 8:18 S (2014–2015))
9. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Dag Terje Andersen, Anette Trettebergstuen, Lise Christoffersen, Fredric Holen Bjørdal, Helga Pedersen, Kari Henriksen og Arild Grande om utarbeiding av en handlingsplan med tiltak mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet i Norge (Innst. 90 S (2014–2015), jf. Dokument 8:20 S (2014–2015))
10. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2014 under Arbeids- og sosialdepartementet (Innst. 122 S (2014–2015), jf. Prop. 20 S (2014–2015))
11. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om Statens pensjonskasse, folketrygdloven og i enkelte andre lover (justeringer i reglene om uføretrygd og ny uførepensjonsordning i offentlig tjenestepensjon mv.) (Lovvedtak 12 (2014–2015), jf. Innst. 80 L (2014–2015) og Prop. 10 L (2014–2015))
12. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdlova og einskilde andre lover (Lovvedtak 13 (2014–2015), jf. Innst. 81 L (2014–2015) og Prop. 14 L (2014–2015))
13. Stortingets vedtak til lov om endringer i tannhelsetjenesteloven (tiltak for å unngå kryssubsidiering) (Lovvedtak 14 (2014–2015), jf. Innst. 100 L (2014–2015) og Prop. 16 L (2014–2015))
14. Stortingets vedtak til lov om endringer i utlendingsloven m.m. (unntak fra taushetsplikt) (Lovvedtak 15 (2014–2015), jf. Innst. 103 L (2014–2015) og Prop. 104 L (2013–2014))
15. Stortingets vedtak til lov om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogram mv. (Lovvedtak 16 (2014–2015), jf. Innst. 65 L (2014–2015) og Prop. 123 L (2013–2014))
16. Stortingets vedtak til lov om endringer i pengespillloven og lotteriloven (tippenøkkel, private pokerlag) (Lovvedtak 17 (2014–2015), jf. Innst. 97 L (2014–2015) og Prop. 6 L (2014–2015))
17. Stortingets vedtak til lov om endringer i straffegjennomføringsloven mv. (Infolyt-systemet mv.)

- (Lovvedtak 18 (2014–2015), jf. Innst. 78 L (2014–2015) og Prop. 120 L (2013–2014))
18. Stortingets vedtak til lov om endringer i panteloven m.m. (pant i patenter og planteforedlerretter) (Lovvedtak 19 (2014–2015), jf. Innst. 77 L (2014–2015) og Prop. 101 L (2013–2014))
19. Stortingets vedtak til lov om endringer i vegtrafikkloven mv. (ruspåvirket kjøring, gebyr for forvaltningskontroll, behandling av personopplysninger og unntak fra lovens motorvognbegrep) (Lovvedtak 20 (2014–2015), jf. Innst. 114 L (2014–2015) og Prop. 115 L (2013–2014))
20. Stortingets vedtak til lov om endringer i straffeloven 1902 (forvaring) (Lovvedtak 21 (2014–2015), jf. Innst. 86 L (2014–2015) og Prop. 96 L (2013–2014))
21. Referat

Presidenten: Representantene Åsmund Aukrust, Terje Breivik, Oskar J. Grimstad, Rigmor Andersen Eide, Kenneth Svendsen, Ola Elvestuen og Tina Bru, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den møtende vararepresentant for Oslo, Ingunn Gjerstad, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger fem permisjonssøknader:

- Fra Senterpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Anne Tingelstad *Wøien* fra og med 15. desember og inntil videre
- Fra representantene Svein Roald *Hansen*, Irene *Johansen*, Geir S. *Toskedal* og Marianne *Aasen* om permisjon i tiden fra og med 16. desember til og med 18. desember – alle for å delta i møte i Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen i Strasbourg.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Disse søknader behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Akershus fylke: Are *Helseth*
 - For Oppland fylke: Ivar *Odnes*
 - For Rogaland fylke: Marie Ljones *Brekke*
 - For Østfold fylke: Wenche *Olsen* og Fredrik *Bjørnebekk*

Presidenten: Ivar Odnes er til stede og vil ta sete.

Utenriksminister Børge Brende overbrakte sju kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at Stortingets møte i dag avbrytes kl. 13.45 for Stortingets julelunsj. Videre vil presidenten foreslå at møtet settes igjen kl. 16.00 og fortsetter til dagens kart er ferdigbehandlet.

– Ingen innvendinger er kommet mot det, og det anses vedtatt.

Videre vil presidenten foreslå at Stortinget fraviker bestemmelsen i forretningsordenen § 59 første ledd og foretar votering etter at sak nr. 1 på dagens kart er ferdigbe-

handlet, og deretter samlet votering etter sakene nr. 2–20 ved slutten av dagens møte.

– Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:11:35]

Innstilling fra finanskomiteen om skatter, avgifter og toll 2015 – lovsaker (Innst. 4 L (2014–2015), jf. Prop. 1 LS (2014–2015))

Presidenten: Her vil partiene fremme sine forslag. Presidenten gir ordet til representanten Marianne Marthinsen fra Arbeiderpartiet.

Marianne Marthinsen (A) [10:12:03]: Jeg tar med dette opp forslagene nr. 1 og 2, på vegne av Arbeiderpartiet, og varsler samtidig Arbeiderpartiets støtte til forslag nr. 7, fra SV.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:12:26]: Jeg tar opp forslagene nr. 6–9, på vegne av SV, og vi vil støtte forslagene nr. 1 og 2, fra Arbeiderpartiet.

Presidenten: Sveinung Rotevatn.

Sveinung Rotevatn (V) [10:12:42]: Eg tek med dette opp forslaga frå Venstre i innstillinga.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Til denne saken er det satt fram i alt ni forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Marianne Marthinsen på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 3–5, fra Sveinung Rotevatn på vegne av Venstre
- forslagene nr. 6–9, fra Snorre Serigstad Valen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

For å redusere antall voteringer i denne saken vil presidenten etter å ha konferert med fraksjonslederne i finanskomiteen foreslå en omforent voteringsorden. De ulike partienes primærstandpunkter går klart frem av merknadene i innstillingen, og det vises i tillegg til Innst. 2 S for 2014–2015 og Innst. 3 S for 2014–2015. Dette vil i praksis bety at når vi har votert over alle mindretallsforslagene, vil ingen av partiene stemme imot innstillingens tilråding.

Presidenten vil understreke den selvfølgelige forutsetning at når partiene aksepterer en slik voteringspraksis, skal dette ikke bli brukt mot et parti ved en senere anledning.

Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag. – Det anses vedtatt.

Det votes først over forslag nr. 6, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre en gjennomgang av uføreforhøret for å finne en langsiktig løsning for de som opplever å få redusert nettoinntekt fra 1. januar 2015.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 96 mot 3 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 10.15.19)

Presidenten: Det votes så over forslagene 8–9, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om å frita elsykler for merverdiavgift.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om å innføre merverdiavgift på finansielle tjenester og avgift på margininntekter, i tråd med modellen som er beskrevet i Prop. 1 LS Skatter, avgifter og toll 2014.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil støtte forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 95 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 10.16.09)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 7, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om nullmoms på aviser i både papir- og digitalversjon, med sikte på innføring fra 1. juli 2015.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de støtter forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 57 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 10.16.32)

Presidenten: Det votes over forslagene 3–5, fra Venstre.

Forslag nr. 3 lyder:

«I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endring:

I

§ 15-3 første ledd skal lyde:

(1) Dersom merverdiavgiftspliktig omsetning og uttak i løpet av et kalenderår ikke overstiger tre mill. kroner, merverdiavgift ikke medregnet, kan skattekontoret samtykke i at omsetningsoppgave skal leveres én gang i året. Oppgaveterminen er kalenderåret.

II

Endringene under I trer i kraft fra 1. januar 2015.»

Forslag nr. 4 lyder:

«I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I

Skattebetalingsloven § 10-20 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Dette gjelder ikke forskuddsskatt for personlige skattytere.

II

Endringen under I trer i kraft straks, med virkning fra og med inntektsåret 2015.»

Forslag nr. 5 lyder:

«I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt gjøres følgende endringer:

I

§ 2-30 tredje ledd skal lyde:

(3) Forskningsinstitutt som mottar basisbevilgning fra staten, jf. retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter, er fritatt for skatteplikt for formue i og inntekt fra instituttets forskningsaktiviteter. Fritaket for formuesskatt omfatter eiendeler som hovedsakelig benyttes i instituttets forskningsaktiviteter. Et beløp som svarer til det samlede fritatte skattebeløpet etter foregående punktum, skal overføres fra forskningsinstituttets økonomiske aktiviteter til instituttets ikke-økonomiske aktiviteter.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2015.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil støtte forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Venstre ble med 93 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 10.16.58)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å notifisere en ordning med nullmoms for digitale medier.»

Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 58 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 10.17.23)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte komme tilbake til Stortinget med en presis oppstilling av forslag til statsbudsjett for 2015 på kapittel og post hvor merverdiavgiften føres på vanlig måte uten nøytral merverdiavgift.»

Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 57 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 10.17.48)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slike vedtak til

lover:

A.

Vedtak til lov
om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29
om eidegdomsskatt til kommunane

I

I lov 6. juni 1975 nr. 29 om eidegdomsskatt til kommunane gjøres følgende endringer:

§ 8 C-1 tredje ledd skal lyde:

(3) Er verdet (taksten) for bustader sett ned ved likninga etter skatteloven § 4-10 første ledd andre eller tredje punktum, utgjør skattegrunnlaget det justerte verdet multiplisert med 2,23 for primærbustad og 0,95 for sekundærbustad.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med skatteåret 2017.

B.

Vedtak til lov
om endringer i lov 12. desember 1975 nr. 59 om
dokumentavgift (dokumentavgiftsloven)

I

I lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift gjøres følgende endringer:

§ 7 fjerde ledd annet punktum oppheves.

§ 7 nytt sjettede ledd skal lyde:

Er eiendoms- eller bruksrett overtatt med hjemmel i lov til åsetespris, gjelder følgende bestemmelser. Der fast eiendom overtas på skifte av åsetesberettiget arving i henhold til skiftetakst, legges denne til grunn for avgiftsberegningen selv om arvingen ikke er best åsetesberettiget. Overtas eiendom av åsetesberettiget arving uten at overtakelsen skjer i henhold til skiftetakst eller overtas den av annen slektning i rett nedstigende linje, settes verdien til tre fjerdedeler av den antatte salgsverdi. En arving kan ikke fra samme arvelater kreve verdsettelse etter disse reglene for mer enn én eiendom eller de andeler han mottar i en eiendom. Ektefeller eller samboere ansees i denne henseende som én arvelater, selv om ekteskapet eller samboerskapet er opphørt ved døden.

II

Endringene under I trer i kraft straks.

C.

Vedtak til lov
om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om
ligningsforvaltning (ligningsloven)

I

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 4-9 nr. 1 tredje punktum skal lyde:

Departementet kan gi nærmere regler om oppgaveplikten etter denne paragraf.

§ 6-2 nr. 6 annet punktum skal lyde:

I selskap, samvirkeforetak, forening, institusjon eller innretning påhviler plikten den daglige leder av virksomheten, eller styrelederen dersom virksomheten ikke har daglig leder.

II

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endring:

Nytt tredje punktum i § 10-4 nr. 1 skal lyde:

Foregående punktum gjelder tilsvarende for deltakere som skattlegges etter skatteloven §§ 10-40 til 10-49 for poster som selskapet har gitt ukrevet etter § 4-9.

III

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 8-8 nr. 2 annet ledd skal lyde:

Tillegg i alminnelig inntekt etter skatteloven § 10-42 skal ikke medtas i nettoinntekten i skattemisten.

Nåværende § 8-8 nr. 2 annet til fjerde ledd blir tredje til nytt femte ledd.

IV

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-6 nr. 1 annet punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder den som får pålegg etter § 6-6 eller § 6-7a.

§ 6-1 nr. 2 skal lyde:

2. Skattyter som direkte eller indirekte har eierinteresse i utenlandsk selskap eller innretning, skal etter krav fra ligningsmyndighetene gi opplysninger om det utenlandske selskapet eller innretningen. Ligningsmyndighetene kan kreve at skattyter dokumenterer opplysningene på en slik måte som nevnt i nr. 1, såfremt dokumentasjonen er i skattyters besittelse. Dersom eierandelen utgjør 50 prosent eller mer, eller skattyter har bestemmende innflytelse i det utenlandske selskap eller innretning, plikter skattyter å fremskaffe opplysningene. Skattyter plikter å oppbevare dokumentasjonen i fem år etter utløpet av vedkommende inntektsår. Departementet kan i forskrift fritta for og avgrense oppbevaringsplikten, samt plikten til å fremskaffe opplysninger vedrørende utenlandsk selskap eller innretning.

Ny § 6-7a skal lyde:

§ 6-7a Pålegg om oppbevaring av regnskapsmateriale

1. Ligningsmyndighetene kan i forbindelse med kontroll pålegge bokføringspliktige som omfattes av § 4-2 nr. 1, å oppbevare regnskapsmateriale etter bokføringsloven § 13 første ledd nr. 1 til 4 i mer enn fem år etter regnskapsårets slutt.

2. I enkeltpersonforetak rettes pålegg etter nr. 1 til foretakets innehaver. I selskap, samvirkeforetak, forening, institusjon eller innretning rettes pålegget til daglig leder av virksomheten, eller styrelederen dersom virksomheten ikke har daglig leder.

V

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-2 oppheves.

§ 2-3 skal lyde:

§ 2-3 Sentrale ligningsmyndigheter

Skattedirektoratet og Skatteklagenemnda er sentrale ligningsmyndigheter.

Ny § 2-4a skal lyde:

§ 2-4a Nemndenes uavhengige stilling

1. Departementet, Skattedirektoratet, skattekontoret og Oljeskattekontoret kan ikke instruere Skatteklagenemnda, Oljeskattenemnda eller Klagenemnda for petroleumsskatt generelt eller i enkeltsaker.

2. Med unntak av endringsadgangen etter ligningsloven § 9-5 nr. 1, kan departementet, Skattedirektoratet, oljeskatteligningsmyndighetene og skattekontoret ikke endre vedtak fra Skatteklagenemnda og Klagenemnda for petroleumsskatt.

3. Saker som skal avgjøres av Skatteklagenemnda forberedes av et eget sekretariat underlagt Skattedirektoratet. Departementet, Skattedirektoratet og skattekontoret kan ikke instruere sekretariatet generelt eller i enkeltsaker.

Ny § 2-4b skal lyde:

§ 2-4b Oppnevning og organisering av Skatteklagenemnda

1. Departementet oppnevner medlemmer av Skatteklagenemnda. Skatteklagenemnda skal ha en leder og en nestleder. Departementet fastsetter hvor mange øvrige medlemmer og varamedlemmer som skal oppnevnes til Skatteklagenemnda.

2. Nemndas leder organiserer Skatteklagenemnda i avdelinger. Det skal være flere avdelinger med tre medlemmer (alminnelig avdeling) og minst én avdeling med fem medlemmer (stor avdeling).

3. Lederen for Skatteklagenemnda og nestlederen skal delta i stor avdeling. De øvrige nemndsmedlemmene skal delta i stor avdeling og alminnelig avdeling.

4. Nemndas leder fordeler saker mellom avdelingene. Alle saker skal behandles i alminnelig avdeling. Dersom alminnelig avdeling ikke avgjør saken ved enighet eller dersom minst ett av medlemmene krever det, skal saken gå videre til behandling i stor avdeling. Leder av Skatteklagenemnda kan beslutte at saker skal gå direkte til behandling i stor avdeling.

5. Departementet kan gi forskrift om krav til nemndsmedlemmenes utdanning og arbeidserfaring og om organisering av Skatteklagenemnda.

§ 2-5 skal lyde:

§ 2-5 Utelukkingsgrunner

Utelukket fra å gjøre tjeneste som medlem av nemnd som nevnt i §§ 2-3 og 2-4 er

- riksadvokaten, statsadvokater, politiembetsmenn, politiadjutanter og politifullmektiger,
- skatteoppkrevere samt tjenestemenn ved deres kontor, jf. skattebetalingsloven § 2-1,
- tjenestemenn i Skattedirektoratet og ved skattekontorene,
- enhver som er fradømt stemmerett i offentlige anliggender,
- enhver som i løpet av de siste ti årene er straffet for overtredelse av denne lov, skatteloven, skattebetalingsloven, straffeloven § 406, regnskapsloven eller lovene om merverdiavgift og om avgift på investeringer mv. og
- enhver som i løpet av de siste ti år er ilagt skjerpet tilleggsskatt etter § 10-5.

§ 2-6 oppheves.

§ 2-7 skal lyde:

§ 2-7 *Samtidige verv*

Ingen kan samtidig være medlem av, eller varamedlem til, flere enn ett ligningsorgan etter §§ 2-3 og 2-4.

§ 2-8 skal lyde:

§ 2-8 *Valg og oppnevning*

1. Medlemmer av nemnd som nevnt i §§ 2-3 og 2-4, og varamedlemmer velges eller oppnevnes for fire år.

2. Medlemmer og varamedlemmer skal gjøre tjeneste til ny oppnevning har funnet sted, selv om funksjonstiden etter nr. 1 er utløpt.

§ 3-4 nr. 4 første punktum skal lyde:

4. Skattekontorets avslag på krav etter nr. 1 kan påklages til Skattedirektoratet når avslaget er begrunnet i nr. 2 c eller e eller kravet ble satt fram under forberedelse av en sak for *Skatteklagenemnda*.

§ 3-8 nr. 1 bokstav f skal lyde:

f) han har deltatt i tidligere avgjørelse i saken som medlem av *Skatteklagenemnda* eller

§ 3-9 oppheves.

§ 3-10 oppheves.

§ 8-5 skal lyde:

§ 8-5 *Særskilt avgjørelsesmyndighet*

De verdier som er nevnt i skatteloven § 18-7 første ledd bokstavene b og c om fordeling av dem mellom kommunene fastsettes av *Skatteklagenemnda* etter oppgave fra Norges vassdrags- og energidirektorat. Før Norges vassdrags- og energidirektorat gir sin oppgave, skal det ha gitt eieren av elektrisitetsverket og *Skatteklagenemnda* anledning til å uttale seg. *Skatteklagenemndas* avgjørelser etter denne paragraf kan ikke påklages.

§ 9-2 nr. 1 bokstav b skal lyde:

b) til *Skatteklagenemnda* over skattekontorets vedtak i endringssak etter kapittel 9 eller

§ 9-5 nr. 3 skal lyde:

3. *Skattedirektoratet* kan kreve at *Skatteklagenemnda* overprøver skattekontorets vedtak i endringssak.

§ 9-5 nr. 5 oppheves.

§ 9-8 nr. 2 skal lyde:

2. Saker etter dette kapittel behandles og avgjøres av det *skattekontor departementet* bestemmer.

§ 9-11 nr. 1 første punktum skal lyde:

1. Når *Skatteklagenemnda* endrer en ligningsavgjørel-

se til fordel for skattyteren, skal skattekontoret tilkjenne skattyteren hel eller delvis dekning av statskassen for sakskostnader.

§ 9-11 nr. 2 oppheves.

§ 9-11 nr. 5 skal lyde:

5. Skattyteren kan påklage skattekontorets avgjørelse til *Skatteklagenemnda* innen tre uker etter at melding om avgjørelsen er kommet fram. *Skatteklagenemndas avgjørelse kan ikke påklages*. Bestemmelsene i nr. 1 og 4 får tilsvarende anvendelse ved endring av avgjørelse om dekning av sakskostnader.

§ 10-8 nr. 5 annet punktum skal lyde:

Skatteklagenemnda er klageorgan for vedtak truffet av Skattedirektoratet.

§ 11-1 nr. 2 tredje punktum oppheves.

VI

Endringene under I trer i kraft straks.

Endringen under II trer i kraft straks med virkning fra og med ligningen for inntektsåret 2014.

Endringene under III trer i kraft straks og får virkning fra og med skattelisten for inntektsåret 2014.

Endringene under IV trer i kraft 1. januar 2015.

Endringene under V trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Departementet kan gi overgangsbestemmelser.

D.

Vedtak til lov

om endringer i lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard

I

I lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard gjøres følgende endringer:

§ 4-5 skal lyde:

§ 4-5 *Kontrollopplysninger og ligningsoppgaver fra tredjemand*

Opplysninger om lønnsytelser skal leveres etter reglene i ligningsloven § 5-2, jf. § 5-1. Andre kontrollopplysninger og ligningsoppgaver som nevnt i ligningsloven kapittel 5 leveres til skattekontoret innen utgangen av februar året etter inntektsåret.

Departementet kan fastsette nærmere regler om levering av *opplysninger* og oppgaver som nevnt i første ledd, herunder om omfanget av *opplysningsplikten* og tid og sted for levering.

§ 4-6 annet ledd skal lyde:

Skattekontoret kan fravike *de innrapporterte opplysningene* når det er grunn til å anta at de er uriktige. Før opplysningene fravikes, skal arbeidsgiver og arbeidstaker gis en passende frist for uttalelse.

§ 4-9 bokstav b) skal lyde:

b) omfanget av *opplysningsplikten* etter dette kapittelet for grupper av skattytere,

§ 5-2 femte ledd skal lyde:

Arbeidsgiveren skal levere *opplysninger om foretatt lønnstrekk for hver kalendermåned etter reglene i a-opplysningsloven. Opplysninger om foretatt lønnstrekk skal også leveres når arbeidsgiver opphører med virksomhet på Svalbard eller aktiviteten der på annen måte opphører. Forhåndsutfylte opplysninger om arbeidsgiveren etter denne bestemmelsen kan gjøres tilgjengelig for arbeidsgiveren ved elektronisk kommunikasjon.*

II

I lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard gjøres følgende endringer:

§ 4-2 nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet, Skattedirektoratet og skattekontoret kan ikke instruere den særskilte skatteklagenemnda generelt eller i enkeltsaker. Med unntak av det som følger av § 4-7, jf. ligningsloven § 9-5 nr. 1, kan departementet og ligningsmyndighetene ikke endre vedtak fra den særskilte skatteklagenemnda.

III

Endringene under I trer i kraft fra 1. januar 2015.

Endringene under II trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Departementet kan gi overgangsbestemmelser.

E.

Vedtak til lov
om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om
folketrygd (folketrygdloven)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 23-2 åttende ledd annet punktum skal lyde:

Fritaket etter første punktum gjelder bare dersom institusjonens eller organisasjonens totale lønnsutgifter er opp til 500 000 kroner, og bare for lønnsutbetalinger opp til 50 000 kroner per ansatt.

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten er inntil 49 650 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 prosent av den del av inntekten som overstiger 49 650 kroner.

II

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 9-16 første ledd skal lyde:

Trygden yter pleiepenge og opplæringspenge etter de samme bestemmelsene som sykepenge fra trygden, se kapittel 8, men slik at det til selvstendig næringsdrivende

gis ytelse med 100 prosent av grunnlaget inntil seks ganger grunnbeløpet. Bestemmelsene om ventetid i § 8-34 andre ledd, § 8-38 andre ledd og § 8-47 sjettede ledd gjelder likevel ikke.

III

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 9-5 første ledd skal lyde:

Til en arbeidstaker, frilanser eller selvstendig næringsdrivende som har omsorg for barn, ytes det omsorgspenger dersom han eller hun er borte fra arbeidet

- på grunn av nødvendig tilsyn med og pleie av et sykt barn i hjemmet eller i helseinstitusjon,
- fordi den som har det daglige barnetilsynet er syk,
- fordi den som har det daglige barnetilsynet er forhindret fra å ha tilsyn med barnet fordi vedkommende følger et annet barn til utredning eller til innleggelse i helseinstitusjon, eller
- fordi barnet på grunn av sykdom trenger oppfølging i form av legebisøker mv. selv om barnet ikke er sykt eller pleietrengende den aktuelle dagen.

§ 9-6 sjuende ledd skal lyde:

Reglene i denne paragrafen gjelder tilsvarende for frilansere og selvstendig næringsdrivende, men slik at det ytes omsorgspenger etter utløpet av ventetiden, se § 9-9 første ledd.

Någjeldende § 9-6 sjuende ledd blir nytt åttende ledd.

§ 9-7 fjerde ledd skal lyde:

For at arbeidstakeren, frilanseren eller den selvstendige næringsdrivende skal få rett til omsorgspenger fra trygden må barnets eller barnepasserens sykdom dokumenteres med legeerklæring.

§ 9-9 første og andre ledd skal lyde:

Trygden yter omsorgspenger dersom arbeidstakeren har vært i arbeid eller i en likestilt situasjon (§ 9-2 jf § 8-2) i til sammen minst fire uker umiddelbart før fraværet, men ikke har rett til omsorgspenger fra en arbeidsgiver. Til frilansere og selvstendig næringsdrivende ytes det ikke omsorgspenger fra trygden de ti første fraværsdage (ventetid). Dersom frilanseren eller den selvstendige næringsdrivende bare har omsorg for et kronisk sykt eller funksjonshemmet barn over 12 år, ytes omsorgspenger fra og med 1. fraværsdag.

Omsorgspenger beregnes for øvrig etter de samme bestemmelsene som sykepenge fra trygden, se kapittel 8, men slik at det til selvstendig næringsdrivende gis ytelse med 100 prosent av grunnlaget inntil seks ganger grunnbeløpet.

IV

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2015.

Endringene under II trer i kraft fra 1. januar 2015.

Endringene under III trer i kraft fra 1. juli 2015.

F

Vedtak til lov
om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt
av formue og inntekt (skatteloven)

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 10-44 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Departementet kan gi nærmere regler om skattemessig oppløsning av selskap.

§ 10-48 skal lyde:

§ 10-48 *Ektefeller*

Departementet kan gi bestemmelser om at ektefeller skal anses som selvstendige deltakere i deltakerlignet selskap på nærmere vilkår, og gi nærmere regler om fordeling av selskapets overskudd, underskudd, eiendeler og gjeld mellom ektefellene.

Nåværende § 10-48 blir ny § 10-49.

§ 14-43 annet ledd skal lyde:

(2) Forhøyet avskrivningssats gjelder for bygg med en så enkel konstruksjon at det må anses å ha en brukstid på ikke over 20 år fra oppføringen. Saldo for slikt bygg kan avskrives med inntil 10 prosent. Det samme gjelder for anlegg med en brukstid på ikke over 20 år fra det er *nytt*.

II

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 9-7 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Når fordel ved uttak til gaveoverføring regnes som skattepliktig inntekt etter § 5-2, skal gavemottakers inngangsverdi settes til den utgangsverdi som giver blir skattlagt for.

§ 9-7 sjettede ledd nytt annet og tredje punktum skal lyde:

Skattepliktig gevinst på givers hånd som følge av gavesalg til mottaker i andre tilfeller enn dem som er nevnt i foregående punktum, legges til den inngangsverdi mottaker trer inn i etter første ledd. Fradragsberettiget tap på givers hånd som følge av gavesalg til mottaker trekkes fra den inngangsverdi mottaker trer inn i etter første ledd.

§ 14-48 fjerde ledd skal lyde:

Tredje ledd gjelder ikke for negativ saldo i gruppe a, c, d og j, og heller ikke for gevinstsaldo på gevinst- og tapskonto, når skattyter er eller blir hjemmehørende i annen stat i EØS, unntatt for selskap mv. som er eller blir hjemmehørende i lavskattelands innenfor EØS og som etter flyttingen ikke er reelt etablert og driver reell økonomisk aktivitet der, på tilsvarende vilkår som fastsatt i § 10-64 bokstav b. Bestemmelsene i §§ 14-45 til 14-47 gjelder for

inntektsføring av negativ saldo i gruppe a, c, d og j og gevinstsaldo på gevinst- og tapskonto etter utflyttingen. Det må stilles sikkerhet svarende til skatteforpliktelsen, i form av bankgaranti, pant i verdipapirer eller annen betryggende sikkerhet, *dersom det ved flyttingen eller på et senere tidspunkt foreligger en reell risiko for at skattekravet ikke kan inndrives*. Kravet til sikkerhetsstillelse fastsettes av Skattedirektoratet. Avgjørelsen av om det foreligger reell risiko som nevnt i tredje punktum, treffes med endelig virkning av Skattedirektoratet. *Dersom det ikke lenger foreligger reell risiko som nevnt i tredje punktum, skal Skattedirektoratet etter krav fra skattyteren treffe avgjørelse om at sikkerhetsstillelse ikke er påkrevet*. Dersom kravet om betryggende sikkerhet i et senere inntektsår ikke lenger er oppfylt, skal negativ saldo i gruppe a, c, d og j og gevinstsaldo på gevinst- og tapskonto inntektsføres i sin helhet dette året. Tredje ledd gjelder tilsvarende for skattyter som tidligere er utflyttet, og som blir hjemmehørende utenfor EØS, samt for selskap mv. som er eller blir hjemmehørende i lavskattelands innenfor EØS og ikke er reelt etablert og driver reell økonomisk aktivitet der, på tilsvarende vilkår som fastsatt i § 10-64 bokstav b.

III

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 9-14 niende ledd første og annet punktum skal lyde:

Skattyter kan kreve utsettelse med innbetaling av utflignet og forfalt skatt dersom skattyter er hjemmehørende i riket etter §§ 2-1 eller 2-2 eller anses skattemessig hjemmehørende i annen EØS-stat. Skatten skal likevel innbetales med en syvendedel av opprinnelig skattebeløp for hvert inntektsår fra og med uttaksåret.

§ 9-14 niende ledd annet til fjerde punktum blir tredje til femte punktum.

§ 9-14 niende ledd sjettede og syvende punktum skal lyde:

Avgjørelsen av om det foreligger reell risiko som nevnt i femte punktum, treffes med endelig virkning av Skattedirektoratet. Dersom det ikke lenger foreligger reell risiko som nevnt i femte punktum, skal Skattedirektoratet etter krav fra skattyteren treffe avgjørelse om at sikkerhetsstillelse ikke er påkrevet.

§ 9-14 niende ledd syvende punktum blir nytt åttende punktum.

IV

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-31 bokstav a skal lyde:

a) tilskudd til investeringer i faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr innenfor rammen av bygdeutvikling (BU-midler) innenfor det geografiske området som omfattes av § 3 i forskrift 17. juni 2014 nr. 807 og distriktsrettet investeringsstøtte etter samme

forskrift, jf. likevel § 14-44 første ledd siste punktum.

§ 14-42 annet ledd bokstav a fjerde punktum skal lyde:

Fradrag skal likevel ikke gjøres for tilskudd til bygdeutvikling (BU-midler) innenfor det geografiske området som omfattes av § 3 i forskrift 17. juni 2014 nr. 807 og distriktsrettet investeringsstøtte etter samme forskrift,

§ 14-44 første ledd annet punktum skal lyde:

Tilskudd til bygdeutvikling (BU-midler) innenfor det geografiske området som omfattes av § 3 i forskrift 17. juni 2014 nr. 807 og distriktsrettet investeringsstøtte etter samme forskrift, regnes som en del av vederlaget ved realisasjon av driftsmidlet innen fem år etter at det ble ervervet.

V

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-3 nytt niende ledd skal lyde:

(9) Denne paragraf gjelder ikke for inntekt fra deltakerlignet selskap og formue i slikt selskap, jf. §§ 10-40 til 10-49.

§ 4-10 første ledd tredje punktum skal lyde:

Verdien av annen bolig (sekundærbolig) og nærings-eiendom skal settes ned etter krav fra skattyter dersom den overstiger 84 prosent av eiendommens dokumenterte omsetningsverdi.

§ 4-10 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Prosentandelen er 25 for primærbolig og 70 for sekundærbolig.

§ 4-10 fjerde ledd nytt siste punktum skal lyde:

Verdien av nærings-eiendom settes til 70 prosent av eiendommens beregnede utleieverdi.

§ 6-32 første ledd bokstav b skal lyde:

b) Minstefradrag i pensjonsinntekt, jf. § 6-31 første ledd bokstav b, gis med 29 prosent av summen av slik inntekt.

§ 6-44 første og annet ledd skal lyde:

(1) For reiser til hjem innenfor EØS-området gis fradrag for reise mellom hjem og arbeidssted og besøksreiser etter § 6-13 etter forskrift fastsatt av departementet med utgangspunkt i reiseavstand og reisehyppighet. Fradrag er begrenset til den del av beløpet som overstiger 16 000 kroner, og gis ikke for den del av reiselengden som overstiger 75 000 km i året.

(2) For reiser til hjem utenfor EØS-området gis fradrag for dokumenterte utgifter til transport med andre transportmidler enn privatbil. Når skattyter kan dokumentere bruk av privatbil til hjemreisen, gis fradrag for utgiftene ved dette etter satser fastsatt av departementet i forskrift. Fradrag gis ikke for den del av samlede reiseutgifter som

overstiger 92 500 kroner i året, og er begrenset til den del av beløpet som overstiger 16 000 kroner.

§ 6-50 femte ledd annet punktum skal lyde:

Det gis maksimalt fradrag for gaver etter denne paragraf med til sammen 20 000 kroner årlig.

§ 6-82 første punktum skal lyde:

i. Skattyter som på grunn av sykdom eller annen varig svakhet har varig nedsatt ervervsevne av så lett karakter at det ikke gir rett til uføretrygd eller annen offentlig stønad, kan gis særfradrag i alminnelig inntekt etter en samlet vurdering av skattyterens økonomiske situasjon.

§ 10-42 sjettede ledd annet punktum skal lyde:

Innskuddet fastsettes til verdien ved utgangen av året.

§ 10-43 skal lyde:

§ 10-43 Underskudd for kommandittister og stille deltakere
Kommandittister og stille deltakere må fremføre andel av underskudd i selskapet til fradrag i senere års overskudd fra selskapet eller i gevinst ved realisasjon av andel i samme selskap. Reglene i § 14-6 gis tilsvarende anvendelse så langt de passer.

§ 11-7 sjettede ledd oppheves.

§ 15-5 annet ledd skal lyde:

(2) Fradraget gis ved skatteberegningen med 15 500 kroner i klasse 1 og 2, men får ikke virkning ved beregning av trygdeavgift og toppskatt.

§ 16-1 første ledd bokstav b, c og ny d skal lyde:

b) mottar avtalefestet pensjon (AFP) etter lov 25. juni 2010 nr. 28 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse eller andre tilsvarende avtaler eller lovfestede ordninger eller omfattes av § 12 i AFP-tilskottsloven,
c) mottar stønad etter lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerende stønad til personar med kort butid i Noreg, eller
d) er skattepliktig hit for tilsvarende pensjonsinntekt som angitt i bokstav a, b og c, fra annen EØS-stat.

§ 16-1 tredje ledd skal lyde:

(3) Fradraget nedtrappes når skattyters samlede pensjonsinntekt mv. etter § 12-2 bokstav b, i og j overstiger fastsatte beløpsgrenser. Beløpsgrensene fastsettes årlig av Stortinget i to trinn. Fradraget nedtrappes med 15,3 prosent av pensjonsinntekt mv. som overstiger beløpsgrensen i trinn 1, og med 6 prosent av pensjonsinntekt mv. som overstiger beløpsgrensen i trinn 2. Beløpsgrensene reduseres tilsvarende som etter annet ledd. Pensjonsinntekt fra utlandet som ikke er skattepliktig hit, inngår i samlet pensjonsinntekt mv. etter dette ledd. I samlet pensjonsinntekt mv. etter dette ledd inngår ikke ytelser som nevnt i skatteloven § 12-2 bokstav j og § 17-1 første ledd forut for overgang fra slike ytelser til alderspensjon i løpet av inntektsåret.

§ 16-40 annet ledd skal lyde:

(2) Følgende kostnader gir grunnlag for fradrag, dersom de også er fradragsberettiget etter kapittel 6:

- a. Skattyters kostnader til egenutført forsknings- og utviklingsprosjekt, begrenset til 15 millioner kroner i inntektsåret. Prosjektet må være godkjent av Norges forskningsråd.
- b. Skattyters kostnader til forsknings- og utviklingsprosjekt utført av forskningsinstitusjoner godkjent av Norges forskningsråd, begrenset til 33 millioner kroner i inntektsåret. Prosjektet må være godkjent av Norges forskningsråd. Samlet fradragsgrunnlag etter bokstav a og b skal ikke overstige 33 millioner kroner i inntektsåret.

§ 17-1 første ledd skal lyde:

(1) Hvis alminnelig inntekt med tillegg etter tredje ledd, fradrag tillegg i alminnelig inntekt etter § 10-42, ikke overstiger et beløp fastsatt av Stortinget, skal det ikke utlignes skatt eller trygdeavgift for skattyter som

- a) mottar overgangsstønnad etter §§ 16-7 eller 17-6 i folketrygdloven, eller
- b) mottar pensjon etter §§ 16-7 eller 17-5 i folketrygdloven.

VI

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 18-3 tiende ledd skal lyde:

(10) Av produksjon i kraftverk med generatorer som i inntektsåret har en samlet påstemplet merkeytelse under 10 000 kVA, fastsettes ikke grunnrenteinntekt.

VII

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 14-6 fjerde ledd skal lyde:

(4) Denne paragraf gjelder ikke for inntekt fra gjennomsnittslignet skogbruk, jf. § 14-81.

§ 14-7 tredje ledd skal lyde:

(3) Denne paragraf gjelder ikke for inntekt fra gjennomsnittslignet skogbruk, jf. § 14-81.

§ 14-81 annet ledd første og annet punktum skal lyde:

Gjennomsnittsligning foretas i enkeltpersonforetak. Slik ligning skal foretas når næringen har vært drevet i åtte år.

Nåværende § 14-81 annet ledd annet punktum blir nytt tredje punktum.

§ 14-82 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Inntekt fra enkeltpersonforetak av reindrift og bierverv knyttet til denne, fastsettes på følgende måte:

VIII

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-30 første ledd g. nr. 5 skal lyde:

5. Regionalt helseforetak og helseforetak. *Helseforetak skal likevel svare skatt av inntekt knyttet til sykehusapotekenes publikumsutsalg. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av forrige punktum, herunder nærmere definisjon av publikumsutsalg og om fordeling av inntekter og kostnader mellom skattefrie og skattepliktig del.*

§ 4-53 overskriften skal lyde:

§ 4-53 *Gjeldsfradrag for stat, helseforetak, fylkeskommune og kommune*

§ 4-53 første ledd skal lyde:

(1) Stat, helseforetak, fylkeskommune og kommune gis fradrag for gjeld med et beløp som svarer til halvparten av den skattepliktige bruttoformuen.

IX

Endringene under I trer i kraft straks.

Endringene under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2014.

Endringene under III trer i kraft straks med virkning for uttak fra norsk beskatningsområde fra og med inntektsåret 2014. For eiendeler og forpliktelser som nevnt i skatteloven § 9-14 tredje ledd bokstav a til c trer endringene i kraft straks med virkning for uttak fra og med 19. juni 2014.

Endringene under IV trer i kraft straks med virkning fra og med 1. juli 2014.

Endringene under V trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2015.

Endringen under VI trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

X

Endringene under VII trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2015.

Følgende overgangsregel gjelder:

Deltakere i selskap som ble gjennomsnittslignet etter skatteloven § 14-81 eller § 14-82 i inntektsåret 2014, kan velge tilsvarende gjennomsnittsligning også for etterfølgende inntektsår. Inntektsåret 2019 er siste år med gjennomsnittsligning for slike del-takere. Ved opphør av gjennomsnittsligning gjelder følgende for inntekt fra selskapet:

Dersom summen av de inntil fire siste års skattlagte skogbruksinntekter etter gjennomsnittsligning overstiger summen av de faktiske skogbruksinntekter i samme periode, skal dette gjennomsnittsoverheng komme til fradrag i skogbruksinntekten for opphørsåret. Dersom summen av de inntil fire siste års skattlagte skogbruksinntekter etter gjennomsnittsligning er lavere enn summen av de faktiske skogbruksinntekter i samme periode, skal dette gjennomsnittsoverheng tas til inntekt i opphørsåret. Denne overgangsregelen gjelder tilsvarende for inntekt fra reindrift, men slik at kun de to siste årenes skattlagte inntekt medregnes.

XI

Endringene under VIII trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2015.

Følgende overgangsregel gjelder:

Inngangsverdi for driftsmidler mv. som inngår i skattepliktig virksomhet, jf. skatteloven § 2-30 første ledd g. nr. 5 annet og tredje punktum, fastsettes til enten:

- a) *anskaffelsesverdi, tillagt senere påkostninger, eller*
- b) *markedsverdi per 1. januar 2015.*

Anskaffelsesverdi etter bokstav a) reduseres med beregnede avskrivninger etter de avskrivningsregler og avskrivningssatser som gjelder for vedkommende driftsmiddel, for eiertiden frem til og med inntektsåret 2014.

Inngangsverdi for varebeholdning settes i samsvar med skatteloven § 14-5 annet ledd.

Departementet kan gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av denne overgangsregelen.

XII

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 14-43 fjerde ledd skal lyde:

Forhøyet avskrivningssats gjelder for vogntog, lastebiler og busser. Saldo for slike kjøretøy kan avskrives med inntil 22 prosent.

Nåværende § 14-43 fjerde ledd blir nytt femte ledd.

XIII

Endringene under XII trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2015.

Følgende overgangsregel gjelder:

Departementet kan gi bestemmelse om fordeling av saldo for saldogruppe c pr. 31. desember 2014 mellom vogntog, lastebiler og busser som skal avskrives med en sats på 22 prosent og varebiler, drosjebiler og kjøretøy for transport av funksjonshemmede, som skal avskrives med en sats på 20 prosent.

G

Vedtak til lov

om endring i lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven)

I

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven) gjøres følgende endring:

§ 11-8 annet ledd skal lyde:

Medlem som er sykmeldt ved utløpet av oppsigelsesfristen, skal her anses som ufør dersom den sykdom som da var konstatert, har gitt rett til arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd innen ett år etter utløpet av oppsigelsesfristen.

II

Endringen under I trer i kraft 1. januar 2015.

H

Vedtak til lov

om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-6 første ledd bokstav g skal lyde:

g) *pensjon, livrente, uføretrygd etter folketrygdloven kapittel 12 og uføreytelser fra andre ordninger, som omfattes av skatteloven § 5-1 første ledd, § 5-40 eller § 5-42 bokstav b, jf. skatteloven § 2-3 fjerde ledd, til personer som ikke er bosatt i riket.*

Ny § 5-13c skal lyde:

§ 5-13c *Pålegg om oppbevaring av regnskapsmateriale*

1. Skattekontoret kan i forbindelse med kontroll pålegge arbeidsgivere og andre som etter loven har plikt til å foreta forskuddstrekk eller utleggstrekk, å oppbevare regnskapsmateriale etter bokføringsloven § 13 første ledd nr. 1 til 4 i mer enn fem år etter regnskapsårets slutt.

2. Enkeltpersonforetak rettes pålegg etter nr. 1 til foretakets innehaver. I selskap, samvirkeforetak, forening, institusjon eller innretning rettes pålegget til daglig leder av virksomheten, eller styrelederen dersom virksomheten ikke har daglig leder.

§ 5-15 første ledd skal lyde:

Den som får pålegg etter §§ 5-13a, 5-13c eller 5-14, kan klage over pålegget dersom vedkommende mener at han ikke har plikt eller lovlig adgang til å etterkomme pålegget.

§ 10-11 skal lyde:

§ 10-11 *Lønnstrekk til Svalbard*

Hver betalingstermin omfatter seks kalendermåneder og starter henholdsvis 1. januar og 1. juli. Lønnstrekk av inntekt på Svalbard for de seks foregående kalendermånedene forfaller til betaling hver 1. august og 1. februar. Lønnstrekk skal også betales når arbeidsgiver opphører med virksomhet på Svalbard eller aktiviteten der på annen måte opphører.

II

Endringene under I trer i kraft fra 1. januar 2015.

I

Vedtak til lov

om opphevelse av lov 6. mars 2009 nr. 13 om Statens obligasjonsfond

I

Lov 6. mars 2009 nr. 13 om Statens obligasjonsfond oppheves.

II

Loven gjelder fra og med 1. januar 2015.

J

Vedtak til lov
om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om
merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)

I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-8 skal lyde:

§ 5-8 *Viltlevende marine ressurser*

Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved fiskeres omsetning til eller gjennom fiskesalgslag som er opprettet i medhold av *fiskesalagslova*. Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved fiskesalagslagets formidling eller godkjenning av slik omsetning.

§ 8-3 første ledd bokstav c skal lyde:

c) kunst og antikviteter, med mindre kjøperen omsetter varer av samme slag i sin virksomhet eller varene er til bruk i virksomhet som nevnt i § 5-9

§ 8-6 første ledd tredje punktum og nytt fjerde og femte punktum skal lyde:

Krav om fradrag må framsettes senest tre år etter registreringen. Krav om fradrag for inngående merverdiavgift på anskaffelser som inngår i en kapitalvare som nevnt i § 9-1 annet ledd bokstav b, må framsettes innen tre år regnet fra retten til tilbakegående avgiftsoppgjør oppstod. Tidsbegrensningen i første punktum gjelder ikke for slike anskaffelser som inngår i en kapitalvare som nevnt i § 9-1 annet ledd bokstav b.

§ 16-2 sjette ledd annet punktum skal lyde:

I selskap, *samvirkeforetak*, forening, institusjon eller innretning påhviler plikten den daglige leder av virksomheten, eller styrelederen dersom virksomheten ikke har daglig leder.

§ 16-8 første ledd innledningen skal lyde:

(1) Når *avgiftssubjektets* årsregnskap er fastsatt i strid med bestemmelser i eller i medhold av regnskapsloven eller bokføringsloven eller god regnskapsskikk eller bokføringsskikk, kan avgiftsmyndighetene pålegge at ett eller flere årsregnskap revideres av en registrert eller statsautorisert revisor i samsvar med revisorloven § 2-2 for følgende selskap:

II

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-16 oppheves.

§ 15-10 fjerde ledd fjerde punktum skal lyde:

Transaksjonsoversikten skal oppbevares i *fem* år fra utgangen av det året transaksjonene er gjennomført.

Ny § 16-8a skal lyde:

§16-8a *Pålegg om oppbevaring av regnskapsmateriale*

(1) *Avgiftsmyndighetene kan i forbindelse med kontroll pålegge bokføringspliktige som plikter å sende oppgave over omsetning mv. etter denne lov eller i henhold til bestemmelser gitt med hjemmel i denne lov, å oppbevare regnskapsmateriale etter bokføringsloven § 13 første ledd nr. 1 til 4 i mer enn fem år etter regnskapsårets slutt.*

(2) *I enkeltpersonforetak rettes pålegg etter nr. 1 til foretakets innehaver. I selskap, samvirkeforetak, forening, institusjon eller innretning rettes pålegget til daglig leder av virksomheten, eller styrelederen dersom virksomheten ikke har daglig leder.*

(3) *Ligningsloven § 3-6 gjelder tilsvarende for klage over pålegg etter denne paragraf.*

III

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

§ 12-2 skal lyde:

§ 12-2 *Sentrale avgiftsmyndigheter*

Skattedirektoratet, Toll- og avgiftsdirektoratet og *Skatteklagenemnda* er sentrale avgiftsmyndigheter. *Oppnevning av medlemmer av Skatteklagenemnda, sammensetning og organisering av nemnda følger av ligningsloven §§ 2-4a, 2-4b, 2-5, 2-7 og 2-8.*

§ 19-1 første ledd første punktum skal lyde:

(1) *Skatteklagenemnda* avgjør klage over skattekontorets eller Skattedirektoratets vedtak etter § 18-1, § 18-3, § 18-4 første og annet ledd, § 21-2 og § 21-3.

§ 19-1 annet ledd oppheves.

§ 19-1 tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 19-1 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) *Klage over skattekontorets vedtak om merverdiavgift leveres til skattekontoret.*

§ 19-2 skal lyde:

§ 19-2 *Sakskostnader*

(1) Dersom *Skatteklagenemnda* endrer et vedtak til gunst for klager, avgjør skattekontoret om det skal tilkjennes sakskostnader etter forvaltningsloven § 36.

(2) Skattekontorets vedtak etter første ledd kan påklages til *Skatteklagenemnda*.

§ 20-2 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Staten kan ved søksmål få prøve om vedtak fattet av *Skatteklagenemnda* skal oppheves helt eller delvis fordi

det bygger på feil faktisk grunnlag eller uriktig oppfatning av et rettsspørsmål.

§ 20-2 annet ledd skal lyde:

(2) Søksmål rettes mot *Skatteklagenemnda* ved lederen.

§ 20-2 tredje ledd første punktum skal lyde:

(3) Søksmål må være reist innen fire måneder etter at *Skatteklagenemndas* vedtak ble truffet.

IV

V

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

§ 9-6 første ledd annet punktum skal lyde:

Fradragsført inngående merverdiavgift for slike personkjøretøy skal tilbakeføres dersom kjøretøyet i løpet av de *fire* første årene etter registreringen selges eller omdisponeres til bruk som ikke ville gitt fradragsrett.

§ 9-6 annet ledd skal lyde:

(2) I tilbakeføringsbeløpet skal det gjøres fradrag for *1/30* for hver hele måned *første år og deretter for 1/60 for hver hele måned de følgende tre år* regnet fra registreringstidspunktet.

VI

Endringene under I trer i kraft straks.

Endringene under II trer i kraft 1. januar 2015.

Endringene under III trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Departementet kan gi overgangsbestemmelser.

VII

VIII

Endringene under V trer i kraft 1. januar 2015.

Følgende overgangsregler gjelder:

Endringene gjelder for kjøretøy som er anskaffet etter 31. desember 2014.

Endringene gjelder likevel ikke for kjøretøy som er anskaffet etter 31. desember 2014 dersom

- kjøretøyene er anskaffet i henhold til bindende kjøpekontrakt inngått før 8. oktober 2014 eller*
- kjøretøyene er utleid i henhold til bindende leieavtale inngått før 8. oktober 2014.*

For slike kjøretøy vil § 9-6 slik den lyder fram til 1. januar 2015 gjelde. Kjøretøyets eier kan likevel velge å påberope seg § 9-6 slik den lyder fra 1. januar 2015.

K

Vedtak til lov

om endring i lov 9. desember 2011 nr. 52 om endringer i skatteloven

I

I lov 9. desember 2011 nr. 52 om endringer i skatteloven del V, jf. lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven), gjøres følgende endring: Overgangsregel om utfasing av særfradraget for store sykdomsutgifter skal lyde:

Skattyter som har fått særfradrag for store sykdomsutgifter etter skatteloven § 6-83 for inntektsårene 2010 og 2011, gis særfradrag for store sykdomsutgifter på tilsvarende vilkår *fra og med inntektsåret 2012*. Departementet kan i forskrift gi regler om begrensning av fradragsretten etter første punktum.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2015.

L

Vedtak til lov

om endringer i lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven)

I

I lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 overskriften skal lyde:

§ 1 *Formål og stedlig virkeområde*

§ 1 nytt annet ledd skal lyde:

Loven gjelder også for Svalbard. Departementet kan i forskrift fastsette at deler av loven ikke skal gjelde på Svalbard, eller fastsette særskilte regler for dette området.

§ 3 første ledd skal lyde:

Plikten til å gi opplysninger etter denne lov omfatter opplysninger som skal gis med hjemmel i følgende bestemmelser med tilhørende forskrifter:

- ligningsloven § 5-2,
- folketrygdloven §§ 24-2, 25-1 annet ledd og 25-10, jf. § 21-4,
- skattebetalingsloven § 5-11,
- statistikkloven § 2-2 og
- svalbardskatteloven § 5-2 femte ledd.*

§ 13 nr. 3 endringen av folketrygdloven § 24-3 første ledd endres til endring av folketrygdloven § 24-2 første ledd.

§ 13 nr. 3 endringen av folketrygdloven § 24-3 annet ledd endres til endring av folketrygdloven § 24-2 annet ledd.

§ 13 nr. 3 endringen av folketrygdloven § 24-3 tredje til femte ledd endres til endring av folketrygdloven § 24-2 tredje til femte ledd.

§ 13 nr. 3 endringen av folketrygdloven § 24-3 sjette ledd endres til endring av folketrygdloven § 24-2 sjette ledd.

§ 13 nr. 3 endringen av folketrygdloven § 24-4 endres til endring av folketrygdloven § 24-3 og skal lyde: § 24-3. *Fastsetting og innkreving av avgifter*

For fastsetting av trygdeavgift gjelder ligningslovens bestemmelser, se også § 21-16.

Dersom arbeidsgiveren ikke gir opplysninger om beregnet arbeidsgiveravgift etter § 24-2 første ledd, eller gir uriktige eller ufullstendige opplysninger, kan ligningsmyndighetene fastsette avgiften. For et slikt vedtak gjelder ligningsloven kapittel 9 om saksbehandling, §§ 10-2 til 10-5 om tilleggsatt, og § 11-2 om søksmål fra det offentlige.

Ved rettslig prøving av avgjørelser etter annet ledd gjelder ligningsloven § 11-1 tilsvarende.

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt gir eller medvirker til å gi uriktige eller ufullstendige opplysninger, eller unnlater å levere pliktige opplysninger i forbindelse med beregning, fastsetting eller endring av arbeidsgiveravgiften, straffes etter bestemmelsene i ligningsloven kapittel 12.

Departementet kan sette ned eller ettergi arbeidsgiveravgift dersom det av særlige grunner knyttet til fastsettelsen virker særlig urimelig å fastholde hele kravet.

§ 13-3 nr. 3 endring av folketrygdloven § 24-6 annet ledd endres til endring av folketrygdloven § 24-5.

II

I lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven) gjøres følgende endring:

§ 10 tredje ledd skal lyde:

Vedtak om tvangsmulkt kan påklages til *Skatteklagenemnda*.

III

Endringene under I trer i kraft straks.

Endringen under II trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Departementet kan gi overgangsbestemmelser.

M

Vedtak til lov
om overgangsregel til lov 7. desember 2012 nr. 76
del V om endringer i skatteloven

I

Ved oppheving av § 17-1 første ledd bokstav a i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven), jf. lov 7. desember 2012 nr. 76 avsnitt V, gjelder følgende overgangsregel:

Overgangsregel til endringer i skattereglene for uføretelser

Departementet kan i forskrift gi regler om skatte-fra-drag for inntektsårene 2015, 2016 og 2017 for skattytere som får en betydelig nedgang i netto inntekt etter skatt som følge av oppheving av skattebegrensningsregelen i skatteloven § 17-1 første ledd bokstav a.

II

Overgangsregelen trer i kraft straks med virkning for inntektsårene 2015, 2016 og 2017.

N

Vedtak til lov
om endringer i lov 13. desember 2013 nr. 117 om
endringer i skatteloven

I

I lov 13. desember 2013 nr. 117 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14, gjøres følgende endringer:

VIII sjette ledd tredje punktum skal lyde:

Bestemmelsen i foregående punktum gjelder likevel ikke for utdeling eller arv fra uskiftebo, når utdeling skjer etter 31. desember 2013.

Nåværende tredje punktum blir nytt fjerde punktum.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2014.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovenes overskrifter og lovene i sin helhet

Votering:

Lovenes overskrifter og lovene i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtakene vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 2 [10:18:35]

Interpellasjon fra representanten Åsmund Aukrust til utenriksministeren:

«Få land i verden er for tiden mer presset enn Libanon. Krigen i Syria har ført til at mer enn en million syriske flyktninger har bosatt seg i landet. Dette kommer i tillegg til det store antallet palestinske flyktninger som har vært der i flere tiår. På tross av at Libanon ikke har tilslutta seg flyktningkonvensjonen, har de åpnet sine grenser for dem som trenger det. Flyktningene utgjør nå mer enn en fjerdedel av Libanons befolkning. Syria-krigen har ført til politisk lammelse. Ekstremistiske grupper mobiliserer i landet, og det siste året har det vært flere terroraksjoner.

Hvordan mener utenriksministeren at Norge kan bidra for å sikre Libanons sikkerhet og stabilitet, og hvordan mener utenriksministeren at Norge kan være med og avlaste flyktningssituasjonen i landet?»

Åsmund Aukrust (A) [10:19:38]: Våren 2011 var Midtøsten preget av håp. En generasjon av ungdom reiste seg i kravet om demokrati og frihet. Diktaturer falt, og demokratiske krefter vant fram. Vi snakket om en arabisk vår. Men det ble aldri en arabisk sommer. I dag, tre år senere, har den arabiske våren blitt en iskald vinter, og det er lenge siden situasjonen i Midtøsten har vært vanskeligere. I Egypt er generalene tilbake i presidentpalasset. Folket i Bahrain har ikke fått sin frihet. I sommer var Gazas befolk-

ning nok en gang under bombeangrep, og en framforhandlet løsning mellom Israel og Palestina er lenger unna enn på lenge. I Syria er vi vitne til den største humanitære katastrofen på mange tiår. Dødstallene overstiger våre verste mareritt, og millioner av mennesker er drevet på flukt. Med IS' mobilisering i Syria og Irak ser vi overgrep som ikke er til å fatte.

Dette er et alvorlig bilde, og Norge må engasjere seg. For dette angår oss. Det angår vår egen sikkerhet, men framfor alt – det angår vår felles menneskelige solidaritet. Og det er i dette bildet av kaos og katastrofer det også er viktig å ta vare på det som faktisk fungerer. Vi må ha oppmerksomheten vår rettet også dit det ikke brenner aller mest.

Libanon har en historie med borgerkrig og konflikter med naboland, men er i dag et av de landene som faktisk har hatt stabilitet. Det er kanskje det mest moderne og demokratiske arabiske landet. Det er et land som trenger vår oppmerksomhet, for nesten uansett hva vi diskuterer om Midtøsten, har Libanon en rolle. Mangeårig NRK-korrespondent Odd Karsten Tveit har kalt Libanon Midtøstens teaterscene. Alt som skjer i Midtøsten, får konsekvenser for Libanon, alt som skjer i Libanon, får konsekvenser for resten av regionen. Derfor har jeg ønsket å ha denne debatten – for å høre utenriksministerens syn på vårt arbeid i Libanon og hva vi kan gjøre for å være med og sikre stabilitet og sikkerhet i dette landet.

Norge har et kjærlighetsbånd til Libanon. Tusenvis av unge gutter og jenter har tjenestegjort i UNIFILs styrker. Da vi trakk oss ut i 1998, var det over 20 000 nordmenn som hadde vært i Libanon med de blå hjelmene for å beskytte freden. Det er vel lite, om noe, som har forandret norsk Midtøsten-politikk mer enn historiene om hva disse har opplevd. Da de dro ut, var Norge et av de mest Israelvennlige landene i Europa, men deres fortellinger om Israels brutale overgrep gjorde at Norge gradvis forandret posisjon og ble et av de landene som oftest talte palestineres sak. Våre styrker i Libanon har vært viktige for norsk utenrikspolitikk. Det er den ene delen av vår forbindelse.

Den andre er alle de som har vært i Libanon og drevet med solidaritetsarbeid, som har drevet sykehus gjennom NORWAC, som har ryddet miner gjennom Norsk Folkehjelp, eller som har drevet flyktingleirer med Flyktinghjelpen. Mange nordmenn har engasjert seg stort og bidratt til viktig humanitært arbeid. Norge har vært der for våre venner i Libanon, nå trenger de oss mer enn på lenge. Det er få land i verden som er mer presset enn dem, med konflikter på alle kanter og med mobilisering internt i eget land.

Krigen i Syria gjør at både Hizbollah, som støtter Assad, og IS' fremmedkrigere utgjør en alvorlig fare for Libanons stabilitet. I sommer var det tre selvmordsaksjoner i Beirut sentrum i løpet av én uke, en av dem midt i sentrum. Heldigvis klarte politistyrker å minimere de sivile tapene, men det var et alvorlig varsel om hvilke farer disse gruppene utgjør. IS må bekjempes på alle plan. Arbeiderpartiet har derfor støttet en militær deltakelse for å bekjempe denne terrorgruppen. Bekymringen er at det er

debatten om det militære som skal få all vår oppmerksomhet. For å vinne denne kampen må vi møte IS på alle områder. De må møtes politisk, humanitært og sivilt. Dette er minst like viktig som det militære, og det er viktig også å være til stede i de områdene de ikke har fått skikkelig rotfeste så langt, men hvor det kan gå virkelig galt. Derfor må Libanon inn i et helhetlig bilde i kampen mot ekstremisme.

Hvilken rolle mener utenriksministeren Libanon kan spille i kampen mot terror og ekstremisme, og hvordan kan vi beskytte dem fra å gå utenfor stupet?

Det er i dag politisk lammelse i Libanon. Etter drapet på Rafiq Hariri i 2005 har det politiske systemet vært fragmentert og splittet. Det har vært to hovedfraksjoner, hovedsakelig basert på Syrias innflytelse. I perioder har ikke landet hatt regjering, og valg har vært utsatt. Nå, som de som mest trenger et samlende og sterkt styresett, står de svakt og splittet tilbake. Det er en utfordring som kan føre til sammenbrudd.

Den aller største virkningen for Libanon av krigen i Syria er de enorme flyktningsstrømmene. Libanon har ikke ratifisert FNs flyktingkonvensjon. Likevel er det få land i verden som har gjort mer for flyktninger enn nettopp dem. De siste tre årene har mer enn én million syriske flyktninger bosatt seg i landet. De utgjør nå en fjerdedel av landets befolkning. Det er klart at dette setter våre debatter om flyktingpolitikk i et ganske annet perspektiv. For å vise styrkeforholdet – det er som om alle innbyggerne i Canada og Mexico skulle bosatt seg i USA i løpet av tre år. Det er knapt mulig å forklare og forstå hvilke utfordringer dette byr på – sosiale problemer, arbeidsledighet, sosial dumping, kriminalitet og politisk uro.

Verden må stille opp for Syrias flyktninger. Vi må støtte Libanon og andre naboland i deres viktige bidrag. Vi må støtte FN-organisasjoner som f.eks. Høykommissæren for flyktninger og UNRWA. Flyktingene har kommet seg ut av krigen, men hvilken framtid har de? Det er ingenting som tyder på at de kan vende hjem på veldig, veldig lenge. Hvordan sikrer vi at deres rettigheter ivaretas? Hvordan gir vi barna et håp om en framtid? Stiller vi opp med utdanning og helse, eller gjør vi dem til evige flyktninger?

Vi kan snakke om generasjoner som kan gå tapt om verden ikke reagerer. Vi skal stille opp for dem i nabolandene – for Libanons mer enn én million flyktninger, for dem som er i Jordan, i Tyrkia og i Irak. Men vi må også gjøre mer selv. Europa må stille opp, både fordi vi kan, og rett og slett fordi det er fullt i nabolandene. Det er ingen steder å være lenger.

Jeg er klar over at det ikke er utenriksministeren som har ansvaret for hvor mange syriske flyktninger Norge skal ta imot, men jeg håper han engasjerer seg for saken, både her hjemme og i møte med sine kolleger i andre europeiske land. Hele Europa må stille opp.

Det er viktig hvor mange vi tar imot, men kanskje er det viktigste: Hvem er det vi tar imot? På hvilken måte kan vi være en avlastning? Vi mener vi må ta imot dem som trenger det aller mest, de som har det aller verst i leirene i Libanon – skadde, funksjonshemmede, de med de største traumene. Derfor håper jeg utenriksministeren engasjerer

seg internt i regjeringen for hvordan Norge kan gjøre mer. Senere i dag skal Stortinget diskutere hvorfor regjeringen avviste bønner fra FN om å ta imot drøyt 100 skadde syriske flyktninger. Vi har hørt at argumentet er kapasiteten i norske kommuner. Jeg håper ikke befolkningen i Libanon hørte det svaret.

De syriske flyktningene i Libanon kommer på toppen av de 200 000–300 000 palestinske flyktningene som har vært der i tiår. Dessverre vil historien ofte ha det til at det er de palestinske flyktningene som kommer aller nederst på rankingen når konflikter i Midtøsten oppstår. Sånn er det også nå. I Libanon har de palestinske flyktningene endt opp som evige flyktninger med veldig begrenset rett til arbeid og bosted. De bor i overfylte flyktningleirer uten håp for fremtiden. Flertallet av dem lever i fattigdom, en del av dem i ekstrem fattigdom. Det er ingen grunn til å tro at de vil få flere rettigheter i årene som kommer. Tvert imot – situasjonen med de syriske flyktningene har gjort det verre for dem. Disse er glemt av verden – ja, om de ikke er glemt, er de i alle fall ignorert. Vi kan ikke tillate at det er hundretusener av mennesker som i tiår på tiår lever uten å få helt elementære rettigheter.

Hvordan engasjerer utenriksministeren seg for de palestinske flyktningene i Libanon?

Libanon er et hardt presset land med både intern uro og konflikter rundt seg på alle kanter. De bør være en del av løsningen på de politiske og humanitære krisene i området, ikke en forsterkning av problemet. Da trenger de større plass på det politiske kartet – her i Europa, her i Norge. Denne debatten er i så måte et lite bidrag for å gjøre nettopp det, og jeg ser fram til å høre utenriksministerens vurderinger.

Utenriksminister Børge Brende [10:29:44]: Libanon rammes hardt av krigen i Syria. En rekke aktører kjemper mot hverandre eller koordinerer operasjoner i grenseområdet mellom Libanon og Syria. Jeg deler derfor fullt ut representanten Aukrusts bekymring, og jeg takker for et viktig initiativ gjennom denne interpellasjonen.

Konflikten i Syria og den tilhørende flyktningstrømmen er en stor belastning for Libanon. Libanon tar brorparten av byrden med flyktninger fra Syria, både i absolutte tall og i forhold til landets eget innbyggertall og areal. Nærmere en tredjedel av Libanons befolkning er nå syriske flyktninger. Ifølge FNs høykommissær for flyktninger er Libanon det landet i verden som har flest flyktninger i forhold til egen befolkning. Så å si alle flyktningene bor utenfor leirer. Deres tilstedeværelse skaper naturlig nok utfordringer, ikke minst fordi situasjonen fører til stadig større knapphet på ressurser. Et flertall av flyktningene befinner seg i landets fattigste områder. Infrastruktur som vannforsyning, veier og strøm er dårlig utbygd og lite tilgjengelig. Jeg har selv vært i Libanon og sett dette, og Norge har trappet opp vår bistand og vår humanitære støtte betraktelig i løpet av det siste halvannet året.

Flyktningstrømmen legger press på allerede begrensede ressurser og fører til større trengsel på arbeidsmarkedet. Noen av de samme trekkene ser man også i Jordan. I denne situasjonen er det selvsagt helt nødvendig at Norge og det

internasjonale samfunnet hjelper Libanon med å ivareta flyktningenes behov. Samtidig må vi hjelpe Libanon med å ivareta sine forpliktelser overfor egne borgere. Dette må vi gjøre av humanitære hensyn. Vi må også støtte opp om den politiske stabiliteten og motvirke radikaliserings, noe som representanten Aukrust også var inne på.

Regjeringen prioriterer humanitær bistand til ofre for konflikten i Syria og Irak og støtte til samfunn som mottar store grupper som er fordrevet. Sammen med regionale og internasjonale aktører, inklusiv FN, arbeider vi for en politisk løsning i Syria og regionen. Dette arbeidet er krevende. Men det er også helt nødvendig. Kun en politisk løsning kan legge grunnlaget for en positiv utvikling i Libanon og regionen.

Norsk deltakelse i den internasjonale koalisjonen for bekjempelse av ISIL i Irak er en del av dette bildet. Den militære kapasitetsbyggingen vi skal bidra til i Irak, har til hensikt å gjøre landet mer motstandsdyktig mot ekstremisme. Dette er en del av vår innsats for å sikre sikkerhet og stabilitet i Libanon og andre naboland.

Norge skal fortsette å være blant de største humanitære bidragsyterne til Syria. Den totale Syria-responsen for 2014 beløper seg til nærmere 1 mrd. kr, fordelt på humanitær støtte til syriske flyktninger, til arbeidet med å fjerne kjemivåpen og ikke minst til såkalt nabolandsstøtte. I tillegg kommer om lag 220 mill. kr i humanitær støtte til Irak.

Innsatsen i Libanon kanaliseres bl.a. gjennom norske frivillige organisasjoner som Flyktninghjelpen, Redd Barna, Norsk Folkehjelp og NORWAC, Norwegian Aid Committee, samt FN og Røde Kors. Vi vektlegger særlig utdeling av nødhjelp, husly, vann og sanitær, utdanning og helsetiltak. Regjeringen har et særskilt fokus på utdanning, herunder støtte til UNICEFs strategi «No Lost Generation».

Størstedelen av norsk støtte til nabolandene er humanitære midler. Det gis imidlertid også midler til mer langsiktige tiltak, både gjennom Verdensbanken, FN og ved direkte langsiktig støtte. Senest sist uke ga Norge 25 mill. kr til Verdensbankens Syria-respons. 20 mill. kr av dette vil i første rekke bli brukt i Libanon. Dette kommer i tillegg til 10 mill. kr til Verdensbankens flegiverfond for Libanon og Jordan, som er gitt tidligere i år.

Målet for vår støtte til Libanon er å bistå syriske flyktninger i landet og bidra til økt politisk stabilitet i lys av Syria-konflikten. Da er det viktig å sette Libanon i stand til å levere grunnleggende tjenester til sin egen befolkning. Norge var det første landet som svarte på oppfordringen om å bidra til et stabiliseringsfond for Libanon ved å gå i bresjen for at fondet i det hele tatt ble opprettet gjennom Verdensbanken. Det var et viktig møte i Paris i vår om dette, og Norge vil fortsette å presse på for at dette flegiverfondet skal være basisen for å bygge et Libanon som er i stand til å håndtere den løpende krisen. Som eneste land bidro vi med direkte bistand til libanesiske myndigheters arbeid med de syriske flyktningene, gjennom et samarbeid med det libanesiske sosialdepartementet.

Mange nordmenn har et nært forhold til Libanon, som interpellanten var inne på i sin innledning. Mer enn 21 000

nordmenn deltok fra opprettelsen av FNs fredsbevarende styrke i Libanon, UNIFIL, til det norske personellbidraget ble endelig avsluttet i 2009. Fortsatt bidrar vi til finansieringen av UNIFIL. Bare de siste seks årene beløper dette seg til nærmere 150 mill. kr – senest med 29 mill. kr i år. Norge har gjennom en årrekke drevet et Olje for utviklingsprogram i Libanon. Norge har lagt vekt på å føre en åpen og bred politisk dialog med alle politiske aktører i Libanon, noe vi anser er et positivt bidrag til stabiliteten i landet. På denne bakgrunn har det også blitt etablert inkluderende arenaer for politisk diskusjon i Libanon.

I 2014 ble rundt 300 personer fra Libanon gjenbosatt i Norge. I budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre ble vi enige om å øke kvoten for neste år fra 1 000 til 1 500 flyktninger fra Syria. Mange av disse forventes å bli hentet fra Libanon.

På tross av vår og mange andre lands innsats er det dessverre ingen utsikter til snarlig bedring av situasjonen i regionen. Regjeringen vil videreføre innsatsen for å imøtekomme behovene til flyktningene og deres vertssamfunn. Vi vil gjøre det vi kan for å bygge opp under den politiske stabiliteten i Libanon og regionen for øvrig. Sammen med andre land vil vi bidra i kampen mot ISIL med militære, politiske, ideologiske og økonomiske midler.

Åsmund Aukrust (A) [10:37:21]: Jeg vil takke utenriksministeren for det jeg synes var et godt svar. Jeg deler mange av hans betraktninger. Han viser til hvor alvorlig situasjonen er i hele regionen, ikke minst for det libanesiske folk.

Det er underkommunisert i den internasjonale debatten hvor stor del av byrden med konflikter i Midtøsten, Libanon tar på seg. Det har de gjort i Israel–Palestina-konflikten i tiår ved selv å være i konflikt samtidig som de har tatt imot hundretusenvis av palestinske flyktninger. Nå er dette også det landet som er mest berørt av krigen i Syria, både med flyktninger internt og ved at man flytter krigen til Libanon. Samtidig er dette et land med stor intern uro, og vi skal huske på at det er ikke mange år siden Libanon selv var under bombeangrep fra Israel.

Jeg synes det er bra at utenriksministeren redegjør for hvordan Norge har bidratt humanitært, bl.a. var vi et av de første landene som bidro til flegiverfondet. Det var en viktig og god start, men det trengs å bli gjort mer, for samtidig som flyktningkatastrofen nå er helt ute av alle proporsjoner, ser vi at mange av FN-organisasjonene som skal ta imot disse, ligger med brukket rygg og ber verden om mer hjelp.

Mitt spørsmål til utenriksministeren er også om han kan si mer om hvordan vi hjelper flyktningene når de er ute av krigen. De har ingen utsikter til å vende hjem, så hvordan sikrer vi dem en framtid? De har kommet seg ut av krig, men hvordan gir vi dem også et håp om en framtid?

Til slutt: Jeg ville gjerne likt å høre utenriksministeren redegjøre mer for hvordan de arbeider med de palestinske flyktningene, som igjen har kommet i skyggen av de store flyktningkatastrofene i Midtøsten. Disse palestinske flyktningene har bodd i tiår i Libanon uten rettigheter. Hvordan sikrer vi at de får rettigheter – både de palestinske flykt-

ningene som har vært i Libanon i mange år, også de palestinske flyktningene som nå kommer inn fra Syria? Den gruppen som nå kommer fra Syria – palestinere i Syria – er den mest marginaliserte gruppen av syriske flyktninger. Nå er det blitt sånn at mange av disse flyktningene velger å bli i Syria, for for dem er det bedre å være i krigen i Syria enn å komme til nabolandene, fordi situasjonen i flyktningleirene er så uholdbar.

Utenriksminister Børge Brende [10:40:11]: Det var i utgangspunktet en krevende situasjon i Libanon, også for Syria endte i en krigs- og konfliktsituasjon. Vi vet at det er sterke motsetningsforhold mellom ulike grupperinger, men man har de senere årene greid å håndtere dette. Men i en situasjon hvor Syria har gått fra å være et mellominntektsland for fire år siden til å bli en humanitær katastrofe, og hvor – som interpellanten var inne på – Hizbollah og viktige deler av den sjiamuslimske befolkningen i Libanon støtter opp om Assad, og resten av befolkningen ikke gjør det, har det oppstått ganske store interne konflikter. Hizbollah deltar nå aktivt med soldater som kjemper på Assads side i Syria; det er flere tusen som befinner seg i Damaskus, og nå også i området mot Aleppo.

Det som er helt avgjørende i årene fremover, er at vi fortsetter å trappe opp den internasjonale støtten og solidariteten til Libanon. De humanitære behovene er enorme. Et område som jeg ønsker at vi i Norge skal gjøre mer innenfor, er bl.a. dette med utdanning. Stortinget har nå vedtatt et forslag fra regjeringen om at vi skal trappe opp utdanningsstatsingen med 640 mill. kr til neste år. Vi mener at vi i ytterligere grad skal gjøre mer innenfor programmet «No Lost Generation» for flyktningbarn som har kommet til Libanon. Mange av dem står i en situasjon hvor de ikke har tilgang på skole.

Vi samarbeider nært med Gordon Brown, som er FNs generalsekretærs spesialutsending for utdanning, ikke minst når det gjelder Libanon. Vi vil fortsette å støtte opp om flegiverfondet. Det ser veldig mørkt ut for de flyktningene som nå er i Libanon, men vi må bidra til at deres liv blir bedre enn hva det er i dag, gjennom den støtten som jeg redegjorde for, og gjennom ulike FN-organisasjoner. Når det gjelder palestinerne og palestinske flyktninger, er deres situasjon vanskelig. Vi vet at mange palestinere som har ønsket å flykte fra Syria, ikke kommer seg ut, og vi ser også at kontrollen ved grensene til Jordan og til Libanon nå er strammet til.

Når det gjelder situasjonen for palestinske flyktninger som har befunnet seg i hundretusentall i Libanon i altfor mange år, har vi et nært samarbeid med FNs organisasjon UNRWA. Lederen for UNRWA, Pierre Krähenbühl, var på besøk i Norge for en ukes tid siden, og vi diskuterte hvordan vi kan støtte opp om hans arbeid og hans visjoner for UNRWA.

Eirik Sivertsen (A) [10:43:48]: I fjor var jeg så heldig at jeg fikk delta – som en del av delegasjonen – på generalforsamlingen i FN. Det medfører for stortingsrepresentanter en lang rekke møter med ulike organisasjoner i New York. Det var ett gjennomgående tema i de møtene, og det

var situasjonen i Syria. Dette er altså nå ett år siden. Det var en dyp, dyp bekymring, og Høykommissæren for flyktninger selv beskrev situasjonen allerede da som den verste humanitære katastrofen siden andre verdenskrig. Det er en veldig sterk beskrivelse, og det er ingenting som tyder på at situasjonen har blitt noe bedre siden denne tiden i fjor.

Jeg vil også takke utenriksministeren for hans svar, som jeg mener var godt og reflektert. Ikke minst er det en tone av ønsket om å yte mer bistand. Jeg tror det er enighet om at Norge er en betydelig bidragsyter, både i området og når det gjelder å avhjelpe flyktningssituasjonen. Så har vi noen hjemlige diskusjoner om nivået er riktig, og om hvor mye mer det skal opp. Selvfølgelig er det sånn at vi i Arbeiderpartiet vil litt mer enn regjeringen, også på dette området, men jeg mener det utenriksministeren trekker opp som en retning å gå i, er viktige bidrag for å avhjelpe situasjonen.

Mitt hovedanliggende i dag er likevel å utfordre utenriksministeren på noen initiativ som jeg mener vi bør vurdere å ta. I april rettet jeg et spørsmål til ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU. Det spørsmålet ble overført til utenriksministeren. Derfor mener jeg det er riktig å ta opp igjen noen av de vurderingene, for jeg synes ikke svaret som kom i april, for så vidt var dekkende, og det ber jeg utenriksministeren ta med seg og vurdere.

Det er fordi situasjonen i Syria og Midtøsten er ekstraordinær. Det krever også en ekstraordinær innsats, så det er tre områder hvor jeg mener vi har store utfordringer, som vi ikke klarer å løse her i dag, men som vi må arbeide videre med. Det ene er hvilke konsekvenser flyktningssituasjonen i Midtøsten har for Middelhavet og trafikken over Middelhavet. Italienerne hadde en stor operasjon gående. Den er nå nedskalert på grunn av manglende økonomiske midler, og EU har overtatt det fra 1. november. Det er knyttet til båtflyktninger som kommer over Middelhavet. Der tror jeg vi bare må ta inn over oss at Norge også må spille en rolle. For eksempel rapporterer norske skipsredere at de har store utfordringer knyttet til dette.

Det andre initiativet vi bør vurdere, er om vi ikke igjen skal ta opp spørsmålet om byrdefordeling i Europa. Det er et betydelig press mot Schengen-grensen av flyktninger. Landene rundt Middelhavet har store utfordringer. De har også de dårligste økonomiske forutsetningene. Vi vet at dette har vært en diskusjon før, men det er kanskje på tide å ta opp diskusjonen igjen.

Det tredje er knyttet til en ekstraordinær innsats begrundet i situasjonen i Syria. På 1990-tallet, da det var en krise på Balkan, gjorde vi en sånn type ekstraordinær innsats, Norge og flere andre europeiske land. For Norges del sa vi at vi skulle ta 8 000 flyktninger fra Balkan. Det gjorde vi. Det var en suksess. Mange av dem har fått et godt liv i Norge. Mange fikk et midlertidig sted å bygge et grunnlag for et videre liv og har også reist hjem i ettertid. Jeg vil utfordre utenriksministeren på å vurdere om vi ikke skal ta et initiativ for å diskutere dette tilfellet på europeisk nivå. Kan Europa gjøre en ekstraordinær innsats for å avhjelpe den krisen vi har i Syria ved å ta en ekstraordinær stor andel syrere for en tidsbegrenset periode, for å forsøke å avhjelpe situasjonen, bl.a. i Libanon?

Elin Rodum Agdestein (H) [10:48:12]: Jeg vil også takke interpellanten Aukrust for å ta opp situasjonen i Libanon, som er det nabolandet som i størst grad merker konsekvensene av den grufulle syriske borgerkrigen. Situasjonen for syriske flyktninger i regionen er prekær. Mer enn tre millioner har flyktet siden krigen startet, og over en tredjedel, altså mer enn 1,1 millioner, til nabolandet Libanon. Konsekvensene dette har fått for Libanon, er dramatiske: Infrastrukturkapasiteten er langt over bristepunktet, mange flyktninger er overlatt til skur og forlatte byggeplasser, vann- og elforsyningen til befolkningen er utilstrekkelig, helsevesenet i landet er ikke i stand til å ta imot alle med akutt og alvorlig sykdom, og i tillegg ser man økt vold, kriminalitet og kamp om jobbene der billig syrisk arbeidskraft utkonkurrerer libanesere.

For ethvert land vil det være ekstremt krevende å absorbere over én million flyktninger. Det er ekstra vanskelig for Libanon grunnet de bakenforliggende og varige problemene i landet. Selv om Libanon har en grunnlov, har man hatt problemer med å danne et stabilt politisk system og styre. Det er delvis grunnet Hizbollahs sterke innflytelse gjennom militærmilitser. Selv om Syria formelt trakk seg ut av Libanon i 2005, har landet fortsatt å underminere statens rolle ved å blande seg inn i valg og hindre utviklingen av trygge og pålitelige rammeverk for befolkningen.

Selv om ISILs fotavtrykk ikke har vært like markant som i Irak, var det senest i oktober voldelige sammenstøt i Tripoli i nord og i Aarsal på grensen til Syria, samt mellom den libanesiske hæren og sunnigrupperinger knyttet til ISIL og Al-Nusra-fronten knyttet til Al-Qaida.

Libanon har nå vært uten president siden mai grunnet rivaliseringen mellom Hizbollah-støttede partier og den sunnimuslimske «Future Movement». Det er viktig med internasjonal press for at man gjennomfører et presidentvalg og får et styre som respekterer og overholder landets grunnlov.

Regjeringens hovedsatsingsområde innen utviklingspolitikken er utdanning, spesielt rettet mot barn i konfliktområder. Forståelig nok har skoler i Libanon ikke kapasitet eller ressurser til å ta imot det store antallet barn som kommer. Ifølge tall fra FNs høykommissær for flyktninger har Libanon i 2014 klart å gi skolegang til om lag 90 000 syriske flyktningbarn, mens det fortsatt er om lag 385 000 som ikke får skoleplass. I samarbeid med UNHCR, der bl.a. Redd Barna og Flyktninghjelpen deltar, etablerte libanesiske myndigheter i mai i år en strategi for å bygge skoler med nødvendig utstyr. Målet er å gi mer enn 400 000 barn utdanning innen 2016. Det er viktig å følge opp arbeidet med å sikre skolegang for å unngå at generasjoner mister både utdanning og fremtiden.

Som en av de største bidragsyterne til Syria og landene i regionen jobber Norge tett med andre land som bidrar, både finansielt og med tanke på å oppnå politiske resultater. Norge tar allerede imot en stor andel flyktninger fra Syria.

Regjeringen har gjort endringer i bistandsinnretningen der økte midler frigis og rettes inn mot humanitær assistanse og nødhjelp for å respondere på det økte behovet. Samlet sett er støtten til Syria og nabolandene i 2014 nå, som uten-

riksministeren var inne på, nær 1 mrd. kr – med tillegg av om lag 220 mill. kr i humanitær støtte til Irak. Midlene går i første rekke til husly, vann og sanitærutstyr, matvarehjelp, akutt helse samt utdanning.

Den 1. desember varslet World Food Programme at de på grunn av manglende finansiering måtte suspendere utlevering av matkuponer til 1,7 millioner flyktninger. Da var det viktig at regjeringen umiddelbart økte det norske bidraget med 70 mill. kr, øremerket til dette arbeidet. Så Norge bidrar betydelig, og tar et betydelig ansvar.

Gjennom budsjettforliket er antall kvoteflyktninger økt med 500, slik at Norge vil ta imot over 2 000 neste år. I tillegg økes den humanitære innsatsen med 424 mill. kr for å kunne respondere raskt.

Billedlig sett har Libanon blitt en livbåt for syriske flyktninger, men det er en overfylt livbåt og stor risiko for at den vil kunne kante og synke.

Utover det å sette inn hjelp i Libanon, Jordan og nabolandene haster det med å få til en politisk løsning i Syria. Det er derfor kritisk at FNs innsats i Syria lykkes, og at våpenhvileavtalen som er foreslått, blir realisert innen kort tid. At internasjonale styrker lykkes i bekjempelsen av ISIL, er også vesentlig. Bare dersom borgerkrigen i Syria tar en slutt, kan virkelige incentiver til en trygg tilbakevending av flyktninger fra Libanon komme på plass.

Jeg er derfor glad for at utenriksministeren viser handlekraft, og at han deler utålmodigheten i arbeidet for fred og stabilitet i denne regionen.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:53:30]: La også meg starte med å takke interpellanten for å ta opp en viktig problemstilling.

Jeg må innrømme at jeg synes interpellanten blir noe historieløs når han snakker om den arabiske våren og ungdom som reiste seg i kampen for demokrati og frihet. Det er mulig jeg ikke har lest de samme avisartikler og sett de samme tv-serier som interpellanten, men jeg vil ikke akkurat si at dette var det gjennomtrengende budskapet jeg hørte – heller ikke det som kom like i etterkant. Så kan man snakke om hvem som har skyld i de ulike forholdene, vestlig interaksjon osv., men uansett var det ikke det jeg synes var det fremtredende poenget. Jeg så i hvert fall også mye religiøs fanatisme som var skjult i disse opprørene, som tydeligvis interpellanten mente var bare demokrati og frihet.

Én million syriske flyktninger i Libanon – ja, det er ille. De har ingen fremtid, sier interpellanten. Det er mulig at de ikke har noen fremtid, men her skal vi hjelpe dem – det prøver vi å få til. Men det er ikke noen løsning å bringe en del av disse flyktningene til Europa. Målet må være å få midlertidig hjelp der, slik at de kan reise tilbake.

Så hevder interpellanten at det ikke er plass i nabolandene, i nærområdene. Og da sier man som Reinfeldt, tidligere svensk statsminister, sa, at det er mye plass i Norden – her er det mye skog og mange trær. Han hadde flydd over to av landene og funnet ut at her kan de være. Vel, jeg synes heller ikke det er noen god løsning. Jeg synes vi skal prøve å få dem tilbake, slik at de kan bygge opp sitt eget land. Målet for enhver flyktning må være å komme tilbake

igen til sitt eget land og bidra med å bygge opp – ikke bringe de mest ressurssterke ut for ikke å bygge opp. Det er iallfall mitt syn.

Jeg tror heller ikke jeg er så veldig lite i takt med resten av den norske befolkningen. Jeg påtar meg det ansvaret å si at jeg tror det er mange som deler det synspunktet som jeg står og redegjør for fra talerstolen, men som det er veldig lite politisk korrekt å si.

Jeg kan heller ikke høre ropene fra arbeiderpartiordførere i kommunestyrene rundt omkring: Ja, la oss ta imot flyktninger! Jeg tror representanten Aukrust kanskje burde henvende seg til sine egne arbeiderpartiordførere og be dem om å ta imot flyktninger som allerede trenger en plass – det sitter tusenvis i flyktningmottak i Norge allerede. Det er lett å være høy og mørk på talerstolen og si at Norge ikke skal betale noe selv, og tro at det er skattebetalerne og andre som skal stille opp og betale husly for dem som kommer til dette landet. Når de kommer til dette landet, er det faktisk noen apparater der ute som skal gjøre noe for dem – det er noen skoleklasser som skal opprettes, det er ulike institusjoner som skal styrkes. Dette koster penger, og det går ut over velferden til oss alle. Det tør jeg å si. Det er faktisk velferden i Norge dette går ut over. Det går ut over pensjonene, det går ut over alle andre velferdsordninger som er i Norge, dersom vi tar imot stadig flere flyktninger.

Dessuten har dette skapt ustabilitet i Europa. Stadig flere land i Europa opplever ustabilitet ved å ta imot stadig flere flyktninger. Heller ikke dette er løsningen – jeg tror vi alle egentlig ser at dette ikke er løsningen. Da må vi finne en løsning som er bedre, nemlig å hjelpe dem i nærområdene, slik at de kan reise tilbake. Det er dette som er løsningen.

Så er det jo slik at 1 kr brukt i nærområdene i snitt tilsvarer 28 kr, så i stedet for å ta 500 flyktninger til Europa, kan man altså hjelpe 14 000 flyktninger i nærområdene – i snitt. Er det da barmhjertig å ta noen flyktninger til Europa, eller er det barmhjertig å hjelpe flest mulig der de er, i nærområdene? Vi må gjøre begge deler, sier man. Hvis man skal gjøre begge deler, vil det si at man hjelper alle. Er det ikke best å hjelpe flest mulig, eller er det best å drive symbolpolitikk og ta noen til Europa og si: Se hvor flinke vi er, hvor barmhjertige vi er, hvor moralske vi er! Nei, det aller beste er å hjelpe dem der de er, slik at vi kan hjelpe flere. Så kan de reise tilbake den dagen det er mulig å reise tilbake – og bygge opp sitt eget land.

Det har vært flyktningkatastrofer i Europa gjennom mange år – mange tiår, mange hundreår. Målet har alltid vært å reise tilbake og bygge opp sitt eget land. Det må være målet for flyktninger – om de kommer fra Irak, fra Syria, om de er i Libanon eller andre steder.

Ja, vi skal hjelpe. Utenriksministeren har sagt at vi har bidratt med 1 mrd. kr. til ulike programmer. Vi må for min del gjerne bidra mer, men poenget er: Vi må hjelpe dem der de er, slik at de kan reise tilbake og bygge opp sitt eget land – og etter hvert også ta ansvar for sin egen situasjon.

Bård Vegar Solhjell (SV) [10:58:27]: For 5–6 år sidan hadde eg gleda av å møte Amin Malouf, ein av vår tids

aller største forfattarar, etter mitt syn, og truleg den mest kjende libanesar for oss i Vesten. Hans liv summerer på mange måtar opp kva slags land Libanon er. Han er fødd i ein liten landsby, han snakkar arabisk som sitt morsmål, men han gjekk på ein fransk skule. Han er fødd i eit land der islam er den dominerande religionen, men sjølv er han kristen. Han er flyktning, fordi han var redaktør i ei profilert avis, og i 1975 vart han tvungen å flykte frå landet og har sidan budd i Frankrike. Han har gjeve ut litteratur som ikkje minst tek utgangspunkt i migrasjon og møtet mellom religionar og kulturar i Midtausten, f.eks. boka «Korstogene sett fra arabernes side». Den vil eg anbefale alle som skal forstå Midtausten, å lese.

På Libanon sin sjølvstendedag, 22. november, vart førskulebarn i byen Arsal, nord i Libanon, bedne om å teikne flagget. Mange teikna flagget til ISIL og Jabhat al-Nusra. Arsal er ein grenseby og er på ein måte episentert for Libanons møte med ISIL – likevel er det talande – og trusselen frå ISIL kan merkast i delar av Libanon direkte. Men Libanon sitt møte med det som no skjer i Midtausten, skjer akkurat no likevel sterkt gjennom flyktningssituasjonen. Libanon har ei 360 km lang grense mot Syria. Per 9. desember var det over 1,1 millionar offisielt registrerte syriske flyktningar. Alle reknar med at det reelle talet er betydeleg høgare på grunn av at mange flyktningar ikkje registrerer seg. Cirka ein fjerdedel av Libanon si befolkning er no syriske flyktningar.

Men utfordringane er ikkje berre i tal og kvantitet, men òg på andre område: Libanon har ikkje slutta seg til Flyktningkonvensjonen, og dei har ingen offisielle flyktningleirar, sidan dei ikkje vil vere part i krigen i Syria. Det fører til at dei syriske flyktningane ikkje har dei rettane som flyktningar normalt skal ha etter internasjonale konvensjonar. Dei er heilt og fullt avhengige av uoffisielle flyktningleirar, av støtte frå lokalbefolkninga og ulike hjelpeorganisasjonar. Og undersøkingar viser at så mykje som 20 pst. av Libanons befolkning har ein syrisk flyktning buande heime hos seg. Problemet er berre det at veldig mange ikkje klarer å betale for seg, fordi hjelpa i all hovudsak kjem gjennom kupongar og ikkje gjennom kontantar, noko som fører til kraftig misnøye og konflikter knytt til det, sjølvsagt.

I tillegg er det store problem på arbeidsmarknaden i Libanon, fordi svært mange flyktningar gjerne vil jobbe. Det etablerer seg ein stor uformell arbeidsmarknad, med lågare løningar, som pressar libanesarar ut av arbeidsmarknaden.

Så den syriske flyktningssituasjonen i Libanon er ikkje berre veldig pressa i tal, men den truar òg med å auke dei allereie sterke, underliggende konfliktane som er i det libanesiske samfunnet, og truar stabiliteten der. Meiningsmålingar viser no òg at eit fleirtal i Libanon vil ha strengare grensekontroll og full stopp i tilstrøyminga av flyktningar til Libanon.

Det er rett og slett sånn at den flyktningssituasjonen vi no ser i Libanon, er ein trussel mot både den stabiliteten vi har verdsett at dei har fått til i Libanon dei siste åra, og det Libanon er – eit ganske viktig land med ei på mange måtar positiv rolle i Midtausten. Resonnementet om at vi hjelper fleire betre i Libanon enn i Noreg, er eit intellektuelt korthus. Det dett saman viss ein pustar på det – eller

eventuelt viss ein set seg marginalt inn i situasjonen i Libanon.

Så kva bør vi gjere? For det første kan vi bidra enda meir økonomisk. Eg er veldig glad for at regjeringa har auka den humanitære støtta i budsjettet for neste år. SV har føreslått ein ekstra milliard, fordi 2014 er det året siden andre verdskrigen at det er flest flyktningar og internt fordrivne i verda, og ein ekstrem situasjon krev eit ekstraordinært svar frå Noreg og andre land. For det andre kan vi ta imot fleire, som SV har føreslått, og som skal diskutert seinare i dag. No veit vi at ganske mange kommunar – ikkje minst storbyar – har gjort vedtak om at dei er villige til å ta imot nokre fleire, ikkje minst dei som treng det mest. Det er òg appellen frå Amnesty og andre organisasjonar internasjonalt til alle regjeringar: Ta imot nokre fleire av dei som verkeleg treng det mest – funksjonshemma barn, dei som verkeleg er skadde.

I tillegg synest eg det vert interessant å høyre utanriksministeren sitt svar på Eirik Sivertsens invitasjon til å ta leiinga i ein europeisk dugnad, noko eg trur vil vere eit svært klokt og viktig initiativ frå regjeringa.

Sverre Myrli (A) [11:03:55]: Libanon er et interessant land, som mange nordmenn kjenner godt eller i alle fall har hørt mye om. Hovedgrunnen til det er at over 20 000 nordmenn tjenestegjorde i den FN-ledede UNIFIL-styrken i Libanon, hovedsakelig over en tjuårsperiode fra 1978 til 1998. Ja, i perioder var faktisk Norge det landet som bidro med flest mannskaper til UNIFIL, på det meste opp mot 900. 21 nordmenn omkom under tjeneste i UNIFIL.

Et så langt internasjonalt engasjement setter spor. Mange knyttet varige vennskap, og mange av dem som tjenestegjorde, reiser fortsatt til Libanon. Vi har alle hørt historier om at det fortsatt kan høres norske fraser i libanesiske landsbyer.

Norge gikk inn i Libanon i 1978 for å bidra til fred i Libanon, og dermed også i regionen som sådan. For Libanon har en helt spesiell rolle og posisjon i regionen, noe både interpellanten og utenriksministeren presist tok opp. Norge bør ikke glemme Libanon med det lange engasjementet vi har hatt i landet, og særlig ikke nå som landet har nye, store utfordringer.

Libanon, som ikke er større enn Aust-Agder fylke i utstrekning, er et lappeteppes av ulike etniske og religiøse grupper. De fleste er arabere, både muslimer og kristne, en ganske stor armensk minoritet, mange etiopiere, flere hundre tusen palestinske flyktninger og nå altså nesten et ufattelig antall flyktninger fra Syria. Siden Libanons selvstendighet for drøyt 70 år siden har landet vært satt på mange prøver, så også i dag med det enorme flyktningproblemet.

Jeg har registrert at fra enkelte hold i Libanon den siste tida er spørsmålet om internasjonal bistand til å vokte landets grenser tatt opp. Også spørsmålet om en styrking av UNIFIL har jeg registrert er tatt opp. Der som det kommer forespørsel om økt internasjonal bistand gjennom UNIFIL eller på andre måter, håper jeg Norge vil være positive til det. Norge bør ikke glemme Libanon.

2014 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 1455 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

Åsmund Aukrust (A) [11:07:15]: Jeg vil benytte anledningen til å takke for en god debatt og for mange gode innlegg. Dette viser jo viktigheten av å ha politisk debatt rundt Libanon. Stortinget kommer sikkert i løpet av det neste året til flere ganger å diskutere ISIL/IS sin framferd i Irak og Syria, men det er her også Libanon må inn i bildet. Det er nesten like viktig å bufre opp der det kan gå galt, som å hjelpe til der det allerede går galt.

Jeg synes Sverre Myrli holdt et godt innlegg nå til slutt. Han snakket om at Norge har historie for å stille opp for Libanon, og at dersom det kommer en forespørsel om å stille opp for UNIFIL, bør vi gjøre det på nytt.

Christian Tybring-Gjedde argumenterte nærmest for at 1 000 – eller 2 000 – flyktninger var en stor trussel mot den norske velferdsstat. Vel, det argumentet står seg jo enda bedre hvis vi snakker om en million flyktninger, som faktisk er det som Libanon tar imot! Så når han er bekymret for 1 000, 2 000, 3 000 – eller 5 000, for den saks skyld – ja, da kan vi bare tenke oss hvilken byrde Libanon tar på seg.

Det er sant, som det er blitt sagt av flere: Det er rett og slett fullt, det er ikke lenger noen steder å være på flukt, grensene stenges, nå stenges det for dem som trenger det aller mest. Da må vi gjøre mer. Da bør utenriksministeren engasjere seg på europeisk plan for å få sine kolleger til å gjøre en større innsats, og så må vi gjøre en større innsats selv her hjemme.

Jeg synes det er bra at budsjettforliket gjør det mulig å ta imot 500 flyktninger til, men i det store bildet utgjør jo ikke dette den enorme forskjellen. Skal vi gjøre en forskjell, så må vi jo ta imot dem som trenger det aller mest. Derfor syntes jeg det var galt da det sto i den nye regjeringserklæringen at det var integreringshensynet som skulle vektlegges når vi skulle ta imot flyktninger. Nei, når vi tar imot 500, 1 000, 1 500, så bør vi ta imot dem som trenger det aller mest. Det er på den måten vi virkelig kan gjøre en forskjell og ta en del av byrden for Libanon og nabolandene.

Det går mot jul, og jeg vil benytte anledningen til å ønske utenriksministeren riktig god jul, jeg tror det er siste gang han er i Stortinget før jul. Men først og fremst går jo tankene til alle dem som går en iskald vinter i møte, de syriske flyktningene i Libanon, de palestinske flyktningene i Libanon som går en kald julefeiring, men ikke minst et fryktelig tungt år i møte.

I går tente vi tre lys i adventsstaken, og så sa vi: «Tre lys skal flamme for alle som må slåss. For rettferd og for frihet. De trenger hjelp fra oss.» I går tente jeg tre lys for Syrias flyktninger i Libanon.

Utenriksminister Børge Brende [11:10:25]: Jeg vil igjen takke interpellanten for å ta opp et viktig spørsmål, kanskje det alvorligste spørsmålet vi står overfor i vår tid, nemlig krisen som borgerkrigen i Syria har skapt – ekstremisme, terrorisme, den verste flyktningkatastrofen i nyere tid.

Det skal ikke være noen tvil om at Norge skal fortsette å stille opp. Vi skal være ledende når det gjelder å bidra humanitært, og når det gjelder utvikling i dette området. Vi er en av de største giverne, og vi har nå økt vår kapasitet

til å bidra humanitært. Den kapasiteten vi har hatt i 2014, har vært god, men vi får større kapasitet gjennom økningen bl.a. i det humanitære budsjettet for 2015. Vi hadde jo ikke tilsvarende økning i 2014, i det budsjettet jeg har forholdt meg til, i inneværende år.

Så mener jeg at den satsingen vi vil få til gjennom utdanning, betyr veldig mye i denne regionen, ikke minst i Libanon, Tyrkia og Jordan. Vi må påse at det ikke vokser opp en generasjon med barn som ikke går på skole i dette området – uten utdanning, ingen fremtid.

Det er viktigere enn noen gang å støtte opp om Stafan de Mistura, som er FNs spesialutsending til Syria, for å skape grunnlag for en politisk enighet. Genève 1 og Genève 2 må gjennomføres, og det er initiativer nå fra både EUs, USAs og Russlands side, og i regionen, som kan tyde på at det iallfall er en viss dialog med basis i: Hvilke typer politiske løsninger kan man se for seg i tiden fremover, slik at man får faset ut al-Assad, får et nytt styre i Syria basert på den moderate opposisjonen – og på Genève 1 og 2? Det må være utgangspunktet for kampen mot ISIL i Syria.

Norge skal gjøre mer fremover, også innenfor flyktningområdet. Vi kan motta 1 500 flyktninger etter den budsjettenigheten som nå kom i stand. Norge er, i absolutte tall, et av de landene i Europa som mottar flest kvoteflyktninger gjennom Høykommissæren for flyktninger. Både i absolutte tall og i forhold til folketallet er vi et av de landene som tar imot flest – det hører også med i dette bildet – i tillegg til det vi gjør på det humanitære området.

Presidenten: Debatten i sak nr. 2 er dermed omme.

Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 3 og 4 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 3 [11:13:45]

Innstilling fra finanskomiteen om skatter, avgifter og toll 2015 (Innst. 3 S (2014–2015), jf. Prop. 1 LS (2014–2015) og Prop. 1 S (2014–2015))

Sak nr. 4 [11:13:59]

Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedrørende rammeområde 19 Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 Finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 90-poster, kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a. (Innst. 5 S (2014–2015), jf. Prop. 1 S (2014–2015), Prop. 1 S Tillegg 3 (2014–2015) og Prop. 17 S (2014–2015))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 35 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Frem-

1456 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 2014 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

skrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fire replikker med svar etter innlegg fra hovedtalere fra hver partigruppe og seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen – innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Siri A. Meling (H) [11:15:50] (ordfører for saken): Jeg legger til grunn at de respektive partiene selv redegjør for sine skatte- og avgiftsopplegg for 2015, og jeg vil derfor i mitt innlegg konsentrere meg om regjeringen og Høyres forslag til skatter og avgifter.

For Høyre er det viktig å arbeide for et lavere skatte- og avgiftsnivå for å gjøre Norge mer robust til å møte fremtidens utfordringer, ikke minst i en omstillingsperiode hvor vekstimpulsen fra oljesektoren forventes å bli svakere fremover og behovet for nye arbeidsplasser, trygge arbeidsplasser, øker.

Verdier må skapes før de kan fordeles. Dette er et viktig utgangspunkt for regjeringens skatte- og avgiftspolitik og i overensstemmelse med både samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre og Sundvolden-erklæringen. Vi mener å ha levert et opplegg i tråd med dette gjennom regjeringens opprinnelige forslag og budsjettforliket som ble inngått mellom de fire samarbeidspartiene 21. november 2015.

Regjeringens hovedmål i skatte- og avgiftspolitikken er å finansiere fellesgoder mest mulig effektivt. Skatter og avgifter bør innrettes slik at ressursene utnyttes best mulig. Kombinasjonen av brede skattegrunnlag, lave skattesatser og skattemessig likebehandling av næringer, virksomheter og investeringer vil bidra til dette. Disse retningslinjene har vært førende i de siste to tiårene, og dette ligger også til grunn for regjeringens skatteopplegg.

Regjeringen har som mål å redusere det samlede skatte- og avgiftsnivået for å spre makt, øke verdiskapingen og gi større frihet for familier og den enkelte.

Verden er blitt mer global. Både kapital og mennesker flytter på seg enklere og raskere enn tidligere. Dette gir noen føringer inn i en nasjonal skattedebatt.

For det første er det viktig å ivareta lysten for nordmenn til å investere i eget hjemland. Derfor må vi utvikle et skattesystem som gjør dette mer attraktivt. For det andre må vi redusere handlingsrommet for internasjonal skatte-tilpasning og uthuling av det norske skattegrunnlaget.

Regjeringen arbeider for et mer vekstfremmende og enklere skattesystem. Sist uke satte Norges Bank ned renten med 0,25 prosentpoeng til 1,25 pst. Oljeprisen har falt kraftig, og veksten i norsk økonomi er svekket. Usikkerheten om utviklingen fremover er stor. Dette ble også grundig poengtert i finansdebatten om statsbudsjettet for 2015, som vi hadde i Stortinget den 1. desember. Aktiviteten i

petroleumsnæringen avtar, og dette gir ringvirkninger inn i økonomien.

Det er viktig at regjeringen leverer et budsjett og et skatte- og avgiftsopplegg som svarer på disse utfordringene, som svarer på behovet for trygge arbeidsplasser og behovet for nye arbeidsplasser. Da trenger vi å oppmuntre til investeringer fremover. Derfor er regjeringens satsing på vekstfremmende områder som kunnskap, forskning og utvikling, samferdsel og annen infrastruktur viktig. Regjeringen løser viktige oppgaver i dag og rustet Norge for fremtiden.

I skatte- og avgiftsopplegget leverer vi en politikk som skal bidra til å styrke vekstevnen fremover. Vi vil tilrettelegge med vår skattepolitikk på en måte som skal gjøre det mer attraktivt å arbeide, spare, investere og opptre miljøvennlig.

Regjeringens opprinnelige forslag til budsjett for 2015 inneholdt nye skatte- og avgiftslettelser på nesten 8,3 mrd. kr påløpt og 6,9 mrd. kr bokført. Etter budsjettforliket er disse tallstørrelsene noe endret.

Et av hovedgrepene i skatteopplegget er reduksjonen i formuesskatten. Satsen reduseres med 1,0 pst. til 0,85 pst., og bunnfradraget økes fra 1 mill. kr til 1,2 mill. kr per person og fra 2,0 mill. kr til 2,4 mill. kr for ektepar. For å redusere den skattemessige favoriseringen av investering i eiendom settes verdsettelsesrabatten for sekundærboliger og næringseiendom til 30 pst.

Det er også store skattelettelser på inntekt. Minstefradraget økes for lønn, trygd og pensjon. Færre vil betale toppskatt siden innslagspunktet økes. Arbeidslinjen styrkes.

I tillegg til de skattemessige endringene foreslås det også kutt og omlegging av en rekke avgifter. Blant annet gis det betydelige lettelser på kjøretøy gjennom at avgiften på omregistrering i gjennomsnitt reduseres med 35 pst. I budsjettforliket gjøres en rekke andre endringer for å fremme en mer miljøvennlig adferd, som bl.a. lavere avgift på hybridbiler gjennom bortfall av laveste oppnåelige engangsavgift, samt å øke fratrekke i vektkomponenten i engangsavgiften til 26 pst. for «plug-in»-hybridbiler. Økt omsetningspåbud for biodrivstoff til veitrafikk, halv veibruksavgift på bioetanol og fjerning av veibruksavgift på biodiesel – for å nevne noen av de grepene som er gjort i retning av et grønt skatte- og avgiftsskifte. Det er gledelig at innslagspunktet for grunnrenteskatten økes fra 5 til 10 MVA, som lovet i Sundvolden-erklæringen, og på den måten bidrar til større lønnsomhet for fornybar energiproduksjon i småkraftverk over hele landet.

Videre er det også positivt at regjeringen signaliserer bedre avskrivningsregler for vindkraftanlegg for å stimulere til at investeringer skjer i Norge under det felles elsertifikatmarkedet med Sverige. Som kjent er det norske forbrukere som finansierer halvparten av denne ordningen, og da bør også minimum halvparten av investeringene i ny fornybar energiproduksjon skje her i Norge.

Det har vært mye diskusjon knyttet til formuesskatten og de endringer som er foreslått. For regjeringen og for Høyre er det viktig å gjennomføre reduksjoner i denne skatten. Dette er viktig fordi:

2014 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 1457 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

- For det første tapper formuesskatten norske bedrifter for kapital som kunne vært investert i trygge arbeidsplasser.
- For det andre er formuesskatten gründerfiendtlig. Det blir ikke mer gründerkap, verdiskaping og sysselsetting av å kreve en høy særnorsk skatt på norske arbeidsplasser for så å gi litt av dette i ulike innovasjonspakker etterpå.
- For det tredje bidrar formuesskatten til mer kortsiktig eierskap enn langsiktig eierskap.
- For det fjerde svekker formuesskatten muligheten til å styrke det mangfoldige og lokale eierskapet.
- For det femte straffer formuesskatten vanlig sparing.
- For det sjette må formuesskatten betales uavhengig av om bedriften går med overskudd eller underskudd, og reduserer norske bedrifters mulighet til å investere i innovasjon, utvikling og nye arbeidsplasser.
- For det sjuende favoriserer formuesskatten utenlandske interesser og gir norskeide arbeidsplasser en konkurranseulempe fordi formuesskatten ilegges kun norske statsborgere, ikke utenlandske eiere. Jeg synes det er krevende å finne ett eneste godt argument for hvorfor vi skal favorisere utenlandske eiere på bekostning av norske eiere til norske bedrifter og arbeidsplasser. Hvorfor skal en kinesisk eier, en britisk eier eller andre utenlandske eiere favoriseres fremfor en norsk eier?

Vi ønsker utenlandske investorer velkommen til å investere i Norge, men det bør skje innenfor en ramme av konkurransenøytralitet, og formuesskatten er konkurransevridende i favør av utenlandske investorer.

At formuesskatten er et problem, kan illustreres av et oppslag i NRK Telemark som ble publisert 17. november 2014. Under overskriften «Norske investorer svikter industrien» kommer det frem at ingen norske investorer har vært villige til å investere i ny magnesiumfabrikk på Herøya i Porsgrunn. Magnesiumprodusenten SilMag har så langt bare utenlandske investorer i ryggen. I et innslag på NRK Telemark dagen etterpå kom det frem fra en regional investor i Grenland at rammevilkårene var for dårlige, og at formuesskatten måtte fjernes for at det skulle være interessant for ham å investere.

Vi er avhengige av at det finnes både investeringsevne og investeringsvilje for å trygge eksisterende arbeidsplasser og skape nye arbeidsplasser. Høyre ønsker å gjøre det mer attraktivt å investere og på den måten tilrettelegge for vekst i en tid som vil være mer krevende fremover, hvor vekstimpulsen fra petroleumssektoren inn i økonomien som sådan vil være svakere. Et effektivt og godt skatte- og avgiftsopplegg er viktige rammebetingelser for å få dette til. Høyre arbeider for å skape et mer vekstfremmende og enklere skattesystem. Det skal lønne seg å jobbe, spare og investere, og det skal lønne seg å opptre miljøvennlig. En slik skattepolitikk vil ha positive virkninger på verdiskaping, konkurransekraft og inntekt over tid.

Høyre ønsker å få frem nye ideer og bedre løsningsfor å møte utfordringene Norge har i dag og vil ha i fremtiden. Skatte- og avgiftspolitikken gir økt vekst i privat sektor og et forsterket norsk privat eierskap.

Mer lønnsomhet i næringslivet skaper trygge arbeidsplasser.

Jeg vil avslutningsvis takke finanskomiteens medlemmer for et godt samarbeid om skatte- og avgiftsopplegget for 2015.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Marthinsen (A) [11:26:02]: Regjeringen har foreslått å statliggjøre skatteinnkrevningen. Det er ikke et nytt forslag. Det har vært utredet flere ganger tidligere, men man har valgt å ikke gå videre med det, bl.a. fordi den kommunale skatteinnkrevningen er så effektiv som den er – faktisk med høyere innkreivingsprosent enn det staten har klart å oppnå.

Så er det også sånn at mange kommuner er opptatt av at de kommunale kemnerne er veldig viktige for å kunne ha god lokal økonomistyring. Jeg har lyst til å lese høyt for representanten Meling et brev fra finansbyråd i Oslo, Eirik Lae Solberg, til finanskomiteen i bystyret, hvor han bl.a. skriver:

«Kemnerkontorets kompetanse er viktig også i andre sammenhenger enn skatteoppkreivningen.»

Han peker på at man er avhengig av samarbeid med Kemnerkontoret for å få et godt grunnlag for å utarbeide skatteanslagene og følge opp disse gjennom året. Så han skriver helt tydelig at han ønsker å holde Kemnerkontoret samlet som en kommunal etat.

Mener representanten Meling at hennes partifelle, finansbyråden Eirik Lae Solberg, tar feil?

Siri A. Meling (H) [11:27:16]: Denne regjeringen er opptatt av at vi skal bruke ressursene på en mest mulig effektiv måte og kreve inn skattene på en mest mulig effektiv måte. Nå er jo denne saken om statliggjøring av kemnerfunksjonen sendt på høring, og vi avventer selvfølgelig de innspillene som kommer i denne høringsrunden. Men det er klart at utgangspunktet er at en ser at en gjennom å endre litt på strukturen, kan gjøre arbeidet vel så effektivt, men bruke mindre ressurser. Det tenker vi er fornuftig med hensyn til en god forvaltning av skattebetalernes penger.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:28:01]: Forrige uke var jeg i Valdres, på Fagernes, i presidentens valgdistrikt, og der var en meget engasjert forsamling. Blant annet gikk de i demonstrasjonstog for å beholde sitt eget fengsel – det er jo artig – og de hadde til og med laget en egen sang for fengselet. Men i tillegg til fengselet ville de beholde skattekontoret og var svært opptatt av at de hadde laget et fellesskattekontor for hele Valdresregionen – det var rundt 20 kompetansearbeidsplasser som betydde mye for hele regionen. Hvorfor har Høyre varslet at man ønsker å statliggjøre de arbeidsplassene, når man vet at det kommer til å sette så mange lokalmiljøer – og de arbeidsplassene som de har i sine lokalmiljøer – i fare?

Siri A. Meling (H) [11:28:47]: Som jeg sa i mitt forrige svar, er vi fra Høyres og regjeringens side opptatt av å forvalte ressurser på en mest mulig effektiv måte. Det

1458 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 2014 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

å statliggjøre kemnerfunksjonen, det å bygge opp noen kompetansemiljøer regionalt rundt omkring i landet for å få dette til, gjør at vi kan spare en del penger, og ikke minst kan det frigjøre en del arbeidskraft som i dag brukes fra de ulike kommunene. Nå er denne saken sendt på høring, og regjeringen vil selvfølgelig avvente de innspillene som kommer i høringsrunden. Men utgangspunktet er å forvalte ressursene på best mulig måte og samtidig sørge for at vi har en effektiv innkreving av skattekrone.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:29:33]: Det er i dag ca. 44 000 statlige arbeidsplasser i Oslo. Det er den byen som får mest hjelp og vekstkraft gjennom lokalisering av statlige arbeidsplasser, uten sidestykke. En del av helhetstanken er at man også skal ha statlige arbeidsplasser rundt omkring i landet. Når man ser på skatteinnkrevningen, ser man at den kommunale skatteinnkrevningen er den mest effektive. Når vi ser alle ringvirkningene, at den er mest effektiv – og Høyre selv har sagt at en ønsker å tilføre nye oppgaver til kommunene, og at man skal gjennomføre en reform etterpå, når de får nye oppgaver – hvorfor starter man da med å ta fra kommunene en velfungerende funksjon?

Siri A. Meling (H) [11:30:13]: Jeg har lyst til å si at både Høyre og Bondevik II-regjeringen, for ti år tilbake, gjorde noe Slagsvold Vedums eget parti og den rød-grønne regjeringen ikke klarte på langt nær i samme grad, og det var å flytte ut statlige arbeidsplasser rundt omkring i landet. Det er klart at vi ønsker å ta hele landet i bruk, men vi ønsker også å bruke skattebetalernes penger på en mest mulig effektiv måte, og vi ønsker å bruke kommunale ressurser på en mest mulig effektiv måte. Kan vi her frigjøre både penger og menneskelige ressurser til andre, viktige oppgaver, tenker jeg at det kan være en fornuftig innfallsvinkel til den høringsprosessen som nå skal pågå for å se på endringer når det gjelder kemnerfunksjonen i Norge.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:31:09]: Kemnerne oppgir selv at deres nærhet til skyldnerne, muligheten for å være fleksible og inngå løsninger med skyldnerne, gjør det mulig å kreve inn og få inn mer penger enn det staten klarer. Jeg er helt enig med representanten Meling i å ville ha en så effektiv forvaltning av staten og det offentliges ressurser som mulig, men når vi vet at innkrevingsprosenten i staten er om lag 99,4 pst. og i kommunene 99,8 pst., er det snakk om store verdier som potensielt kan gå tapt som følge av forslaget fra regjeringen.

Er ikke representanten Meling enig i at en mest mulig effektiv forvaltning av fellesskapets ressurser også innebærer å gi ansvar til lokaldemokratiet vårt, med de fordeler det fører med seg?

Siri A. Meling (H) [11:31:58]: Jeg er enig i at vi må få til en mest mulig effektiv forvaltning. Det er klart at det med nærhet kan være et poeng, men hvis representanten ser på den skatteinnkrevningen som foregår f.eks. i Oslo, er jo Oslo en veldig stor by, hvor det er mange mennesker og mange ulike bydeler, og allikevel fungerer det godt. Om

en har regionale kontorer som tar seg av dette, tror jeg nok at vi vil kunne se vel så gode resultater av skatteinnkrevningen, samtidig som vi bruker mindre penger og mindre menneskelige ressurser for å få dette til. Det tenker jeg at vi alle må være opptatt av: å få samfunnet vårt til å fungere så effektivt som mulig, slik at vi får mest mulig igjen for skattekrone.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Truls Wickholm (A) [11:33:07]: To sentrale kjennetegn ved den norske velferdsmodellen er høy deltagelse i arbeidslivet og et skattesystem som finansierer vår felles velferd. Skattesystemet må derfor innrettes på en måte som bidrar til verdiskaping, og arbeidsplasser og inntekter tilpasset omfanget og kvaliteten på de offentlige tjenestene vi ønsker. I tillegg skal skatte- og avgiftssystemet være med på å redusere forskjeller i samfunnet og å vri forbruket over i en bærekraftig retning.

For Arbeiderpartiet er det viktig med et skattesystem som er effektivt, enkelt, forutsigbart, rettferdig og omfordelende. I dette ligger det at bedriftene skal ha gode og forutsigbare rammevilkår, at lønnstakerne skal stimuleres til å jobbe, at alle skal bidra til spleiselaget, og at de med den sterke ryggen skal bære den tyngste børa. Skattesystemet bør være tuftet på brede grunnlag og lave satser – færrest mulig unntak og hull – og det bør være progressivt.

Norge har større utfordringer enn at landets rikeste betaler for mye skatt, og det er vanskelig å se for seg at vi løser noen av de utfordringene ved at de rikeste betaler mindre skatt. Regjeringens største enkeltsatsing, kutt i formuesskatten, er en lite effektiv, lite treffsikker måte å styrke norsk næringsliv på, men det er svært treffsikkert for å øke forskjellene. Regjeringens egne beregninger viser at de 15 pst. rikeste i landet mottar mer enn av 90 pst. av skatteletten. Regjeringen viste i budsjettforslaget for 2014 at de ville ta Norge i en retning med økte forskjeller. I 2015 tar de mye lengre steg i den retningen. Med regjeringens forslag ville de 5 pst. rikeste av oss få nesten halvparten av den totale skatteletten, mens 85 pst. av dem med lavest formue ville få i underkant av 40 pst. Dette står i skarp kontrast til lovnadene om skattelett til folk flest.

Siden regjeringen tiltrådte, er skatteletten for den enkelte familie med gjennomsnittlig inntekt, uten formue og med to barn i barnehage betydelig mindre enn den økte barnehagebetalingen familien får med regjeringens samlede økning i barnehagepriser. For å finansiere skattelett til landets rikeste foreslo regjeringen i sitt budsjettforslag kutt til arbeidsledige, syke, uføre og funksjonshemmede. Dette har rørt ved bredt forankrede verdier i Norge. Analysen synes å være at de rikeste motiveres av å få mer, mens de fattigste motiveres av å få mindre. Meningsmålingene sier sitt.

Forliket i Stortinget har gjort inntrykket av forslagene noe bedre. De styggeste kuttene til de svakeste gruppene er rettet opp, og de rikeste betaler litt mer i skatt. Det er rart hvordan disse tingene henger sammen. Vi i Arbeiderpartiet er likevel enige med parlamentarisk leder i Høyre, Trond Helleland, som ved framleggelsen av forliket konstaterte at

hovedgrepene ligger fast, altså at de som har mest, får mer. Med forliket går 27 pst. av kuttet i formuesskatten til landets 0,1 pst. rikeste. Var det noen som sa «folk flest»? Dette er en fordelingsprofil som bryter helt med sentrale kjennetegn ved det vi kan kalle den norske modellen. Hadde man anonymisert disse tallene og lagt dem fram for et internasjonalt panel, ville få ha gjettest at det var Norge vi snakket om.

Det er besynderlig at regjeringen ikke klarer å redegjøre godt for sin største enkeltsatsing i budsjettet. Noen vil kanskje kalle det litt svakt. Den evner ikke å sannsynliggjøre at de foreslåtte grepene fremmer vekst, slik den selv hevder. Tvert imot skriver de selv i Finansdepartementets skatteproposisjon: «Det er ikke grunnlag for å budsjettere med dynamiske effekter i 2015 av forslagene til skatteendringer.» Går man til landets fremste eksperter på området, sier professor Jarle Møen ved NHH at de fleste økonomer har ikke tro på at skattelette i formuesskatten gir noe særlig vekst, det er svært vanskelig å tallfeste effekten av kuttene i formuesskatten, og da sitter man igjen med noen teoretiske resonnerer.

Senest i forrige uke fikk vi en rapport fra OECD, hvor de skriver at økonomisk ulikhet påvirker økonomisk vekst negativt, mens omfordelende politikk kan gi bidrag til vekst. Regjeringens opplegg er altså stikk i strid med de faglige anbefalingene. Regjeringens forslag til skatteopplegg mangler forankring både i folket og i forskning, og framstår som utelukkende ideologisk begrunnet. Regjeringen setter med sitt forslag legitimiteten og tillit i skattesystemet på spill. Det er alvorlig.

Regjeringens møte med velgerne har fra utsiden denne høsten framstått som lett komisk når man prøver å forklare skatteutt uten faglig forankring eller forklarer en ufør trebarnsmor at det er til hennes eget beste at hun får store kutt i inntekten. Komisk, men ikke morsomt. Morsomt ble det først da regjeringen og forlikspartnerne skulle spille svartepet om hvem som skulle bli tante Pose.

Holdning over underholdning er navnet på debutplaten til en kjent norsk musikkgruppe. Det er dessverre ikke mulig å overføre denne tittelen til debutbudsjettet til Høyre og Fremskrittspartiet. Jeg vet ikke hva som var planen til regjeringen, men for velgerne og kommentatorer i pressen har denne regjeringen framstått mer som en regjering som underholder, enn en regjering med holdninger.

Arbeiderpartiet har gått til valg på å beholde skattenivået fra 2013. Det innebærer at Arbeiderpartiet for 2015 foreslår å tilbakeføre det samlede skatte- og avgiftsnivået som regjeringen Stoltenberg II styrte på i åtte år. Påstanden fra finansminister Jensen om at skattene økte hvert år med Arbeiderpartiet i regjering, er beviselig feil. Det finnes ingen fasit på det perfekte skattenivået, men det veier tungt at det ble skapt 350 000 nye jobber – to av tre utenfor offentlig sektor – og tusenvis av bedrifter i perioden 2005–2013, alt dette med uendret skattenivå. Og det var et progressivt skattesystem.

På Verdensbankens Ease of Doing Business' index kommer Norge ut som det sjette beste landet å drive næringsvirksomhet i. Til tross for at samlet skattenivå ligger i det øvre sjiktet blant landene i OECD, har vi innrettet

skattesystemet på en måte som bidrar til effektivitet og verdiskaping. Med den forrige skattereformen i 1992 utvidet vi skattegrunnlaget og reduserte satsene. Selskapsskattesatsene ble redusert fra over 50 pst. til 28 pst. Resultatet var en suksess. Mye har allikevel endret seg siden 1992. På det tidspunktet hadde vi en av de laveste selskapsskattene i OECD, i dag ligger vi over snittet.

Kapital flytter seg raskere mellom land, og skattesatsene i Norge er blitt betydelig høyere enn i landene rundt oss. Det gir norske bedrifter sterk motivasjon for å flytte investeringer ut av landet. Regjeringen Stoltenberg II tok de første grepene for å møte disse utfordringene. I vekstpakken for næringslivet varslet daværende finansminister Sigbjørn Johnsen i mai 2013 at selskapsskattesatsen ville reduseres, og at man ville ta grep for å tette skattehull og begrense uønskede tilpasninger. Scheel-utvalget anbefaler å redusere selskapsskatten ytterligere, og for å unngå store tilpasningsmuligheter kreves det at satsen i inntektsskatten følger etter. Regningen kan bli på nesten 100 mrd. kr. Skal vi klare å opprettholde dagens velferdsnivå i Norge, må statens inntekter ligge på omtrent samme nivå som i dag. Da snakker vi om en stor skatteomlegging av det norske skattesystemet. En gjennomgang av skattesystemet må også bidra til å tette hull i skattesystemet som i dag benyttes av multinasjonale selskaper. Disse selskapene utnytter forskjeller i skattesatser mellom land ved at den delen av konsernet som befinner seg i land med høy skattesats, tar opp lån for å finansiere andre deler av konsernet, mens egenkapitalen konsentreres i land med lav skattesats.

Dette kalles ofte aggressiv skatteplanlegging. Andre kaller det bevisst å unndra seg skatt. Uansett merkelapp skaper det en meget ujevn konkurranse mellom lokale bedrifter og lokalt næringsliv på den ene siden og multinasjonale selskaper på den andre. For dem som hevder å ha norske bedrifters ve og vel som en av sine sterke prioriteringer, burde dette være en hovedsak. Arbeidet med land-for-land-rapportering kan ikke vente i tre år til, slik regjeringen og Jensen legger opp til.

Arbeiderpartiet legger ikke opp til å gjeninnføre arveavgiften etter den modellen som var gjeldende for 2013, og for å kompensere for dette foreslår Arbeiderpartiet at formuesskatten skjerpes slik at samlet skatt på formue blir om lag som i 2013. Ved å redusere skattefordelen for sekundærbolig og næringseiendom følger vi nå opp tidligere grep for å redusere forskjellen i skattlegging mellom ulike formuesobjekter i tråd med anbefaling fra et samlet økonomisk fagmiljø. Dette vil gjøre det mindre lukrativt enn tidligere å investere i sekundærbolig og næringseiendom framfor å investere i eksempelvis en maskinpark. Dermed vil det også bidra til et mer effektivt skattesystem.

Redusert skattefordel for sekundærbolig som investeringsobjekt kan også bidra til mindre spekulasjon og være med på å dempe boligprisveksten og dermed også lette inngangsbarrieren til boligmarkedet for unge.

Høsten har vært preget av skatt: skattebonus til de rikeste, spennende rapporter fra Scheel og OECD og ikke minst besøket til Thomas Piketty i forrige uke. Debatt om skatt og skattesystemet vil prege den norske politiske debatten også i det kommende året, og Arbeiderpartiet øns-

1460 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 2014 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

ker velkommen en debatt om hva man vil ha ut av et nytt skattesystem, ikke hva man ikke vil ha. Vil ikke, er ikke et godt utgangspunkt for brede forlik. Det er mitt juleønske at vi nå kan roe litt ned og tenke litt på hva som er best for land og folk, ikke bare best for eget parti.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siri A. Meling (H) [11:43:16]: For Høyre er det viktig å arbeide for et lavere skatte- og avgiftsnivå for å gjøre Norge mer robust til å møte fremtidens utfordringer, ikke minst i en omstillingsperiode, hvor vekstimpulsen fra oljesektoren forventes å bli svakere fremover. Arbeiderpartiets svar er skatteskjerpelser og avgiftsøkninger, noe som gir en økt belastning for næringslivet.

Er det ikke da slik at Arbeiderpartiet i realiteten er en brems for de endringer som vi må gjøre for å sikre fremtidens velferd? Er det ikke sånn at skatte- og avgiftsopplegget til Arbeiderpartiet for 2015 tar oss i feil retning istedenfor å løse de langsiktige utfordringene for landet vårt?

Truls Wickholm (A) [11:44:04]: Tvert imot, skatte- og avgiftsopplegget til Arbeiderpartiet tar oss i riktig retning, og det fikk vi også senest bekreftet i den OECD-rapporten som jeg nevnte i innlegget mitt. Den slår helt klart fast at de teoriene som Høyre har holdt seg med i alle år, altså at skattelettelse til de aller rikeste skal sildre ned til oss alle og bidra til mer investeringer og arbeidsplasser, ikke fungerer. Det som tvert imot viser seg å fungere, er målrettede tiltak mot dem med lite, og lavlønnsgrupper. OECD slår helt klart fast at det er det som bidrar til vekst og utvikling i et samfunn.

Jeg synes det er rart at Høyre og regjeringen ikke tar inn over seg denne nye forskningen, men altså holder seg med tanker og retorikk som ble introdusert tidlig på 1980-tallet av Reagan og Thatcher.

Hans Andreas Limi (FrP) [11:45:12]: Vi kan registrere at Arbeiderpartiet nå har fått en ny økonomisk mentor, en fransk samfunnsøkonom og forfatter, Thomas Piketty. Et av hans radikale forslag er en global progressiv formuesskatt, for øvrig med de samme satser som man allerede har i Frankrike. Han foreslår imidlertid også 80 pst. inntektsskatt og er en av de få som forsvarer den høye inntektsskatten på 75 pst. som man har i Frankrike, et land som for øvrig sliter med både økonomi og statsfinanser. Men det mest oppsiktsvekkende er at han foreslår at Norge bør gi bort Statens pensjonsfond utland til gode formål fordi vi ikke trenger oljeformuen.

Da blir mitt spørsmål til representanten Wickholm: Støtter han Pikettys betraktninger og forslag rundt progressiv inntektsskatt og at SPU bør omgjøres til et veldedighetsfond?

Truls Wickholm (A) [11:46:07]: Det er ikke bare Arbeiderpartiet som har latt seg inspirere og begeistre av

Thomas Piketty. Det har også store deler av Norge og store deler av verden.

Jeg tror at Pikettys tanker og ideer rører ved noe grunnleggende i de fleste mennesker, nemlig at de som har mye, skal bidra til at også de som har lite fra sitt utgangspunkt i livet, skal få de samme mulighetene og sjansene.

Når representanten spør om Arbeiderpartiet støtter en progressiv beskatning, er svaret: Selvsagt, det har Arbeiderpartiet alltid gjort, og det er fordi Arbeiderpartiet mener at det er en riktig og god økonomisk politikk, i tråd med rapporter fra OECD, og i tråd med Piketty, at man tar inn mer penger fra dem som tjener mest, og bruker dem målrettet for å bedre situasjonen for dem som har minst i samfunnet.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:47:21]: Det var mye i innlegget om formuesskatt – og lovprisning, vil jeg nesten si, fra representanten Wickholm av alle gode effekter av formuesskatten. Det står jo litt i kontrast til det som mange i Arbeiderpartiet selv har sagt har vært utfordringer med formuesskatten, om de heter Trond Giske, Lisbeth Berg-Hansen – eller Jonas Gahr Støre, for den del.

Siden representanten nevnte Piketty, var det jo i paneldebatten etter Piketty, hvor også Gahr Støre deltok, at han sa at de ser klare utfordringer med både arveavgift og formuesskatt. Så nå etter Wickholms innlegg er jeg litt i tvil om det overhodet er noen utfordringer, men da spør jeg: Hvilke utfordringer er det Arbeiderpartiet egentlig ser med formuesskatten?

Truls Wickholm (A) [11:48:16]: Som jeg også sa i mitt innlegg, finnes det ikke et perfekt skattesystem. Jeg – i min privatøkonomi – finner selvfølgelig også den skatten som er lagt på meg, utfordrende. Det hadde vært betydelig enklere å leve mitt liv dersom den skatten hadde vært borte. Men for å bidra til samfunnet synes jeg det er ålreit med den typen beskatning.

På samme måte vil det også være sånn for bedrifter, for eiere, at det ideelt sett, akkurat for dem, kan føles utfordrende. Men skal vi ha et samfunn hvor vi skaper muligheter for alle, er alle også nødt til å bidra i et bredt spleiselag. Da gjelder det å finne den rette innretningen, den rette balansen, som gjør det mulig.

Sveinung Rotevatn (V) [11:49:23]: Arbeidarpartiet tviheld på skattenivået frå 2004 og meiner det er det perfekte. Det har vore styrande for Arbeidarpartiet si tenking i skattepolitikken i ti år. Det hindrar fornuftige skattegrep, fordi fornuftige skattegrep då må kompenseras med anten skatteskjerpingar eller skattelettar for at det perfekte nivået skal halde fram med å vere perfekt. Det er ein merkeleg form for konservatisme.

Ei anna merkeleg form for konservatisme er at det berre er organiserte som er medlemmer i ei hovudsamanlutning, som skal få skattefrådrag for fagforeiningskontingenten, ifølgje Arbeidarpartiet. Arbeidarpartiet foreslår at 120 000 organiserte arbeidarar som i dag får frådrag, til neste år skal miste det frådraget og dermed få ei skatteskjerpning på 1 000 kr. Er det dette Arbeidarpartiet kallar

2014 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 1461 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

eit sosialt og rettferdig skattesystem – meir til dei store og mindre til dei små?

Truls Wickholm (A) [11:50:14]: At et parti som Venstre ikke ser at man kan holde et nivå, men gjøre endringer innenfor nivået, synes jeg er merkelig. Venstre har jo i all sin tid utmerket seg ved å ha en god sosial profil. De har i den senere tid også vært opptatt av klima og miljø og snakket mye om det som mange kaller for grønn skatteveksling, en vekslings jeg oppfatter som at man skal flytte skatteinntekter fra en del av systemet over i en annen. Om Rotevatn da vil være på nivået eller ikke, vet jeg ikke, men det at man gjør endringer, tilpasninger, i systemet for å få til en god modell, tror jeg ikke Rotevatn egentlig synes er så merkelig, og ikke så lite konservativt heller. Det er nettopp det som i stor grad har skjedd under Arbeiderpartiets regjeringstid, under Stoltenberg.

Når det kommer til det siste spørsmålet fra Rotevatn, kommer jeg gjerne tilbake til det i et senere innlegg.

Presidenten: Før representanten Wickholm forlater sin plass ...

Truls Wickholm (A) [11:41:20]: ... så vil representanten gjerne ta opp de forslag som Arbeiderpartiet fremmer i innstillingen.

Presidenten: Det var det presidenten skulle antyde. Representanten Truls Wickholm har tatt opp de forslagene han refererte til. Replikordskiftet er omme.

Hans Andreas Limi (FrP) [11:51:53]: Skattenivået og innretningen av skattesystemet har igjen blitt et viktig tema i den politiske debatten. Det er bra og helt nødvendig. Dessverre blir en debatt om skatter og avgifter mer en debatt om fordeling enn om verdiskaping. Venstresiden har sin overbevisning om at én krone i økt skatt gir én krone til velferd – og motsatt at skattelettelser reduserer den offentlige velferden. Erfaringene både internasjonalt og nasjonalt viser at dette ikke er riktig, fordi skattelettelser vil stimulere til økt aktivitet, som igjen gir økte inntekter til fordeling over offentlige budsjett. Økonomien er ikke statisk, og de dynamiske effektene betyr noe for vårt fremtidige velferdsnivå. Stabile skatteinntekter er avgjørende for å kunne finansiere offentlige velferdsgoder og ordninger for inntektssikring. Det er mye viktigere bidrag til omfordeling enn skattenes bidrag til å jevne ut inntektene.

Skatte- og avgiftssystemet skal benyttes til å finansiere fellesgoder, sikre sosial mobilitet, oppnå effektiv ressursutnyttelse og gi gode vilkår for norsk næringsliv og verdiskapingen i samfunnet. Det norske private eierskapet må styrkes – ikke diskrimineres. Det skal lønne seg å jobbe, spare og investere.

I budsjettforliket har regjeringen fått tilslutning fra Kristelig Folkeparti og Venstre til hovedlinjene i forslag til statsbudsjett for 2015. Lange og harde forhandlinger ble det, men resultatet er bra, og det sikrer gode og riktige prioriteringer for å møte utfordringene i økonomien.

Skatte- og avgiftssystemet for 2014, sammen med forslaget for 2015, viser en ny retning for Norge ved at det i løpet av to budsjett gis netto lettelse på 12,5 mrd. kr. Vekstfremmende skatte- og avgiftslettelser sammen med økte investeringer i infrastruktur, utdanning og forskning er viktige prioriteringer for å sikre fremtidig velferd.

I løpet av sommeren og høsten har vi også fått en fransk dimensjon inn i den norske skattedebatten, og de rød-grønne hjertene banker varmt for økt progressiv beskatning av arbeid – 80 pst. inntektsskatt er forslaget – men ikke minst progressiv beskatning av kapital, for de rike må betale mer. Dette er egentlig ikke noe nytt, og så lenge skredderne har en politisk agenda, er keiseren fortsatt like naken. For hva er det OECD anbefaler Norge? Det er bl.a. reduserte skattesatser, å effektivisere og avbyråkratisere offentlig sektor, investere i kunnskap og forskning og stimulere til økt produktivitet og arbeidsdeltakelse. Det er altså de faglige anbefalingene.

At vi i Norge har over 600 000 personer i arbeidsfør alder som står helt eller delvis utenfor det ordinære arbeidsmarkedet, er ganske unikt i internasjonal sammenheng. Økt progressiv beskatning på arbeid og kapital hjelper ingen i denne gruppen inn på arbeidsmarkedet, snarere tvert om, og på lang sikt blir det heller ikke mer å fordele.

For Fremskrittspartiet er det viktig å gi brede grupper i befolkningen skattelettelser, fordi disse endringene gir størst effekt på norsk økonomi. Budsjettavtalen mellom de fire partiene på borgerlig side gir betydelige lettelse i minstefradraget for lønsmottakere og pensjonister, nesten 30 000 færre vil betale toppskatt ved at innslagspunktet økes, og 90 000 personer vil slippe formuesskatt i 2015 gjennom redusert sats og økt bunnfradrag. Dette er et mye større antall enn dem med de aller største formuene, som har fått ufortjent mye spalteplass denne høsten.

For folk flest er avgiftsnivået like viktig som skattenivået, og budsjettavtalen inneholder en historisk stor reduksjon i bilrelaterte avgifter, faktisk mer enn 2 mrd. kr inkludert bedre avskrivningsregler for transportbransjen. Omregistreringsavgiften blir betydelig redusert, og fra og med 2015 vil det koste maks 5 900 kr å omregistrere en bil, mens tilsvarende i 2013 var nærmere 20 000 kr. I tillegg blir drivstoffavgiftene redusert, og endringene i engangsavgiften belønner ny og miljøvennlig teknologi, som gjøres mer tilgjengelig for folk over hele landet. Avgiftsreduksjonene gjør hverdagen både enklere og billigere, samtidig som vi bruker mye gulrot og lite pisk for å oppnå viktige målsettinger.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Truls Wickholm (A) [11:57:04]: Det er mye man kunne spurt Fremskrittspartiet og representanten Limi om: skattenivå, hva folk flest egentlig sitter igjen med, lettelse i lommeboka, osv., men vi har vært innom disse temaene før.

I stedet har jeg lyst til å si at Arbeiderpartiet har merket seg representanten Limi som en rolig og sindig kar med en god tilnærming til skattereform. OECD har rangert selvkapskatten som den mest skadelige for norsk nærings-

1462 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 2014 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

liv. Gode rammevilkår er det viktigste for bedriftene – ved siden av et skattesystem som holder gjennom valg, gjennom ulike statsministre og finansministre. Er representanten Limi enig i at det viktigste er å få gjort noe med selskapsskatten, samtidig som vi klarer å beholde et skatteinivå som gjør at vi kan sørge for at folk flest har en god velferd i dette landet?

Hans Andreas Limi (FrP) [11:58:05]: Jeg takker for rosende omtale fra representanten Wickholm.

Til spørsmålet om selskapsskatt og om reduksjoner i den er det viktigste, er svaret at dessverre er ikke hverdagen så enkel, dette er mer komplekst.

Hvis man snakker med små og mellomstore bedrifter i Norge, vil de være, og er, ganske tydelige på at formuesskatten er en urimelig beskatning av norsk eierskap. Problemene for små og mellomstore bedrifter er at de har formuesskatt og avgifter som må betales uavhengig av bedriftens inntjening, men selskapsskatten blir først en utfordring når man går med overskudd. Her må man tenke bredt og gjøre flere ting for å sikre gode rammebetingelser for næringslivet i Norge.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:59:03]: Vi har hørt mye nytale fra Fremskrittspartiet det siste året, og i statsbudsjettet for i år var det bl.a. det at man skulle begynne å kreve inn bompenger smartere. I fjor var det smart å avskaffe bompenger, i år er det smartere innkreving. Da Fremskrittspartiet ble opprettet, var det et parti for sterk nedsettelse av skatter og avgifter, nå er det for indeksregulering av bensinprisen, som er den store seieren – den ble ikke indeksregulert. Det er helt tydelig nye slagord.

Men jeg har et spørsmål til Limi om noe jeg synes er veldig overraskende at Fremskrittspartiet blir med på: Hvorfor stemmer Fremskrittspartiet i dag for at alle landets pendlere skal få en skatteskjerpelse på 110 mill. kr?

Hans Andreas Limi (FrP) [11:59:46]: Som representanten Slagsvold Vedum utmerket godt vet, er Fremskrittspartiet fortsatt for sterk nedsettelse av skatter og avgifter og mindre offentlige inngrep – la det ikke være noen tvil om det. Så er situasjonen den – som man også vet – at vi er i et regjeringssamarbeid med Høyre. Regjeringen er i mindretall i Stortinget. Vi må sikre flertall i Stortinget, og det gjør vi ved å få til gode avtaler med Kristelig Folkeparti og Venstre. Da vil det ikke alltid være slik at Fremskrittspartiets primærpolitikk får gjennomslag i forhandlingene. Da må man gi og ta, og så må man få et resultat som er bedre enn det som ville vært alternativet med Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:00:43]: I Scheel-utvalgets rapport er det mange ulike grep. Ett av grepene er at man ønsker å fjerne pendlerfradraget. Det kommer samtidig med forliket her i Stortinget, der man reduserer pendlerfradraget og påførte pendlerne en skatteskjerpelse på 110 mill. kr. Hva synes Fremskrittspartiet om forslaget om å fjerne pendlerfradraget, som ligger i Scheel-utvalget?

Hans Andreas Limi (FrP) [12:01:09]: Det blir veldig smalt å henge seg opp i ett fradrag eller én avgift. Det man ser på i det som er budsjettavtalen for 2015, er jo helheten, og det gis betydelige skatte- og avgiftslettelser, ikke minst på bilavgiftene, som også vil komme pendlerne til gode. Så det er mange fordeler der for dem som har lang reiseavstand mellom hjem og jobb, og ikke minst for dem som er avhengige av å bruke bilen.

Scheel-utvalget skal vi nok få mye tid til å diskutere, men det er klart at de påpeker en del utfordringer i norsk økonomi og kommer med en del forslag til hvordan man bør innrette skattesystemet, og så er det mye i de forslagene som er politisk veldig vanskelig å akseptere.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:02:05]: Den samlede skattleggingen av eiendom og kapital er høyere i mange land enn i Norge, men likevel insisterer både representanten Limi og andre representanter fra Fremskrittspartiet og Høyre på å omtale formuesskatten som særnorsk. I det ligger argumentet om at man må senke eller fjerne formuesskatten sånn at man er konkurransedyktig internasjonalt. Men så er det jo sånn at alle land har sine skattesystemer, og de aller fleste skatter og avgifter vi har i Norge, kan kalles særnorske. Veldig store gevinster ligger også i det skattesystemet vi har i Norge, sammenlignet med mange andre land.

Kan representanten Limi nevne noen eksempler på særnorske skatter og avgifter som han synes det er greit at Norge har, og der det er bra at Norge har et høyere skatte- og avgiftsnivå enn andre land, eller skal vi alltid ligge nederst i skattekonkurransen og vinne over andre land på den måten?

Hans Andreas Limi (FrP) [12:02:57]: Norge er vel ikke blant de land som har det laveste skatteinivået verken i Europa eller i verden for øvrig, og jeg tror heller ikke vi er i stand til å vinne en internasjonal skattekonkurransen. Det som er utfordringen i dag, er at økonomien og kapitalen er global. Det betyr at vi må ha rammebetingelser i Norge som er noenlunde likestilte med rammebetingelsene i de landene som våre bedrifter og vårt næringsliv skal konkurrere med. Da er det slik at skal vi fremme også privat eierskap, skal vi få investeringer inn i nyskaping og utvikling av bedrifter i Norge, ja, så må vi fjerne formuesskatten, som er en diskriminering av norsk eierskap. Det er den klare tilbakemeldingen som kommer fra dem det berører.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:04:03]: Denne høsten har vært preget av mye skatt og skattedebatt – først regjeringens forslag til budsjett, så forliket, så har vi fått Scheel-utvalget, og i forrige uke var Thomas Piketty her. Så det mangler i hvert fall ikke på engasjement rundt et viktig politikkområde.

For Kristelig Folkepartis del, når vi utformer vår skattepolitikk, ønsker vi å legge til rette for verdiskaping. Vi ønsker å legge til rette for sysselsetting, for frivillighet, og for at vi også gjennom skattesystemet skal bidra til viktige mål

2014 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 1463 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

som dreier seg om fordeling, miljø og folkehelse. Det har vi lagt til grunn i vårt alternative budsjett, og også i de forhandlingene som vi har gjennomført med Høyre, Venstre og Fremskrittspartiet.

For å ta et par ord om formuesskatten: Mange, også i opposisjonen, er enige om at dette er en problematisk skatt. Den gir – enten man liker det eller ei – en form for straffeskatt på norske eiere, sammenlignet med utenlandske eiere. Det vet alle ikke er så veldig positivt på lang sikt. Samtidig tror jeg vi skal skjønne hvordan dette virker ute i befolkningen når dette kombineres med en del andre grep i budsjettpolitikken. Det vil jeg si sikkert er en lærdom som noen hver tar med seg etter denne høsten.

Nå har vi fått et forlik hvor endringene i formuesskatten blir noe begrenset sammenlignet med det regjeringen foreslo. Og siden det er snakk om eiendom, har jeg lyst til å si at det nå over år skjer en annen skattlegging av eiendom, i hvert fall når man ser utover primærboligen. Hvis man i tillegg tar en ganske solid vekst i eiendomsskatten på kommunalt nivå, er det ingen tvil om at eiendom nå skattes langt kraftigere enn for bare noen år siden. Slik sett følger man de råd som et samstemt fagøkonomisk miljø kommer med.

Jeg er også glad for at budsjettforliket har gitt en grønnere retning også på skatte- og avgiftssiden, alt fra økt CO₂-avgift på innenriks kvotepliktig luftfart til at vi nå ser ut til å kunne få et marked for biodrivstoff. Alt dette, i tillegg til det som noen kaller gulrøtter – nemlig forsterket innsats overfor kollektivdelen av transportsystemet vårt – bidrar til dette skiftet. Og at det er behov for det, ser vi i større eller mindre grad daglig.

Når det gjelder frivilligheten, er jeg veldig glad for at vi har økt gavefradraget over to år, slik at det nå er på 20 000 kr. Dette gir penger til frivilligheten, penger som ikke er disponert via statlige eller kommunale prosjekter, men som faktisk er penger frivilligheten selv kan benytte til det de ønsker å prioritere. Vi øker også grensen for når frivillige organisasjoner må betale arbeidsgiveravgift, til 50 000 kr per ansatt og 0,5 mill. kr per organisasjon. Det er også et løft for frivilligheten. Og vi øker også – noe jeg synes er viktig i en fordelingssammenheng – det skattefradraget som uførepensjonister fortsatt kan få trekke fra de tre kommende år, når det gjelder overgangsordningen for uførepensjonister.

Hvor stor er egentlig uenigheten i denne sal når det gjelder skatte- og avgiftspolitikken? Det er selvfølgelig uenighet, men hvis man ser på dette i det store bildet og – jeg holdt på å si – ser for seg at det hadde vært i et annet land man diskuterte nivået på skatter og avgifter, er ikke strikken strukket veldig langt i norsk sammenheng. Vi er ganske så enige om systemet, litt uenige om nivået. Det skulle bare mangle, og vi ser også fram til nye debatter, ikke minst rundt Scheel-utvalgets rapport.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tore Hagebakken (A) [12:09:17]: Når vi har en sak om skatter og avgifter, er det litt interessant å dvele litt ved hvordan vi får dem inn. Norske kommuner er blant de aller

beste i verden når det gjelder å kreve inn skatt. Så er det iverksatt en prosess – og det er satt litt politisk tyngde bak, slik jeg har inntrykk av – med tanke på at skatteoppkrevningen skal overføres til staten og samtidig sentraliseres i ganske stor grad i forhold til i dag. Jeg har fått inntrykk av at Kristelig Folkeparti er mot dette, at Venstre også er mot det, og vi på rød-grønn side er krystallklare nå som før.

Kan Syversen gi en garanti for at han stopper denne prosessen, og helst så fort som mulig?

Hans Olav Syversen (KrF) [12:10:05]: Jeg kan gi den garantien at vi skal gå inn i den saken veldig nøye. Representanten Hagebakken har rett i at vi har skepsis knyttet til å overføre det ansvaret fra kommune til stat av flere grunner, som for så vidt har vært drøftet allerede i debatten. Vi tåler en høring, vi tåler å høre argumentene både for og mot, og de regner jeg med kommer i rikt monn. Så skal vi fatte en endelig beslutning i Kristelig Folkeparti når vi har hatt høringen og eventuelt fått en innstilling fra regjeringen. Men utgangspunktet er som det har vært, at det bør ligge på kommunalt nivå.

Så har jeg lyst til å si at forrige regjering var en ganske kraftig pådriver for å sentralisere mange skattekontor. Det skjedde i rikt monn i den statlige delen av skattekontorene, også under forrige regjering.

Tore Hagebakken (A) [12:11:10]: Jeg vet at det pågår prosesser i så måte som det vil bli interessant å se hvordan vil utvikle seg.

Så til årets nykommer, plastposeavgiften.

«Dette er ingen miljøavgift, men en avgift kun ment som inntekt til staten.»

Det sier Jaana Røine, som er direktør i Grønt Punkt Norge, om årets nykommer. I dag gjenvinnes det og samles inn over 80 pst. av plastemballasjen, og det er bra. Plastemballasjebransjen har sjøl laget en avgift som går til å støtte opp under de aktørene som driver med resirkulering. Den avtalen, den ordningen, står nå i fare, og da blir dette veldig negativt miljømessig. Jeg reagerer også på at staten bare bryter en avtale en her har med bransjen.

Til slutt mitt spørsmål: Mener Syversen det er riktig å pålegge produsentene avgiftsplikten, noe som betyr store ekstrakostnader?

Hans Olav Syversen (KrF) [12:12:20]: Når det gjelder om det er en reell nykommer eller ikke, var det så vidt jeg vet, noe som ble fremmet av Bratteli-regjeringen i sin tid, så da er den vel ikke helt ny. Den ble vel trukket tilbake på 1970-tallet en gang, fordi den ikke falt helt i god jord. Jeg regner med at når Finansdepartementet nå får tid til å sette rammeverket for en slik avgift, skal vi sørge for at den ivaretar miljøhensyn, for det er også slik at produksjonen av en del av plastposene ikke er miljøvennlig, snarere tvert imot. Så gjelder det å sørge for at de plastposene som produseres miljøvennlig, også får avgrenset avgift, slik at de ikke blir belastet unødvendig. Hvorvidt det skal legges på produsenten eller ikke, synes jeg vi nå skal ta oss tid til å vurdere, slik at det blir et håndterlig og godt system.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:13:31]: Først vil jeg si at Kristelig Folkeparti fikk til flere gode ting på frivillig sektor – det er bra. Jeg synes det er litt synd at man ikke klarte f.eks. å videreføre en ordning med at noen frivillige organisasjoner kunne ha kontor hos Fylkesmannen, men jeg håper det kommer nye runder der man kan være litt mer raus enn man klarte å få til i denne runden.

Jeg skal i replikken ta fram et område der Fremskrittspartiet fikk mer gjennomslag enn Kristelig Folkeparti. Det er sånn det er i disse replikkordskiftene. I Kristelig Folkepartis alternative budsjett står det at man ønsker å øke avgiftene på både tobakk og alkohol, og man er veldig skeptisk til økte taxfree-kvoter. Det er jeg helt enig i. Men når vi ser på forliket, har man ikke gjort noe med taxfree-kvotene, og alkohol- og tobakksavgiftene ble beholdt helt urørt. Jeg gir Syversen en mulighet nå til å si hvordan Kristelig Folkeparti kan klare å skjerpe den alkoholpolitiske profilen til dagens regime.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:14:31]: Jeg er først og fremst glad for at representanten Slagsvold Vedum har funnet enkelte lyspunkter i dette budsjettet. Det gleder meg. Takk for generøsiteten på frivillighetens vegne. Og så fikk vi i hvert fall sørget for midler til 4H, hvis det var det representanten Slagsvold Vedum tenkte på, som gjør at de ikke skal komme skadelidende ut av dette. Om de absolutt må ha kontor sammen med Fylkesmannen, blir for meg litt underordnet såfremt man bevarer det gode samarbeidet som har vært mellom embetene og f.eks. denne organisasjonen.

Når det gjelder tobakk og sprit, for å ta det, er jeg glad for at Senterpartiet og Kristelig Folkeparti i fellesskap fremmet et forslag som nå gjør at det vurderes hvordan taxfree-ordningen faktisk skal fungere. Jeg er veldig åpen for flere samarbeidsmønstre når det gjelder akkurat den saken.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:15:58]: Jeg merker at det begynner å nærme seg jul, vi har liksom litt lavere skuldre enn vi hadde her før i høst.

Jeg har lyst til å begynne innlegget med å snakke om en av suksessene i Norge. En av suksessene i Norge er at vi har hatt en politikk som har ført til at vi har tatt hele landet i bruk. Når vi er på komitéreiser og andre reiser, ser vi at det er næringsaktivitet, bosetting og livskraft fra Finnmark i nord til Agder i sør. Men det har ikke kommet av seg selv. Vi har brukt en rekke ulike virkemidler, som det nå i høst er politisk debatt om.

Det ene er et lovverk, konsesjonslovene, som er blitt brukt veldig aktivt for å sikre at råvarene, naturressursene, skulle skape næringsaktivitet i hele landet. De kom egentlig rett etter unionsoppløsningen, med Castberg, for å sikre hjemfall til vannkraften, for å sikre skogressursene, for å sikre jordressursene, og det har gjort at vi har hatt et lokalt og nasjonalt eierskap. Det har gitt mange arbeidsplasser, og det har vært en suksess. Den samme tenkningen kom med olje- og gassvirksomheten på 1970-tallet. Det offentlige skulle gå tungt inn for å sikre at en skulle skape verdiskaping rundt omkring i hele landet, og det har vært en

stor suksess for landet vårt. Dessverre angriper dagens regjering den tenkemåten med full kraft, og det vil over tid endre Norge hvis man får gjennomslag for de endringene man har foreslått der.

Det andre virkemiddelet vi har brukt, kanskje mer i nyere tid, for å skape aktivitet i hele landet, er at vi har brukt budsjettet til å stimulere til aktivitet rundt omkring, gjennom Innovasjon Norge, gjennom fylkeskommunale virkemidler, gjennom direkte næringsrettede virkemidler. Også der ser vi i årets budsjett systematiske kutt i alle disse småpostene som skal sørge for at vi får aktivitet i alt fra fiskerinæring til skogbruksnæring til industri. Vi synes det er veldig uklokt. Selv om det ikke vil bety mye på ett års sikt, tror vi at om man kutter i den typen virkemidler, vil det endre Norge over tid.

Det tredje området vi har brukt aktivt for å sikre aktivitet i hele landet vårt, er skatte- og avgiftspolitikken. Vi har gjort det med differensiert arbeidsgiveravgift, som gjennomgikk en radikal endring i vår, da man ga etter for EUs krav, som gjør at man får en skatte- og avgiftsskjerpelse for store deler av Distrikts-Norge. Vi ser at man i årets skatteopplegg har prioritert formuesskatt som den ene store letelsen, som har en veldig skjev geografisk fordeling, og som kommer noen få områder i landet til gode, mens man ikke prioriterer lavere eller bedre avskrivingsatser, høyere fiskerifradrag og tiltak for industrien. Man pålegger næringsindustrien høyere gebyrer, man har økt pendlerfradraget, altså et systematisk skattegrep som ikke legger til rette for en mer balansert utvikling i hele landet.

Det er en veldig skjev fordeling i skatteprofilen, og man så det også i forliket mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre, f.eks. gjør man det dyrere å fly til Nord-Norge. Det er det ikke noen grunn til i det hele tatt. Det har ingen ting med miljøpolitikk å gjøre. Det er bare en måte å få inn mer i skatter og avgifter til staten på. Hvis man er opptatt av fly som et problem, bør man ta utlandsfarten, ikke innenriksfarten, for den er en del av vårt alternative nett. Det er ikke alle plasser i Norge man kan ha jernbane, noen plasser må man fly.

Et annet element vi også har brukt – i tillegg til lovverk, budsjett, skatt og avgift – er lokalisering av statlige arbeidsplasser. Oslo er den byen i Norge – helt naturlig, for det er vår hovedstad – som får mest stimuli gjennom lokalisering av statlige arbeidsplasser. Det er ca. 44 000 statlige arbeidsplasser i Oslo. I tillegg kommer sykehuse- ne. Det er naturlig at man har det i en hovedstadsfunksjon, men i et land bør man ha en balansert utvikling av statlige arbeidsplasser og offentlig virksomhet rundt i hele landet. I fjor hadde vi en stor debatt om Direktoratet for økonomistyring. Dessverre tippet Venstre over i løpet av debatten, og man sørget for at det ble lagt ned 140 statlige arbeidsplasser, f.eks. i Vadsø og Hamar og noen andre byer, som da ble sentralisert til andre steder, men til områder der man hadde veldig sterk vekstkraft fra før. I årets budsjett har det vært mye uro rundt Statistisk sentralbyrå, SSB, og det som skjer der, med en sentralisering mellom Kongsvinger og Oslo. Jeg er redd for at den lokaliseringen man så til Kongsvinger på slutten av 1970-tallet, ser man nå en gradvis nedtrapping av.

2014 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 1465 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

I tillegg ser vi det på skattekontor, at man ønsker å statliggjøre skattekontorene. Det man kombinerer med statliggjøring av skattekontor, er at man også vil sentralisere dem. Det er ikke en desentraliseringsreform at man ønsker å flytte skattefunksjoner ut, men at man ønsker å lokalisere dem på færre plasser. Summen av grepene, hvis man ser på lovverk, budsjett, skatt og avgift og lokalisering av arbeidsplasser, går bare i én retning. Det vil skape større pressproblemer, og det vil ikke gjøre Oslo bedre. Det vil gjøre Oslo trangere, og det vil gjøre at flere samfunn rundt i landet ikke får den vekstkraften de kunne hatt hvis en hadde hatt en aktiv politikk.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Heidi Nordby Lunde (H) [12:21:23]: I 2009 innførte de rød-grønne med Senterpartiet i spissen avgift på biodiesel. En av konsekvensene ble da at Norges eneste biodieselfabrikk, Uniol i Fredrikstad, permitterte alle sine ansatte. Samtidig fikk Norske Skogs plan om å bygge en splitter ny fabrikk for biodiesel på Follum et kraftig skudd for baugen. Nå fjerner regjeringen avgiften, og Norges Skogeierforbund uttalte i forbindelse med budsjettavtalen at vi på relativt få år har hatt en rekke industrinedleggelse innenfor skognæringen i Norge, og at vi med statsbudsjettet og samarbeidsavtalen nå har lagt de viktigste elementene på plass for å utløse milliardinvesteringer i produksjon av biodrivstoff basert på norske skogressurser.

Er Senterpartiet enig med samarbeidspartiene og Norges Skogeierforbund i at statsbudsjettet og samarbeidsavtalen representerer et taktskifte i satsingen på norsk skogindustri, skogsarbeidsplasser og kompetanse innenfor en viktig norsk næring?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:22:20]: Det aller viktigste for norsk skogindustri og skognæring de siste årene er at kronekursen har falt. Det er det desidert viktigste. For alle oss som har eksportert tømmer det siste året, har det vært veldig bra – og vi skulle ha ventet litt til, for nå har kronekursen falt enda mer, og det er kjempeviktig for norsk skognæring.

Skogpolitikken til regjeringen har egentlig vært litt skuffende på mange områder. Man har satsset mindre på innovasjon og utvikling av nye produkter, man har økt bare litt, symbolsk, på skogsbilveier – det er nesten bare symbolpolitikk.

Men i budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre skjedde det ett veldig viktig grep, som Heidi Nordby Lunde nå løfter fram. Det er at man gir avgiftsfritak for biodiesel, og det var et forslag som også vi var for i vårt forslag, for nå har man EUs bærekraftkriterier på plass, som gjør at man kan få en god industri basert på en bærekraftig utvikling av biodiesel. Vi synes det er et godt grep, og vi støtter det grepet.

Hans Andreas Limi (FrP) [12:23:15]: Senterpartiet er veldig opptatt av å ta hele landet i bruk, og de er veldig opptatt av distriktene. Fortrinnsvis gjennom politiske vedtak og bruk av offentlige midler skal man fremme nærings-

utvikling og vekst og få investeringer. Med det utgangspunktet og hvis dette virkelig betyr mye for Senterpartiet, er mitt spørsmål til representanten Slagsvold Vedum hvorfor man da i realiteten viderefører og forverrer en formuesskattprofil som i realiteten vil bidra til at man flytter enda mer kapital fra distriktene og inn i investeringer i sentrale strøk.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:24:06]: All skatt har en kostnad, det er det ingen tvil om. Når vi da skal diskutere hvor man skal gjøre lettelser, og hvor man skal videreføre skattenivået, mente vi at vi burde se på det som har gitt størst effekt. Vår vurdering er at det gir størst effekt å forbedre avskrivningsregelverket for industrien, å la være å gjennomføre en del av de skjerpelsene i gebyrer som regjeringen har valgt å fremme, og også å forsterke de tiltakene man har overfor fiskeri, jordbruk og skogbruk. Vi bruker skattepolitikken aktivt, men vi har mer målrettede skatteletter som treffer industrien og transportnæringen direkte, mens Fremskrittspartiet har valgt en mer passiv form, en formuesskatt som vi tror ikke vil gi den samme effekten som en mer aktiv skattepolitikk.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:25:07]: Jeg er helt enig med Trygve Slagsvold Vedum i at det er ingen grense for hvor bra dette forliket på mange måter er.

Jeg har lyst til å spørre hvordan Senterpartiet prinsipielt tenker om formuesskatt, for jeg oppfatter at Kristelig Folkeparti og Senterpartiet har hatt et likt utgangspunkt om at den arbeidende kapitalen ikke burde beskattes, men at det som tas ut på private hender, skal kunne beskattes. Så hadde Senterpartiet før siste valg et utspill hvor man ønsket å øke bunnfradraget opp mot 2,5 mill. kr, mens man ikke varslet at man ville øke satsene samtidig. I dette budsjettet øker man bunnfradraget, men man øker også satsen såpass kraftig at det er mer penger inn i statskassen enn før.

Hva er det primære utgangspunktet for Senterpartiet?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:26:10]: For det første er det viktig å være litt presis, for vi øker ikke satsen sammenliknet med det vi la fram i statsbudsjettet for i fjor. Vi bare viderefører den satsen vi selv la fram i statsbudsjettet for 2013. Det vi gjør i vårt alternative budsjett i år, er å øke bunnfradraget til 1,5 mill. kr.

Så har vårt historiske utgangspunkt vært hvordan vi skal klare å skjerme den arbeidende kapitalen i formuesskatningen. Det har vært det samme utgangspunktet som Kristelig Folkeparti har. Det har vist seg vanskelig å gjennomføre i praksis, men det har vært vårt utgangspunkt. I år har vi vært opptatt av å se på ulike deler av norsk industri og norsk verdiskaping. Så har vi ment at det har vært et mer treffsikkert virkemiddel å bedre avskrivningssatser, redusere gebyrer og gjøre mer konkrete tiltak som treffer verdiskapingen direkte. Det har vært en prioritering vi har gjort, noe vi tror kommer til å skape mer verdier enn en generell lettelse i formuesskatt.

Sveinung Rotevatn (V) [12:27:17]: Senterpartiet hevder i det alternative statsbudsjettet sitt at dei gjev lettår i

skatt til sjølvstendig næringsdrivande. Går vi budsjettet litt nærmare etter i saumane, er Senterpartiet sin definisjon av sjølvstendig næringsdrivande bønder og fiskarar – punktum. Det er desse gruppene som får lettar i Senterpartiet sitt budsjett, ikkje dei andre sjølvstendig næringsdrivande. I dette høvet har eg nokre spørsmål til Senterpartiet om gode forslag for å hjelpe sjølvstendig næringsdrivande som Venstre føreslår, og som Senterpartiet finn det klokt å stemme imot. Så spørsmålet mitt er for det første: Kvifor er Senterpartiet imot å innføre eit minstefrådrag til sjølvstendig næringsdrivande, slik som Venstre føreslår, og som bønder og fiskarar i realiteten allereie har? For det andre: Kvifor er Senterpartiet imot å betre skattereglane for sparing til eigen pensjon for sjølvstendig næringsdrivande?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:28:07]: Det er en klassisk øvelse fra Sveinung Rotevatn til enhver tid å prøve å smalne inn Senterpartiets politikk. Det lever vi veldig godt med. Når det gjelder politikken for selvstendig næringsdrivende i budsjettet, er det flere viktige tiltak.

Ett av de områdene vi mener er svært viktige framover, er veksten vi ser i netthandel. Det er mange gründerer rundt omkring i hele landet som satser nettopp på den vekstnæringen dette er. Derfor er det Venstre gjør, fullstendig uforståelig for oss. De bare setter en ny sats på 350 kr uten at de har peiling på hvilke utslag det gir for den vekstnæringen dette er. Vi ser hvilken revolusjon vi står overfor i den digitale verdenen eller når det gjelder medier, vi kommer til å stå overfor den samme revolusjonen når det gjelder handel. At man da skal svekke konkurransevilkårene for norske aktører, norske selvstendig næringsdrivende, kontra utenlandske, er for oss helt uforståelig.

Presidenten: Presidenten mener å huske at representanten ikke tok opp forslag under sitt innlegg.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:29:15]: Det er sant. Det ble litt dårlig tid. Da tar jeg opp forslagene nå.

Presidenten: Representanten Trygve Slagsvold Vedum har tatt opp de forslagene han refererte til. Replikordskiftet er omme.

Sveinung Rotevatn (V) [12:29:35]: Venstre sitt overordna mål i skattepolitikken er eit grønt skatteskitte der skattesystemet blir brukt aktivt til å stimulere arbeid, arbeidsplassar, utvikling, investering og eigarskap i norske bedrifter og til å premiere miljøvenleg åtferd. Konkret betyr det lågare skatt på arbeid, eigarskap og bedrifter og skattestimuli for å gjere miljøvenlege val og auka miljøavgifter.

Venstre sine hovudprioriteringar i skatteopplegget for 2015 er nettopp eit grønt skatteskitte og at systemet blir aktivt brukt til å stimulere til dette. Samla føreslår vi eit skatte- og avgiftsopplegg som inneber ei netto skatteskjerpning på vel 3,7 mrd. kr bokført og 1,5 mrd. kr påløpt i forhold til regjeringa sitt forslag. Det inneber samtidig ein betydeleg skattelette i forhold til 2014, skattelette som stimulerer til netto miljøvenlege val, til bedriftsetablerin-

gar og til investeringar i norske arbeidsplassar og norske bedrifter.

For Venstre er det ikkje avgjerande om skattenivået er det same som i fjor og året før det og det og det, det handlar om innretninga på skattesystemet. Skatte- og avgiftsskjerpingar kan vere fornuftig dersom dei bidreg til å oppnå viktige mål, og skatte- og avgiftslettar kan vere akkurat like fornuftig dersom dei blir innretta på ein slik måte at dei bidreg til auka verdiskaping og ei meir miljøvenleg framtid.

Skattar og avgifter er viktige politiske verkemiddel for å styre åtferd som etter Venstres syn iallfall i for liten grad har vorte brukte dei siste åra. I budsjettavtalen med Høgre og Framstegspartiet for neste år får Venstre gjennomslag for eit grønt skatteskitte som i sum er like stort som det den førre regjeringa klarte på åtte år.

Det er ein interessant observasjon at alle dei tidlegare regjeringspartia no føreslår eit større grønt skatteskitte for 2015 enn det dei i samarbeid og i fleirtal klarte å få til samla i løpet av åtte år. Det er eit ope spørsmål kven det var som hindra kven i regjeringa i den same perioden. Det einaste som er sikkert, er at dei same partia kvart år stemte ned forslag frå Venstre som dei i år stemmer for, og som blir vedtektne.

Ein annan interessant observasjon er den avstanden som er mellom dei tidlegare regjeringspartia når det gjeld skatteopplegget. Riktig nok er alle dei raud-grøne skjønt einige om at vi kan skjerpe det totale skattenivået med ein stad mellom 10 og 20 mrd. kr, men innretninga sprikkjer i alle retningar – mykje meir enn det ho gjorde mellom Venstre, Kristeleg Folkeparti og regjeringspartia før vi starta forhandlingane.

Ein tredje observasjon er at dei partia som meinte vi måtte vente med å gjere endringar i skattesystemet i påvente av Scheel-utvalet, er dei partia som har møtt utvalet sine anbefalingar med minst entusiasme.

Venstre føreslår i sitt budsjettalternativ ei rekkje lettar i skattlegginga av norsk næringsliv og for dei sjølvstendig næringsdrivande og dei minste bedriftene. Venstre er spesielt oppteke av å bruke skattesystemet aktivt til tre ting når det gjeld skattlegging av næringslivet:

Punkt 1: å stimulere til forskning og utvikling generelt og FoU innanfor miljø og klima spesielt. Derfor føreslår vi fleire tiltak som målretta gjev skattelette dersom det har ein miljø- og klimaeffekt.

Punkt 2: å bidra gjennom skattesystemet til at meir risikovillig kapital blir stilt til rådighet for gründerar av bedrifter i oppstarts- og kapitaltørkefasen. Derfor føreslår vi m.a. ei ordning med KapitalFUNN, som inneber skattefrådrag for investorar som investerer og blir i ei oppstartsbedrift i minst tre år.

Punkt 3: å større grad å likestille sjølvstendig næringsdrivande med andre arbeidstakarar i skattesystemet. Derfor føreslår vi å innføre eit minstefrådrag for næringsdrivande til erstatning for utgiftsføring, frådrag for faktiske kostnader, på 75 000 kroner. Det har også ein betydeleg forenklingseffekt. Og vi føreslo å betre skattereglane for sparing til eigen pensjon, slik det i praksis er for mange andre arbeidstakarar.

2014 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 1467 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

Dessverre er dette område der Venstre står ganske aleine, foreløpig. Det er grunn til å håpe at også på disse områda vil det bli ei betydeleg forbetring dei komande åra, og dei betringane vi gjer for sosiale ordningar for sjølvstendig næringsdrivande saman med dei borgarlege partia, og for så vidt Senterpartiet, er eit teikn på at ting kan vere i bevegelse.

Eit par ord om formuesskatten: Det er verdt å merke seg at Scheel-utvalet foreslår ein modell for formuesskatt som er forbløffande lik den Venstre foreslår i sitt budsjettforslag for 2015. Eg har også merka meg med interesse at dei som kritiserte Venstre kraftig etter at budsjettforslaget vårt vart presentert, no sjølve har gjennomført ein viss snuoperasjon og hevdar at dette kanskje kan vere fornuftig likevel.

Eg innrømmer gjerne at det framleis er stor forskjell på Venstres primære skatte- og avgiftsopplegg og det som får fleirtal med Venstres stemmer. Venstre har likevel fått større gjennomslag for endringar i skatte- og avgiftssystemet i neste års budsjett enn det vi samla har hatt i alle år sidan 2005, og langt større gjennomslag enn vi ville fått ved å samarbeide med andre parti i denne sal når vi ser på deira forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2015.

Til slutt tek eg opp Venstre sine forslag i innstillinga.

Presidenten: Representanten Sveinung Rotevatn har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Irene Johansen (A) [12:34:43]: Stoltenberg-regjeringen hadde i 2006 en helhetlig gjennomgang av bilavgiftene, som jo resulterte i en omlegging av bilavgiftene i favør av mer miljøvennlige biler og drivstoff. Det har ført til en reduksjon i gjennomsnittlig CO₂-utslipp fra bilparken på om lag 30 pst. siden da.

Solberg-regjeringen har også varslet en slik gjennomgang i revidert neste år. Det er naturlig å forvente at også denne gjennomgangen vil gå i favør av miljøvennlige biler og drivstoff. Men det er det motsatte vi har sett i forslaget fra de to regjeringspartiene i budsjettforslaget for neste år. Da vil jeg gjerne spørre representanten hvilke forventninger Venstre og representanten har til denne helhetlige gjennomgangen av bilavgiftene – om de forventer det samme som oss andre, nemlig at det skal være i favør av miljøvennlige biler og drivstoff, eller om det går i den samme retningen som budsjettforslaget fra de samme partiene gjorde.

Sveinung Rotevatn (V) [12:35:56]: For det første er det verdt å merke seg at det budsjettet vi no vedtek, vil for første gong føre til at utsleppa frå transportsektoren går ned. Det bør også representantar frå dei raud-grøne partia leggje seg på minne, og reflektere litt over kva det seier om politikken som vart ført før.

Venstre har store forventningar til den gjennomgangen vi no skal ha av bil- og drivstoffavgifter med dei andre borgarlege partia. Også her er det noko delt syn mellom partia på kva som er den gode innretninga. Venstre er for at vi skal bruke ein kombinasjon av pisk og gulrot i så måte. I budsjettforslaget vi no vedtek, har vi valt hovudsakleg å

bruke gulrot: gjort det betydeleg meir lønsamt for folk som ønskjer å køyre «plug-in»-hybridrar, å gjere det, fjerna avgift på biodiesel og til saman gjort ei omlegging i retning av grøn bilisme, som veldig, veldig mange er glade for, ikkje minst alle dei som bur i delar av landet der kollektivtrafikk ikkje er eit godt alternativ. Det er eit godt førstesteg, men vi har store forventningar til fortsetjinga.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:37:11]: Jeg skal bare kort gjøre representanten oppmerksom på at utslippene fra transportsektoren gikk ned med om lag 250 000 tonn i 2012 – bare så det er sagt.

Men det var ikke det jeg hadde tenkt å si. Jeg hadde ganske enkelt tenkt å gratulere Venstre med veldig godt gjennomslag når det gjelder hybridbiler. Det er en god miljøseier som kommer miljøet og norske bilister til gode.

Sveinung Rotevatn (V) [12:37:35]: Vi får takke for dei gratulasjonane, og så får eg vel replisere at blant dei delane i SVs budsjett eg har sansen for, er definitivt miljøpolitikken noko av det som det kunne vore verdt å ta ein nærmare titt på. Det er ikkje noka hemmelegheit at ein del av partia i denne salen er einige om mykje når det gjeld akkurat dette. For Venstre sin del er vi fornøgde med dei miljøgjennomslaga vi har fått i diskusjonane med regjeringspartia og Kristeleg Folkeparti. Og så trur eg nok både eg og representanten Serigstad Valen er einige i at den gjennomgangen vi no skal ha av bilpolitikken og drivstoffavgiftene, bør føre til at det blir endå meir lønsamt i køyre miljøvenlege bilar. Det er ein viktig del av arbeidet med å få ned klimautsleppa i Noreg. Det som kom fram på toppmøtet i Sør-Amerika førre veke og i helga, tilseier at no er det tida for at vi nasjonalt tek endå større grep for å få ein ambisiøs avtale i Paris neste år.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:38:43]: La meg først ta opp SVs forslag i innstillingen.

I 1927 skrev den amerikanske høyesterettsdommeren Oliver Wendell Holmes følgende i en domsavsigelse:

«It is true, as indicated in the last cited case, that every exaction of money for an act is a discouragement to the extent of the payment required, but that which in its immediacy is a discouragement may be part of an encouragement when seen in its organic connection with the whole. Taxes are what we pay for civilized society».

Her rører Holmes ved en dimensjon ved skattedebatten som ofte er fraværende både i norsk offentlighet og her i Stortinget. Skatter og avgifter er for det første ikke bare til for å skaffe staten og kommunene inntekter, og skatter og avgifter er for det andre del av en helhet som gjør Norge til et bedre land å leve i enn de aller fleste andre land.

Når man lytter til Høyre og Fremskrittspartiet i denne debatten og i andre diskusjoner om skatt, skulle man tro at skatt nærmest var et tyveri og noe man i beste fall motvillig må akseptere. Deres egen oppfatning om skattens begrensede legitimitet i seg selv brukes som argument for å senke

skattene så mye som mulig. Ideen er at penger tjent utelukkende er egne penger, og at enhver skattlegging innebærer en konfiskering som kun kan anses som et nødvendig onde. Så når en industrieier f.eks. har store overskudd i sin bedrift, anses det av høyresiden som helt urimelig at dette er verdier som det skal skattes noe særlig av. Vedkommende har jo skapt verdiene, som de sier. Mon det? Hvem er det som skaper verdiene i Norge? Tjener ikke både næringsliv og privatpersoner godt på infrastruktur, på veiene og på jernbanen, som gjør at varene kan fraktes til markedet? Gjør ikke et godt velferdstilbud, gode skoler og barnehager at familier kan bo der verdiene skapes? Er ikke fellesskapets forvaltning av naturressursene som benyttes, en forutsetning for produksjonen? Og bidrar ikke norsk lønns- og skattenivå til at effektiv, kompetent arbeidskraft lønner seg, slik at flere verdier skapes og mer velstand spres på hele befolkningen?

Norge kan aldri konkurrere bare på lønnsnivå. Selv uten oljen ville vi vært et land med et lønnsnivå godt over andre land som produserer mange av de samme varene vi lever av. Det som gjør oss konkurransedyktige, er innovasjon, kvalitet og produktivitet. Forutsetningene for det er offentlig forskningsinnsats, velferdsordninger, kvalitet i alle ledd. Det gir ikke skatteuttak til oss. Dette vet vi, for det er prøvd. USA hadde en gang et skattesystem som fungerte noenlunde omfordelende. Det ble det slutt på da 1980-tallet kom. Ideen om at økt rikdom til de aller rikeste ville komme alle andre til gode fordi flere arbeidsplasser ville bli «skapt» – jeg sier skapt i anførselstegn fordi alle egentlig vet at det er behovskjeder som skaper verdier, ikke aksjonærer – ble utprøvd til fulle. Så kan vi spørre den jevne amerikanske familie om de synes realnedgangen i lønn de siste tiårene har vært noe å skryte av. Familiene som har opplevd reallønnsnedgang, er nok ikke enige. Sjøfene i USA har opplevd en mangedobling av sin inntekt, en langt større økning enn den faktiske veksten i overskudd i bedriftene. Det eneste som skjedde da skattene på de høyeste formuene og inntektene gikk ned, var at noen få mennesker ble veldig mye rikere. Derfor ønsker SV et fordelende skattesystem som tilgodeser folk flest, og som skaper et mer rettferdig samfunn. Vårt skatteopplegg kombinerer kutt i inntektsskatten til folk flest med miljøavgifter. Sånn bidrar vi til et mer miljøvennlig samfunn, uten at det får en skeiv sosial profil. Vi foreslår at de som har mest, skal bidra mer. Derfor foreslår vi et nytt trinn 3 i toppskatten på inntekter over 1,5 mill. kr. Vi foreslår å gjøre formuesskatten progressiv, slik at de med de store formuene betaler en høyere sats, og vi foreslår å avslutte det som i praksis er en subsidiering av finansnæringen, og det regjeringen selv i nasjonalbudsjettet kaller en underbeskatning, ved å innføre moms på finansielle tjenester.

I forrige uke kom en rapport fra OECD som viste hvordan økonomiske forskjeller gir lavere vekst i økonomien. Mens regjeringspartiene har giftet seg med en helt utdatert idé om at skatteuttak til de rikeste kommer oss alle til gode, kommer stadig bedre dokumentasjon på at mindre forskjeller gir bedre samfunn. Og mens regjeringspartiene bruker behovet for å finansiere velferden i fremtiden som argument for å kutte i velferdsordninger, ligger løsningen

egentlig rett foran dem: Mindre forskjeller vil gi oss bedre råd til framtidens velferd. Vi kan gjøre oss mindre avhengige av olje og samtidig skape et samfunn der flere har det bedre.

Men noe sier meg at det ikke var framtidens velferd som sto fremst av hensyn å ta da regjeringen bestemte seg for å kutte dramatisk i skattene til dem som har aller mest.

Presidenten: Representanten Snorre Serigstad Valen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Heidi Nordby Lunde (H) [12:44:19]: I SVs alternative budsjett foreslår de å innføre merverdiavgift for finansielle tjenester og begrunner dette med at unntaket for merverdiavgift for finansbransjen gjør finanstjenestene særlig lønnsomme. Da lurer jeg på om SV har glemt hvem som betaler merverdiavgiften, for merverdiavgiften er en forbrukeravgift som bedrifter og enkeltpersonforetak krever inn på vegne av staten. Når jeg selger tjenester via mitt enkeltpersonforetak Dreampilot – ja, jeg angrer på det navnet, men jeg var ung og visste ikke bedre – så legger jeg på merverdiavgift når jeg fakturerer ut, men kan trekke fra på kostnader jeg selv har. Merverdiavgiften betales fullt og helt av sluttkunden.

SV har altså foreslått å gjøre alle finansielle tjenester 25 pst. dyrere for helt vanlige folk, på alt fra å betale matvarene en kjøper i butikk, til å betale regningen via nettbanken. Jeg lurer selvsagt på: Hvorfor det?

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:45:14]: Etter finanskrisen foreslo Finanskriseutvalget en bedre beskatning av finansnæringen. Det er fordi en dårlig regulert finansnæring fører til en skjev økonomi, og det kan føre oss ut i nye kriser. De utredet flere modeller for det, og det er gode modeller som Finansdepartementet jobbet mye med i løpet av den rød-grønne regjeringstiden, men som også er omtalt i årets statsbudsjett. Det innebærer også at næringslivet vil behandles mer rettferdig i Norge. Det vil gi nye avskrivingsmuligheter for næringslivet på anslagsvis opp til 2 mrd. kr, f.eks. Det er innført et lignende system i Danmark, og der melder den danske sentralbanken om at kostnaden ikke har blitt påført privatkundene. Det brukes likevel vanligvis som argument fra høyresiden mot å innføre denne avgiften. Det synes jeg er rart, all den tid regjeringen selv i nasjonalbudsjettet skriver at de legger til grunn at en slik avgift ikke ville ført til økte kostnader for enkeltpersoner.

Tom E. B. Holthe (H) [12:46:18]: Spørsmålet mitt er nok i samme gate som forrige talers, men likevel blir det ikke helt klart for meg, for når SV foreslo denne avgiften i sitt alternative budsjett, var den omtalt i proposisjon og kun en skisse til en avgiftsutvidelse. Det gjenstår betydelig utredningsarbeid for et slikt forslag før det eventuelt kan sendes ut på høring. Jeg synes – med respekt å melde – at SV kunne ventet litt med å legge dette inn i sitt budsjett, for slik jeg kan tolke det, er det faktisk slik – som også Heidi

2014 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 1469 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

Nordby Lunde var inne på – at denne avgiften vil bli belastende for låntagere og ikke minst for ungdom som skal etablere seg.

Så spørsmålet må bli: Hvorfor haster det slik for SV å innføre denne avgiften?

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:47:17]: Dette er ikke et spørsmål om hastverk, det er et spørsmål om hva noen av de klokeste hodene i landet anbefaler oss å gjøre for å unngå en ny finanskrisen og oppnå en mer rettferdig beskatning av næringslivet i Norge. Det er ingen grunn til at finansnæringen skal ha mye bedre rammevilkår enn alle de bedriftene her i landet som skaper materielle verdier. Dette er en modell som Finansdepartementet jobbet med i forrige periode, og som helt garantert ville vært klar til å innføres om SV satt i regjering nå. Så det har jeg ikke dårlig samvittighet for.

Det er et betydelig utredningsarbeid – som representanten Holthe sa – også knyttet til avgifter som regjeringen plutselig har bestemt seg for å innføre, f.eks. plastposeavgiften.

Sveinung Rotevatn (V) [12:48:10]: Eg synest det er interessant at både SV og Arbeidarpartiet har begynt å vise så mykje til OECD. Dei har mange interessante anbefalingar til Noreg, bl.a. om sjukelønspolitikk. Men det var ikkje det eg hadde tenkt å spørje om.

Eg synest det er interessant at SV er det partiet som føreslår den lågaste satsen på bedriftsskattlegging i 2015, og at dei er dei einaste som – så vidt eg skjønner – føreslår lettare i skattlegginga av utbytte. Eg synest også det er interessant at SV no føreslår å auke miljøavgiftene betydeleg. Kort summert opp er det ganske mange interessante grep i SV sitt skatte- og avgiftsopplegg, og Venstre er einig i ein del av dei.

Mitt spørsmål er om SV har nokon prinsipielle syn på kor mykje av ei lønsinntekt ein skal kunne betale i skatt. I SV sitt alternative budsjett er den høgaste effektive marginale skattesatsen nær 60 pst. Det er over 10 pst. meir enn noko anna parti føreslår. Synest SV at det er prinsipielt rett at over halvparten av løna skal kunne skattleggjast? Kva slags konsekvensar trur SV at det vil ha for lønsdanninga og ikkje minst for norsk konkurransekraft, all den tid erfaring viser at auka skatt ofte blir følgd av krav om auka løn for å kompensere for lågare kjøpekraft?

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:49:15]: I dag er det sånn at utbytteskatten er et resultat av skattesatsene på alminnelig inntekt, så når vi foreslår at den og selskapskatten skal noe ned, følger utbytteskatten etter. Men jeg ville ikke feiret for tidlig. Vi i SV ønsket ganske enkelt ikke å finne på en ny måte å skattlegge utbytte på tre uker før Scheel-utvalget kom med sin innstilling. De har et glitrende forslag til hvordan man kan sørge for at utbyttebeskatningen følger skattenivået på inntekt, som vi i SV kommer til å støtte, og så får vi se om de borgerlige partiene også kommer til å gjøre det.

Vi har den høyeste effektive marginalsatt på inntekt i vårt forslag til budsjett, på 60 pst.. Det er ikke særlig høyt.

Det er lavere enn det både Danmark og Sverige inntil nylig hadde. Og det gir ikke en beskatning på over halvparten av inntekten, som representanten Rotevatn sa, det gir en gjennomsnittsbekskatning på i overkant av 40 pst. Det synes jeg er helt rimelig hvis man tjener mer enn 1,5 mill. kr. Vi bruker heller pengene på å kutte skatten til folk flest, sånn at vi f.eks. har rom til å innføre nye miljøavgifter, som gjør Norge grønnere.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Rasmus Hansson (MDG) [12:50:38]: Dagens debatt bekrefter at regjeringens politiske hovedprosjekt er å videreføre den eksepsjonelle vekstperioden Norge har vært gjennom de siste årene. En av konsekvensene av denne veksten har klimaministeren vært i Lima for å diskutere, nemlig at vi er på full fart mot fire graders global oppvarming. En annen konsekvens ser vi i Sør-Europa, hvor en hel generasjon mister håpet om en bedre framtid på grunn av oppblåst, feilslått, lånefinansiert vekst. Spørsmålet er hvor lenge det er klok politikk å øke forbruket, bruke mer oljepenger og øke gjeldsgraden for å øke en vekst. Miljøpartiet De Grønne mener at dette er tiltakende dårlig økonomisk politikk som er tiltakende lite framtidssrettet.

I forrige uke hørte mange, som flere har henvist til, på den franske økonomen Thomas Pikettys foredrag i Universitetets aula. Et av hans poenger, som har vært lite oppe i debatten, er at økonomisk vekst generelt avtar i rike land. Stadig flere økonomer mener at veksten vil fortsette å falle, og det er anslag om vekst på 1,2 pst. eller mindre i Vesten fram mot 2100.

Befolkningsveksten flater ut, og veksten i produktivitet avtar fordi stadig flere kommer til å jobbe i yrker som ikke kan automatiseres særlig mye mer, og ettersom oppgaver som kan robotiseres, allerede er blitt det. Sannsynligheten øker for at den økonomiske veksten vil fortsette å avta, og tradisjonell økonomisk tenking tilsier altså at dette er farlig. Spørsmålet er hva vi gjør hvis avtakende vekst er et stadig mer nødvendig resultat, både av jordas ressurs- og klimautfordringer og av teknologisk og demografisk utvikling.

For Miljøpartiet De Grønne tilsier dette at vi må lete etter en ny økonomisk politikk, mens regjeringen gjør det motsatte. De har fortsatt høyere økonomisk vekst for verdens rikeste land som sitt største politiske prosjekt, og de øker satsingen på den gamle vekstopp-skriften – nærmest på autopilot. I forrige uke senket Norges Bank styringsrenten til 1,25 pst. for å stimulere til økt vekst. I 2009 påpekte den samme sentralbanken selv at det nettopp var langvarig lav rente som skapte finanskrisen, med de fryktelige konsekvensene den har fått både i Europa, i USA og andre steder.

Samarbeidspartiene stemmer i dag for å kutte prosent-satsen på formuesskatten. Sannsynligheten er stor for at dette gir økte forskjeller, så stor at til og med NHO mener at dette ikke er hva næringslivet først og fremst trenger.

Miljøpartiet De Grønne har i vårt alternative budsjett foreslått heller å øke bunnfradraget på formuesskatt til 1,5 mill. kr, for å skjerme småbedrifter og gründere fra

1470 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 2014 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

skattebyrden, mens vi øker satsen på de høyeste formuene – ikke for å kverke de rike, men for å sette penger i omløp.

Miljøpartiet De Grønne vil senke skattene for dem med lavest inntekter mer enn regjeringen, men vi innfører et nytt trinn 3 i toppskatten for inntekter over 1 mill. kr. Det fører til at en person med en inntekt på 2 mill. kr med vårt opplegg får 6 pst. mer i skatt. Vår lønns- og formuesskatt tar inn omtrent 9 mrd. kr ekstra til bruk i satsing på nytt næringsliv og grønn utvikling. Det ødelegger ikke folks økonomi, men det vil dempe veksten, og det vil dempe unødvendig høye lederlønninger.

Alle er enige om at forurenser skal betale. Samarbeidspartiene har gode, grønne avgiftsendringer, og vi i Miljøpartiet De Grønne støtter avgifter på fossil gass, elavgift og plastposer, vi støtter lavere hydrogenbilavgifter, osv. Grønne avgifter er ikke å inndra penger, det er å flytte ressurser og forbruk i grønn retning. Miljøpartiet De Grønne er de eneste som gjør dette forurenser-betaler-prinsippet til et gjennomgående prinsipp i statsbudsjettet, ikke bare på enkelttiltak.

I vårt opplegg foreslår vi forbruksendrende miljøavgifter på ca. 25 mrd. kr. Er det et fryktinngytende tall? Vel, hva man kan få til med den typen avgifter, vises bl.a. gjennom at hele 10 av disse milliardene kommer fra en høyst moderat økning av flyseteavgiften. Tilsvarende tiltak er mulig på mange andre områder.

Både Norge og verden må få en økonomi som er i balanse med livsgrunnlaget, og som er i balanse med seg selv. Forestillingen om at økonomisk vekst er det eneste som sikrer velstand, må erstattes med en økonomi som sikrer utvikling, livskvalitet og rettferdighet, med færre av de problemene som det blir stadig mer åpenbart er innebygd i en fortsatt ensidig vekstøkonomi.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torstein Tvedt Solberg (A) [12:55:52]: Det skatte- og avgiftsopplegget som regjeringa foreslo, og som flertallet på Stortinget i dag kommer til å vedta, vil gjøre at de aller rikeste i Norge blir enda rikere. 27 pst. av skatteuttene som Høyre og Fremskrittspartiet foreslår, går til de under 0,1 pst. rikeste i landet. Som representanten sa i sitt innlegg, vil vi se et Norge med voksende ulikhet.

Jeg vil utfordre representanten fra Miljøpartiet De Grønne på hvordan han tror disse økte ulikhetene vil påvirke den nasjonale klimadugnaden Norge trenger. Vi kan jo ikke nøye oss med at bare 0,1 pst., altså de rikeste i Norge, skal bidra – vi trenger at alle motiveres til å delta. Jeg er usikker på om de som har minst, vil motiveres til å ta gode klimavalg når de nå får enda mindre. Tror Miljøpartiet De Grønne at økte ulikheter i Norge vil gjøre den store nasjonale klimadugnaden vanskeligere?

Rasmus Hansson (MDG) [12:56:45]: Miljøpartiet De Grønne er i utgangspunktet enig med Deng Xiaoping i at det ikke gjør noe at noen blir rike, og at noen blir rike først, og vi har ingenting imot at folk tjener penger, bare det de tjener penger på, er grønt. Men Miljøpartiet De Grønne er

også helt klare på at økte ulikheter i ethvert samfunn er «nedmuntrende» for folks vilje til å gjøre en innsats, og vi har ingen tro på at det gir vesentlige fordeler på noe som helst område å premiere folk som har veldig mye fra før. Det er ikke det samme som å ville kverke de rike eller ta penger fra folk, men det er å ta det elementære faktum alvorlig at folk ønsker en rimelig premiering av innsats, ikke en premiering som er tilfeldig styrt av at noen har mye penger fra før av eller tilfeldigvis sitter i yrker som kaster veldig mye av seg.

Sveinung Rotevatn (V) [12:58:07]: Venstre deler Miljøpartiet Dei Grøne sine ambisjonar på vegner av miljøet og planeten vår og behovet for handling for å få ned klimagassutsleppa. Men vi skil nok lag på ein del av verkemidla. Og eg lét meg forundre litt over at representanten Hansson bruker så mykje tid på å argumentere mot vekst i seg sjølv. Grøn vekst bør jo vere målet, ikkje nullvekst, eller jamvel negativ vekst. Eg meiner også at vi i våre eigne nærområde, i f.eks. EU, dei siste tjue åra har sett gode eksempel på at ein har fått ned klimautsleppa betrakteleg, samtidig som ein har auka veksten. Ein har fått fleire ut av fattigdom og meir velstand for fleire folk.

Mitt spørsmål til representanten Hansson er: Når det gjeld dei landa i Europa som dessverre dei siste åra har «lukkast» med å redusere veksten, jamvel fått nullvekst og negativ vekst, Hellas, Spania og Italia, korleis tenkjer representanten Hansson at vilkåra er for å drive ambisiøs klima- og miljøpolitikk i slike land?

Rasmus Hansson (MDG) [12:59:07]: Representanten Rotevatn har for det første rett i at Venstre og Miljøpartiet De Grønne har samme målsetting på svært mange områder når det gjelder klima- og miljøpolitikken. Han har også rett i at det på kort sikt er betydelige utfordringer knyttet til å utfordre vekstpolitikken. Men vekstpolitikken handler om klima. Den handler også om noe enda mer grunnleggende, nemlig jordas ressursituasjon. Og det er fortsatt ingen tvil om at den økonomiske vekstutviklingen som vi ser på jorda i dag, fører til en behandling av de ressursene vi har, som ikke er holdbar på lang sikt. Det spørsmålet som da gjenstår, er påstanden om at løsningen på vekstens problemer er fortsatt vekst, og det er et spørsmål som ikke minst Venstre må jobbe mer med å gi et svar på.

Det Miljøpartiet De Grønne gjør, er å stille spørsmålet mye tydeligere og la være å svare helt sikkert i utgangspunktet. Vi tror at også Venstre vil måtte være med på å tenke gjennom de langsiktige konsekvensene av tradisjonell økonomisk vekst for jordas ressurser, og vi tror at Venstre og Miljøpartiet De Grønne har mye å snakke om der.

Snorre Serigstad Valen (SV) [13:00:31]: Jeg er langt på vei enig i representanten Hanssons siste svar til representanten Rotevatn. SV deler i stor grad oppfatningene til Rasmus Hansson og Miljøpartiet De Grønne i store deler av skatte- og avgiftspolitikken. Det var et godt innlegg. Jeg vil bare invitere til litt nyansering rundt begreper, for det f.eks. den tidligere omtalte OECD-rapporten viste oss

2014 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 1471 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

i forrige uke, var at et samfunn med mindre forskjeller og et mer omfordelende skattesystem også fører til mer vekst. Og det er jo en vekst som ikke nødvendigvis er av det onde.

Er ikke representanten Hansson enig i at det er hva veksten brukes til, som er poenget her? For det er jo slik at også med de skatteendringene Miljøpartiet De Grønne foreslår, får brede lag av befolkningen mer å rutte med, akkurat som SV også foreslår. Det vil gi en vekst, men spørsmålet må være hva man bruker det overskuddet på: om det er mer forurensende forbruk, eller om det mer klimavennlige liv og flere klimatiltak.

Rasmus Hansson (MDG) [13:01:30]: For Miljøpartiet De Grønne er det mest grunnleggende spørsmålet hva som er forutsetningene for å skape en økonomisk vekst av den typen som vi ser for oss nå. Miljøpartiet De Grønne understreker at vekst kan tolkes på så mange måter. Vi er ikke et parti som ønsker å bremse kvalitetsutvikling, kunnskapsutvikling og annen framgang i samfunnet, tvert imot, men vi ser at den måten vekstmodellene i dag er innrettet på, spiser av jordas livsgrunnlag på en måte som ikke kan fortsette.

Vi er enig i at også bruken av resultatet av veksten er et vesentlig spørsmål. Der skiller nok Miljøpartiet De Grønne og SV seg til dels litt fra hverandre, fordi vi er langt mer offensive med hensyn til å stimulere et nytt privat næringsliv enn det jeg oppfatter at miljøpartiet SV er. Men jeg tror, som sagt, først og fremst at det er spørsmålet om forutsetningene for veksten som er det viktige.

Presidenten: Presidenten vil minne om taletiden.

Snorre Serigstad Valen (SV) [13:02:51]: Takk for godt svar fra representanten Hansson. Idet han snakket om bærekraft, hørte vi «O helga natt» klinge fra Vandrehallen, og det var et godt tegn!

Jeg er igjen enig i mye av det representanten Hansson sier, men jeg kjenner meg ikke helt igjen i at SV ikke har en næringspositiv skatte-, avgifts- og klimapolitikk. Vi er f.eks. det eneste partiet som foreslår å senke selskapskatten med 1 prosentpoeng, mot å fjerne en rekke skattefordeler for oljebransjen, for å flytte skattlegging fra fastlandet og grønne næringer og ut til oljeindustrien.

Mitt spørsmål til representanten Hansson er: Kan vi her og nå enes om å forme en allianse i de framtidige forhandlingene i kjølvannet av Scheel-utvalget, der mange av de andre partiene vil være mest opptatt av å delta i skattekappløp i Europa, men der vi kan alliere oss og arbeide for et mer rettfærdig, omfordelende og ikke minst klimavennlig skattesystem?

Rasmus Hansson (MDG) [13:03:44]: Miljøpartiet De Grønne har jo gått inn i norsk politikk og i Stortinget med et meget klart forsett om å heve seg over og utfordre begge sider av blokkpolitikken, så vi er selvfølgelig meget mistenksomme overfor alle forslag om direkte allianser med enkeltpartier her i Stortinget. Men mandatet for alliansen til representanten Snorre Serigstad Valen var såpass bredt

at jeg tror jeg kan slutte meg til det i tiltro til at også andre partier vil kunne slutte seg til et sånt mandat.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Statsråd Siv Jensen [13:04:37]: Norsk økonomi er i endring. Lavere etterspørsel fra oljenæringen vil kreve at norske bedrifter og norsk arbeidskraft retter seg inn mot andre sektorer. I en slik situasjon må også skattesystemet stimulere til omstillinger og bidra til å styrke vekstevnen i økonomien. Det skal lønne seg å drive næringsvirksomhet i Norge, og det skal være attraktivt å jobbe mer. Det er derfor behov for vekstfremmende skattelettelser.

Med budsjettforliket ble påløpte skatter redusert med 5,2 mrd. kr fra 2014 til 2015. Dette er mindre enn regjeringen foreslo, men likevel betydelige lettelser. Siden regjeringen overtok høsten 2013, har skatte- og avgiftsnivået blitt redusert med 12,5 mrd. kr.

Formuesskatten gjør det mindre lønnsomt å spare og svekker privat norsk eierskap. Dessuten bidrar ulik verdsetting av formuesobjekter til å vri investeringene fra næringsvirksomhet mot fast eiendom. Det reduserer samlet avkastning. Etter budsjettforliket blir formuesskattesatsen redusert til 0,85 pst. og bunnfradraget økt til 1,2 mill. kr. Samtidig reduseres verdsettingsrabatten for sekundærboliger og næringseiendom til 30 pst. Over to år har vi dermed redusert skadevirkningene av formuesskatten. Om lag 90 000 personer med ordinære, små formuer slipper formuesskatt i 2015, og i det videre arbeidet med formuesskatten vil regjeringen også vurdere en modell for fritak for såkalt arbeidende kapital, i tråd med budsjettforliket.

I regjeringens budsjettforslag ble det lagt vekt på at brede grupper av befolkningen skal få del i skattelettelsene. Jeg er glad for at også budsjettforliket har gitt rom for lavere skatt for brede grupper av befolkningen. 99 pst. av skattyterne får lettelser eller uendret skatt. Om lag 28 000 færre vil betale toppskatt, og det gis betydelige lettelser i minstefradrag til både lønnstakere og alderspensjonister. Gjennomsnittlig lettelse for lønnstakere blir 1 200 kr, mens alderspensjonister i gjennomsnitt får 1 600 kr lavere skatt. Den største lettelsen i prosent av bruttoinntekt går til den tidelen av befolkningen som har lavest bruttoinntekt. Overgangsordningen for uførepensjonister er forbedret i budsjettforliket, slik at overgangen til nye regler blir lettere for personer med særlig stor gjeld.

I statsbudsjettet foreslo regjeringen betydelige lettelser i bilavgiftene. Omregistreringsavgiften er foreslått redusert med 35 pst., og andre avgifter på kjøretøy og drivstoff ble også foreslått satt ned. Gjennom budsjettforliket får vi større lettelser i bilavgiftene enn regjeringen foreslo. Det skyldes at vi ble enige om å redusere avgiftene på miljø- og klimavennlige kjøretøy og drivstoff.

Jeg er fornøyd med at det blir en avgiftslettelse som reduserer kostnadene både for vanlige bilister og for transportnæringen, samtidig som lettelsene fremmer mer miljøvennlige valg.

I budsjettforliket ble vi også enige om at Venstre og Kristelig Folkeparti deltar i den videre gjennomgangen av avgiftene på kjøretøy og drivstoff, og at partene i felles-

1472 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 2014 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

skap legger frem en omforent avtale om fremtidens avgifter.

Også i fortsettelsen vil regjeringen arbeide for skatte- og avgiftslettelser og for at skattesystemet skal bidra til mer effektiv ressursbruk, gi bedre vilkår for norsk næringsliv og stimulere til mer miljøvennlige valg. I oppfølgingen av Scheel-utvalget vil vi i tråd med Sundvollen-erklæringen arbeide for at vi får et mer konkurransedyktig skattesystem som kan fremme lønnsomme investeringer og gi høy verdiskaping. Ikke minst blir dette viktig som følge av lavere etterspørsel fra oljenæringen i årene fremover.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Truls Wickholm (A) [13:09:13]: Den 21. mai i fjor var Siv Jensen skuffet over at Høyre kom med løfte om et tak på 25 mrd. kr i skattelette i året. Jensen uttalte til ANB:

«Jeg registrerer at skatte- og avgiftsnivået ikke lenger er så viktig for Høyre. Det er en ærlig sak. Men for oss er det viktig».

Jensen argumenter i saken for at fjerning av formuesskatten ville spist opp hele rommet for skattelette innenfor de 25 milliardene. Videre sa hun at i en regjering hvor Fremskrittspartiet er med, burde redusert skatte- og avgiftsnivå for det brede lag av befolkningen være viktig. Fasisiteten er at budsjettet står til stryk, for Jensen er jo ikke i nærheten av taket til Høyre, noe Arbeiderpartiet for så vidt er fornøyd med. 2,6 mill. nordmenn med inntekt under 400 000 kr, får 1 000 kr eller mindre i skattelette. De med inntekt på mer enn 2 mill. kr får i snitt en skattelette på 38 400 kr.

Kan statsråd Jensen svare på om hun tror at noe av grunnen til at Fremskrittspartiet nå opplever sine dårligste målinger siden 1990-tallet, er at velgerne hennes føler seg ført bak lyset?

Statsråd Siv Jensen [13:10:15]: Den største forskjellen i det politiske Norge for tiden går mellom dem som tror at skatte- og avgiftsreduksjoner virker positivt på økonomien, og dem som mener at skatte- og avgiftsskjerpelser er riktig. Alle de tre rød-grønne partiene har skjerpet skatte- og avgiftstrykket betydelig i forhold til det nivået vi har i dag, og det vil jo selvfølgelig få konsekvenser – det vil få konsekvenser for næringslivets evne til å reinvestere og til å skape nye arbeidsplasser.

Jeg mener at vi i den tiden vi nå går inn i, som kommer til å kreve omstilling av et samlet norsk næringsliv, må klare å ha fokus på hvilke rammebetingelser vi skal ha som sørger for konkurranseevne for vårt næringsliv. Da må vi også være villige til å se på skattesystemet, og derfor er det en viktig ambisjon for denne regjeringen å redusere det samlede skatte- og avgiftsnivået.

Irene Johansen (A) [13:11:24]: Finansministeren var i sitt innlegg inne på lettelsene i bilavgiftene. Samtidig har vi nå hørt en stund at regjeringen jobber med en helhetlig gjennomgang av bilavgiftene. Mange venter på hva det skal resultere i, og kanskje fikk vi et svar på det i forslaget fra regjeringspartiene i budsjettet, der hovedforslaget

var avgiftslettelser på fossilt drivstoff. Men mange har forventninger om noe annet, om en videreføring av det som Stoltenberg-regjeringen startet opp med, nemlig en omlegging i favør av mer miljøvennlige biler og drivstoff. Og da må jeg spørre, som jeg også spurte Venstre om, kanskje mer direkte: Hva er målsettingen med denne helhetlige gjennomgangen? Er det å få en miljøvennlig bilpark, bruk av mer miljøvennlige biler og drivstoff?

Statsråd Siv Jensen [13:12:26]: La meg først si at jeg mener at både det som regjeringen la frem i budsjettet, og de tiltakene som er blitt vedtatt som følge av budsjettforliket, er gode lettelser i bilavgiftene. Samlet sett gir de betydelige reduksjoner i utgiftene, og det gjør det mulig for helt vanlige familier å fornye bilene sine. En fornyet bilpark i Norge har selvsagt positive konsekvenser også for utslippene.

Når vi nå jobber med en helhetlig gjennomgang av bilavgiftene, så handler det både om å se på den miljømessige siden og om en annen viktig ting, nemlig trygghet. Barnefamilier kjører rundt med det kjæreste de har, og da er det selvfølgelig viktig å legge til rette for at man kan kjøpe trygge biler til en overkommelig pris. Så jeg mener at det er balansen i dette som kommer til å være viktig i arbeidet videre nå.

Hans Olav Syversen (KrF) [13:13:30]: Finansministeren var inne på rammevilkårene som norske selskaper for så vidt har. Vi snakker av og til også om rammevilkårene for internasjonale selskaper. Et problem som er stadig mer framtreddende, er det man kan kalle skatte-shopping fra internasjonale selskaper. Vi har eksempler på mange tunge selskaper som har en betydelig omsetning i Norge, men det er vanskelig å se om de overhodet legger igjen noen skatte kroner i vårt land. Scheel-utvalget er bl.a. inne på dette.

Mitt spørsmål er: Vil regjeringen – for så vidt uavhengig av Scheel-utvalget – sette inn krefter for å sørge for, i den grad vi kan nasjonalt, å tette igjen skattehull som bidrar til at de som legger igjen økonomisk aktivitet i dette landet, også skal være med og dele litt på skattebyrden?

Statsråd Siv Jensen [13:14:36]: I forbindelse med tilleggsproposisjonen for 2014 fremmet også regjeringen forslag om å tette noen skattehull, noe vi mener ville være et fremskritt i det fremtidige skattesystemet.

I tillegg jobbes det nå ganske offensivt internasjonalt for å få på plass gode avtaler som også bidrar til mer gjennomsiktighet, mer åpenhet og i mindre grad internasjonal skatteplanlegging. Det er bra. Vi undertegnet en avtale i Berlin senest for få uker siden. Det arbeidet mener jeg det er viktig at vi fortsetter å holde oppe trykket på. Jeg mener det er viktig hele tiden å se på hvordan vi kan forbedre den typen regelverk internasjonalt, i tillegg til at vi selvfølgelig også jobber med hvordan vi skal skru sammen vårt eget skattesystem av konkurransemessige årsaker.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:15:38]: Tidligere i dag merket vi oss at Fremskrittspartiet har kommet med

2014 15. des. – 1) Skatter, avgifter og toll 2015, 2) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedr. rammeområde 19, 20 og 22 1473 under Finansdep., statsbudsjettets 90-poster, kap. overf. til/fra Statens pensjonsfond utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån o.a

nye nyttale i skatte- og avgiftspolitikken. Partiet var en gang kjent for å være for sterk nedsettelse av skatter og avgifter. Nå er partiet kjent for å ha som sin store seier å kjempe gjennom at man ikke skal indeksregulere bensinprisen.

Jeg har et spørsmål til avgiftsministeren: Kan hun redegjøre for når det sist gang ble innført en avgift som kun hadde ett eneste formål – å gi økt proveny til statskassen?

Statsråd Siv Jensen [13:16:12]: Jeg har ikke hørt den samme nytalen som representanten Slagsvold Vedum har i sitt hode. Sannheten er at Fremskrittspartiet nå som tidligere jobber for å redusere det samlede skatte- og avgiftstrykket i Norge, og det er derfor denne regjeringen har fått gjennomslag for lettelse på 12,5 mrd. kr siden vi tiltrådte. Det får konsekvenser, positivt sett, både for norsk næringsliv og for vanlige folk, og det er et arbeid denne regjeringen kommer til å fortsette med, rett og slett fordi det går en grense for hvor hardt man kan skattlegge både næringer og vanlige folk uten at det får konsekvenser – og fordi vi tilpasser oss i en annen retning.

Nå mener jeg at vi alle sammen må evne å heve blikket. Vi går inn i en annen tid, hvor vi må omstille vår økonomi. Vi skal ikke tilbake til en normal, om du vil, som var situasjonen etter finanskrisen. Nå skal vi til en ny normal. Da vil konkurranseevne være helt avgjørende, og jeg håper at Stortinget er villig til å bidra til det.

Sveinung Rotevatn (V) [13:17:25]: Eit av forslaga frå regjeringa som det vart ein del støy rundt, var forslaget om å auke den avgiftsfrie importgrensa til 500 kr. Etter budsjettforliket, som var i tråd med Venstre sitt forslag til budsjett, nemleg ein auke til 350 kr, har det vore ganske stille.

Venstre er sjølv sagt glad for at vi har fått gjennomslag for vårt primære forslag, men det inneheldt to element til. Det første var ei evaluering av konsekvensane av å auke frå 200 kr til 350 kr før ein eventuelt aukar ytterlegare. Det andre var å etablere ei nettløysing under Skattedirektoratet, slik at forbrukarar kan utføre fortolling og innbetaling av moms sjølve og unngå å betale 140 kr ekstra i gebyr gjennom f.eks. Posten.

Er desse to forslaga noko som finansministeren også vil sjå nærmare på?

Statsråd Siv Jensen [13:18:14]: For det første er jeg glad for at det er flertall i Stortinget for å gjøre noe med grensen for avgiftsfri import, riktignok litt lavere enn det som var regjeringens opprinnelige forslag. Men regjeringen har jo foreslått flere ting som bidrar til å forenkle tollbehandlingen, bl.a. ved at grensen går opp fra 1 000 kr til 3 000 kr, som selvsagt også vil være et veldig positivt bidrag, et forenkling bidrag, og som forhåpentligvis også kommer forbrukerne til gode i det videre arbeidet.

Jeg er ikke fremmed for å vurdere innspill og synspunkter fra ulike partier i Stortinget hvis det vil være aktuelt for regjeringen å gjøre ytterligere endringer på dette, men det må vi vurdere inn mot kommende statsbudsjett.

Snorre Serigstad Valen (SV) [13:19:05]: Det er jo viden kjent at SV i sitt alternative statsbudsjett foreslår større skatteuttak til folk flest enn det Fremskrittspartiet tar seg råd til. Et vanlig svar fra representanter fra Fremskrittspartiet den siste tiden har vært at SV øker miljøavgiftene så mye at folk flest går i null. Det er feil, så jeg skal ta med meg finansministeren på et lite eksempel.

La oss ta en helt gjennomsnittlig familie med to voksne som hver tjener mellom 400 000 og 450 000 kr. De har gjeld på huset, de har to barn, de har to biler siden de bor et sted uten tilstrekkelig kollektivdekning, og de har et gjennomsnittlig forbruk av strøm, drivstoff og flyreiser. Dette er en familie som med SVs samlede skatte- og avgiftsopplegg går 3 800 kr i pluss. Hvis man dobler bilbruken deres, går de fortsatt 2 000 kr i pluss.

Hvordan føles det for finansministeren å være finansminister for Fremskrittspartiet når selv SV foreslår større lettelse i skatter og avgifter for folk flest?

Statsråd Siv Jensen [13:20:00]: La meg først få lov til å si at av alle de roller SV har prøvd å innta i politikken gjennom de siste årene, er vel rollen som skattelettepartiet den som kler dem minst. Det ser man også i SVs alternative statsbudsjett. Det er en samlet skjerpelse av skatter og avgifter på mangfoldige milliarder kroner. Det er mulig at SV har klart å regne seg frem til en gjennomsnittsfamilie som kommer bedre ut med deres opplegg, men sannheten er at det i sum er en kraftig forverring av rammebetingelsene for norsk næringsliv og en skjerpelse av skatte- og avgiftstrykket samlet sett.

Jeg er uenig i det. Jeg mener at vi trenger å redusere skatte- og avgiftstrykket i Norge, og derfor er det viktig å ha en diskusjon, som vi nå får fremover, om hvordan vi skal innrette skattesystemet vårt med sikte på å styrke konkurranseevnen til vårt næringsliv i en tid med betydelig omstilling, og så mener jeg at vi må se på hvordan vi skal gjøre det, slik at vi også klarer å ivareta andre hensyn som det er bred politisk enighet om når det gjelder skattesystemet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Irene Johansen (A) [13:21:24]: Norge er et land med små forskjeller og store muligheter, og Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett gjenspeiler denne ambisjonen. Vi prioriterer å bruke fellesskapets midler på fellesskapet. Vårt skatte- og avgiftsopplegg for 2015 vil bidra til å utjevne forskjeller, til å finansiere våre velferdstjenester og til å få et grønt skifte i avgiftspolitikken.

Utgangspunktet da Solberg-regjeringen overtok, var godt. Norge var i en unik posisjon i Europa med lav ledighet, høy sysselsetting, små forskjeller, god vekst og produktivitet og orden i økonomien. Samtidig var Stoltenberg-regjeringen i gang med omstillingen av det norske samfunn. Denne omstillingen viderefører vi i neste års budsjett.

Investeringene i olje- og gasssektoren reduseres, og antallet arbeidsplasser i sektoren blir færre. Arbeiderpartiet har prioritert å bruke fellesskapets midler på å stimulere til etablering av nye arbeidsplasser og til utvikling av ny tek-

nologi. Neste år vil vi prioritere en særlig innsats for økt vekst og sysselsetting i næringer som har gode forutsetninger for å lykkes i møtet med internasjonal konkurranse, gjennom en egen satsing på det vi kaller vekst i hele landet. Vi vil bl.a. bruke 200 mill. kr mer på miljøteknologiordningen, 250 mill. kr mer til et eget akseleratorprogram, 300 mill. kr mer til regionale utviklingsmidler, støtte til marint verdiskapingsprogram og verdiskapingstiltak i skog, for å nevne noe.

I omstillingen av Norge må vi også bruke mer penger på utdanning av dem som skal bygge landet. Det er behov for kompetanse innenfor både høyere utdanning og fagutdanning. Arbeiderpartiet vil bruke mer av fellesskapets midler på bl.a. økt lærlingtilskudd, utstyr i opplæringen, stipendordninger for fagarbeidere, hospitering og utdanning av lærere, for å nevne noe.

God kommuneøkonomi er en grunnleggende forutsetning for et samfunn der velferden kommer alle til gode. Kommunene står overfor flere utfordringer framover. Sterk befolkningsvekst, flere eldre og omsorgstrengende, byområder som vokser, lokalsamfunn som trenger nye vekstimpulser, innvandring og klimaendring er noen av utfordringene som det norske samfunn må møte på en god måte.

Arbeiderpartiet mener at regjeringens finansiering av kommunesektoren for 2015 ikke gjenspeiler disse utfordringene. Med regjeringens opplegg må mange kommuner nå kutte i tjenester som skole, eldreomsorg og helse. Arbeiderpartiet mener situasjonen i stedet krever økt innsats i de kommunale tjenestene. Vi vil bruke fellesskapets midler til å sikre velferden og bruke mer penger til kommunene, slik at de kan yte en større innsats på disse områdene.

Fremskrittspartiet og Høyre har ikke evnet å ta fatt på disse utfordringene som vi står overfor framover, i sitt budsjett, til tross for at finansministeren i intervjuer poengterer nettopp behovet for omstilling fordi oljeinntektene vil gå ned, og at det er behov for omstilling og tilrettelegging av nye arbeidsplasser fordi vi har et økende antall eldre, fordi vi har behov for å legge om til lavutslippssamfunnet, og fordi vi har behov for å skape framtidens arbeidsplasser. Regjeringens svar er skattelette til dem som har de største formuene og de største inntektene. De små forskjellene i det norske samfunnet blir større. Det er varslet høyere arbeidsledighet framover, og behovet for en aktiv stat i omstillingen øker.

Arbeiderpartiet går imot forslagene til skattelette. Vi vil beholde skattenivået for 2013 og bruke disse midlene på å finansiere vår felles velferd og de utfordringene vi står overfor framover.

Arbeiderpartiet legger i sitt alternative statsbudsjett opp til en skatte- og avgiftsprofil som underbygger viktige satsinger på budsjettets utgiftsside, på arbeidsplasser, rettferdig fordeling, klima, miljø og folkehelse. Regjeringens forslag om å øke grensen for avgiftsfri netthandel vil i praksis fungere som en subsidiering av utenlandske nettbutikker. Dette har vakt sterke reaksjoner fra det norske næringslivet og fagforeningene. Virke har uttalt:

«(...) dette er det mest næringsfiendtlige forslaget jeg kan huske.»

10 000 arbeidsplasser kan gå tapt i varehandelen. Arbeiderpartiet går imot denne endringen.

Stoltenberg-regjeringen foretok i 2006 en helhetlig gjennomgang av bilavgiftene som resulterte i en omlegging av avgiftene i favør av mer miljøvennlige biler og drivstoff. Dette har ført til at gjennomsnittlig CO₂-utslipp fra bilparken er redusert med om lag 30 pst. siden 2006. Solberg-regjeringen har også varslet en helhetlig gjennomgang av bilavgiftene, der resultatet skal komme i revidert nasjonalbudsjett neste år. Det er da naturlig å forvente en ytterligere omlegging av avgiftene i favør av miljøvennlige biler og drivstoff. Men når vi ser hva regjeringen gjorde i sitt budsjettforslag, nemlig det motsatte – reduserte avgiftene på fossile drivstoff, på campingvogner og på snøscootere, og valgte f.eks. ikke å gi avgiftslettelse på oppladbare hybridbiler – spør mange seg hva som er målet med denne regjeringens helhetlige gjennomgang, og hva vi kan forvente kommer ut av den: ytterligere avgiftslettelse på fossile drivstoff eller en fortsettelse av omleggingen Stoltenberg-regjeringen startet i favør av miljøvennlige biler og drivstoff.

Regjeringens varslede helhetlige gjennomgang av bilavgifter og grønt skatteskifte var det altså ikke et spor av i budsjettet – tvert imot. Det ble riktignok forbedret gjennom forhandlingene med Kristelig Folkeparti og Venstre, men her er det behov for en større innsats for å nå lavutslippssamfunnet og få til et grønt skifte. Regjeringen ødela her, ifølge NAF, den gode trenden vi var inne i med en reduksjon av utslipp gjennom den gode bilavgiftutviklingen vi var i gang med.

Transportsektoren står for over 30 pst. av utslippene. Dette må vi gjøre noe med skal vi nå lavutslippssamfunnet. Arbeiderpartiet vil derfor prioritere ytterligere midler til kollektivtransport i storbyene med 1 mrd. kr mer enn regjeringen og 400 mill. kr mer til vedlikehold av jernbane, for å nevne noe. For å nå målet om lavutslippssamfunnet er det i tillegg helt nødvendig å øke incentivene for kjøp og bruk av mer miljøvennlige kjøretøy og drivstoff.

Vi fortsetter derfor den omleggingen av bilavgiftene vi var i gang med for å stimulere til en mer miljøvennlig bilpark, bl.a. med avgiftslettelse for oppladbare hybridbiler, noe som vil kunne gjøre disse bilene inntil 100 000 kr billigere enn i dag. Samtidig vil vi øke avgifter som gir særlig positiv klimaeffekt.

For at den samlede avgiftsbelastningen ikke skal bli for stor, slutter Arbeiderpartiet seg til regjeringens reduksjon av omregistreringsavgiften for bil. Denne tilsvarer 600 mill. kr og vil kunne bidra til en raskere utskifting av bilparken. Vi støtter imidlertid ikke regjeringens avgiftslettelse for motorsykler, snøscootere, campingvogner, tyngre kjøretøy og fossilt drivstoff.

Arbeiderpartiet har en gjenkjennelig profil med fem hovedsatsinger. Vi skal bygge landet gjennom å satse på utdanning, vekst i hele landet, friskere folk – et løft for folkehelsen – tiltak for å nå lavutslippssamfunnet og sikre velferden i vårt budsjett. Dette gjør vi gjennom å investere i løsninger og tiltak for fremtiden og se sektorer i sammenheng.

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at møtet avbrytes senest kl. 13.45, og det er opp til komiteens medlemmer om man ønsker å bli ferdig med sakene sine til da eller ikke.

Sigurd Hille (H) [13:28:46]: Regjeringen foreslår en rekke skatte- og avgiftslettelser. De fleste av disse er opprettholdt etter avtalen med Venstre og Kristelig Folkeparti.

Det er fortsatt slik at den skatte- og avgiftspolitikken som legges til grunn, forutsetter at verdier må skapes før de kan fordeles. Dette fremgår også av samarbeidsavtalen mellom de fire borgerlige partiene. Og det er nok en gang på sin plass å minne om at skattelettelser ikke er noe man gir, men staten krever inn litt mindre fra folk, slik at det er noe mer som kan beholdes av den enkelte og forvaltes deretter. Slik er det når valgfrihet og troen på enkeltmennesket er til stede.

Det skal lønne seg å arbeide, og det skal være god moral i å kunne spare, investere og dermed skape noe – alt etter sine egne forutsetninger. Skattelettelsene er relativt beskjedne. Noen vil mene det, andre er av en annen oppfatning. Selv mottar jeg mange henvendelser, spesielt fra representanter fra små og mellomstore bedrifter. Disse er utålmodige og ser gjerne spesielt at reduksjonen i formuesskatten går hurtigere. Vi kommer ikke fra at formuesskatten opptar særlig eierne av de mindre privateide bedriftene – dette bl.a. fordi denne skatten hemmer investeringene i norske bedrifter. Det vises også gjerne til bortfall av arveavgiften, hvilket bl.a. gjorde generasjonsskifte av bedrifter langt enklere og muliggjorde videreføring av familiebedrifter. Heldigvis ser det ut til at de fleste politiske partier har akseptert denne skatteendringen.

Med formuesskatten er det tilsynelatende mer komplisert. Riktignok er det relativt bred borgerlig enighet om å få gjort noe med dette, og på sikt vil det forhåpentligvis skje en ytterligere nedbygging av formuesbeskatningen, særlig på såkalt arbeidende kapital. Dette spørsmålet skal som kjent utredes nærmere. Selv om skattereduksjonene er relativt beskjedne, vil selv de små skritt bli til litt større etter hvert.

Regjeringen har foreslått og gjennomfører som kjent flere forenklinger og kostnadsbesparelser. Den såkalte avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen er ett av eksemplene på dette. I Innst. 5 S for 2014–2015 pekes det på de varslede endringer i organiseringen av skatte- og avgiftsforvaltningen, omtalt også i proposisjonen. Her fremgår det at toll- og avgiftsetaten skal rendyrkes som grensetat. Dette betyr bl.a. at skatteetaten overtar ansvaret for fastsetting og innkreving av særavgifter, ansvaret for dokumentavgiften fra Kartverket og skatteinnkrevingen fra de kommunale skatteoppkreverne. Det siste spørsmålet skal ut på høring før avgjørelse tas.

I forbindelse med høringen i finanskomiteen har Norges Kemner- og Kommuneøkonomers Forbund betydelige motforestillinger i saken. Dette skal selvfølgelig tas på alvor og vurderes fremover. Imidlertid har Finansdepartementet slått fast at en overføring av skatteoppkrevingen til

Skatteetaten kan redusere den samlede ressursbruken med om lag 400–500 årsverk. At færre og ensartede oppkrevdere vil kunne føre til bedre faglige miljøer, økt likebehandling og økt rettstrygghet, synes åpenbart.

Som tidligere mangeårig formann i Bergen overligningsnemnd og endog i Skatteutvalget i Bergen kommune vil jeg tillate meg å slutte meg til dette. Det er likevel grunn til å understreke at det fremdeles skal være en god regional fordeling av arbeidsplasser, og forhåpentligvis kan omorganiseringen også føre til at noen nye statlige arbeidsplasser kan flyttes ut av hovedstaden, i god Victor Normanånd – hadde jeg nær sagt.

For øvrig er det mye som tyder på at skatt og debatt omkring dette vil stå sentralt i årene som kommer, også. Det er nok å minne om Scheel-utvalget og alt som der er foreslått av likt og ulikt. Vi skal antakeligvis nærme oss alle spørsmål som der er behandlet, med et åpent sinn. Det er imidlertid grunn til å peke på at Høyres og regjeringens standpunkter i skattepolitikken styres av regjeringspartienes programmer og det som er nedfelt i regjeringsplattformen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 3 og 4.

Sak nr. 5 [13:33:34]

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å sette i kraft en avtale om utveksling av opplysninger i skattesaker mellom Norge og Hongkong SAR (Innst. 107 S (2014–2015), jf. Prop. 5 S (2014–2015))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Da avbryter Stortinget sitt møte for julelunsj, og møtet settes igjen kl. 16. Presidenten takker for samarbeidet.

Møtet avbrutt kl. 13.34.

Stortinget gjenopptok sine forhandlinger kl. 16.

President: O l e m i c T h o m m e s e n

Presidenten: Stortinget er klar til å gjenoppta forhandlingene fra i formiddag, men det foreligger noe formalia.

Fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Mazyar *Keshvari* fra og med 15. desember kl. 16 og inntil videre.

Denne søknad foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Vararepresentanten Peter N. *Myhre* foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden. – Det anses også vedtatt.

Peter N. Myhre er til stede og vil ta sete.

Stortinget fortsetter sine forhandlinger i sakene på dagens kart.

Sak nr. 6 [16:00:21]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av toll- og avgiftsetatens grensekontroll (Innst. 101 S (2014–2015), jf. Dokument 3:7 (2013–2014))

Gunvor Eldegard (A) [16:00:52] (ordfører for saka):
Då me fekk rapporten frå Riksrevisjonen, kunne ein kanskje få inntrykk av at ein kunne smugla nesten kva som helst inn i landet utan å verta oppdaga. Heldigvis er bildet noko meir nyansert.

Me behandlar no Riksrevisjonens rapport om undersøking av Toll- og avgiftsetatens grensekontroll. Enkelte av medlemene i komiteen og rådgjevarar var på studiebesøk til Svinesund, slik at me kunne setja oss meir inn i arbeidet til etaten. Me fekk òg kopi av brevet som etaten hadde sendt Riksrevisjonen. Tolletaten har som verksemdsidé:

«Vi beskytter samfunnet og sikrer statens inntekter.»

Hovudoppgåvene deira er å motverka ulovleg inn- og utførsel av varer og å krevja inn avgifter og toll til finansiering av velferdssamfunnet, medrekna motarbeiding av økonomisk kriminalitet.

Riksrevisjonen har mange merknader til etaten, og komiteen har i innstillinga kommentert ein del av dei. Eg har lyst til å seia at komiteen står samla om innstillinga. Den fyrste store merknaden frå Riksrevisjonen er:

«Manglende prioritering av arbeidet med å avdekke alvorlige overtredelser for å bekjempe organisert kriminalitet»

Riksrevisjonen seier at arbeidet mot smugling bør styrkjast. Vidare seier dei at undersøkinga syner at arbeidet med å avdekkja alvorlege brot i mindre grad vert følgt opp av Finansdepartementet i styringa av Toll- og avgiftsdirektoratet. Stortinget har tidlegare understreka kor viktig det er å motarbeida organisert kriminalitet ved å redusera distribusjon av narkotika.

Me merkar oss at Toll- og avgiftsdirektoratet skriv om grensekontrollen at det viktigaste målet deira er å motarbeida den organiserte kriminaliteten – særleg narkotikakriminaliteten. Vidare skriv dei at dersom dei ikkje hadde prioritert dette, ville tollvesenet ha gjennomført langt fleire kontrollar med omsyn til småsmugling av alkohol og tobakk, der ein nærmast er sikra mange beslag og høg treffprosent.

Eg registrerer òg at tollvesenet har satsa sterkt på etterretning og analyse dei seinare åra, at dei har etablert styringsparametrar for alvorlege hendingar og utvikla resultatindikatorar for AOT-poeng som honorerer dei store beslaga, og at dette no vert innført. Her er Riksrevisjonen og tollvesenet ueinige. Me meiner at ut frå den informasjonen som komiteen har fått, prioriterer etaten arbeidet med å avdekkja alvorlege hendingar.

Riksrevisjonen seier at det er låge tal når det gjeld beslag av fleire typar narkotika og valuta. Sjølv om talet på beslag har auka i perioden frå 2007 til 2013, skriv Riksrevisjonen:

«Sett opp mot anslått mengde narkotika som er i omløp, er det lite som tas i toll- og avgiftsetatens grensekontroll.»

Her syner Riksrevisjonen til Innst. 207 S for 2012–2013 frå helse- og omsorgskomiteen, som uttrykkjer at dei er tilfredse med at regjeringa vil sikra målretta arbeid for å avdekkja og avgrensa organisert narkotikakriminalitet og auka mengd av stoff som vert beslaglagd på den norske marknaden.

Med dei opplysningane komiteen har fått frå tollvesenet, har me fått samanlikna tala for dei nordiske landa når det gjeld dei vanlegaste typane av narkotika. Desse tala syner at samanlikna med Sverige, Danmark og Finland er dei norske resultatata i sum bra, særleg viss ein tek omsyn til storleiken til landet og til bruksmønsteret, og særleg det at Sverige og Danmark ikkje berre er sluttbrukarland, som Noreg er, men òg er transittland for smugling til Noreg. Tala for dette er refererte i innstillinga.

Eg trur at det uansett er viktig at me alltid fokuserer på at me kan få betre resultat, og at arbeidet må ha høg prioritet framover. Nye utfordringar som at det f.eks. er eit større mangfald av nye stoff som er identifisert, og, ikkje minst, Internett som marknadsplass gjer det nødvendig med ei mykje sterkare fokusering.

Riksrevisjonen har eit eige kapittel om bemanning og skriv at bemanninga i liten grad er tilpassa trafikkmengda i helger og feriar. Dette spurde me om då me var på besøk på Svinesund. Dette er òg kommentert i det brevet som eg har referert til tidlegare. Tolletaten seier til oss at ut frå det kontrollfaglege omsynet er det ikkje rett å fordela ressursane sterkare mot den auka helge- og ferietrafikken.

Me i komiteen forstår at det er tolletaten som veit når det er forventa alvorleg smugling – og er einig med etaten i at det er rett å leggja kontrollfaglege omsyn til grunn. Det er ikkje sikkert at det er lurast å setja mykje folk inn på helgedagar og i feriar, dersom analysane til etaten ikkje tilseier det. Så må me hugsa på eit krav om effektivitet, som skal balanserast opp mot kontroll.

Riksrevisjonen skriv at etaten manglar oversikt over fleire ubemanna grenseovergangar. Me i komiteen meiner at dei ubemanna grenseovergangane må byggjast ut med videoovervaking, slik ein har gjort når det gjeld pilotprosjektet i region aust.

Undersøkinga syner òg at det er svakheiter i verkemiddel som IKT, kontrollfasilitetar, skannarar og kanalar for tips. Det er komiteen einig i og meiner at regjeringa må tilføra ressursar, slik at teknisk utstyr og tipskanalar kan bidra til betre grensekontrollar.

Regjeringa og finansministeren har sagt at dei ser behovet for ein sterkare og betre grensekontroll. Det er bra, og komiteen har i ein merknad bedt regjeringa om å følgja opp rapporten.

Eg har lyst til å leggja til at fyrste gong eg var på besøk på Svinesund, var i juni. Det var eigentleg som representant for Nordisk råd. Me skulle sjå på grensehinder. Me tok for oss grensekontrollen på spedisjon. Der fekk me demonstrert eit effektivt system. Ein kunne f.eks. stoppa berre på ei side av grensa og fekk kontrollert både for Noreg og for Sverige på det eine stoppet. Her fungerte òg datasystema veldig godt, noko som me må seia er eit ekstra pluss.

Enkelte av oss i komiteen reiste på besøk til Svinesund i november for å sjå på grensekontrollen. Me fekk demonstrert korleis dei jobba med narkotikahundar. Me fekk ein

gjennomgang av arbeidet på stasjonen. Me fekk sett korleis dei jobba med skanning av bilar, og korleis dei tyda dei skanna bilda.

Med dette legg eg fram innstillinga frå kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøking av Toll- og avgiftsetatens grensekontroll .

Erik Skutle (H) [16:09:30]: Komiteen har samvittighetsfullt behandlet Riksrevisjonens rapport, og vi har også vært på befaring på tollstedet Svinesund for å få en orientering om hvordan etaten organiserer sitt arbeid, og hvilke verktøy etaten har for å utføre oppdraget. På dette grunnlaget har komiteen trukket sine konklusjoner, som i denne omgang bare delvis sammenfaller med Riksrevisjonens konklusjoner.

Riksrevisjonens undersøkelse er både grundig og relevant, og på mange områder er både tollvesenet, Riksrevisjonen og komiteen enige om at det er svakheter i grensekontrollen, men ikke på alle områder. Det vanlige er at komiteen i stor grad deler Riksrevisjonens merknader og anbefalinger, men jeg tror det er en stor styrke for kontroll- og konstitusjonskomiteens autoritet at vi gjør våre egne, selvstendige og samvittighetsfulle vurderinger, og det har vi gjort i denne saken.

Vi merker oss at tollvesenet ikke deler Riksrevisjonens oppfatning av at alvorlige overtredelser ikke prioriteres høyt nok. Basert på den informasjonen komiteen har fått, spesielt med vekt på informasjonen vi fikk på befaringen, er vår vurdering at ressursprioriteringen i tollvesenet er tilfredsstillende. Vi merker oss at Riksrevisjonen mener at beslagene for flere typer valuta og narkotika er lave, noe som er helt korrekt dersom man sammenligner med den totale mengden som er i omløp i Norge. Samtidig merker vi oss at beslagstallene for 2013 var høyere enn for våre nordiske naboland hva gjelder de aller fleste typer narkotika.

Vi merker oss Riksrevisjonens bemerkning om at bemanningen i liten grad tilpasses økt trafikk i helger og ferier, men merker oss også at tollvesenet mener at det ligger rent kontrollfaglige begrunnelser til grunn for bemanningen gjennom hele året. Komiteen er også enig i at det må være kontrollfaglige hensyn som er førende for bemanningssituasjonen og vaktplanen.

I helger og ferier er det stort sett vanlige folk som krysser grensene, ikke trailere med mye gods. Etter min oppfatning er det et gode i seg selv at grensekryssinger går så smidig som mulig for vanlige folk. Total kontroll av vanlige borgere er ikke mulig og definitivt ikke ønskelig.

Vi merker oss også at undersøkelsen viser at det er svakheter når det gjelder IKT, fysiske kontrollfasiliteter ved enkelte grenseoverganger, bruken av mobile skannere og tipskanaler. Komiteen er enig i at dette er svakheter, og vi ber om at det følges opp.

I sum har jeg inntrykk av at denne rapporten er nyttig for Toll- og avgiftsdirektoratet på mange områder, selv om direktoratet ikke er enig i alle Riksrevisjonens merknader.

Ellers kan det nevnes at dette er en enstemmig avgitt innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen, og vi stiller oss bak saksordførers gode redegjørelse.

Helge Thorheim (FrP) [16:12:43]: Riksrevisjonens undersøkelse av Toll- og avgiftsetatens grensekontroll, som omfatter perioden 2011–2013, er en viktig undersøkelse, da Toll- og avgiftsetatens grensekontroll er kontroll av gods, reisende og transportmidler for å avdekke smugling.

Som det fremgår av rapporten, er etatens hovedmål å hindre og motvirke ulovlig inn- og utførsel av varer nær knyttet til Toll- og avgiftsetatens samfunnsbeskytterrolle.

Stortinget har tidligere understreket hvor viktig det er å motarbeide den organiserte kriminaliteten ved å redusere distribusjon av narkotika. Toll- og avgiftsdirektoratet skriver om grensekontrollen at det viktigste målet er å motarbeide den organiserte narkotikakriminaliteten. Hadde tollvesenet ikke vært så tydelig på dette og i stedet satset på å kontrollere småsmugling av tobakk og alkohol, ville kanskje beslagene vært flere, og en var sikret høy treffprosent.

Jeg finner det betryggende at hovedfokuset for tollvesenet er å motarbeide den organiserte kriminaliteten, med hovedvekt på narkotikakriminaliteten.

I tollvesenets brev av 1. oktober 2014 viser tollvesenet til tall for beslag av de vanligste typene narkotika for 2013 og sammenlikner tallene med tilsvarende beslag i de andre skandinaviske landene, altså Sverige, Danmark og Finland. Den tabellariske oppstillingen som etaten har opplyst, viser at tollvesenet ikke står tilbake for noen av de andre skandinaviske landene, snarere tvert imot. Jeg finner derfor grunn til å berømme tollvesenet for dette.

Som det fremgår av statsrådets kommentarer til Riksrevisjonens rapport, fremhever statsråden at Riksrevisjonens undersøkelse av Toll- og avgiftsetatens grensekontroll er oversiktlig og relevant. Samtidig mener statsråden at rapporten kan gi inntrykk av at etatens grensekontroll ikke fungerer, eller prioriteres, og at dette ikke gir et dekkende bilde av grensekontrollen.

Finansdepartementet finner Riksrevisjonens merknad om manglende prioritering av arbeidet med å avdekke alvorlig overtredelse for å bekjempe økonomisk kriminalitet for unyansert.

Jeg har merket meg at statsråden mener at det alltid vil være rom for forbedringer, at det er behov for en sterkere og bedre grensekontroll, og at det vil bli lagt til rette for dette. Jeg har videre merket meg at det foretas en organisatorisk omlegging ved at skatteetaten får et helhetlig ansvar for skatter og avgifter, mens den nye tolletaten skal styrkes og rendyrkes til å drive grensekontroll og vareførseladministrasjon ved grensen. Herunder vil regjeringen også gi Toll- og avgiftsetaten begrenset politimyndighet.

Med den omleggingen som statsråden varsler, og som jeg har forstått allerede har startet, vil dette trolig bidra til å spisse tolletatens innsats for en sterkere og bedre grensekontroll for bekjempelse av organisert kriminalitet. Fremskrittspartiet er meget godt fornøyd med at regjeringen varsler at tolletaten får politimyndighet.

Med de omlegginger som er varslet, og som delvis allerede er satt i gang, tror jeg at tollvesenet i fremtiden i større grad enn nå blir i stand til å løse sine viktige primæroppgaver, samtidig som de møter kritikken fra Riksrevisjonen

der dette er relevant, på en god måte. For øvrig viser jeg til saksordførers gode kommentarer.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [16:16:36]: Riksrevisjonens undersøkelse av Toll- og avgiftsetatens grensekontroll er et svært viktig dokument. Vi har en etat som står overfor stadig mer krevende utfordringer, og det er viktig at vi hele tida har et våkent blikk på hvordan det fungerer. Etatens hovedmål er å hindre eller motvirke ulovlig inn- og utførsel av varer, og det er nært knyttet til Toll- og avgiftsetatens samfunnsrolle. Toll- og avgiftsetatens samfunnsrolle er også knyttet til samfunnsikkerhet. Vi har hatt flere eksempler på at Toll- og avgiftsetaten har vært observant og på en god måte pekt på risiko i det som skjer i varebevegelsene.

Bemanninga i 2013 var i etaten 1 840 årsverk, og derav var det 260 netto årsverk som gikk til operativ grensekontroll, eller om lag 14 pst. Når vi vet at én grensekontrollør på post hele døgnet, hele året, utgjør om lag seks årsverk, er 260 netto årsverk til operativ grensekontroll etter Senterpartiets vurdering et svært lavt tall. Det er et meget lavt tall med tanke på den oppgaven som skal skjøttes.

Jeg syns at sjøl om det er litt divergenser, er det viktig å ta fram hovedfunn som Riksrevisjonen kommer med i rapporten: manglende prioritering av arbeidet med å avdekke alvorlige overtredelser for å bekjempe økonomisk organisert kriminalitet, store regionale variasjoner i kontrollen av reisende, lave beslag for flere typer narkotika og valuta, at bemanningen i liten grad tilpasses økt trafikkmengde i helger og ferier, at etaten mangler oversikt over trafikken ved flere ubemannede grensestasjoner, svakheter i sentrale virkemidler og, til slutt, på flere områder sikrer ikke etats- og virksomhetsstyringen et tilstrekkelig grunnlag for en kunnskapsbasert styring av Toll- og avgiftsetatens grensekontroll.

Statsråden sier at Riksrevisjonens undersøkelser av grensekontroll er oversiktlig og relevant, men at den samtidig ikke gir et dekkende bilde, og statsråden har – som flere har nevnt – brukt begrepene «unyansert» og «for bas-tante». Jeg vil si at samtidig som statsråden mener det er behov for en sterkere og bedre grensekontroll, hadde jeg ventet en noe mer ydmyk og lyttende statsråd med tanke på utfordringen vi står overfor. Representanten Skutle sa at det var viktig å ha en mest mulig smidig kontroll for privatpersoner. Ja, jeg er enig i det, men det skal være en reell kontroll, slik at ikke Toll- og avgiftsetaten blir en papirtiger når det gjelder privatpersoner. Det skal være en reell risiko for å bli tatt. Ellers blir det vanskelig å fastsette regler i Stortinget for hva en kan innføre uten toll, hvis det ikke er realiteter ved vår kontroll. Derfor slutter jeg meg helt til den enstemmige komiteen, som sier en skal legge kontrollfaglige hensyn til grunn.

Det er vesentlig i denne saken, som i alle andre saker, at det er det kontrollfaglige eller det faglige som skal tillegges vesentlig vekt. Men samtidig må jeg si at i Senterpartiet er det en utålmodighet i spørsmålet. Det er en utålmodighet knyttet til tre temaer. Det første er at vi må ha en kontinuerlig forbedring i det strategiske lederskapet, etablere en bedre felles virkelighetsforståelse mellom ledelse

og grensekontrollører og lytte mer til fagfolkene i felten. Det er så viktig å lytte dynamisk til fagfolk i felten. Det er der en først opplever hva det er som skjer, og en må kontinuerlig forbedre organisasjonen med det en erfarer ute i felt.

Punkt to: Det trengs større økonomiske ressurser for å møte ulovlig inn- og utførsel. Det må flere mennesker ut i praksis, det må bli økt risiko for å bli tatt. Vi har mange etater hvor det er for få mennesker ute i den konkrete kontrollsituasjonen. Vi har sett at hvis en slipper opp på det området, blir det en kultur hos dem som ønsker å begå ulovligheter, som er mer offensiv, og vi mister grepet.

Til slutt: Det tredje punktet er bedre teknologi, ikke minst ved å etablere smarte overvåkningskameraer, såkalte ANPR-kameraer, ved alle kjørbare grensestasjoner, slik at dette kan settes i verk i 2015. Ved det kan man få skiltgjenkjenning og informasjon om kjøretøyene. Det vil føre til et mer effektivt og målrettet arbeid, noe som er helt nødvendig, slik at det ikke skal være enkelte overganger hvor de fleste vet at det er lettere å kjøre over uten å bli tatt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6.

Sak nr. 7 [16:22:00]

Interpellasjon fra representanten Per Rune Henriksen til olje- og energiministeren:

«Situasjonen innenfor petroleumssektoren og leverandørindustrien betegnes av mange som dramatisk. Bråbrems i oljeselskapenes investeringer, modifikasjoner og vedlikehold fører til dramatiske nedbemanninger i leverandørindustrien. Dette slår særlig hardt inn i vestlandsfylkene. Antall arbeidsledige i fylkene Vest-Agder, Rogaland og Hordaland har økt med over 2 000 personer siden oktober i fjor, det utgjør 50 pst. av økningen i hele landet i denne perioden, og ledigheten forventes fortsatt å stige. Situasjonen berører flere departementers ansvarsområder. Det er uttrykt bekymring for at investeringsstopp svekker sikkerhetsnivået, ressursforvaltning totalt og framtidig nødvendig kapasitet i industrien.

Hva vil regjeringen gjøre for å hindre at en bråstopp i investeringer motivert av kapitaldisiplin i oljeselskapene svekker sikkerheten og gir varig skade på norsk petroleumsvirksomhet og leverandørindustrien?»

Per Rune Henriksen (A) [16:23:19]: Situasjonen for oljeindustrien er dramatisk. Det siste halvåret har vi fått stadig flere meldinger om oppsigelser, særlig i leverandørindustrien. Det snakkes om 10 000 færre i år og ytterligere 10 000–15 000 som må gå neste år. Leverandørindustrien sysselsetter 136 000 mennesker. Over 40 pst. av disse arbeidsplassene ligger langs kysten, fra Vest-Agder til Hordaland. Vi ser nå at ledigheten i Vest-Agder, Rogaland og Hordaland har økt med 14 pst. siden i fjor, mens økningen for resten av landet var på 2 pst.

Arbeiderpartiet ser med dyp bekymring på situasjonen. Det handler om mennesker som mister jobben, en viktig næring som mister kompetanse og kapasitet, og svekket

verdiskaping. Oljenæringen er en syklisk næring, og vi har gått gjennom både oppturer og nedturer i alle årene vi har hatt oljevirksomhet i Norge. Mens de forrige nedturene i stor grad handlet om svingninger i oljeprisen, har vi nå flere faktorer som virker i samme retning.

Gjennom mange år med økt aktivitet og høye oljepriser har kostnadsnivået økt markant, i både oljeselskapene og leverandørindustrien. På nybyggingsiden har våre offshoreverft hatt problemer med sin konkurransevne mot asiatiske verft. Samtidig ser vi at aktiviteten på drift, vedlikehold og modifikasjoner har gått kraftig ned. I tillegg til behovet for kostnadsreduksjoner ser vi at kapitaldisiplinen i oljeselskapene i seg selv er med på å redusere aktiviteten. For å tilfredsstille aksjonærens kortsiktige ønske om avkastning reduseres investeringer i framtidig verdiskaping.

Den tredje faktoren som driver ned aktiviteten, er fallende oljepriser. Situasjonen i oljemarkedet er dramatisk, og det ser ikke ut til at vi får en normalisering av forholdet mellom tilbud og etterspørsel de nærmeste årene. Det meldes om fulle oljelagre verden over, noe som betyr at det vil ta tid før økt etterspørsel eller redusert produksjon vil gi utslag på pris.

Det overordnede målet for norsk petroleumpolitikk er at vi som nasjon skal få størst mulig verdier og mest mulig verdiskaping ut av våre olje- og gassressurser. Så langt har vi gjort det godt. Vi har høy utvinningsgrad, lave utslipp, og vi har klart å bygge opp en stor, nasjonal leverandørindustri. I en urolig tid som nå er det viktig at vi har et helhetlig blikk for hva god ressursforvaltning er. Etter mitt skjønn handler det om å forvalte naturressurser, investeringer og den kompetanse og kapasitet som ligger hos alle de 250 000 menneskene som har sitt arbeid i tilknytning til næringen.

Helt siden vi fikk de såkalte ti oljebud i 1971, har et sånt helhetlig perspektiv blitt lagt til grunn for vår petroleumpolitikk. Derfor har også sykliske nedturer blitt møtt med politisk handling for å dempe negative utslag og legge grunnlaget for god utvikling i næringen. Innføringen av NORSOK-standard, opprettelse av samarbeidsorganet Konkraft, hvor oljeindustrien møter både leverandørindustri og fagbevegelse, og opprettelse av INTSOK, for å styrke leverandørindustriens internasjonale posisjon, er alle eksempler på tiltak som har blitt initiert i dårlige tider.

Lave oljepriser, brems i investeringer og høye kostnader rammer alle oljeproduserende land i større eller mindre grad. Det som skiller oss fra andre land, er vår evne til å trekke lasset sammen i dårlige tider. Den norske modellen, hvor næringsliv, fagbevegelse og myndigheter setter seg ned og finner løsninger, er et konkurransefortrinn i tider som dette.

Arbeiderpartiet ønsker jevn og høy verdiskaping på norsk sokkel. Det kommer ikke av seg selv. Når det nå buter imot, må vi se hva vi kan gjøre for å dempe fallet i aktivitet. Som politikere kan ikke vi overstyre markedene, og vi bør ikke holde oppe ulønnsomme prosjekter, men vi må likevel ta utfordringen vi står overfor, på alvor.

Arbeiderpartiet har i løpet av høsten lagt fram flere forslag til tiltak for å møte situasjonen. Ved altfor mange feltbygginger har vi opplevd at store kontrakter blir vunnet

av utenlandske verft med lave anbud, men at sluttresultatet blir store forsinkelser og voldsom kostnadsvekst i byggeperioden. Ettersom mye av kostnadene skrives av på skatten, er det fellesskapet som er mest eksponert for virkningen av dårlig forarbeid og dårlige kontraktstrategier i prosjektene. Det er et faktum at bygging ved norske verksteder i langt mindre grad er belemt med forsinkelser og kostnader som løper løpsk. Vi har derfor foreslått at Oljedirektoratet, i tillegg til den utmerkede jobben de gjør i forbindelse med vurderingen av det petroleumsfaglige i plan for utbygging og drift, også settes opp med kompetanse til å vurdere strategiene rundt gjennomføringen av utbyggingene. På den måten kan vi redusere risiko og få til en bedre ressurskontroll og -utnyttelse. Vi mener at regjeringens innstramming av permitteringsregelverket var feil, og at denne politikken slår særs negativt ut for leverandørindustrien nå. For eksempel for riggrederiene innebærer det at de har lønnsplikt i de første to månedene etter at permitteringen har trådt i kraft. Det skyldes at arbeidstakerne i 2–4-offshorerotasjon kun arbeider 10 dager per måned. Formålet med permitteringsregelverket, nemlig å gjøre arbeidsgiver i stand til å komme over en midlertidig ordresvikt uten å tappe bedriften for kompetanse, er således ikke ivare tatt for denne sektoren. Det kan også sies for andre deler av leverandørindustrien. Blant annet dette er bakgrunnen for at både NHO og LO krever at arbeidsgivers lønnsplikt reduseres fra 20 til 10 dager.

Mange har uttrykt bekymring for at fall i aktivitet går på bekostning av nødvendig vedlikehold og sikkerhet. I Petroleumstilsynets rapport om risikonivå i norsk petroleumsvirksomhet 2013 heter det om vedlikehold:

«Tallene fra 2010 til 2013 viser ingen vesentlig forbedring knyttet til styring av vedlikehold. For produksjonsinnretninger er total mengde utestående korrigerende vedlikehold og etterslep på forebyggende vedlikehold i 2013 på samme nivå som i 2012. Nivået for utestående korrigerende vedlikehold i 2013 er imidlertid betraktelig høyere enn for 2010 og 2011. Utestående korrigerende vedlikehold av de mengdene som er rapportert vil bidra til risiko i selv.»

Det er store tall, og det er mye arbeid som må gjøres før eller siden.

Arbeiderpartiet mener at etterslepet bør reduseres, og at ledig kapasitet kan settes i arbeid på dette. Jeg er forundret over at forslaget om at regjeringen påser at aktivitetsfallet ikke går på bekostning av vedlikehold og sikkerhet, ble nedstemt av stortingsflertallet.

Da petroleumsmeldingen kom i 2011, ble det meldt om mangel på rigger på norsk sokkel. Dette fikk stor negativ virkning på kostnadsnivået, ble det sagt. Vår regjering tok initiativ for å bøte på dette. Nå er situasjonen at rigger går i opplag, og at kontrakter suspenderes. I løpet av 2014 har fem boreinnretninger forlatt sokkelen, og flere vil følge etter. I løpet av 2015 og 2016 vil ytterligere ti innretninger bli ledige. Samtidig får vi høre at finnes mange brønner på norsk sokkel som er forlatt, men som bare er midlertidig plugget. Det er usikkert hvor mange brønner det er snakk om, som bør plugges permanent. Norsk olje og gass snakker om 3 000 brønner per i dag. Petroleumstilsynet har

gjort en undersøkelse som viser at av 282 midlertidig forlatte brønner er 132 problemstillinger knyttet til barrierer mot utslipp.

Arbeiderpartiet mener vi kan ta tak i dette nå når vi har ledig riggekapasitet. Dette er arbeid som må gjøres før eller siden, og på den måten øker vi sikkerheten på sokkelen samtidig som vi sysselsetter ledig riggekapasitet og forhindrer at riggene går fra norsk sokkel.

Det er trist at denne tanken møtes med stor motstand fra regjeringspartiene, men desto mer gledelig at Statoil på fredag kunne fortelle at de har tatt inn igjen riggen Songa Trym fra suspensjon til nye oppdrag med nettopp brønnplugging.

Norsk leverandørindustri er en kompetansetung næring. Dette er kompetanse som utvikles og vedlikeholdes gjennom aktivitet. Fallende aktivitet fører også til at kompetanse og kapasitet svekkes. Vi mener at i en sånn situasjon bør det gjøres en jobb for å kartlegge situasjonen nå, se hva som ligger foran oss av kompetansebehov, og se om – og i tilfelle hvordan – kompetansen i leverandørindustrien kan videreutvikles, også på andre områder enn petroleumsvirksomhet.

Den internasjonale oljeindustrien møter tøffe krav om utbytte fra sine aksjonærer. Vi er nå inne i en epoke i petroleumsvirksomheten hvor det kreves store investeringer for å erstatte produksjon som etter hvert fases ut. Når selskapene reduserer investeringene i leting og utbygging for å ha penger til utbytter, har vi et stort problem. Dette kan føre til at tidskritiske prosjekter ikke blir realisert, og vi får en lavere ressursutnyttelse enn det som er mulig. Vi forventer at selskaper som får lete- og utvinningstillatelser på norsk sokkel, utvikler lønnsomme prosjekter generelt – ikke bare de superlønnsomme.

Som majoritetseier i Statoil har også statsråden en rolle i dette selskapets utbyttepolitikk. Jeg mener det vil være naturlig at statsråden i sin eierdialog drøfter hvorvidt selskapets ambisiøse utbytteprogram nå kan redusere selskapets evne til å skape verdier i framtiden. Kan høye utbytter i dagens situasjon komme i konflikt med statens mål om langsiktig avkastning?

Arbeiderpartiet har ingen prestisje knyttet til de enkelte forslag og ideer vi bringer til togs. Vi har ikke alle svarene på hva som bør gjøres, men vi er overbevist om at problemene som vi ser utvikler seg, ikke vil forsvinne av seg selv. Vi må erkjenne at situasjonen er alvorlig. Vi må skaffe kunnskap om omfanget av situasjonen, hvilke trusler den fører med seg, men også hva som er mulighetene. Det er på tide at det blir tatt initiativer med sikte på at vi kan gå gjennom de dårlige tidene uten å miste nødvendig kompetanse og kapasitet, sånn at den negative virkningen av nedturen blir minst mulig.

Regjeringens og regjeringspartienes svar har hittil vært at de følger situasjonen nøye, men utfordringene vi står overfor, kan ikke løses fra tribunen. Derfor etterlyser vi handling og spør: Hva vil regjeringen gjøre?

Statsråd Tord Lien [16:33:35]: La meg benytte anledningen til å takke interpellanten for, som jeg vel også har sagt en gang tidligere, at vi nå endelig denne høsten/tid-

lig på vinteren har fått en petroleumspolitisk opposisjon i Stortinget.

Spørsmålene som interpellanten tar opp, er viktige. Olje- og gassvirksomheten er bærebjelken i norsk økonomi. Den bidrar til verdiskaping, arbeidsplasser, teknologi og ikke minst samfunnsutvikling over hele landet. Den gir også et stort og viktig bidrag i finansieringen av velferds-samfunnet vårt, og det er den suverent viktigste distriktsnæringen i Norge.

La meg løfte blikket og se litt på helheten i denne næringen, i denne virksomheten, og beskrive utviklingen i norsk petroleumsvirksomhet fram til i dag.

Industrien har vært, er og vil forbli en syklisk bransje. Helt siden vi startet opp med denne virksomheten for mer enn 50 år siden, har vi vært gjennom svingninger i oljepris og ikke minst i aktivitet, med bakgrunn i ressursene som vi har funnet, eller ikke funnet, på norsk sokkel. Vi har nå bak oss en periode på rundt ti år med mer eller mindre uavbrutt vekst, til dels sterk vekst. Norsk leverandørindustri har siden 2003 hatt en årlig gjennomsnittlig vekst på ca. 9 pst. Det er skapt over 70 000 nye arbeidsplasser over den samme tiårsperioden.

Jeg har lyst til å minne om at selv om vi nå ser at veksten opphører, og vi nok ser en reduksjon i investeringer, er nivået fortsatt høyt. Vi skal ta på alvor de utfordringene dette medfører, men jeg har lyst til å minne om at aktiviteten på norsk sokkel vil forbli høy, bl.a. som følge av felt som allerede er i drift, og ikke minst på grunn av den store Johan Sverdrup-utbyggingen. Jeg har lyst til å advare mot at vi fra politisk hold bruker en retorikk som bidrar til å forsterke uroen der ute. Et ord som «bråstopp» synes jeg ikke er dekkende for det som skjer på norsk sokkel for tiden. Tvert imot er det sånn at når det gjelder norsk olje og gass, antar jeg at det vil bli investert mellom 190 og 200 mrd. kr på norsk sokkel neste år. SSB er litt mer moderat og har et anslag på 188 mrd. kr investert på norsk sokkel. Å kalle den reduksjonen fra rundt 220 mrd. kr i år til i størrelsesorden 190 mrd. kr for en bråstopp, er jeg ikke enig i. Det var ingen som i 2011 kalte et investeringsnivå på 148–150 mrd. kr for en bråstopp. Og man skal ikke lenger tilbake enn til 2011 for å se investeringsnivåer som er langt under det vi forventer å se neste år, i 2016, 2017 og årene fram mot 2020.

Så er vi også så heldige at vi har utviklet en norsk leverandørindustri som ikke bare leverer til norsk sokkel og er avhengig av aktivitetsnivået her, men som har skapt en høyteknologisk industri som også er svært etterspurt internasjonalt. For den langsiktige ressursforvaltningen på sokkelen og utvikling av leverandørnæringen er det viktig at kompetanse og teknologi beholdes. Derfor satser regjeringen innen utdanning, forskning og teknologiutvikling, som bidrar til dette.

Så var interpellanten inne på at det høye investeringsnivået som har vokst fram over tid, skyldes at det faktisk er høy aktivitet, at mange ressurser kommer i produksjon, men ikke minst også et høyt kostnadsnivå – et høyt og dessverre økende kostnadsnivå. Vi har sett at denne trenden har vært sterk siden helt tilbake i 2000. Mye av det er en del av en internasjonal utviklingstrend, men det er nok også

slik at kostnadene har økt noe mer i Norge enn vi skulle ønske.

Det er klart at dette gjør at fortjenesten til selskapene, men også til statskassa, har blitt redusert. Produksjonen fra investeringer som er satt i produksjon og fra nye og dyre prosjekter, lammes av dette. Og så er det helt rett som interpellanten peker på, at i kapitalmarkedet i dag verdsettes nå selskapenes evne til kapitaldisiplin og utbytteposisjon sterkere, mens reserveerstatning og produksjonsvekst i mindre grad enn tidligere blir verdsatt. Uansett gjør kombinasjonen av fall i oljepris og nye trender hos operatørene at næringen oppfatter situasjonen som svært krevende, ikke minst sammenholdt med økte kostnader. Derfor ser vi også – og det er svært gledelig – at det er satt i gang et godt og viktig arbeid både blant operatørene og blant leverandørene på norsk sokkel for nettopp å redusere kostnadene. Det er et ansvar som først og fremst ligger hos dem som er aktører på norsk sokkel, enten operatører eller leverandører. I den grad myndighetene kan bidra, vil vi selvfølgelig gjøre det. Alternativet er at vi taper både konkurransekraft og framtidige industriarbeidsplasser og en viktig del av finansieringen av den norske velferdsstaten.

Så har vi noen etter hvert veldig godt etablerte roller for hva myndighetene skal ta ansvaret for og hva industrien skal ta ansvaret for. Markedet har i stor grad skapt den ustabiliteten vi ser nå. Den er nok ikke skapt i løpet av det siste året, selv om representanten Henriksen kanskje skulle ønske det, men det er uansett sånn at markedet må ta hovedansvaret for å korrigere den ubalansen som er der. I Norge er vi så heldige at vi har, som representanten var inne på, et sterkt og godt samarbeid, et partssamarbeid på sokkelen og et trepartssamarbeid i det norske samfunnet som utgjør bl.a. en bærebjelke i hvordan vi regulerer helse-, miljø- og sikkerhetsspørsmål på sokkelen – en avgjørende forutsetning for at det er en trygg plass å arbeide og at man på sokkelen driver innenfor forsvarlige miljømessige rammer.

Så hører vi fra norsk industri, som er en av mange aktører vi har god dialog med, at det er varslet om lag 4 500 oppsigelser i denne industrien i 2014. Det er en reduksjon i sysselsettingen på om lag 3 pst. Samtidig melder SSB om at ledigheten i det norske arbeidsmarkedet er stabil. Det er ingen tvil om at situasjonen er krevende for selskapene som er hardest rammet, og ikke minst for den enkelte, som faktisk må skifte jobb eller sågar mister jobben. Dette er en situasjon vi fra regjeringens side følger tett, og vi har derfor bl.a. tenkt i forbindelse med stortingsproposisjonen om den viktige Johan Sverdrup-utbyggingen å diskutere aktuelle utviklingstrekk i virksomheten og presentere det for Stortinget, selvfølgelig.

Så har Petroleumstilsynet, Ptil, offentlig uttrykt sin bekymring for at store kutt kan gå ut over helse, miljø og sikkerhet. Det er selvfølgelig viktig at den sterke oppmerksomheten mot å kutte kostnader ikke går på bekostning av sikkerhetsarbeid og sikkerhet for arbeidstakerne på norsk sokkel. Ptil har derfor endret aktivitetene sine, bl.a. ved tettere å følge opp prosjektene og gjennomføre mer og flere tilsynsaktiviteter. Det er fullt mulig å redusere kostnadene uten at det går på bekostning av HMS, så lenge aktørene er

bevisst utfordringen i HMS-arbeidet og også forstår konsekvensene av kostnadsreduksjonene. Tilbakemeldingene fra Ptil har så langt vært at de ser ingen tegn på at de omfattende kuttplanene har fått uønskede konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet på norsk sokkel.

Jeg oppfatter også at fagbevegelsen deler det overordnede synet om at det er fullt mulig å redusere kostnadene på norsk sokkel uten at det går ut over helse, miljø og sikkerhet.

Min jobb er å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass innenfor forsvarlige rammer. Det har vært hovedmålet til norske olje- og energiministre i mange tiår. Det er fortsatt et betydelig potensial igjen på norsk sokkel. Mindre enn halvparten av ressursene er utvunnet. For å oppnå at også de ressursene som er igjen, skal skape verdier og velstand i Norge i tiårene framfor oss, er vi nødt til å legge til rette for på bred front å sikre positiv, langsiktig og lønnsom utvikling av ressursene. Det har også regjeringen til hensikt å legge til rette for.

Så ser jeg at jeg ikke har mer taletid igjen.

Per Rune Henriksen (A) [16:39:47]: Det er godt å høre at statsråden er i godt humør framfor julen og ønsker en opposisjon i petroleumpolitikken velkommen, som han også gjorde i budsjettdebatten.

Det er for så vidt greit at vi ikke har markert veldig sterk opposisjon tidligere til en statsråd som sier at han slavisk følger den petroleumsmeldingen og den politikken som vi la fram og fikk vedtatt. Det vi også er veldig glade for, er at vi ennå ikke har sett spor av de 27 forslagene som opposisjonen under vår tid fremmet nettopp i forbindelse med petroleumsmeldingen, i politikken videre framover. Men la det ligge.

Det er en grunnleggende enighet om de store linjene i petroleumpolitikken, men i den situasjonen vi står overfor nå, er det en forskjell i synet på nettopp arbeidsdelingen når vi har de utfordringene som vi har nå.

Statsråden henviser til at markedet må ta ansvaret for å korrigere de ubalansene som er blitt skapt i markedet. Ja, til en viss grad skal jeg være enig i det. Men som politikere har vi et ansvar for på et overordnet nivå å agere for å beskytte og forvalte ressursene, både de menneskelige ressursene, naturressursene og den kapasiteten som ligger der – ikke for å være snill med folk eller oljeindustrien, men fordi vi må ta vare på den kapasiteten med tanke på framtidig oppgang. For vi kan ikke ha det sånn at den dagen oljeprisene stiger, får vi den samme karusellen som vi har hatt de siste ti årene.

Så er det noe som kommer igjen støtt og stadig, særlig fra oljeindustrien, i denne debatten, og det er investeringsnivået på norsk sokkel. Ja, det er et høyt investeringsnivå, det er helt riktig. Men hvor er det disse investeringene går? De går til store investeringsprosjekter, og pengene går stort sett til Korea. Vi har investeringer i Goliat, vi har investeringer i Aasta Hansteen, Gina Krog og Ivar Aasen, som alle ble bygd utenfor landets grenser. Dette er det som påløper som investeringer. Etter min mening og som mange har uttrykt, er dette en bråstopp. Det dreier seg i veldig stor grad om vedlikehold og mo-

difikasjoner, og det er i det segmentet vi ser at de sliter nå.

Jeg hadde ønsket at statsråden og regjeringen i større grad hadde satt seg i førersetet for det arbeidet som skal gjøres nå. Det er riktig at partene gjør et godt arbeid per i dag, men i større grad trengs det trykket som regjeringen kan gi. Samtidig mener jeg det er veldig viktig at vi som storting får en oversikt over omfanget av dette. Så får vi se når proposisjonen om plan og utbygging for drift av Johan Sverdrup kommer, om vi får svar på våre spørsmål der.

Statsråd Tord Lien [16:46:59]: Det er vanskelig for meg å kommentere veldig mye på kontrakter som har havnet i Korea mens det satt en rød-grønn statsråd i Olje- og energidepartementet under en regjering som var styrt av nettopp Arbeiderpartiet. La meg si det slik at vi kan godt fleipe med at jeg har sagt at vi skal forvalte petroleumsressursene i en lang og god politisk tradisjon for store, brede kompromisser i Stortinget. Det står jeg fast ved, det har vært en del av den suksessen norsk sokkel har blitt.

Så har jeg lyst til å være veldig tydelig på en annen ting. Denne regjeringen vil gjøre eventuelle endringer i rammevilkårene i dialog med partene – med alle partene i næringen, både fagbevegelsen, leverandørene og operatørene, nettopp for å unngå debatt om stabilitet i rammebetingelsene. Det merket jeg meg at den rød-grønne regjeringen ikke alltid var like opptatt av.

Så vil jeg også minne representanten Henriksen om at det er viktig at staten og norske myndigheter opptre forutsigbart også i spørsmålet om enkeltsaker. Den arbeiderpartiledede inngripen i behandlingen av Johan Sverdrup-utbyggingen i fjor vår skapte betydelig usikkerhet om timeplanen og dermed viktige kontrakter for norske leverandørselskaper kunne opprettholdes. Vi hadde sett en langt dystre situasjon for leverandørindustrien hvis ikke Johan Sverdrup-prosjektet nå hadde vært på vei til Stortinget. Hadde ikke regjeringspartiene grepet inn som man gjorde, og fått på plass den avtalen som man gjorde, frykter jeg at dette hadde sett mye verre ut.

I den utredningen som nå har vært ute på høring, framkommer det at det antas at bare første fase av Johan Sverdrup-utbyggingen vil skape rundt 22 000 årsverk hos norske leverandørbedrifter – i Norge, av naturlige årsaker – og ca. 12 000 årsverk hos deres underleverandører. Uten disse årsverkene hadde situasjonen i dag sett noe mer utfordrende ut enn den faktisk gjør. Så det er viktig at vi husker på at det er ikke bare den overordnede rammen for aktiviteten man skal være enige om, man skal også være enige om at det er nettopp i de overordnede rammene man styrer norsk olje- og gasspolitikk.

Så hører jeg hva Per Rune Henriksen sier også om Statoil og utbytte. Nå har jeg lyst til å minne om at for det første er den rød-grønne eierskapsmeldingen til Stortinget nå bredt forankret. Det er nettopp lagt fram av denne regjeringen en ny eierskapsmelding, som på mange måter er i tråd med den forrige. Jeg har full tillit til at styret i Statoil i tråd med eierskapsmeldingen er i stand til å ivareta aksjonærinteressene både på kort og på lang sikt, også norske myndigheters interesser.

Eirin Sund (A) [16:50:19]: Jeg er veldig glad for at representanten Per Rune Henriksen har tatt opp dette spørsmålet. For hele kysten, for fylkene og for mange tusen ansatte i petroleumsindustrien er situasjonen alvorlig. Representanten Henriksens beskrivelse av situasjonen er veldig presis. Jeg hører at statsråden advarer mot språkbruket, men det er allikevel sånn at for dem som står i det, oppleves dette alvorlig.

For Rogaland er situasjonen spesielt alvorlig i Egersund og i Haugesund, men også i Stavanger-området kjenner en nå på kroppen at situasjonen er alvorlig. Flere hundre mennesker er blitt oppsagt i Rogaland, og i områdene der jeg kommer fra, opplever selskaper og operatører at det er nedgang og vanskeligheter, men det merkes ekstra godt og er spesielt vanskelig i leverandørindustrien, der hundrevis av folk har blitt oppsagt.

Det er en dramatisk situasjon for den enkelte og for familiene som står i dette, men det er også sånn, som interpellanten sa, at når ledigheten i Vest-Agder, Rogaland og Hordaland har økt med 14 pst. siden i fjor, mens det for resten av landet har vært en økning på 2 pst., er det alvorlig for oss som kommer fra vestlandsfylkene.

Som interpellanten, og for den saks skyld statsråden, var inne på, er det flere grunner til dette, både at oljeprisen har gått ned, og at kostnadsnivået har økt. Konkurransesevnen vår mot asiatiske verft er også en årsak, og ikke minst har aktiviteten på drift, vedlikehold og modifikasjoner gått kraftig ned.

Vi er nødt til å ha et helhetlig blikk på hva som er god ressursforvaltning. Før, på begynnelsen av 1970-tallet, var det kloke menn og kvinner som tok kloke beslutninger, som har gjort at en i mange tiår har hatt en god og forutsigbar petroleumspolitikk. Det er viktig at en har en bred politisk enighet om petroleumspolitikken også i dag, for det er viktig for verdiskapningen, der en har en høy utvinningsgrad, lave utslipp og en sterk leverandørindustri.

Statsråden sier i sitt innlegg at han er glad for at en har en oljepolitisk opposisjon. Jeg tenker at oljepolitisk tror jeg egentlig ikke statsråden gleder seg så mye over opposisjonen, men han skal være glad for at det er en felles forståelse i dette hus av næringens verdi og betydning, og det er viktig at statsråden tar ansvar for det.

Vi som har levd en stund, husker veldig godt hva som ble konsekvensene ved siste store nedtur i petroleumsindustrien. Folk ble oppsagt, folk sluttet, og folk gikk over i nye næringer. Ungdommer valgte vekk utdanningsveier som kunne gi dem en inngang til petroleumsnæringen. De trodde ikke lenger på at dette var en industri med muligheter. Situasjonen den gangen gjorde veien opp igjen vanskelig og tung. Vi hadde kjempeproblemer med rekruttering, og vi hadde et gedigent tap av kompetanse. Men så har en klart, etter det fallet som var sist, å bruke tiden fornuftig og vist at petroleumsnæringen er en næring for fremtiden. En har bygd på kompetansen, og en har ivarett den. Dette klarte en å få til i nært samarbeid mellom myndighet, industri og fagbevegelse. 250 000 mennesker er tilknyttet næringen, så det er mange familier som får tak over hodet og mat på bordet som følge av sitt arbeid i denne næringen.

Så hører jeg statsråden si at vi ikke skal snakke nærin-

gen ned, for da kan det bli en selvpoppfyllende profeti, men det er heller ikke det en gjør her i dag. En ønsker nå at en gjør det en kan gjøre for å motvirke det som skjer, og ikke havner i samme situasjon som en var i tidligere.

Arbeiderpartiet er bekymret for at regjeringen bygger ned samarbeidet mellom myndighetene, industri og fagbevegelse. Gjør vi det, undergraver vi den norske modellen. Næringen og fagbevegelsen har vært veldig tydelige på at regjeringens innstramminger i permitteringsregelverket ytterligere har forverret situasjonen. Folk blir sagt opp istedenfor å bli permittert. Vi var mange som hadde håpet at denne regjeringen ville gjøre om den beslutningen de gjorde når det gjaldt permitteringsregelverket. Det har ikke skjedd, og de alvorlige konsekvensene av det ser vi nå, når folk blir sagt opp.

Jeg er også redd for at denne situasjonen vil gjøre at kompetansen forsvinner ut av næringen – på et av de områdene der vi virkelig har et fortrinn konkurransemessig gjennom den kompetansen vi besitter. Jeg er også redd for at ungdommen igjen skal vende seg vekk fra næringen og velge andre utdanningsområder, slik at vi ved neste korsvei vil kunne få problemer med rekrutteringen og med å få tilbake kompetansen.

Når regjeringen i finanstaten og i trontalen sier at de forteller oss hva som skjer, og så setter de liksom punktum uten å fortelle oss hva som skal komme, og hva en skal gjøre videre med dette, er det det som bekymrer oss i dag: at vi er nødt til å få vite hvordan en har tenkt å imøtegå dette. En må få en oversikt over hvordan situasjonen er, og så må en finne tiltak som kan virke godt når det gjelder å ordne opp i denne situasjonen.

Tina Bru (H) [16:55:41]: I dag tidlig var oljeprisen på under 63 dollar fatet. Siden i sommer er dette et fall på over 40 pst. Det er klart at dette fallet merkes, og det merkes godt – både i offshoreindustrien og i norsk økonomi for øvrig. En oljepris på under 70 dollar er en utfordring for Norge, da mange av de prosjektene vi har på norsk sokkel, krever en høyere pris enn dette for å være lønnsomme. Noen eksempler er Castberg-utbyggingen og Snorre 2040. Unntaket er Johan Sverdrup-feltet, som fortsatt vil være lønnsomt selv om oljeprisen skulle falle til nærmere 40 dollar. I dette prosjektet ligger det store muligheter for norsk industri og mange arbeidsplasser.

I hele olje- og gassindustrien, også internasjonalt, foregår det nå en omstillingsprosess for å kutte kostnader. Dette er en helt nødvendig omstilling, spesielt i Norge. Selv om oljeprisen skulle ta seg noe opp igjen, og noen spør i den retningen, er det uheldig at industrien vår er avhengig av en så høy pris som vi har hatt. Vi må ruste oss for en fremtid med vedvarende lavere oljepris enn den vi har sett de siste årene, for å bevare vår konkurransedyktighet og trygge norske arbeidsplasser – uavhengig av hvor oljeprisen skulle ligge et år frem i tid. Det absolutt viktigste vi som myndigheter kan gjøre for industrien, er å sikre stabile og forutsigbare rammevilkår. Vårt viktigste virkemiddel her er å legge til rette for aktivitet. Regjeringen fører derfor en forutsigbar og offensiv politikk på tildeling av lisenser i de ordinære konsesjonsrundene og i TFO-rundene.

Utgangspunktet for denne interpellasjonen fra Arbeiderpartiet er deres bekymring for at regjeringen ikke gjør nok i møte med nedbemanning og mindre aktivitet i oljenæringen. Selv om jeg er uenig i konklusjonen deres, deler jeg Arbeiderpartiets bekymring for utviklingen vi ser i olje- og gassnæringen. Lav oljepris og mindre aktivitet som fører til tap av arbeidsplasser, gir utfordringer. Jeg kan forsikre Arbeiderpartiet om at regjeringen følger nøye med. Men der hvor Arbeiderpartiet ønsker å instruere Statoil til å ta i bruk ledige rigger for å plugge brønner, mener vi at myndighetenes oppgaver er mer sammensatte enn som så for å møte utfordringene. Jeg vil gjenta min kritikk mot Arbeiderpartiet fra budsjettdebatten for halvannen uke siden – det er ikke god norsk eierskapspolitikk å instruere selskap i hvordan de skal bruke sine ressurser. Det er selskapene selv som vet dette best, ikke politikerne på Stortinget. Det Arbeiderpartiet legger opp til her, er nok et eksempel på hvordan de i opposisjon finner det oppoptunt å fremme forslag som skaper usikkerhet rundt næringens rammevilkår.

I en tid hvor kronekursen faller og norsk økonomi går tregere, er det viktig at vi bidrar til å opprettholde aktiviteten i norsk næringsliv. Derfor satser regjeringen stort på infrastruktur, på nytt grønt næringsliv, på forskning og utvikling, for å nevne noe. Vi må evne også å tenke på hvordan vi skal gi Norge flere ben å stå på – lavere aktivitet i oljeindustrien er en sterk påminnelse om hvor viktig dette er. Vi må bruke anledningen nå til å bygge landet for fremtiden. Det ligger også store muligheter i en tid med lavere kronekurs og lavere aktivitet offshore.

Denne regjeringen har varslet et taktskifte når det gjelder å fremme norsk næringsliv internasjonalt. Ikke minst for norsk leverandørindustri er dette viktig. I fjor omsatte denne industrien for 205 mrd. kr i internasjonale markeder. Økt internasjonalisering gir derfor økt nasjonal og lokal verdiskaping og arbeidsplasser i Norge. For denne delen av næringen fører også en lavere kronekurs med seg positive sider. Også for andre deler av norsk industri er dette positivt, og styrker deres evne til å konkurrere internasjonalt.

Vi skylder fremtidens fagarbeidere og nyutdannede å legge til rette for et nyskapende arbeidsmarked. En globalisert verden krever sterke norske arbeidsplasser. Regjeringen er allerede godt i gang, vi har senket inntektsskatten, redusert formuesskatten og fjernet arveavgiften.

Innenfor petroleumssektoren har vi også styrket satsingen på forskning, slik at de norske miljøene i denne industrien kan utvikle sin kompetanse.

Det er ingen tvil om at situasjonen vi ser i olje- og gassnæringen nå, er utfordrende. Men totaliteten i regjeringens politikk, hvor vi legger opp til en styrking og vekst i norsk næringsliv – og fortsatt forutsigbarhet i rammevilkårene og en aktiv tildelingspolitikk for å sikre aktivitet – er langt viktigere nå enn de forslagene Arbeiderpartiet har fremmet, som f.eks. plugging av brønner. Og vi må ikke glemme at det ikke er bråstopp i næringen. Investeringsnivået vil fortsatt være høyt fremover. Næringen er sykklisk, og jeg tror nok vi kan forvente å se et oppsving i aktiviteten igjen. Jeg er glad for at vi har denne debatten, men jeg

tror de langsiktige tankene og stabilitet i rammevilkårene fremover er det aller viktigste å holde fokus på.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Oskar J. Grimstad (FrP) [17:00:26]: Representanten Per Rune Henriksen er bekymra og skriv at situasjonen innanfor petroleumssektoren og leverandørindustrien av mange blir skildra som dramatisk. Bråbrems i investeringar, modifikasjonar og vedlikehald fører til dramatiske nedbemanningar.

Per Rune Henriksen skriv vidare at det er uttrykt bekymring for at investeringsstopp svekkjer sikkerheitsnivået og ressursforvaltninga totalt – og også framtidig nødvendig kapasitet i industrien. Han spør kva regjeringa vil gjere for å hindre at ein bråstopp i investeringar motivert av kapitaldisiplin i oljeselskapa svekkjer sikkerheita og gir varige skadar på norsk petroleumsverksemd og leverandørindustrien.

Det er fleire svar på denne utfordringa, sjølv om eg slett ikkje deler denne beskrivinga av situasjonen. Ordet «bråstopp» står fram som noko underleg.

Som eg sa, er det fleire svar på utfordringa, og industrien ser no fram til dei moglegheitene som Johan Sverdrup-utbygginga vil gi. Johan Sverdrup-utbygginga er det største industriprosjektet i Noreg på fleire tiår. Plan for utbygging og drift er venta å bli overlevert til myndigheitene i februar 2015. Der skapte Arbeidarpartiet stor usikkerheit i ein periode, og mange frykta at alt arbeidet denne utbygginga representerte, skulle bli utsett med minst eit år. Alle forstår konsekvensane av ei slik utsetjing. Då ville nok arbeidsløysetala innanfor denne bransjen sett svært mykje verre ut. Heldigvis unngikk ein dette, mykje grunna press frå fagrørsla.

Der er tre viktige område ein må fortsetje å jobbe med for å sikre norsk leverandørindustri framtidige posisjon.

Den første er heimemarknaden: Føreseielege og stabile rammevilkår i petroleumpolitikken er viktig for norsk leverandørindustri. Regjeringas viktigaste verkemiddel for å oppretthalde aktiviteten i petroleumsindustrien er tildeling av lisensar i dei ordinære konsesjonsrundane og TFO-rundane. Der blir det levert.

Den andre er forskning. Gjennom satsing på auka offentlig støtte til petroleumsretta forskning er regjeringa med på å sikre at norske miljø kan utvikle kompetansen sin for å levere morgondagens løysingar for olje og gassindustrien.

Det tredje er internasjonalisering. Internasjonaliseringa av næringa gir auka nasjonal og lokal verdiskaping og sysselsetjing også i Noreg. Regjeringa har varsla eit taktskifte når det gjeld å fremje næringa internasjonalt. Olje- og energidepartementet jobbar målretta for å støtte norsk leverandørindustri i internasjonale marknader.

Når det gjeld internasjonal aktivitet, omsette leverandørselskapa for 205 mrd. kr i desse marknadene i 2013. Ein stor og krevjande heimemarknad har medverka til å utvikle ein internasjonal konkurransedyktig leverandørindustri som vi er svært stolte av. Internasjonaliseringa av næringa

gir auka nasjonal og lokal verdiskaping og sysselsetjing i Noreg.

Etter norsk sokkel er dei viktigaste marknadene for norsk leverandørindustri Sør-Korea, Storbritannia og Brasil. Rigg og boretenester har den største omsetninga internasjonalt. Nesten like stort er segmentet plattformdekk og prosessutstyr, etterfølgt av undervassutstyr og -installasjon. Anslaget ovanfor er henta frå to studiar som Rystad Energy har utført på oppdrag frå bl.a. Olje- og energidepartementet i 2014. Rapportane handlar om leverandørindustriens regionale aktivitet i Noreg samt internasjonal omsetning.

Det er også eit faktum at vi må sjå i augo at investeringar og aktivitet nådde toppen i 2014, og at aktiviteten vil minka noko framover. Då handlar det vidare om omstilling, eit større internasjonalt fokusering, og der ser vi heldigvis at næringa er proaktiv og orienterer seg mot nye marknader internasjonalt.

I løpet av 2014 har den globale oljeproduksjonen auka meir enn auken i etterspurnaden. Effekten av dette har vore eit kraftig oljeprisfall. Svartmåling i ein periode der ein ser at prisen på olje er under sterkt press, forsterkar dette presset og bør i alle fall ikkje skape eit inntrykk av at denne utfordringa er mellombels, men etter alt å dømme varig.

Då minner eg igjen om dei tre viktige områda som eg var inne på tidlegare. Som mange har sagt her, er oljeindustrien ein syklisk bransje. Dette blir konstatert etter erfaring med oljeprisar frå 50 dollar til 150 dollar fatet tidlegare – innanfor ei relativt kort tidsramme. Det er likevel ikkje slik at ein kan konstatere at sikkerheita, HMS, er svakare no som aktiviteten er i ferd med å bli noko redusert. Påstanden om 3 000 borehol som burde vore plugga, står fram som tilfeldig, og i samtalar med selskapa kjenner ein seg slett ikkje igjen. Så spørsmålet er om Arbeidarpartiet sluttar å stole på desse selskapa.

Det er noko underleg å registrere bekymringa i Arbeidarpartiet no etter at dei har flytta ut av regjeringskontora. Regjeringspartnar SV er opptatt av å redusere aktiviteten kraftig, slik vi også opplever at arbeidarpartirepresentantane ønskjer når klimadebatten er i gang. Då handlar det lite om at petroleumsnæringa er ei næring for framtida.

Marit Arnstad (Sp) [17:05:46]: Jeg vil gjerne få lov å takke interpellanten for en interessant og meget aktuell interpellasjon om et tema som Stortinget bør drøfte oftere enn det Stortinget antakelig har gjort i årene som ligger bak oss. Petroleumsnæringen er viktig for hele Norge. Det er mange arbeidsplasser knyttet både til oljeselskap og leverandørindustri langs hele kysten, både på Vestlandet og i Midt-Norge og i Nord-Norge etter hvert.

Så er det rett som enkelte har sagt, at dette er en syklisk næring, og at en må regne med at det er noen opp- og nedturer. Men den situasjonen vi nå ser, er allikevel egnet til å skape en viss bekymring. Fallet i oljeprisen har vært stort. Sjølv om oljeprisen er høyere enn det den har vært i tidligere perioder, er det fortsatt et ganske brått fall, og vi begynner også å se konsekvenser av det som gir grunn til uro.

Når det gjelder oljeprisen, skal ikke jeg stå her på Stor-

tingets talerstol og spør om den. Jeg vil nok si at utviklingen når det gjelder oljeprisen, har skjedd ganske raskt, og den gir et entydig usikkert bilde. Det er ikke særlig lett å trekke noen bastante slutninger verken om hvor mye lenger ned den skal, eller hvor langvarig en nedtur blir. Men det er grunn til å ta situasjonen med fallende oljepriser på alvor og være forberedt på at den bråbremsen som interpellanten snakker om, kan bli ganske omfattende og ganske langvarig.

Da er det viktig etter Senterpartiets mening at en er opptatt av hvilke tiltak norske myndigheter kan bidra med, men det er også viktig – og det er jeg nødt til å si – at næringen sjøl har en kostnadsbevissthet.

Så er det klart at kostnadskutt ikke skal gå på bekostning av helse, miljø og sikkerhet. Kostnadskutt skal ikke brukes som et skalleskjul for en nedbemanning som er unødvendig, men det er ikke noen tvil om at kostnadsnivået i denne bransjen har vært høyt over mange år, og at en er nødt til å ha en annen type kostnadsbevissthet i årene framover enn det en har hatt kanskje de siste årene. Det gjelder i og for seg både oljeselskapene og leverandørindustrien.

I tidligere tider med utfordringer i denne bransjen har viljen til en aktiv politikk, særlig overfor leverandørindustrien, vært ganske stor. Det er også viktig i den perioden som ligger foran oss.

Sjøl om oljeselskap og leverandørindustri i Norge er globalisert, må det eksistere en viss balanse mellom oljeselskap og leverandørindustri på norsk sokkel. Det er viktig. Da er en diskusjon om kontrakter til utlandet viktig. Så kan en jo stå her og skylde på hva eller hvem og slike ting, men det er en diskusjon som faktisk har betydning.

Det er også av betydning hvilken type kompetanse en kan klare å opprettholde i årene framover innenfor leverandørindustrien. Det er ikke noen tvil om at mange ingeniører vil finne seg nytt arbeid ganske fort om de ikke får arbeid i oljeindustrien, men det finnes også spesialisert kompetanse knyttet til de ulike store leverandørindustriene som er sårbar overfor denne situasjonen, og en har tidligere hatt ganske aktive holdninger til å ivareta kompetansen. Endringene i permitteringsregelverket som en nå har gjennomført, gjør ikke den situasjonen lettere enn den har vært tidligere, det må en si – tvert imot.

Så må det ikke bli slik at enhver politisk holdning som uttrykkes, blir sett på som et forsøk på å sette klistrelapp og skape usikkerhet om rammebetingelsene, som representanten Bru hadde en tendens til. Storting og regjering i Norge har bestandig hatt meninger om utviklingen av olje- og leverandørindustrien. Det bør vi også fortsatt ha, og det bør vi kanskje ha i enda større grad framover enn det vi har hatt de siste årene.

Derfor synes jeg at mange av de tiltakene som skisseres fra interpellanten, er interessante. Det å gi Oljedirektoratet en mer aktiv og strategisk rolle er viktig. Det synes jeg er interessant å diskutere. Jeg har nevnt permitteringsreglene, som ikke bidrar til å dempe de svingningene som vi nå er inne i – tvert imot. Jeg synes også spørsmålet om hva en kan gjøre med ledig riggkapasitet og muligheten til plugging av brønner er et interessant tema.

Spørsmålet om å dirigere utbyttet av børsnoterte sel-

skap tror jeg nok er litt mer krevende, men det er også et spørsmål som en må få lov å drøfte på et mer overordnet nivå politisk.

Senterpartiet ser fram til flere interessante olje- og energirelaterte debatter i Stortinget framover. Vi tror at det også blir nødvendig tatt i betraktning de store interessene når det gjelder både arbeidsplasser, distriktpolitikk og næringspolitikk, som ligger i disse sakene.

Ola Elvestuen (V) [17:11:00]: Jeg vil også først takke for en interessant interpellasjon. Det er klart at situasjonen er alvorlig. Det er den på Sør-Vestlandet, det er den for de leverandørbedriftene det gjelder og de personene det gjelder. Det er også klart at når det er brems i leverandørindustrien i Norge, slår det også inn i resten av norsk økonomi om en liten stund.

Men det som er det avgjørende for hvilken strategi vi skal velge, er en analyse av hvilken situasjon vi står oppe i. Er det sånn at den lave oljeprisen er et resultat av en svingning, og at den vil komme opp igjen? Eller står vi foran et større skifte med mer permanent lav oljepris? Uten at jeg vil spør om oljepris – det er vanskelig å gjøre – tror jeg likevel man skal ta inn over seg at det er mange ting som tyder på at vi står overfor en mer permanent situasjon med lavere oljepris.

Det ene er at man har en skiferoljerevolusjon i USA, som gjør at prisen har stabilisert seg på et lavere nivå, man kan produsere på et lavere nivå. Vi har en situasjon hvor OPEC også må konkurrere om markedsandeler, og ikke har den samme styrken til å begrense sin oljeproduksjon. Og så er vi i en situasjon hvor det også er lavere etterspørsel etter olje internasjonalt enn forventet.

Så kan det være sånn at dette er fordi man har en vanskelig økonomisk situasjon, og når økonomien tar seg opp igjen, kommer også oljeprisen opp igjen. Men vi skal også være klar over at i de store, modne økonomiene, som i USA, går oljeforbruket i dag ned.

Jeg var selv til stede ved klimaforhandlingene i Lima, som nå ble avsluttet. Dette er også en situasjon som vi ønsker skal videreføres og bli en situasjon hvor flere land, flere regioner, klarer å drive ned sitt forbruk av olje, dersom vi skal ha mulighet til å nå 2-gradersmålet fram mot 2050. Jeg tror det er viktig at man her ser for seg at vi står overfor et større skifte, og at vi må legge opp den norske politikken ut fra det.

Så er det en selvfølge at vedlikehold og helse, miljø og sikkerhet skal prioriteres også når vi er i en vanskelig situasjon. Det er ingen tvil om at vi har et høyt kostnadsnivå innenfor norsk petroleumsvirksomhet, og der tror jeg nok man skal ta litt selvkritikk og gjøre en analyse av hva vi tidligere har gjort. For det er klart at de gunstige avskrivningsreglene, leterefusjonsordninger og andre virkemidler som vi har brukt de siste årene for å holde oppe en høy aktivitet, som har gjort at vi har fått mange nye selskaper inn på norsk sokkel, også har vært med på å drive opp kostnadsbildet innenfor sektoren.

Vi skal ta med oss at norsk olje- og gassproduksjon er et eventyr for landet, der man virkelig har tatt tak i en situasjon og har bygget opp en kompetanse og en virksomhet

som er imponerende og verdensledende. Nå er det avgjørende at vi også i årene framover bruker den kompetansen og stimulerer til at den kunnskapen som ligger innenfor den sektoren, også går inn i annen næringsvirksomhet etter hvert som vi er nødt til å omstille Norge til en situasjon der petroleumsvirksomheten kommer til å bli en mindre andel av norsk økonomi enn det den har vært de siste 40 årene.

Ingunn Gjerstad (SV) [17:15:33]: Eg vil takka interpellanten Per Rune Henriksen for å reisa dette temaet, som er viktig for mange av oss. Ikkje minst rundt om i fagrørsla og i næringslivet er det mange som sit med litt angst no før jul.

Det er urovekkjande at arbeidsløysa aukar, med den utryggleiken som vi veit at det gjev den enkelte som er råka, og deira familiar. Det er òg urovekkjande at vi som samfunn kanskje risikerer at vital kompetanse forsvinn dersom folk går ut av næringane, utan at fellesskapet får glede av den kunnskapen som denne delen av arbeidsstyrken har.

Det er nettopp i omstillingar mot det grøne skiftet, som dei fleste i denne salen seier at dei er på veg mot, at vi kan gjera best nytte av denne kunnskapen. På vegner av arbeidslivet og ikkje minst framtida til ungane våre er eg uroleg fordi fleirtalet, når vi har sjanse til det gjennom budsjettarbeidet vårt, ikkje vil bruka store nok pengar på slik omstilling.

Eg vil minna om at SV har teke til orde for eit meir moderat utvinningstempo, som det også blei mint om i stad, og ei gradvis omstilling som ville ført til eit mindre brått fall no – eit slags føre-vår-prinsipp som alternativ til tut-og-kjør med bråstopp som gjev arbeidsløyse. Det ville vore lurt og nødvendig også for å nå klimamåla, som representanten Elvestuen var inne på.

Når det er sagt, har SV støtta forslaget om å leggja til rette for både plugging av brønningar, vedlikehald og modifikasjonar, som Henriksen nemnde. SV har i sitt alternative budsjett teke til orde for å bruka nettopp leverandørindustrien vår til å byggja Noreg grønt, til omstilling til eit nullutslippssamfunn. Det skjer, som representantane Bru og Elvestuen nemnde, gode ting; nokre grøne omstillingar skjer. Eg er spesielt fornøgd med at regjeringa og samarbeidspartnarane fekk til eit vedtak om straumferje i budsjettforliket. Her har Noreg ei moglegheit til å gå føre og bruka verftsindustrien vår til ein produksjon som også andre land kan dra nytte av, og som i lang tid kan gje norske arbeidsplassar.

SV har også føreslått å redusera skattesatsen på næring til 26 pst. for å stimulera fastlandsindustrien. Då kunne vi kanskje ha fått ei forsterka satsing på fleire område, der vi kan gjera bruk av den kunnskapen som vi har.

SV har teke til orde for eit pilotfelt, at staten skulle betalt for havvindmøller i eit felt som vi kan byggja på norske verft. Men det har vi ikkje fått fleirtal for, dessverre.

Når det gjeld permitteringsreglane, støttar vi sjølvsagt fagrørsla og næringslivet mot regjeringa, då vi meiner at dei reglane slik dei er no, motverkar det å halda på kompetanse og tryggleik i viktige sider av arbeidslivet vårt.

Først og fremst er det å sikra eit arbeidsliv med faste

stillingar og sikra god fagutdanning, etter- og vidareutdanning, sterke fagforeiningar som involverer seg heile vegen i å utvikla verksemdene sine og ha reell medråderett, verkemiddel som eg har sterk tru på for å fortsetja å utvikla og tryggja norsk arbeidsliv og samfunn. Representanten Grimstad snakka om korleis vi kan styrkja leverandørindustrien mest med vekt på utlandet. Eg vil også minna om at for fem år sidan, i februar 2009, då vi stod overfor den alvorlege finanskrisa her i landet, vedtok Stortinget fleire tiltakspakker, med offentleg bygging, som hindra at vi fekk den store arbeidsløysa her som store delar av Europa slit med. Den debatten vi har her i dag, må derfor vidareførast inn i den melde stortingsmeldinga, men også i komande budsjett rundar og kanskje også i nokre ekstraordinære rundar, for nettopp å sikra at leverandørindustrien, oljeindustrien, fagrørsla saman kan samla seg om ei nytenking om tiltak som dei vil at vi skal løyva pengar til, slik at vi kan støtta opp om fleire omstillingar som gjev oss meir av det grøne skiftet som Stortinget er så samd om at vi treng.

Magne Rommetveit (A) [17:20:34]: Det teiknar seg eit alvorleg bakteppe for norsk oljeindustri gjennom representanten Henriksen sin interpellasjon og gjennom debatten i salen.

Sjølv har eg gjennom 16 år som ordførar i Stord, ein kommune der nær 50 pst. av sysselsetjinga har vore knytt til leverandørindustrien, verkeleg fått kjenna på dei store svingingane som har vore i bransjen. Det har vore svære oppgangstider, med stundvis over 3 500 tilreisande gjestearbeidarar, noko som merkast godt i eit øysamfunn. Og det har vore tider der det ikkje har vore ein einaste gjestearbeidar, og der dei 2 000–3 000 fast tilsette i leverandørbedriftene våre på Stord anten har vore permitterte eller vore på reiseoppdrag til Melkøya eller Nyhavna eller til anlegg under fjernare himmelstrok. Og det er i hovudsak oljepriisen som har vore styrande for aktivitetsnivået, og då på ein slik måte at alle aktørane synest å ha gått i flokk, anten at dei har kappast om å rekruttera folk, eller at dei har kappast i nedbemanning.

Kanskje det er å dra det litt langt inn i psykiatrien, men det kan verka som om olje- og gassindustrien er ein kollektiv manisk-depressiv bransje. Det som har vore det vanlege etter nedturar i aktivitetsnivået, har vore at det etter ei tid har teke seg opp igjen, og då har det vore viktig at det norske leverandørmiljøet i tronge tider ikkje har tappa seg for så mykje krefter at dei ikkje kan vera med på den komande oppturen.

Det er mykje som tyder på at den nedturen i aktivitet, og det oljeprisfallet me noe står oppe i, ikkje er av rask forbigående karakter. Derfor er det no avgjerande for det norske teknologimiljøet si konkurransekraft og for sysselsetjinga langs kysten at alle aktørar, både offentlege og private, verkeleg gjer grep som sikrar at norsk oljeindustri også i framtida er i toppklasse, sjølv om nivået totalt sett skulle verta lågare enn det me har vore vande med.

Det tykkjast vera stor semje blant kompetente analysemiljø om at det ikkje er fundamentale ting i den globale utviklinga som tilseier at etterspurnaden etter olje og gass ikkje vil halda seg høg på lang sikt framover.

Så viktig som olje- og gassressursane våre er for norsk økonomi og aktivitet, er det overmåte viktig også å sjå gjennom dei kortsiktige svingingane og sikra at me som nasjon kjem gjennom dette på ein måte som ikkje svekkjer vår posisjon og kompetanse, både som energileverandør og som produktleverandør.

Som både ressurs- og selskapseigar påkviler det staten eit særskilt ansvar for å sikra at ikkje kortsiktige disposisjonar resulterer i varig svekking av kapasitet og kompetanse. Omsynet til kortsiktig utbyte og aksjekurs må ikkje overstyra behovet for investeringar og vedlikehald. Korrosjon, slitasje og oppgraderingsbehov forsvinn ikkje ved å skuva ting framføre seg. Utsetjing av vedlikehald gjev auka kostnader på sikt, og det er stor uro blant dei tilsette i både oljeselskapa og leverandørselskapa for moglege konsekvensar slike utsetjingar vil ha for tryggleiken på installasjonane på sokkelen.

Den trongen for kostnadsreduksjonar me no ser, gjer det endå viktigare å følgja opp tilrådingane frå KonKraft-rapporten, og då spesielt det som gjeld samarbeidsinitiativ mellom oljeselskap og leverandørindustrien. Her er initiativa for få og for små sett i høve til potensialet. Og det er synd, for her må det vera i alle si interesse å dra lasset saman for å styrkja ein samla norsk industri. Me må sikra kontraktsvilkår som ikkje svekkjer norske leverandørar sine moglegheitene i høve til utanlandske.

Dersom dei norske leverandørane må ta langt større risiko på område dei ikkje har føresetnader for å handtera, er eg redd for at ein slik auke i eigen risiko vil forplanta seg ut i alle ledd i leverandørkjeda, og at det får som resultat at det er langt større leverandørar i andre verdsdelar som får kontrakt på dei oppdraga som vert lyste ut.

Komiteen vår – det er rett nok transportkomiteen – var på komitéreise i Sør-Korea i haust, og då me var der, besøkte me bl.a. Hyundai Heavy Industries. Ved det verftet hadde Statoil bygd opp ein organisasjon med 400 folk berre for å handtera oppfølginga av byggeoppdrag. Det skulle ikkje vera nødvendig, med dei utfordringane me står framføre her heime. Eg trur òg dei hadde flytta folk ned dit etter at me fekk ny regjering.

Ruth Grung (A) [17:25:50]: Først vil jeg takke interpellanten for en helt betimelig interpellasjon som berører store deler av industrien, men også arbeidsplasser. Det var kanskje ikke så mye i media i begynnelsen, for det dreide seg mye om innleide, men i dag begynner også de som er fast ansatt, å kjenne på hvilket trusselbilde de står overfor.

Leverandørindustrien er og har vært en av våre viktigste drivere for å utvikle oss som internasjonal ledende industri. Suksessen skyldes bl.a. tilgang på naturressurser som har vært der. Mange andre land har tilsvarende tilgang, men det som er unikt i Norge, er kombinasjonen av dyktige fagfolk, bedrifter som har turt å satse, og myndigheter som har utviklet rammevilkår som stimulerer nettopp til denne nyskapningen og evnen til å ta risiko, og ikke minst at vi har et usedvanlig godt utdanningssystem. Permitteringsregler og arbeidsmiljøloven er en del av disse rammebetingelsene. Det samme er en framtidsrettet og ikke nøytral næringspolitikk, utviklet i tett dialog med næringen, som

gir både forutsigbarhet, nødvendig fleksibilitet og omstillingsevne. Det viser seg også at mye av den industrien og kompetansen som er utviklet i leverandørindustrien, allerede har fått overføringsverdi til nye bransjer i vekst, sånn som havbruksnæringen og deres installasjoner. Havvind har også brukt den kompetansen som kommer fra leverandørindustrien, det ser vi også når det gjelder prosessindustrien, som har levd utsatt i veldig mange år med tanke på internasjonale konjunktursvingninger. Men nå går det oppover. Det kjennetegner ganske mye av kysten vår at vi er vant til å leve med usikkerhet. Vi vet at det alltid, selv om det kommer en nedgang, kommer en opptur, eller at det at vi er god på noe, gjør at vi kan bruke den kompetansen innenfor andre områder.

For Arbeiderpartiet er verdiskaping helt sentralt, og det samme gjelder det å utvikle en offensiv industripolitikk. Men så er det et tema som kanskje har vært lite berørt fram til nå, og det er utdanningstilbudet til ungdom. Det har vært snakket litt om svartmaling. Media slår fort opp store oppslag, og ungdom er ganske sårbare. Statoil har vært helt sentral som lærebedrift innenfor offshoreindustrien. I høst tok de inn 135 nye lærlinger. Det største lærefaget er kjemiprosess, men de har også automasjon og industrimekaniker. Dette er utdanninger som kan brukes i hvilken som helst del av industrien. Men nå har vi hørt at Statoil har signalisert at de har tenkt å redusere antall lærlinger framover. Noe som er utrolig viktig for å opprettholde den kompetansen, er at vi får nye ungdommer som satser innenfor de industrimiljøene som er så sterke og dominerende, hvor kompetanse er helt avgjørende.

Kanskje noe av det viktigste signalet her fra Stortinget er nettopp det at Statoil fortsatt må vise samfunnsansvar, kanskje ta inn enda flere lærlinger sånn som situasjonen er nå, for den signaleffekten overfor andre deler av industrien er utrolig viktig. Ved å være en så flott lærebedrift er Statoil også med på å påvirke opplæringskvaliteten i alle andre næringer som står tett opp mot Statoil. Vi vil alltid trenge topp kvalifiserte fagarbeidere. Størrelsen på ungdomskullene samsvarer ikke alltid med konjunktursvingningene. Når ungdommen står der klar til å ta valg, må valgmulighetene være der, og ikke minst må bedrifter der staten er stor eier – og majoritetseier som i Statoil – ta på seg det ansvaret, for ungdommen er framtiden vår.

Odd Omland (A) [17:30:24]: I mitt eget fylke, Vest-Agder, har ledigheten økt med 11 pst. fra november i fjor, mens landet for øvrig, som vi har hørt, har hatt en økning på 2 pst. Interpellanten har beskrevet godt situasjonen i Norge for leverandørindustrien, og den situasjonen som vi står oppe i nå, og hva Arbeiderpartiet har foreslått av tiltak i den sammenheng.

Statsminister Erna Solberg ga følgende svar i spørretimen på spørsmål fra Else-May Botten vedrørende denne saken den 3. desember i år:

«Vi vil være svært årvåkne for å se på om det er nye tiltak som bør iverksettes, for å bidra til at vi har en god og mer stabil aktivitet. (...) Foreløpig er ikke dette avspeilet i høye ledighetstall. Foreløpig suges den arbeidskraften som er sagt opp, opp.»

Dette er vel og bra, men her er statsministeren og regjeringen etter mitt skjønn for mye bakoverlent. For ledigheten øker – bare se, som det har vært nevnt her, på Vest-Agder, Rogaland og Hordaland. Spørsmålet da er: Hva har regjeringen tenkt å gjøre? Tiden for handling er nå.

I innledningen til Menons rapport 29/2014 står det: «Er tiden for de store teknologisprang over for norsk sokkel?» På det er svaret nei, og her må regjeringen etter mitt skjønn satse, sammen med næringen. Innovasjon har i alle år drevet fram utvikling og verdiskaping på norsk sokkel, samtidig som det også har vært kostnadsbesparende, som statsråden var opptatt av å understreke viktigheten av. Dette har gjort oss i stand til å lete, bygge ut og drive sikrere og mer effektivt, under mer krevende forhold og på større havdyp. Vi har kartlagt enorme ressurser, utnyttet en stor del av disse og oppnådd en av verdens høyeste utvinningsgrader med et verdensledende nivå for sikkerhet og miljø. Dette har skjedd i nært samarbeid mellom oljeselskapene og den norske leverandørindustrien, som i dag er en av verdens sterkeste teknologi- og kunnskapsklynger.

Vi skal heller ikke glemme at innovasjon også er den viktigste forklaringen bak den sterke internasjonaliseringen vi har hatt i offshore leverandørindustri. Det siste tiåret har utenlands omsetning i offshore leverandørindustri økt fra om lag 40 mrd. kr til i overkant av 170 mrd. kr, og næringen er en av Fastlands-Norges største eksportnæringer.

NODE-nettverket er en av de sterkeste kunnskapsklyngene i Norge og en av to klynger i det nye GCE-programmet. I denne sammenheng vil jeg vise til merknadene fra næringskomiteen vedrørende Mechatronic Innovation Lab, en nasjonal pilottestlab ved Universitetet i Agder, i samarbeid med næringen. Jeg vil spørre ministeren hvordan regjeringen vil følge opp den tverrpolitiske enigheten angående den merknaden.

Norske bedrifter må i dag reise utenlands for å teste sine teknologiske nyvinninger. England og flere land i Østen bygger pilottestfasiliteter for å tiltrekke seg bedrifter og investeringer. Problemet er at når leverandørindustrien må ut av Norge for å teste sine produkter, bidrar det til å svekke kompetansebasen, og det er fare for at deler av kompetansen også flytter ut.

En slik lab vil være en nasjonal begivenhet, og vi må komme i gang allerede i 2015. For at det skal skje, må regjeringen bevilge penger i revidert budsjett. Arbeiderpartiet har allerede fulgt opp gjennom vårt forslag i budsjettet.

Industrien har ikke lang tålmodighet til å vente på at det offentlige stiller opp i et spleiselag der industrien tar de største byrdene. Jeg forventer at regjeringen følger opp dette.

Fredric Holen Bjørdal (A) [17:35:10]: Noreg har no ei snart 50 år lang historie som olje- og gassnasjon. I denne bransjen finn vi mange av dei mest kompetente arbeidsfolk våre, og leverandørindustrien sysselset til saman rundt 250 000 personar. Dette er eit svært viktig bidrag til den samla verdiskapinga vår. Det bidrar også til nærings-, teknologi- og samfunnsutvikling, ikkje minst langs vestlandskysten, der t.d. den maritime klyngja på Sunnmøre tilset tusenvis og er ein stor og viktig kunnskapsbase.

Totalt er det snakk om Noregs største næring, om ein ser bort frå sjølve salet av norsk olje og gass. Ei så viktig næring må sikrast føreseielege rammevilkår av politikarane. Det er difor flott at representanten Henriksen inviterer Stortinget og statsråden til å diskutere dette.

Som interpellanten peikar på, rammar fallet i etterspørselen frå petroleumsverksemda spesielt leverandørnæringa. Når investeringstempoet frå oljeselskapa i utbygging, drift og vedlikehald går ned, går det hardt ut over den leverandørindustrien som er heilt avhengig av etterspørsel etter dei produkta og tenestene dei leverer.

Omgrepet «kost/ nytte» får no større og større plass hos operatørselskapa. Eit område som særleg lid under det, er helse, miljø og sikkerheit. Dette er det relevant å ta opp i denne debatten for å vise at ting heng saman. HMS-arbeid i petroleumsbransjen handlar først og fremst om å minimere risikoen ved oljeutvinning. Ein viktig effekt av det er sjølv sagt at det genererer mange arbeidsplassar innanfor vedlikehald, vern og redningsarbeid, som er ein sentral del av leverandørindustrien.

Petroleumsselskapa er generelt kjenneteikna av systematisk jobbing for å gjere risikoen for ulykker mindre, både for menneske og for miljøet. Eit vel fungerande samarbeid mellom ansvarlege aktørar og eit sterkt overvakingstilsyn er og har vore avgjerande faktorar for dagens situasjon. Utfordringa er å halde fram med den positive utviklinga vi har sett dei siste ti åra, og å leggje til rette for vidare forbetringar.

Sjølv om det er veldig få arbeidsulykker, dødsfall og store ulykker, er det potensielt stor fare for ulykker i petroleumsbransjen. Difor er det alvorleg at vi no, som ein direkte konsekvens av det vi diskuterer her i dag, høyrer frå fleire hald at HMS-arbeidet lid under kostnadskutt. Eit døme er kutt i sikkerheitsopplæringa av personell som har beredskapsoppgåver. I tillegg er det mange stader utfordringar med vedlikehaldet. Installasjonane våre blir stadig eldre, og etterslepet på førebyggjande vedlikehald blir større. Noko av dette er HMS-kritisk.

Dette dilemmaet reiser seg særleg i dårlege tider i industrien. Dei fleste av oss er einige om at ein skal drive kostnadseffektivt, og truleg er det behov for å drive meir kostnadseffektivt enn det vi har vant oss til med høg oljepris. Men vi må også gjere det krystallklart at vi skal oppretthalde dei høge HMS- og kvalitetskrava. Behovet for å kutte kostnader kan ikkje få følgjer for HMS.

I ein debatt her i salen i november diskuterte vi dette med arbeidsministeren og prøvde å få det klart om regjeringa står like støtt på dette prinsippet som Stoltenberg-regjeringa gjorde. Ambisjonen vår var klar: Noreg skal vere verdsleiande innanfor HMS i petroleumssektoren. Denne ambisjonen forsvann ut av regjeringas tildelingsbrev til Petroleumstilsynet for 2014. Det etterlate inntrykket etter at vi hadde diskutert dette i Stortinget, skulle vere at det er tilfeldig at denne ambisjonen er teken bort. Men Arbeidarpartiet er ikkje heilt overtydd om det. Eg håper olje- og energiministeren vil bidra til å fjerne den tvilen regjeringa har skapt blant dei tilsette i industrien, at statsråd Lien kan slå fast her i dag at det ikkje er ein del av svaret frå regjeringa på utfordringane i petroleumssektoren, og at

regjeringa ikkje vil legitimere å lempe på HMS-krav som eit ledd i kostnadskutt på sokkelen.

Framleis teknologisk utvikling og jamn aktivitet er nøkkelen til framleis høg verdiskaping, konkurransekraft og jamn sysselsetjing i leverandørindustrien, ein industri som med alle arbeidsplassane sine, verdiskapinga si og kompetansen sin er veldig viktig, særleg for Vestlandet – og dermed også for resten av landet.

Arbeidarpartiet forventar at regjeringa og stortingsfleirtalet tek denne vanskelege situasjonen inn over seg og set i verk tiltak for å hindre at det representanten Henriksen kallar ein «bråstopp» i petroleumsindustrien, gjer varig skade på leverandørindustrien og økonomien elles. Ein veldig god start vil vere om statsråd Lien får kollegaen sin Eriksson til å slutte å kutte i permitteringsreglane.

Ingvild Kjerkol (A) [17:40:07]: Jeg vil i likhet med foregående talere takke interpellanten for en god og viktig interpellasjon og en debatt som Stortinget bør ta. Media har de siste månedene vært fylt med dårlig nytt for Norges største industri, og det å avvise dette som svartmaling er vel ingen av oss tjent med. Langs kysten merkes dette, men også i innlandet, hvor vår petroleumsindustri har betydelig aktivitet og sysselsetting. Lokalt, i mine hjemtrakter, i driftsmiljøet til Norskehavet i Stjørdal, har vi allereide sett konsekvensene hos de toneangivende aktørene med kutt og varslete nedskjæringer, og det som skjer, angår og påvirker mange i Trøndelag, også utenfor industrien. De store selskapene setter i verk omfattende spareprogram.

Jeg opplever også at en del av bildet er en betydelig vilje hos aktørene til å se på egne kostnader. Den kraftige veksten i investeringene de siste årene er selvsagt en del av bildet. Det man skal huske på når man omtaler sykliske næringer, er at det går opp, og det går ned, men det er viktig å ha et klart bilde av den oppturen som ligger litt lenger framme, når nedturen starter, for her har vi å gjøre med veldig kritiske kompetansekjeder.

Leverandørindustrien trenger i så måte aktive myndigheter fordi denne industrien er avhengig av norske oppdrag. Det er ingen tvil om det, for nybygg utgjør navet i leverandørindustrien. De norske må ha kontroll på kostnader, på kapasitet, på kompetanse og på kvalitet, og når statsråden uttaler at han skal ha en offensiv rolle, prate med aktørene og bli enig om de løsningene som finnes, så forplikter det, og da er vel kanskje juleønsket om en tilstedeværende opposisjon innfridd.

Industrien omstiller seg hele tiden. Bedre samhandling både internt i bedriftene og også i bransjen må til for at den skal bli mer kostnadseffektiv, samtidig som man opprettholder høye HMS- og kvalitetskrav.

Frustrasjonen rundt kontraktstap til utlandet når det gjelder Statoils utbygginger, har vært stor, og Johan Sverdrup-feltet blir spennende og viktig, ikke minst for dem av oss som kommer fra regioner hvor man fortsatt produserer store deler til fastmonterte installasjoner i Nordsjøen og i Norskehavet.

Så har KonKraft kommet med rapporter som har vist konsensus mellom partene i industrien om hvordan konkurranseevnen på norsk sokkel kan ivaretas. De har blitt

oversendt departementet, og da er det energien og viljen der som blir litt avgjørende. Vi som sitter på Stortinget, er selvfølgelig opptatt av de bedriftene som har adresse i våre hjemfylker, men det påhviler regjeringen å være ekstra frampå stolen for hele denne betydelige næringen for Norge som nasjon, og ikke minst for den kompetansen vi også eksporterer.

En av mine partivenner og min gode komitékollega, Magne Rommetveit, var inne på transportkomiteens besøk i Sør-Korea, og det var kanskje litt drøyt når han insinuerte at det var den nye regjeringen som hadde ansvaret for at Statoil var der med 400 mann – jeg ser han rister på hodet – men det er jo en del av et bilde som vi må ta inn over oss når store nybyggingskontrakter skal lyses ut, fordi, som jeg sa innledningsvis, nybygg utgjør navet for denne næringen.

Per Rune Henriksen (A) [17:44:11]: Jeg vil takke for en god debatt. Jeg er litt skuffet, må jeg medgi, over at det ser ut til at regjeringen og regjeringspartiene ikke ønsker å ta lederrollen for å håndtere den situasjonen som vi er i. Det hadde jeg ønsket at vi skulle få signaler på her nå. Det er ingenting nytt i det som sies fra regjeringen, det er videreføring av de linjene som ble lagt i petroleumspolitikken, og dem skal vi videreføre. Men vi må også være klar over at vi har en situasjon nå som påkriver ekstra oppmerksomhet og tiltak utover det som vi snakket om i petroleumsmeldingen.

Jeg har lagt fram flere forslag her. Vi har ikke noen prestisje knyttet til disse forslagene. Jeg kan legge til et annet forslag, som kom fra NITO, som jeg fikk tilsendt i dag, hvor de tar til orde for at regjeringen bør sette ned et utvalg, gjerne partssammensatt, som kartlegger situasjonen i petroleums- og leverandørindustrien og hvilke tiltak som kan iverksettes, ikke minst for å jevne ut svingningene i aktivitetsnivået. Kanskje det kan være en knagg å henge det analysearbeidet på som representanten Elvestuen etterlyste.

Så føler jeg behov for å presisere et par ting – først til Statoil og utbytter. Statoil er et av mange selskaper som har høye utbytter, og som sliter med å skaffe penger til investeringer, så den situasjonen er ikke spesiell for Statoil. Det jeg mener, er at innenfor den eierskapspolitikken som vi har vedtatt, og som skal fortsette som den er vedtatt, er det en eierskapsdialog, og jeg foreslår at statsråden også tar opp spørsmålet om utbyttensnivå og framtidig avkastning i forbindelse med den såkalte kapitaldisiplinen som praktiseres nå.

Så er det spørsmålet om plugging, hvor representanten Tina Bru både i budsjettdebatten som gjaldt Olje- og energidepartementets område, og her, omtaler dette som om det skulle være en instruks til Statoil om å drive med plugging av brønner. Jeg forstår rett og slett ikke hvordan hun kommer fram til den tanken, for det har jeg aldri sagt. Tvert imot er min tanke at her kan både næringen og Petroleumstilsynet sammen komponere en kampanje hvor man i fellesskap bruker de ressursene som finnes ledige nå for å gjøre et arbeid som er nødvendig, og som Ptil har kartlagt og sett problemer med.

Avslutningsvis til internasjonalisering som en løsning på problemet: Det tror jeg ikke vil fungere så godt. De problemene vi har på norsk sokkel, vil spre seg også til andre sokler, for dette er et internasjonalt problem. Vi bør bruke det fortrinnet vi har med trepartssamarbeidet og med regjeringen i ledelsen for å jobbe oss ut av situasjonen.

Statsråd Tord Lien (FrP) [17:47:36]: La meg takke for det som jeg i all hovedsak synes har vært en god debatt.

Om helse, miljø og sikkerhet har jeg lyst til å si at jeg synes vi skal være stolte av at vi, i tett dialog med alle partene på sokkelen, har utviklet et godt og stramt regelverk som vi selvfølgelig skal opprettholde. Derfor er jeg glad for at Ptil har sagt at de vil følge kostnadskuttene tett, og at de inntil videre ikke har gjort funn som tyder på at sikkerhetsnivået på norsk sokkel er truet.

Så er det mange av Arbeiderpartiets representanter som har snakket om behovet for å satse mer på forskning. Nå skal man være veldig glad for at man har fått en ny regjering som i begge de to siste budsjettene – for første gang på ti år – har økt satsingen i budsjettet på nettopp forskning og utvikling i petroleumsindustrien.

Så er jeg glad for at så mange i dag – særlig fra Arbeiderpartiet – har gitt uttrykk for behovet for stabile og forutsigbare rammer for næringen. Jeg har argumentert for dette lenge, også i vår. Det fikk ikke like stort gehør den gangen.

Så har jeg lyst til å si at noe av det aller viktigste regjeringen og myndighetene kan gjøre for å opprettholde aktiviteten i næringen, er å stille nye arealer til rådighet for industrien. Derfor jobber vi nå med både tildeling i forhåndsdefinerte områder og 23. konsesjonsrunde. Særlig 23. konsesjonsrunde vil bety svært mye for næringen, og den vil ikke minst være et løft for Nord-Norge, som jeg noterer ikke har vært representert i dagens debatt, med mindre presidenten unntar statsråden, som er nordlending.

Så har jeg lyst til å minne om Johan Sverdrup igjen. Representanten Kjerkol har helt rett – nybygg er viktig, ikke minst for lærlingtilfanget på norsk sokkel og for industrien som sådan. Derfor er jeg glad for at det nå er så stor oppmerksomhet rundt nettopp Sverdrup. Hadde Sverdrup blitt utsatt, ville leverandørindustrien i Norge, ikke minst i Nord-Trøndelag – som representanten Kjerkol representerer – stått foran langt tøffere kår enn de gjør i dag. Sverdrup vil gi sysselsetting, verdiskaping og ringvirkninger i Møre og Romsdal, i Hordaland, i Rogaland, i Agderfylkene og ikke minst i Trøndelag.

Når det gjelder disse kontraktene som har gått ut, minner jeg om at vi er en del av internasjonale avtaler. Vi har EU, vi har WTO, vi har andre avtaler som ligger til grunn for dette arbeidet.

Jeg har lyst til å minne om at på slutten av den rød-grønne regjeringstiden ble seks av seks prosjekter – det må være ny rekord – sendt ut av landet. Da hørte jeg ikke mange rop fra Arbeiderpartiets representanter om økt proaktivitet fra myndighetene, men nå noterer jeg meg at pipa har fått en helt annen lyd. Jeg er glad for at representanten Henriksen sier at Arbeiderpartiet ønsker en jevn og en høy aktivitet på norsk sokkel, og at det ikke kommer av seg selv. Det gjør det heller ikke.

Presidenten: Da er debatten i sak nr. 7 avsluttet.

Sak nr. 8 [17:50:43]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Audun Lysbakken om at Norge tar imot de 123 syriske flyktningene som regjeringen sa nei til med henvisning til kommunenes kapasitet (Innst. 121 S (2014–2015), jf. Dokument 8:18 S (2014–2015))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til seks replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ingjerd Schou (H) [17:51:22] (ordfører for saken): Først og fremst har jeg lyst til å starte med å rose forslagsstillerne for forslaget som setter på dagsordenen en oppgave hvor Norge bidrar med mange ulike ressurser, bl.a. en betydelig økt kvote for asylsøkere og kvoteflyktninger og midler i nærområder til konfliktene.

Norge har kompetanse og ressurser til å bidra til å kunne hjelpe flyktninger som trenger det mest. Komiteen understreker også at Norge har tatt, og tar, ansvar for å bidra til å ta imot personer som både har behov for beskyttelse og samtidig også kan ha et behov for medisinsk behandling.

Norge yter store bidrag til å hjelpe mennesker på flukt i nærområdene til konfliktområdene. Situasjonen i Syria har utviklet seg til å bli en av de verste humanitære katastrofene siden annen verdenskrig. Så mange som mer enn 190 000 kan være drept siden konflikten brøt ut i 2011, og antall flyktninger til Syrias naboland har passert 3,2 millioner. Antallet internt fordrevne er 6,5 millioner, og totalt litt over 10 millioner mennesker, omkring 50 pst. av landets befolkning, er avhengig av humanitær støtte.

Skal vi hjelpe flest mulig med den innsatsen vi yter, må vi også ta imot et stort antall syriske flyktninger til Norge og yte støtte inne i Syria og i nabolandene. Norge har bidratt med over 1,7 mrd. kr i bistand til Syria og regionen siden konflikten startet og er en av de aller største humanitære giverne til hjelpearbeidet i Syria og i nærområdene. Over 1,3 mrd. kr av dette er humanitær bistand og utviklingsbistand til Syria og nabolandene. Det er avgjørende at Norge også bistår nabolandene som tar imot store flyktningstrømmer fra Syria, og Norge er et av de landene i Europa som i 2014 tar imot flest kvoteflyktninger fra Syria.

Komiteen har ønsket å understreke og berømme den viktige innsatsen som FNs høykommissær for flyktninger og frivillige organisasjoner gjør for å avverge uverdige for-

hold for de mange flyktninger og internt fordrevne i og rundt Syria. For den store majoriteten av flyktninger er nabolandenes innsats, kombinert med bidrag fra det internasjonale samfunn og frivillige organisasjoner, en forutsetning for å overleve. Fra FNs høykommissær for flyktninger understrekes det at Norge har gitt et stort bidrag til internasjonal solidaritet og svart på kommissærens henstilling om å ta imot syriske flyktninger som har trengt beskyttelse, ved å doble kvoten av flyktninger for 2015.

I 2015 vil Norge stille 2 120 plasser til disposisjon, og høykommissæren uttrykker stor takknemlighet til Norges verdifulle bidrag i økningen av asylplasser og bosetting. Det er et svært verdifullt bidrag for noen av verdens mest sårbare flyktninger. Siden 2014 har Norge gått foran som et av de aller første landene som bosetter syrere.

Norges faste årlige gjenbosettingskvote utgjør 1 120 plasser. I 2014 økte Norges kvote til 1 620 plasser, fordelt til 1 000 plasser for syriske flyktninger. I og med at Norge i 2015 stiller 2 120 plasser til disposisjon, vil Norge innen utgangen av 2015 ha bosatt 2 500 mennesker berørt av situasjonen i Syria. Norge er også en av kommissærens største økonomiske bidragsytere. Dette er økonomiske midler som gjør meget stor nytte i nærområdene til den syriske konflikten, og også midler som hjelper langt flere enn det en bosettingsplass her hjemme kan gjøre. Dette skal Norge fortsette med – begge deler, og vi har økt dem betydelig.

Et av komiteens flertall viser til at Norge tar imot 1 000 kvoteflyktninger fra Syria. I absolutte tall er det bare Tyskland og Sverige som tar imot flere. Vårt mål er å hjelpe flest mulig med den innsatsen vi yter. Det betyr at vi skal ta imot et stort antall syriske flyktninger til Norge, men vår innsats hjelper enda flere gjennom bistanden vi yter i Syria og Syrias nærområder.

Vi kommer til å videreføre og øke den ekstraordinære kvoten for syriske flyktninger neste år. Måltallene for FNs høykommissær for flyktninger om å gjenbosette og relokalisere 30 000 flyktninger fra Syria i 2013–2014 blir nådd med god margin, og Norge har vært en viktig bidragsyter.

Av de flyktningene vi tar imot til vårt land, og som vi allerede har tatt imot, er det mange med medisinske hjelpebehov. Det anslås å være omkring 100 allerede, og vi fortsetter å ta imot dem. Av de flyktningene – kvoteflyktninger og syriske flyktninger – som kommer til vårt land, vil behovet for både fysisk og psykisk medisinsk behandling være til stede, og på lik linje med alle som bor og oppholder seg i vårt land, skal det være en individuell behandling. Vi skal fortsette med det, og de har de samme rettighetene som andre som er i vårt land.

Eirik Sivertsen (A) [17:56:38]: For litt siden møtte jeg FNs høykommissær for flyktninger i New York. Det var et møte som gjorde et veldig sterkt inntrykk. Allerede da karakteriserte han situasjonen i Syria som den verste humanitære katastrofen siden den andre verdenskrig. Det har ikke blitt bedre siden da.

Saksordføreren redegjorde for den vanskelige situasjonen i Syria, men jeg kan legge til at i store områder hindrer de krigførende partene bevisst livsviktig humanitær hjelp

i å komme fram. Vi kan ikke være tause vitner til denne uretten, og, som vi diskuterte i sak nr. 2 i dag, har flere av landene i regionen store utfordringer med å håndtere flyktningssituasjonen. Det er derfor en samlet komité som står bak ønsket om at vi skal hjelpe flest mulig. Det er derfor også enighet om at den innsatsen vi yter, både ved å ta imot et stort antall syriske flyktninger til Norge og ved å yte støtte inne i Syria og i nabolandene, er viktig.

Da Norge av slo å ta imot de 123 kvoteflyktningene, viste regjeringen handlekraft. Dette avslaget må være i tråd med samarbeidsavtalen på utlendingsfeltet mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti. I pkt. 24 heter det at man skal «prioritere kvoteflyktninger med størst sjanse for vellykket integrering.» Å ta imot den gruppen flyktninger som vi snakker om her, og som UDI beskriver som syke, sårbare, handikappede, barn og bombeofre, er jo ikke drømmescenariotet for en vellykket integrering.

Denne utvelgelsen representerer for Arbeiderpartiet et skifte i norsk politikk – et skifte i feil retning. Til tross for at de gjeldende retningslinjene, som ble vedtatt i 2010 under regjeringen Stoltenberg II, gir åpning for en slik prioritering, har norsk politikk og praksis vært at man har fulgt Høykommissæren for flyktnings anmodning. At Fremskrittspartiet står for en annen politikk, er ikke noe nytt, men jeg synes det er både oppsiktsvekkende og skuffende at partier som Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti faktisk aksepterer dette skiftet. De burde ha sagt ja til anmodningen fra Høykommissæren.

Arbeiderpartiet stemte for anmodningsvedtaket i juni, hvor Stortinget ba om en vurdering av hvor mange flere syriske flyktninger vi kunne ta imot i 2014 og 2015. Utover en opprømsing av en rekke utfordringer og et forslag om å videreføre årets nivå på antall flyktninger går altså ikke regjeringen inn i vurderingen Stortinget ba om. Vi stemte for det forslaget fordi vi oppfattet at det var en invitasjon til samarbeid med regjeringen om en mer offensiv politikk når det gjaldt flyktningssituasjonen i Syria. Det vil tydeligvis ikke regjeringen samarbeide om. Derfor står vi bak forslaget om at regjeringen må forsikre seg om at de aktuelle kvoteflyktningene har en akseptabel humanitær situasjon og får den hjelpen de trenger.

Syria-krisen tegner til å bli langvarig. Det er behov for å utvikle en mer langsiktig plan for hele regionen. I FNs helhetlige plan legges det vekt på at humanitær støtte og langsiktig utviklingsbistand rettet mot nabolandene og Syria må ses i sammenheng. Krigen i Syria foregår i Europas umiddelbare naboland, derfor flykter også mange syrere mot Europa. Denne krisen lever ikke i et vakuum.

På bakgrunn av situasjonen i Syria, som ikke foregår i et vakuum, etterlyser Arbeiderpartiet flere initiativ fra regjeringen for å hjelpe på situasjonen der og i nabolandene rundt – som Libanon, som sliter med å håndtere den enorme flyktningstrømmen de må ta imot.

Det er utfordringer knyttet til flyktningstrømmen over Middelhavet. Det er en diskusjon vi burde ta initiativ til knyttet til byrdefordelingen i Europa. Jeg mener den dramatiske situasjonen vi hadde på Balkan på 1990-tallet, også burde danne grunnlag for hvordan vi skal ta et felles

europaisk dugnadsinitiativ for å løse den vanskelige situasjonen vi har. På 1990-tallet tok Norge imot 8 000 flyktninger. Jeg imøteser at regjeringen også tar et initiativ på den europeiske arenaen, slik at vi sammen viser solidaritet og kan gi et substansielt viktig bidrag til å løse situasjonen i Syria, som ikke synes å bli bedre.

Til slutt: Vi ønsker ikke en diskusjon om retningslinjene for sortering og mottak av kvoteflyktninger i Stortinget. Det er regjeringens privilegium å fastsette dem. Jeg er glad for at de viderefører de retningslinjene som regjeringen Stoltenberg vedtok. Det jeg ikke er glad for, som jeg også har tatt opp i mitt innlegg, er at den politiske viljen til å prioritere syriske flyktninger er annerledes. Det skal vi debattere i denne sal og utfordre regjeringen på – det er vårt privilegium.

Jeg tar også opp de forslagene som Arbeiderpartiet står bak i denne saken.

Presidenten: Representanten Eirik Sivertsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Gjermund Hagesæter (FrP) [18:01:52]: Flyktningssituasjonen i Syria er den verste sidan den andre verdskrigen, og totalt 10,8 millionar menneske, omtrent 50 pst., av landets befolkning er avhengige av humanitær støtte. Desse flyktningane er heilt avhengige av hjelp for å overleve, og eg er derfor glad for at Noreg har bidratt med over 1,7 mrd. kr i bistand til Syria og regionen sidan konflikten starta. Med ei så enorm mengd menneske på flukt, er det openbert at det store fleirtalet må hjelpast i nær-områda. Noreg er ein av dei største humanitære givarane til hjelpearbeidet i og rundt Syria. Over 1,3 mrd. kr av dette er humanitær bistand og utviklingsbistand til Syria og naboland.

FNs høgkommissær for flyktningar kunne nyleg melde om at 1,7 millionar syriske flyktningar står i fare for å miste tilgangen til mat som følgje av økonomiske utfordringar i FNs matvareprogram. Vi snakkar her om ein potensiell humanitær katastrofe. Vi veit at vi kan redde 28 gongar så mange flyktningar i nærområda som vi kan for kostnaden av å busetje éin flyktning i Noreg. Vi har ei klar, moralsk plikt til å redde flest mogleg menneske, og då er hovedfokuset nøydd til å vere hjelp i nærområda.

Det er ein myte at Noreg ikkje tar sin del av ansvaret for å busetje syriske flyktningar med medisinske hjelpebehov. Heile 130, eller 13 pst., av dei flyktningane Noreg tar imot, har ulike medisinske oppfølgingsbehov. Sjølv om den klare hovuddelen av Noregs bidrag er i nærområda, forpliktar dei noverande internasjonale avtalane oss også til å ta imot kvoteflyktningar. Det må likevel påpeikast at Noreg har integreringsutfordringar, som også må takast på alvor.

Framleis er det over 5 000 flyktningar som sit i kø på mottak, og mange har sete der lenge. Omtrent 100 av desse krev medisinsk behandling og oppfølging som følgje av krigsskadar og traume, dette trass i at denne regjeringa buset fleire flyktningar i året enn førre regjering.

Situasjonen i Syria er veldig alvorleg, og eg er glad for at regjeringa gjer sit ytste for at Noreg skal bidra til

å hjelpe flest mogleg flyktningar. Sjølv om Noreg allereie vil ta sin del av ansvaret for syriske kvoteflyktningar, med 1 000 personar i 2015, er vi nøydd til å unngå ei humanitær krise for den store majoriteten gjennom å sørgje for adekvat hjelp i nærområda.

Geir S. Toskedal (KrF) [18:05:23]: Jeg vil starte med å takke SV for å ta opp en viktig sak og sette søkelyset på noen prinsipper som det er greit å få tatt fram i denne sal. Det som skjer i Syria nå, er en stor tragedie. Jeg har hørt tall på over 200 000 drepte til nå. Vi ser at det blir en destabilisering i hele området fordi naboland tar imot flyktninger, og situasjonen blir veldig krevende.

Jeg er enig i at det å støtte i nærområdet er det viktigste, og det er kanskje der vi får mest ut av midlene som vi har til disposisjon. Men når det gjelder prinsippet, vil det for Kristelig Folkeparti aldri være spørsmål om kvoteflyktninger har dårlig eller god helse eller trenger helsehjelp. Menneskeverdet graderes ikke etter funksjonsnivå, og vi mener at det ved flyktningstatus er en selvfølge, uansett helsesituasjon, at en følger de prinsippene som gjelder for opptaket.

Når det gjelder FNs utvalgsriterier, er de allerede av en sån karakter at de hadde plukket ut 123, og Kristelig Folkeparti kan ikke forstå at regjeringen kunne tenke seg å utelate dem med den begrunnelsen, hvis det er rett oppfattet. Når det gjelder kriterier for øvrig, er de fortsatt de samme som for den foregående regjering.

Norge er et av de land som tar imot flest kvoteflyktninger fra Syria – faktisk 1 000 i 2014 – og har gitt bistand, som det riktig er sagt, på over 1,7 mrd. kr siden konflikten startet der nede. Nå viderefører regjeringen, i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti, den ekstraordinære kvoten fra i fjor, pluss at vi øker med 500, og det er ganske ekstraordinært i europeisk sammenheng. Men for Kristelig Folkepartis del skulle vi gjerne ønsket at det var enda flere som kunne bli tatt inn.

I 2012 var det 1 200 kvoteflyktninger, i 2013 var det 1 120, i 2014 ble det 1 620, og i 2015 blir det 2 120 kvoteflyktninger. Etter den rød-grønne perioden har det vært en betydelig økning i kvoten som Norge hjelper ved å ta inn i landet. Det er korrekt som det blir sagt, at 130 av dem som allerede er tatt inn, har medisinsk oppfølgingsbehov og får den hjelpen de trenger her i landet.

Når det gjelder kriteriene videre, er det en selvfølge for Kristelig Folkeparti at helse ikke skal være begrunnelse for avslag, men at det skal være en individuell behandling. Når FNs flyktningkommissær kommer med kandidater til oss, er de allerede kommet gjennom nåløyet, de er ikke asylsøkere, de har en FN-godkjent flyktningstatus. Da skal vi, etter vår mening, kunne ta imot dem. For oss er det et selvfølgelig prinsipp, og der støtter vi begrunnelsen i SVs forslag.

Når det gjelder moderne tid, har vi i våre dager fire internasjonale kriser, fire humanitære kriser på nivå 3. Det har ikke vært så ille siden andre verdenskrig.

Vi kunne som sagt tenkt oss en enda høyere kvote, og vi mener at når det gjelder inntakskriterier, må det ikke være snakk om helse. Det vil jeg svært gjerne slå fast. Men jeg

vil også få fram at Kristelig Folkeparti nå har vært med og forhandlet inn en kvote på 500 ekstra, og det kan bli mye mer enn 123 det blir rom for, hvis det er behov for det. Vi mener at hvis FNs flyktningkommissær kommer med et tall som eventuelt måtte være mye høyere, er vi i stand til å ta imot det nå, innenfor den kvoten som er avtalt. Kristelig Folkeparti vil følge nøye med på kriteriene, og vi vil ikke godta, men vil forsøke å påvirke så godt vi kan, at helse blir brukt som et argument for ikke å hjelpe mennesker i ytterste nød.

Heidi Greni (Sp) [18:10:01]: Det vakte kraftige reaksjoner da vi tidligere i år avviste 123 av de kvoteflyktningene FNs høykommissær for flyktninger anmodet oss om å ta imot, med den begrunnelse at familiemedlemmer var syke og trengte ekstra helsemessig oppfølging. Det var berettigede reaksjoner. Dette var personer som ikke kunne gis skikkelig oppfølging i flyktningleirene de levde i. Norge, om noen, bør ha kompetanse og kapasitet til å hjelpe, mente vi fra Senterpartiets side sammen med mange andre. Regjeringen skyldte på retningslinjene de hadde arvet for mottak av kvoteflyktninger. Dessuten mente de at kommunene ikke hadde kapasitet til å ta mot disse flyktningene. Faktum er at fram til nå har vi forholdt oss til FNs utvelgelse.

Senterpartiet var blant partiene som krevde at det ble lagt mer penger på bordet, slik at vi i tillegg til å hjelpe i nærområdene til Syria kunne ta imot flere kvoteflyktninger, og slik at vi ikke ut fra økonomiske hensyn skulle avvise dem som FNs høykommissær foreslo sendt til Norge.

Representantforslaget vi behandler i dag, fremmer forslag som SVs representanter mener vil rette opp i vårens håndtering av mottaket av kvoteflyktninger fra Syria. Senterpartiet sa ifra i vår og deler forslagsstillernes ønske om å få på plass retningslinjer og praksis som gjør at vi ikke havner i samme situasjon en gang til.

Senterpartiet har også tatt konsekvensene av vårens debatt. Vi har i vårt alternative budsjett for 2015 lagt inn penger til økt mottak av kvoteflyktninger og i tillegg lagt inn ekstra midler til helsemessig oppfølging av dem som måtte ha behov for det. Det er en selvfølge at staten stiller opp med ekstra ressurser til dem som bosetter noen som har ekstra store behov.

Jeg merker meg at komitéflertallet mener det ikke er behov for en ny vurdering av mottaket av de 123 syriske flyktningene som ble avvist av Norge, fordi mange av dem i ettertid er tatt hånd om i andre land. Det er bra for dem det er funnet gode løsninger for, men det er likevel behov for å gå en ny runde for å være sikker på det er funnet akseptable løsninger for alle. Sammen med SV og Arbeiderpartiet fremmer vi derfor et forslag som sikrer en gjennomgang av situasjonen for dem som ble avvist i første omgang. Ut fra velvilligheten alle partier viser i sine merknader, er jeg skuffet over at dette forslaget ikke har komitéflertallet bak seg. Spesielt overrasket er jeg over at Kristelig Folkeparti og Venstre fortsatt vil avvise kvoteflyktninger med behov for ekstra helsehjelp.

Jeg deler intensjonen i SVs forslag om å ta imot kvo-

teflyktninger med stort hjelpebehov i 2015. Senterpartiet finner det imidlertid ikke naturlig å sette inn eksakte tall for dette, og støtter derfor ikke forslag nr. 6, fra SV.

Representantforslaget fremmer også forslag om at Stortinget skal få seg forelagt nye retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger. Senterpartiet er enig i at retningslinjene bør gås gjennom og endres. Det vises i innstillingen til uttalelser fra UDI, som mener det er grunn til å heve antallet kvoteflyktninger på medisinsk kvote.

Senterpartiet fremmer sitt eget forslag der vi ber regjeringen utarbeide nye retningslinjer, men vi ønsker ikke å endre dagens arbeidsdeling mellom storting og regjering ved at forskrifter og retningslinjer skal framlegges og vedtas av Stortinget. Vi forutsetter at en anmodning om endring av dagens retningslinjer vil bli fulgt opp, dersom Stortinget mener det er nødvendig.

Jeg vil med dette ta opp Senterpartiets forslag.

Presidenten: Representanten Heidi Greni tatt opp det forslaget hun refererte til.

André N. Skjelstad (V) [18:14:09]: Jeg takker forslagsstillerne for forslaget og for engasjementet rundt saken og ikke minst saksordføreren for et godt innlegg. Så er det jo interessant når en kommer litt bak i køen, at mye av dette er tatt opp tidligere, men det vi i hvert fall deler, er at Norge tar sitt ansvar.

Som også saksordføreren var inne på i sitt innlegg, er vi en av de største bidragsyterne, og ikke minst har vi en moralsk plikt til å hjelpe. Jeg blir derimot litt overrasket over innleggene til flere her, for faktum er jo at vi nå styrer etter det som regjeringen Stoltenberg har vedtatt. Så hører jeg fra denne talerstolen igjen – ikke så ulikt en debatt vi hadde for en liten ukes tid siden – at det for så vidt ikke er det som er vedtatt, men at det er praksisen. Det må da være en helt ny forståelse av hvordan en skal presisere et vedtak, for ut fra min forståelse har den vært relativt rigid fram til nå. Da blir jeg litt forundret over representanten Sivertsen, som nå så tydelig på mange måter tar avstand fra det han tidligere har vært med på. Og det er jo nettopp dette vi – flere partier – prøver å myke opp. Jeg ønsker for så vidt representanten Sivertsen velkommen til å være med på den dugnaden, men det som ligger per i dag, er altså det som ble vedtatt av regjeringen Stoltenberg i 2010.

Så er det jo ikke til å komme fra at gjennom budsjettforliket fikk Kristelig Folkeparti og Venstre på plass nettopp 500 flere kvoteflyktninger for neste år, og det er mer enn det som har vært tidligere. Det totale antallet kvoteflyktninger er også større, 2 120, som er vesentlig høyere enn de siste årene. Jeg synes også det er verdt å merke seg.

Jeg merker meg også at av de 123 som nå er nevnt, er det mange som nå har fått medisinsk behandling. Og jeg deler også det som saksordføreren sa, at det kan ikke være slik at vi skal gradere folk etter helsesituasjonen, men det er klart at det må være en individuell behandling av hver enkelt. Mennesker på flukt har vi et moralsk ansvar for å ta vare på, og da kan vi ikke sortere. Det er vi helt enig i, og jeg regner også med at representanten Karin Andersen er enig i det. Jeg har stor forståelse for det forslaget som

ligger her, og jeg synes det er betimelig at en også har det engasjementet rundt det.

For øvrig vil jeg nevne avslutningsvis at det er synd at ikke SV fikk det gjennomslaget i forrige regjering som det Kristelig Folkeparti og Venstre har fått nå. Da tror jeg kanskje man hadde startet på et litt annet ark enn vi gjorde når vi måtte starte på det sammen.

Karin Andersen (SV) [18:17:25]: Jeg vet ikke hvor mange som har vært oppe nå og sagt at dette er den største humanitære katastrofen vi har hatt etter andre verdenskrig, men allikevel ser det ikke ut til at det gjør så spesielt stort inntrykk. Man mener at man har gjort absolutt nok, og man bestemte i fjor hvor mye nok var når krisen eskalerer. Jeg mener det må sammenlignes med hvem vi er, hvor rike vi er, hvordan situasjonen er, og krisens omfang.

Vi har altså en humanitær katastrofe, og ikke slik representanten fra Fremskrittspartiet sier, at vi kan få en – vi har den, vi unngår den ikke. Jeg innbiller meg heller ikke at vi unngår den med SVs forslag, men poenget med SVs forslag er at vi skal kunne bidra mer, slik at også andre europeiske land bidrar mer. Det er det FN bryr seg om.

Når det gjelder de 123 flyktningene, var en av hovedgrunnene til at SV tok dette opp at regjeringen feilaktig skyldte på kommunene og sa at kommunene ikke kunne ta imot. Da satte SV i gang en undersøkelse i de store byene, med interpellasjoner. Det foreligger til denne saken brev fra de store kommunene som sier at jo, vi kan. I tillegg til det ble det tatt et initiativ fra Faglig Forum For Kommunalt Flyktningarbeid, som viste at av 85 medlemskommuner som svarte på henvendelsen, var det bare åtte som var blitt spurt om de kunne ta imot. Man spør altså ikke kommunene, men skylder på dem og sier at de ikke har kapasitet til å ta imot de som er mest skadet.

Dette er altså den største humanitære katastrofen. Det er krig. Folk blir skadd – det er det som er krig. Det er også sånn at i krig så er det mennesker som fra før av er syke eller har funksjonsnedsettelse, som lider mest, og ungene. Da må vi ikke tolke regelverket slik at det er de som ikke skal få komme. Og det er nettopp det også FN ber oss om, at det er disse som må komme ut av området, for det er disse man på ingen måte greier å ivareta i områdene rundt. Det handler ikke om å hjelpe her eller der, det handler om å gjøre begge deler. Situasjonen i flyktningleirene er katastrofal. Situasjonen i nabolandene er katastrofal. Grensene er stengt til flere naboland. Det er katastrofe. Og så skal rike Norge sitte og si nei til dem som er mest skadd. Det kan jo ikke være sånn at når vi skal ta imot flyktninger, er det de som er minst berørt av krigen, som skal komme.

Det fører meg også til det andre punktet, som handler om de kriteriene vi skal velge. Ja, det er riktig at det har vært slik at dette har regjeringen bestemt før, men nå viser jo dette at det ikke går bra. Norge er et land som er veldig avhengig og veldig opptatt av at FN skal ha stor innflytelse. Da må Norge være et land som hører på hva FN sier i de viktigste krisene. Når FN sier dette, så kan ikke vi ha et system der Det norske storting rekker opp hånda og sier nei, dette overlater vi til en Fremskrittsparti-regje-

ring. Vi vet svaret på det nå. De vil si nei til så mange som mulig, men Stortinget har behov for å slå fast at vi skal følge FN, og at det er de med størst behov som skal få komme.

Vi har tatt imot mange før. Noen har nevnt Bosnia, da tok vi imot 15 000. Når det var Kosovo, var det 6 000. Vi klarte det fordi vi så at det var nødvendig å avlaste nabolandene.

Det er nødvendig ikke bare å ta imot flere, men også at vi i Stortinget nå slår fast hvilke prinsipper det er vi skal følge. Det SV foreslår, er at vi skal følge FNs anbefalinger om hvem som trenger beskyttelse. Jeg må si jeg er overrasket over både Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, som ikke er med på det, men som synes det er helt greit at regjeringen skal ha muligheten til å endre på dette.

Til slutt dette med familier: Det er ikke fremmet som noe konkret forslag, men regjeringen har altså alvorlig diskutert at familier som er splittet, ikke skal få komme til Norge. Er det noe som skjer i krig, er det at familier blir splittet. Det er jo en av de verste konsekvensene av en krig, og noen av dem er fryktelig sårbare. Jeg tror det er sånn at risikoen for at en bortkommen far eller sønn skal komme til rette, er grunnen til at regjeringen sier nei, for da kan det jo bli én mer enn kvoten.

Presidenten: Ønsker representanten å ta opp SVs forslag?

Karin Andersen (SV) [18:22:39]: Ja, president, det ønsker jeg.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Statsråd Anders Anundsen [18:22:50]: Jeg har lyst til å kommentere hoveddelen av det som var siste talers innlegg. Det har haglet med kritikk fra de rød-grønne partiene både mot regjeringen og ikke minst mot Kristelig Folkeparti og Venstre i denne saken. Det må jeg si at jeg stiller meg fullstendig uforstående til. Det må jo være basert på en åpenbar misforståelse å tro at vi i dag har andre uttaks-kriterier enn det det har vært tidligere. Det har vi altså ikke. Det er de samme uttaks-kriteriene som da Karin Andersens parti satt i regjering, som brukes i dag. Jeg synes at en debatt om et såpass alvorlig tema som dette er, iallfall bør ha den ryddighet i seg at en ikke legger til grunn at ting er blitt endret som ennå ikke er endret. Hvordan det vil se ut til slutt, vet vi ikke, men å bruke så kraftige ord og uttrykk som en del representanter har gjort her mot Kristelig Folkeparti, Venstre og regjeringen, er det altså ikke grunnlag for, og det synes jeg det er greit å innlede med.

For øvrig har jeg lyst til å vise til saksordførers utmerkede innlegg, der hun redegjorde for saken på en grundig og god måte. I tillegg vil jeg slutte meg til de beskrivelsene som har vært av den alvorlige situasjonen som flyktninger fra Syria nå befinner seg i.

Som jeg opplyste om i mitt brev til komiteen, har de fleste av de 123 flyktningene fått fremmet sakene sine for

andre land. Mange har fått søknaden innvilget, eller søknadene er fortsatt til behandling. UNHCR har bl.a. overfor barne-, likestillings- og inkluderingsministeren erkjent at Norge fikk en uforholdsmessig stor andel saker som omhandlet personer med behov for helserelatert oppfølging. Dette hang sammen med at Norge var det første landet til å sende uttakskommissjon til Tyrkia. Norge hadde på sin side allerede tatt imot mange med behov for helserelatert oppfølging fra Libanon og Jordan. Vi har i år tatt imot ca. 130 flyktninger fra Syria med helserelaterte oppfølgingsbehov fra Libanon, Jordan og Tyrkia.

Jeg vil understreke at UNHCR gir Norge ros. UNHCRs regionale representant for Nord-Europa, Pia Prytz Phiri, sa 10. desember dette:

UNHCR er dypt takknemlig for Norges viktige kvoteøkning, som vil bidra til å beskytte og gi varige løsninger for noen av de mest sårbare flyktningene.

Jeg har lyst til å fortsette sitatet og legge vekt på følgende:

Siden 2014 har Norge ledet an ved å være et av de første landene som gjenbosetter syriske flyktninger. Mange av disse flyktningene er dypt traumatisert eller torturofre.

Det å bosette flyktninger er en frivillig oppgave for kommunene. Vi må forholde oss til informasjon vi får om kommunene og deres kapasitet til å ta imot flere flyktninger med store helserelaterte oppfølgingsbehov. Jeg verdsetter det engasjementet for bosetting av flyktninger som flere kommuner har vist i høst. Som kjent skal vi nå øke kvoten for overføringsflyktninger neste år, og jeg håper og tror at det engasjementet vil holde seg, og at vi vil få bosatt både kvoteflyktninger og flere flyktninger fra mottak. Men jeg synes også det er spesielt at denne aksjonen fra SV ikke har tatt høyde for at det allerede i dag sitter flere titalls personer med omfattende helsebehov på mottak, som ikke blir bosatt. Det engasjementet fra SV vil jeg tro også bør omfatte dem, og engasjementet fra kommunene bør også omfatte dem. Ca. 30 av dem har sittet uforholdsmessig lenge på mottakene, uten å bli bosatt. Det er en alvorlig situasjon for dem det omhandler. Derfor synes jeg også det er litt underlig når SV gir inntrykk av at det bare er noe som er blitt tatt ut av luften, det at kommunene ikke har kapasitet til å bosette, når realiteten er at de faktisk ikke bidrar til å bosette denne krevende gruppen. Det er en utfordring. Men jeg håper at vi skal klare å få det til på en enda bedre måte fremover.

Det har som kjent oppstått noen utfordringer med at tyrkiske myndigheter ikke utsteder utreisetilatelser til flyktninger som ikke har gyldige syriske pass. Regjeringen har tatt opp dette ved flere anledninger og på ulike nivå, både utenriksministeren og europaministeren har tatt opp dette flere ganger, min statssekretær har tatt det opp, og ambassaden i Ankara følger opp saken veldig tett. Vi fikk sist signaler om at alle skulle få reise til Norge innen 9. desember, men heller ikke denne fristen er blitt holdt. Utenriksministeren vil ta opp denne saken igjen på sin reise til Tyrkia i morgen og gjøre det som er mulig for å hjelpe flyktningene som vi har bestemt skal komme til Norge, til Norge, men nå ser det dessverre ut til at det er omtrent 220 flyktning-

ger som ikke får reise ut fra Tyrkia i år. Det er veldig uheldig. Regjeringen vil selvsagt fortsatt følge opp denne saken nøye, og jeg håper på en snarlig løsning. Særlig viktig er dette naturligvis for dem som har behov for helsehjelp.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirik Sivertsen (A) [18:27:57]: Representanten Hagesæter sa i sitt innlegg at regjeringen gjør sitt ytterste for å avhjelpe situasjonen i Syria. I inneværende år foreslo den sittende regjeringen færre tusen kvoteflyktninger enn regjeringen Stoltenberg. Etter forhandlinger i Stortinget ble man presset til å øke med 500. I revidert nasjonalbudsjett foreslo Arbeiderpartiet en Syria-milliard som skulle gå både til å øke flyktningmottaket i Norge og til å avhjelpe i nærsituasjonen. Det stemte regjeringspartiene imot. Anmodningsvedtaket i Stortinget er etter vår oppfatning ikke fulgt opp. Regjeringen valgte å si nei til anmodningen om å ta imot disse 123 syrerne vi tar imot i dag. I forslaget til statsbudsjett for 2015 foreslår regjeringen å videreføre dagens nivå, men blir igjen – heldigvis – presset av Venstre og Kristelig Folkeparti til å øke den kvoten med 500.

Mitt spørsmål til statsråden er: Gjør regjeringen egentlig sitt ytterste? Er dette det beste dere kan få til?

Statsråd Anders Anundsen [18:29:00]: Jeg er fristet til å svare bare ja på det spørsmålet, og særlig når jeg ser hva slags forslag Arbeiderpartiet har fremmet i de samme sakene. Vi tar nå imot flere flyktninger fra Syria enn noen gang før. Denne Syria-milliarden som Arbeiderpartiet har begynt å skryte veldig av, var en Syria-milliard som de tok fra andre områder. Det er altså ikke en frisk milliard, men det er en milliard som skulle omplasseres fra andre trenge områder. Jeg synes ikke det er så veldig mye å skryte av.

Vi har, hvis man sammenligner med andre land i Europa, gjort mye. Vi har samlet sett gitt ca. 1,7 mrd. kr i bistand til nærområdene, 1,3 mrd. kr som humanitær bistand. Vi tar imot flere flyktninger både relativt og faktisk enn de aller, aller fleste andre land i Europa. Så svaret er at vi gjør vårt ytterste. Så viser også forhandlingene i Stortinget at det har vært rom for ytterligere satsing, hvilket regjeringen naturligvis står bak.

Eirik Sivertsen (A) [18:30:09]: Det var et svar, men ikke et svar jeg har behov for å takke for.

Det er litt spesielt å høre statsråden kritisere Arbeiderpartiet for å prioritere situasjonen i Syria når opplegget for inneværende år faktisk handler om å ta fra den ordinære kvoten og prioritere 500 av dem fra andre områder, til Syria. Det er greit når regjeringen gjør det, men ikke når Arbeiderpartiet gjør det – en litt spesiell holdning.

Statsråden brukte også sitt innlegg på å framheve rosen Norge får fra FNs høykommissær for flyktninger, men dr. Woodman, som er senior helseoffiser for FNs høykommissær for flyktninger, kaller avslaget Norge ga med tanke på å ta imot de 123, for skammelig. I beste fall er det mulig å nyansere rosen fra FN. Argumentet for ikke å ta imot de

123 flyktningene var knyttet til at kommunene ikke kunne ta imot dem.

Da blir spørsmålet til statsråden: Hvor mange kommuner spurte de egentlig om å ta imot en ekstraordinær kvote med flyktninger? Hva gjorde de egentlig for å forsikre seg om at det ikke var kapasitet?

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Anders Anundsen [18:31:15]: La meg først si at det siste spørsmålet dreier seg altså om IMDi's virksomhet som bidrar inn i uttakskommisjonen med den kompetansen som de har. Vi må lytte til de signalene de får fra kommunene. Jeg synes ikke det er helt ueffektivt, og husk at det er flere titalls personer på mottak i dag med behov for helsehjelp som ikke blir bosatt, dessverre. Det er ikke sånn at en har trodd at det har vært veldig mye ledig kapasitet som ikke har vært der. Så har det vært noen kommuner som i ettertid har sagt at de likevel har kapasitet – barne-, likestillings- og inkluderingsministeren har nå i det siste sendt brev til alle kommuner, i motsetning til det som den forrige regjeringen gjorde, med spørsmål om ikke de kan bidra til å bosette dem som allerede sitter og venter. Noen av dem – ca. 30 – har ventet uforholdsmessig lenge. Det er en stor belastning for dem, og jeg håper at kommunenes hjertekom også omfavner disse. Så er det en netto kvoteøkning på antall flyktninger med denne regjeringen og avtalen i Stortinget – vesentlig høyere enn det Arbeiderpartiet har levert.

Eirik Sivertsen (A) [18:32:19]: Bare for å være sikker på at jeg har forstått dette riktig: Da har jeg forstått det slik at regjeringen gjør sitt ytterste, og at vi nå har fått avklart ambisjonsnivået når det gjelder Syria. Det framgår av statsrådets første svar, det er i hvert fall det jeg har oppfattet.

Det andre som jeg har oppfattet, er at når det gjelder de 123 flyktningene hvor man var nødt til å avslå og si nei til anmodningen fra FN's høykommissær for flyktninger – i den verste humanitære krisen etter annen verdenskrig, som også regjeringspartienes representanter har vært oppe her og beskrevet – valgte man ikke å forsikre seg spesielt om hvorvidt det var en kapasitet der eller ikke, man baserte seg på en antakelse om at det som var sagt tidligere, faktisk var holdbart.

Spørsmålet til statsråden er: Har jeg oppfattet dette korrekt?

Statsråd Anders Anundsen [18:33:06]: Svaret er nei. Jeg tror nok representanten har godt av å lese mitt innlegg på nytt og også saksordføreren's innlegg samt mine svar på disse replikkene. Da ville nok oppfatningen kanskje vært noe bedre. Det er åpenbart at vi så langt gjør det vi kan for at vi skal bidra til å hjelpe i nærområdene og ta imot flyktninger i Norge – det er en kombinasjon som regjeringen er opptatt av at vi skal gjøre. Jeg mener vi har gjort vårt ytterste så langt, men dette er selvfølgelig en situasjon som utvikler seg fra dag til dag, det blir flere og flere flyktninger,

og den humanitære katastrofen blir større og større. Det er åpenbart at regjeringen vil vurdere om det er andre tiltak som vi også kan bidra med underveis i en sånn vanskelig prosess – både på egne vegne og i samarbeid med andre.

Så synes jeg fortsatt at det er ganske umusikalsk når representanten Sivertsen kritiserer uttakskommisjonens utvelgelse av syriske flyktninger, når det er hans egne kriterier de har basert dette uttaket på.

Karin Andersen (SV) [18:34:15]: Utgangspunktet for dette forslaget var jo at regjeringen sa nei til 123 flyktninger som hadde helseskader, med den begrunnelse at kommunene ikke kunne ta dem imot. Jeg ber statsråden forklare hvilke undersøkelser som var gjort på dette helt konkret. For her hadde ikke kommunene blitt spurt overhodet. Det var det SV tok initiativet til i de store byene, en storbydugnad, og etterpå var det altså Faglig forum for kommunalt flyktningarbeid som gjorde det, og det viste at dette ikke var riktig. Så kan jo statsråden vise til IMDi og at det sitter folk på mottak osv. nå, men poenget er jo også at IMDi seksjonsleder, som har ansvar for bosetting, sier at de opplever at kommunene vil strekke seg langt hvis de blir spurt konkret om dette. Hva er da grunnen til at regjeringen ikke spør?

Statsråd Anders Anundsen: [18:35:15]: Premissene i dette spørsmålet er ganske underlige. For det første er det ikke regjeringen som sitter og behandler disse uttakene, det er uttakskommisjoner som gjør det, basert på de kriteriene som er fastsatt av regjeringen. Så det er sånn sett ikke regjeringen som vedtar at 123 ikke skal komme til Norge, det tror jeg representanten Andersen er vel kjent med. Uttakskommisjonene er bredt sammensatt, der er det bred kompetanse, og de opplysningene som der kommer fra de ulike bidragsyterne, må jo legges til grunn ved dette uttaket.

Jeg synes også det er litt spesielt når representanten Andersen sier at vi ikke har spurt. Men nå har vi i hvert fall gjort det – det gjorde ikke den forrige regjeringen – nå har barne- og likestillingsministeren sendt brev til alle kommuner for å se hva slags kapasitet de har, for det sitter allerede flere på mottak med omfattende helsebehov som ingen kommuner så langt har villet bosette. Det er derfor jeg synes det blir litt underlig å stille spørsmål ved hvorvidt en har gjort det som er nødvendig, for en har i alle fall arbeidet for å sikre at de som allerede er her, skal bli bosatt i en kommune, og har dessverre ikke lykkes med det.

Karin Andersen (SV) [18:36:11]: Grunnen til at spørsmålet er blitt stilt, er jo at både statsråden og statsministeren og hele regjeringen bruker det som en begrunnelse, og da er det jo ganske spesielt at man faktisk ikke har spurt. SV er glad for at alle kommuner nå blir spurt, men de vi har spurt, har altså sagt ja. Det er riktig at det sitter mange på asylmottak som burde vært bosatt – det er helt riktig. Men da kunne kanskje statsråden ta en liten samtale med sine egne partikolleger landet rundt som sitter og sier nei til å bosette flyktninger, for hovedbegrunnelsen for at flyktninger ikke blir bosatt, er jo en politisk motstand fra

særlig Fremskrittspartiet i mange kommuner landet rundt. Men poenget med denne saken er jo at disse store kommunene som har blitt spurt, har sagt ja til denne henvendelsen. Det er tatt opp som interpellasjoner i kommunestyre. De har fått diskutert det på en ordentlig måte, og de har sagt ja. Gjør ikke det noe inntrykk på statsråden?

Statsråd Anders Anundsen [18:37:26]: Igjen synes jeg premisset i spørsmålet er ganske underlige. I dag er det frivillig for kommunene å bosette flyktninger. Flyktninger har som utgangspunkt rett til direktebosetting i en kommune. Så er jeg nå på et område som i utgangspunktet ikke er tillagt Justis- og beredskapsdepartementet, men Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. IMDi har gjennomført de undersøkelsene de mener er nødvendig for å komme med den informasjonen som de gjør i uttakskommissjonen. Jeg tror rett og slett ikke det er mulig å besvare det spørsmålet mer presist enn det.

Karin Andersen (SV) [18:38:03]: Da kan vi gå over til det andre spørsmålet, nemlig kriteriene, og nå kan statsråden la være å si at dette er gamle kriterier som de har arvet fra den forrige regjeringen, for det viser jo bare at denne regjeringen har full anledning til å endre dem sjøl, hvis de har lyst, men det har de ikke gjort.

Diskusjonen her i dag viser at det er et stort behov for å diskutere dette politisk. Hvilke kriterier skal vi legge til grunn? Jeg har forholdt meg til de politiske signalene som har blitt gitt, fra både regjeringen og i samarbeidserklæringen, der noen av disse temaene er avklart, bl.a. at man ønsker at flere av dem som er mindre skadd, og som man tror lettest kan integreres i samfunnet, skal prioriteres framfor dem som har størst behov.

SV ønsker her et prinsipielt syn som sier at det er FN's utvelgelse av flyktninger som skal danne grunnlag for utvelgelsen av dem som får bosetting. Hva er statsrådets motargument mot å følge en slik linje?

Statsråd Anders Anundsen [18:39:07]: De uttaksriteriene som er brukt, er dem som SV fikk gjennomslag for i regjering. Vi arbeider nå med nye uttaksriterier. Det er en del av samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti, og derfor vil det være en bred politisk diskusjon blant de fire partiene om hva som skal være uttaksriteriene for fremtiden. Inntil nye kriterier er på plass, er det de kriteriene som SV fikk gjennomslag for i regjering, som ligger til grunn.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ingjerd Schou (H) [18:39:59]: Jeg har merket meg at mange andre gjenbosettingsland har gjennomført uttak av flyktninger i Tyrkia i løpet av andre halvår, altså syrere. Høykommissæren har bekreftet at de fleste av sakene for de 123 flyktningene som Norge ikke tok imot, i ettertid har blitt fremmet overfor andre land, og at sakene så langt

enten er innvilget eller fortsatt er til behandling i disse landene.

Det har vært nevnt at det å bosette flyktninger er en frivillig oppgave for kommunene. 5 000 personer som venter på bosetting i norske mottak, er mange. Rundt 30 personer med store helserelaterte behov for oppfølging, har ventet i uforholdsmessig lang tid, i mange av de årene da de rød-grønne styrte. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet har nylig tatt kontakt med kommunene som nå har tilbudt seg å ta imot syrere som ikke fikk komme fra Tyrkia, med tanke på å få bosatt de nevnte personene fra mottak. Det er verdt å merke seg at de kommunene som har meldt seg til dette, dog ikke gjør dette i tillegg til den rammen de har forpliktet seg til, men innenfor den rammen de har forpliktet seg til.

Det er ganske underlig å høre debatten som nå går om at det skulle være ordførere der ute som har ledig kapasitet innenfor medisinsk behandling og innenfor sine kvoter, som ikke rekker opp hånden sin og sier: Vi vil gjerne ta imot, men vi venter på å bli spurt. Det er med skam man kan konstatere at etter åtte år med rød-grønt styre satt over 5 000 i mottak, hvorav veldig mange hadde medisinsk hjelpebehov, og enkelte hadde ventet særs lenge. Den rød-grønne regjeringen tok den gangen ikke noe initiativ til at alle kommunene ble spurt – nå blir de det – og man fikk da ikke ordførere som rakk opp hånden og sa at de hadde kapasitet. Og i dag får vi altså en debatt om de samme kriteriene som vi styrer etter, og som nå er til vurdering i departementet. Vi tar til og med imot flere syrere og prøver å ha en individuell behandling og sørger for at de med særlige medisinske behov, og som har ventet utrolig lenge – 130, hvorav 30 har sittet der veldig lenge – får sakene sine behandlet. De 123 som fikk avslag, er til behandling i andre land.

Asylinstituttet er et meget viktig verktøy for å gi beskyttelse til mennesker som er reelt truet, og det må ikke misbrukes på noen måte. Norge skal oppfylle de internasjonale forpliktelsene våre, og vi skal hjelpe flyktningene. Asylstatus skal innvilges etter en individuell behandling og grundig vurdering av søknaden. Folkeforflytninger setter det norske samfunnet på prøve, uansett årsak, men vi tåler det, og vi skal bli satt på prøve – ikke minst gjelder det den norske velferdsstatens bærekraft. Derfor er det viktig at vi har denne individuelle behandlingen, og at vi evner å ta imot og gi hjelp – som vi gjør – til dem som har særlige medisinske behov.

Geir S. Toskedal (KrF) [18:43:15]: Jeg har lært av en tidligere SV-politiker at vi skal velge med omhu hva vi lar oss irritere oss over, men Senterpartiets representant, Greni, gikk fram og sa – rett etter mitt innlegg – at hun er overrasket over at Kristelig Folkeparti vil avvise kvoteflyktninger som trenger helsehjelp. Det har vi jo aldri gjort, og det kommer vi aldri til å gjøre. Det sier altså et parti fra opposisjonen i dag til Kristelig Folkeparti og Venstre, som har fått utvidet kvoten med 500 flyktninger, og etter at jeg tre ganger har sagt at helse ikke kommer til å bli en begrunnelse for avslag. Det sier altså den samme opposisjonen som har laget kriteriene som blir

fulgt. Dette synes jeg er utrolig og stiller meg undrende til det.

Hvis noen undrer på hvorfor Kristelig Folkeparti ikke støtter forslaget, er det bl.a. fordi vi er i gang med å se på kriteriene, og til forskjell fra under forrige stortingsflertall, får Kristelig Folkeparti nå en del gjennomslag som vi er veldig glade for. Det gjelder også når vi kommer til spørsmålet om kriterier.

La meg gjenta for fjerde gang: Kristelig Folkeparti kommer ikke til å gå med på at helse er grunnlag for avslag etter individuell søknad. Dessuten kan jeg betrygge dem som sier at vi ikke lytter til hva FN og Høykommissæren sier, med at vi gjør det, og vi vil ta hensyn til det og til konvensjonene som skal oppfylles, selvfølgelig.

Det er interessant å høre hvordan SV parerer med at de ikke har hatt dugnad på å bosette de 30 som allerede sitter i flyktningmottak. La oss begynne der, så blir det flere plasser ledig.

La meg gjenta det jeg også sa: Vi vet ikke antallet akkurat i dag, men jeg tror at av de 500 ekstra som vi skal ta inn, kan antallet som trenger medisinsk helsehjelp, bli enda større enn 123. Og la meg gjenta: For Kristelig Folkeparti vil ikke behovet for medisinsk helsehjelp være grunnlag for å nekte noen opphold. Det er vårt bidrag, og det skal vi fortsette å stå for når kriteriene nå skal fastsettes. Det kommer vi til å presse på for, og det tror jeg kommer til å bli resultatet av Kristelig Folkepartis og Venstres bidrag i denne saken.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [18:45:41]: Jeg tok ordet fordi Karin Andersen i sitt innlegg prøvde å skape et inntrykk av at flyktningssituasjonen i Syria ikke gjør inntrykk på oss andre. Det mener jeg ikke kan stå uimotsagt. Selvsagt gjør det inntrykk.

Kristelig Folkeparti, sammen med Venstre, hadde selvfølgelig også dette som et tema i forbindelse med budsjettbehandlingen, og vi fikk 500 flere kvoteflyktninger til neste år. Det betyr at vi kommer opp på et nivå som er langt høyere enn det det var da SV satt i regjering. Dette skyldes nettopp at dette gjør inntrykk, og fordi vi mener at Norge må ta et langt større ansvar enn vi har gjort. Vi må ta et langt større ansvar både når det gjelder hvor mange vi skal ta imot og selvsagt når det gjelder å hjelpe til i nærområdene.

Kristelig Folkeparti skulle ønsket vi kunne tatt imot enda flere, og vi skulle ønsket at vi kunne hjulpet enda mer i nærområdene, men dette var det vi fikk gjennomslag for. Jeg er glad for de 500 ekstra, for det betyr at vi kanskje kan ta imot langt flere enn de 123 som det er pekt på i denne saken.

Ellers vil jeg støtte det som min kollega Geir S. Toskedal sier: For Kristelig Folkeparti vil det ikke være aktuelt å sortere flyktninger ut fra helse. Det kan ikke ligge som et kriterium. Menneskeverdet tillater ikke forskjellsbehandling ut fra slike kriterier.

Jeg er også enig med Karin Andersen i at det kanskje ikke var helt heldig å skyve kommunene foran seg som et argument, for det kan hende at det var kommuner som var beredt til å ta imot. Men når det gjelder Kommune-Norge og

muligheten til å kunne bosette flyktninger, kommer vi ikke utenom økonomi. Er det én ting KS har vært tydelig på, er det at det må være samsvar mellom regjeringens forventninger og det kommunen kan bære. Dette regner jeg med at vi vil komme tilbake til også ved senere anledninger.

Jeg har også lyst til å kommentere noe som Eirik Sivertsen sa i sitt innlegg, og som jeg er helt enig i: Norge bør bruke sin posisjon til å invitere de andre europeiske landene når det gjelder en ansvarsfordeling – noen bruker ordet «byrdefordeling», men jeg liker bedre ordet «ansvarsfordeling» – når det gjelder den store flyktningstrømmen til Europa. Jeg tror at vi sammen kan bidra mye mer, og Norge bør gå i front og ta et sånt initiativ og få til en sånn diskusjon sammen med de andre europeiske landene. Jeg håper ikke dette momentet går i glemmeboken.

Karin Andersen (SV) [18:48:52]: Aller først: Forslag nr. 2 i innstillingen skal ikke fremmes, fordi det er erstattet av forslag nr. 6.

I dokumentforslaget vises det til de uttalelsene som nå er gjort i de konkrete kommunestyrene i de største byene. Det som kan gjøres når flyktningkatastrofen eskalerer, er jo f.eks. å ta kontakt med noen av kommunene og spørre om en spesiell, ekstra innsats for de syke syriske flyktningene. Det er det SV har etterlyst.

Det er riktig at Kristelig Folkeparti og Venstre nå har fått økt flyktningkvoten med 500 – og det er bra – men flyktningkatastrofen har jo eskalert voldsomt de to siste åra. Jeg skal ikke forsvare at det var bra nok det som den rød-grønne regjeringen gjorde, men nå har det altså eksplodert. Da er 500 et dårlig svar på det, og det er et veldig dårlig svar når regjeringen skylder på kommunene – når vi spør kommunene, og f.eks. Oslo kommune sjøl sier: «I denne situasjonen er Oslo kommune rede til å ta et forsterket ansvar for å bosette syriske flyktninger, også dem med særlige behov.» Og tilsvarende vedtak er det i de største byene. Så hvis man virkelig mener dette, kunne man tatt seg det bryet.

Når det gjelder retningslinjene, viser jo denne debatten at det SV foreslår, ikke er noe mer oppsiktsvekkende enn at vi faktisk skal følge UNHCR. Dem de sier trenger det, og trenger mest beskyttelse, skal Norge ta imot. At det skulle være nødvendig for partier å gå runder med regjeringen, forklarer jo bare meg at man ønsker å stramme inn mer enn det. Her bør man endre det. Det er ikke mye til handlekraft med en regjering som hele tida skylder på at det lå et regelverk fra de rød-grønne der. Det hadde de hatt muligheten til å endre. Det er først nå SV ber om at dette skal komme opp i Stortinget, fordi vi ser at man er i ferd med å stramme det enda mer inn. Det er viktige saker som bør avklares politisk.

Så til slutt: Jeg er glad for at statsråden tar opp dette med de flyktningene som sitter i Ankara, som ikke får hjelp, og som Norge nå har sagt vi skal ta imot. Noen av dem er veldig syke. De er akutt syke og trenger akutt helsehjelp. De har fremdeles ikke hørt noe fra norske myndigheter, noen av dem. Det må skje, og statsråden må sørge for at de får den akutte helsehjelpen som er helt nødvendig, der. Jeg skjønner at tyrkiske myndigheter nå lager proble-

mer for å få dem hit, men da må vi sørge for at de flykntningene vi har sagt skal få komme til Norge, på den kvoten vi har, får akutt helsehjelp, slik at de ikke får ødelagt helse si ytterligere, eller i verste fall faktisk omkommer før de får komme til Norge. Så jeg er glad for at statsråden følger det opp, og at utenriksministeren skal ta dette opp i morgen.

Eirik Sivertsen (A) [18:52:10]: Retningslinjene for uttak av flykninger gir grunnlag for å gjøre noen prioriteringer. Men mitt poeng i mitt innlegg var om det gir mulighet for den type uttak som er gjort. Så er det allikevel sånn at Norge har hatt en tradisjon for og en politisk vilje til å ha nær dialog med Høykommissæren for flykninger, og i praksis har fulgt de anmodningene som har kommet fra Høykommissæren. Man har ikke overprøvd dem. Det er det som var hovedpoenget her. Dette er jo et politisk valg.

Så kan det godt være sånn at regjeringen sitter og bestemmer hvilke flykninger som skal komme til Norge eller ikke. Men det er et politisk valg hvorvidt man ønsker å overprøve en sånn anmodning. Det er jo ikke sånn at Høykommissæren for flykninger vasser i antall plasser for kvoteflykninger. Tvert imot er det en stor mangel på det – det er en stor krise, som vi ikke klarer å løse. Da velger Norge ikke å samarbeide med Høykommissæren på den måten vi har gjort før. Det er et politisk skifte.

Så har jeg lyst til å gi ros til representanter fra Kristelig Folkeparti, som har gjort noen viktige avklaringer her. La meg for det første gjøre det klart at vi er veldig glad for at Kristelig Folkeparti sammen med Venstre har klart å presse regjeringen til å øke antallet kvoteflykninger – og ikke minst til å reise debatten om hvor viktige kvoteflykntningene er. Jeg er også veldig glad for representanten Toskedals avklaring av disse retningslinjene – som er fra 2010, og som tydeligvis ikke er gode nok lenger, de skal revideres – og at det for Kristelig Folkeparti ikke vil være akseptabelt at medisinske hensyn skal være en sånn type sorteringsgrunn. Det er en viktig avklaring. Jeg ønsker Kristelig Folkeparti all lykke på veien, og hvis vi kan bistå i det arbeidet, gjør vi gjerne det. Jeg tviler kanskje på at vi blir invitert til forhandlingsbordet.

Så håpet representanten Bekkevold at diskusjonen om ansvarsfordeling i Europa ikke blir glemmt. Det kan jeg forsikre om. Vi skal følge opp det. Vi har tatt sånne initiativ også da vi satt i regjering. Dessverre nådde vi ikke fram da. Men det er grunnlag for å holde denne poteten varm, sammen med flere andre diskusjoner vi er nødt til å ta i denne salen. Migrasjon og flykninger i verden er ikke et problem som er avtagende; det er et økende problem. Det skjer også i våre nærområder. Vi har store utfordringer med å håndtere bosettingssituasjonen i Norge. Det må vi fortsette å løse. Vi må også diskutere hvordan Europa skal håndtere tilstrømninger til sine grenser, med alle de tragediene det medfører, ikke minst hvordan vi fordeler ansvaret. Det skal vi følge opp, og vi inviterer selvfølgelig alle parter til å være med i en dugnad for at Norge skal ta sin rettmessige plass i det arbeidet.

Statsråd Anders Anundsen [18:55:14]: La meg først få si noen få ord til om de syriske flykntningene som er

i Tyrkia, som representanten Andersen sier ikke har hørt noe fra norske myndigheter. Vi vet i hvert fall at det er en del av dem som har vært i kontakt med den norske ambassaden. UNHCR har også kontakt med en del av dem, og i vår dialog med tyrkiske myndigheter har vi også vært opptatt av helseperspektivet, at de skal få den nødvendige helsehjelp mens de befinner seg i Tyrkia i påvente av at reisedokumentene er klare.

Jeg må si jeg egentlig er ganske overasket over at det har vært så vanskelig å få dette til. Det er svært mange flykninger som oppholder seg i Tyrkia, og en skulle tro at det var i alle parter interesse at overføringen av flykntningene gikk så smidig som mulig. Det er ikke bare Norge som sliter med dette problemet, men Norge er i hvert fall svært proaktive for å bidra til å finne en så konstruktiv og god løsning som overhodet mulig, og det er som sagt et veldig sterkt politisk press for å få det til.

Så til de konkrete kommunene som nå har sagt de kan gjøre en ekstra innsats, og det vil regjeringen selvfølgelig følge opp. Så vidt jeg vet, har barne-, likestillings- og inkluderingsministeren allerede gjennom brevskrivning til alle landets kommuner tilstrebet å få en ordentlig oversikt over hva kommunene faktisk har av kapasitet, både for å få bosatt de som allerede sitter i mottak og venter på bosetting, og også de som blir tatt ut som flykntninger i 2015.

Så opplever jeg ikke virkeligheten nøyaktig som representanten Sivertsen gjør. Han skaper et inntrykk av at samarbeidet mellom Norge og UNHCR er dårlig. Jeg har tvert imot et helt motsatt inntrykk, at samarbeidet mellom Norge og UNHCR er svært godt, og jeg siterte også nylig kommentarer fra avdelingslederen i UNHCR.

Jeg registrerer at Arbeiderpartiet nå hevder å ha et veldig sterkt fokus på å skulle hjelpe til med å øke flykntningskvoten, eller antallet kvoteflykntninger. Noen ganger er historien et ganske godt hjelpemiddel for å se hvor sterk man egentlig er i viljen, og i 2012, under den rød-grønne regjeringen, tok Norge imot 1 200 kvoteflykntninger. I 2013 tok Norge imot ca. 1 120 kvoteflykntninger. I 2014 var det 1 620 kvoteflykntninger, og i 2015 skal det komme 2 120. Så det er nok riktig av representanten Sivertsen å gi Kristelig Folkeparti og Venstre honnør for det de selv ikke var interessert i å få til da de var i regjering. Dette er ikke en krise som har oppstått nå. I september 2012 mener jeg å huske at det kom omtrent 3 000 nye flykntninger daglig fra Syria. Da var det Sivertsens parti og Karin Andersens parti som regjerte Norge.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8.

Sak nr. 9 [18:58:16]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Dag Terje Andersen, Anette Trettebergstuen, Lise Christoffersen, Fredric Holen Bjørdal, Helga Pedersen, Kari Henriksen og Arild Grande om utarbeiding av en handlingsplan med til-

tak mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet i Norge (Innst. 90 S (2014–2015), jf. Dokument 8:20 S (2014–2015))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 20 minutter, Høyre 15 minutter, Framskrittspartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne for hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som tegner seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Stefan Heggelund (H) [18:59:38] (ordfører for saken): Mens nordmenn utålmodig ventet på utviklingen av et bedre nett, jobbet rumenere på spreng for å sørge for at vi skulle få det. Som betaling fikk de 7 kr per time – 7 kr. Det skjedde i år, i Norge. To litauere jobbet 209,5 timer i Norge og tjente 3 400 kr – 16 kr per time. Dette er grove eksempler på sosial dumping. Dessverre vet vi at det finnes så mange flere.

I fjor gjennomførte Arbeidstilsynet 1 800 tilsyn mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Flest tilsyn er det i bygg- og anleggsbransjen og i overnattings- og serveringsbransjen. I 2012 var det slik at over 200 av tilsynene resulterte i umiddelbar stans på grunn av fare for liv og helse. Det minner oss om at arbeidslivskriminalitet og sosial dumping handler om mer enn lønn, og det burde rive i sjela vår når vi hører at folk har det slik på jobb.

I det store og hele er norsk arbeidsliv seriøst. Det er et trygt og godt arbeidsliv, med spilleregler utviklet i fellesskap. Det er vårt felles arbeidsliv. Vi aksepterer ikke trusler mot dette arbeidslivet. Vi aksepterer ikke at noen vil undergrave dette arbeidslivet. Vi aksepterer ikke at noen vil gjøre vårt arbeidsliv til sitt eget, med egne spilleregler – eller mangel på det.

Kampen mot arbeidslivskriminalitet handler først og fremst om dette: om menneskene, om den uretten som blir begått mot mennesker. Samtidig, hvis vi skal møte utfordringen, behøves bredere blikk – et blikk på bakmennene, et blikk på de arbeidsgivere som mener seg truet av dem, et blikk på de sektorer som mener de er i faresonen, et blikk på partene som hver dag kjenner hvor skoen trykker.

Kriminaliteten er kreativ, dessverre ofte mer kreativ enn det vi er i denne sal. Kriminaliteten kan spres som den parasitten den er, og ramme seriøsitet og anstendighet. Derfor er det offensivitet og fremoverlenthed som må prege vår jobb og vår innstilling. Vi nekter å tape.

Arbeidslivskriminalitet er årsaken. Sosial dumping er konsekvensen. At vi får inn mindre skatt til å betale fel-

les velferdsordninger, er konsekvensen. At seriøse aktører risikerer utkonkurrering, er konsekvensen. Spørsmålet er: Kan vi gjøre noe? Vi kan og må.

La meg derfor få lov til å gi ros til de rød-grønne partiene, som satte søkelyset på dette da de satt i regjering. Jeg er glad for at vi har en politisk situasjon som i det store og hele er preget av konsensus på dette området. Jeg forventer ikke at borgerlig side og rød-grønn side kommer til å være enig i alt, men jeg forventer at vi klarer å bli enige om en retning. Problembeskrivelsen kjenner vi. Nå skal vi ta arbeidslivet videre. For eksempel tror jeg vi alle kan være enig i regjeringens forslag til endringer i arbeidsmiljøloven og i allmenngjøringsloven om strengere straff ved brudd på disse lovene. Det er rimelig. Jeg tror vi alle kan være enig i viktigheten av å styrke Arbeidstilsynet. Vi er også enige om viktigheten av høy organisasjonsgrad og et velfungerende trepartssamarbeid.

Tiltak mot arbeidslivskriminalitet må utvikles i samarbeid og i samspill med partene i arbeidslivet. Nettopp derfor tror jeg at vi alle er enige om at regjeringen gjør riktig i å samarbeide med partene når man utvikler en strategi mot arbeidslivskriminalitet. Jeg registrerer at rød-grønne partier ikke er med på merknaden om det, men det kan jo bare være fordi det sto noe positivt om regjeringen.

I tillegg er det viktig at vi legger opp til at ulike etater kan samarbeide mer og bedre. Der vet vi at det er et viktig arbeid som allerede er satt i gang. Regjeringen har også sørget for en tredobling av innsatsen som gjelder koordinering og samordning.

Alle disse momentene er viktige elementer. Men det er når det skjer samlet, at kraften er størst. Kampen mot arbeidslivskriminalitet må være tverrfaglig, tverretatlig og tverrpolitisk.

Med det ser jeg fram til regjeringens varslede strategi om arbeidslivskriminalitet og å ha en konstruktiv tone.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [19:04:45]: Vi fikk høre at det river i sjela til representanten Heggelund når han hører om eksemplene på grov utnyttning av arbeidskraft. Og så snakker han om hvor viktig Arbeidstilsynet er i kampen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Ja, det er ikke måte på hvor stor tillit han har til at Arbeidstilsynet er det virkemiddelet som skal løse hele dette problemet, bare Arbeidstilsynet får penger nok. Jeg lurte på hva som skjer i sjela til Heggelund når han leser høringssvaret til den saken som kanskje er mest relevant for debatten vi har her i dag, kampen mot arbeidslivskriminalitet – høringssvaret til de forslagene som regjeringen nå har ute om mer midlertidighet osv. Når Arbeidstilsynet skriver at dette forslaget vil vanskeliggjøre deres kamp mot ulykker, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet – gjør det inntrykk på representanten Heggelund i det hele tatt?

Stefan Heggelund (H) [19:05:35]: Det er riktig at regjeringen har fremmet noen forslag til endringer i arbeidsmiljøloven. Det gjør vi fordi norsk arbeidsliv i det store og hele er et seriøst arbeidsliv, og vi vet at i det arbeidslivet trengs det noe mer fleksibilitet. Hvis representanten Trette-

bergstuen hadde hørt nøye etter – hun hadde egentlig ikke trengt å høre så veldig nøye etter, heller – det jeg sa i mitt innlegg, hadde hun hørt at jeg sa at en annen ting som er viktig i kampen mot arbeidslivskriminalitet, er høy organisasjonsgrad, sterke fagforeninger og samarbeid med partene. Vi tror på at lokale tillitsvalgte skal få mer makt. Jeg nekter å gå med på at om en lokal tillitsvalgt får mer innflytelse over avtaler om arbeidstid, så vil det føre til mer kriminalitet og mer sosial dumping. Snarere tvert imot – det vil føre til at man får bestemme litt mer selv lokalt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:06:50]: Representanten kommer med sterke beskrivelser, beskrivelser som er gitt på en måte som om dette er ting som for få år siden ikke var situasjonen i Norge. Det er bra. Representanten sier at en ikke aksepterer at arbeidslivets egne spilleregler undergraves. Det er bra. Men hvor er analysen? Hvor er analysen av hvorfor det blir sånn? En må jo analysere en situasjon og finne årsakene til en fordervelig utvikling! Hvis en ikke analyserer hvorfor det skjer, kan en jo ikke sette inn de rette tiltakene! Hva er representantens analyse av hvorfor det er blitt sånn som representanten så sterkt beskrev?

Stefan Heggelund (H) [19:07:45]: Jeg vet akkurat hvor representanten Lundteigen vil med spørsmålet sitt. Først har jeg lyst til å minne om og si at jeg er glad for den konsensusen som preger dette spørsmålet. Det er også grunnen til at borgerlige partier støttet veldig mange av de tiltakene som den rød-grønne regjeringen foreslo i forrige periode. Men jeg vet hvor representanten Lundteigen vil med sitt spørsmål. Han vil at jeg skal si EØS, for det er Senterpartiets og representanten Lundteigens svar på absolutt alle utfordringer som dette landet står overfor. Så mitt spørsmål tilbake til representanten Lundteigen må da bli: Er det slik at hvis norske virksomheter får det vanskeligere – noe de ville fått hvis vi ikke hadde vært med i EØS – vil situasjonen på det norske arbeidsmarkedet bli bedre? Og er det virkelig slik at vi ikke skal kunne prøve å løse utfordringene med arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i et rom der folk fra ulike land har lov til å reise over landegrensene for å søke lykken og tjene litt mer penger? I så fall er jeg uenig.

Ingunn Gjerstad (SV) [19:09:00]: Eg er glad for at representanten Heggelund i innlegget sitt viste så mykje til partane i arbeidslivet som viktige denne førjulsettermiddagen. Men kan Heggelund gje meg nokre fleire døme på kva saker representantane i arbeidslivet skal vera med og greia ut no framover i tillegg til det som blei referert? For det har jo ikkje vore nokon god tradisjon for det det siste året, m.a. med arbeidsmiljølovedringane og sånt. Og korleis vil representanten styrkja fagrørsla samtidig med at det blir fleire mellombels tilsette, og dermed etter alle solemerke færre fagorganiserte?

Stefan Heggelund (H) [19:09:48]: Er det slik at representanten Gjerstad mener at fagbevegelsen ikke har kunnet si sin mening om ulike forslag som er kommet fra regjeringen det siste året? Det må jeg si at jeg i så fall er ganske uenig i. Også vi her på Stortinget har hatt gode møter

med representanter både for arbeidsgivere og for arbeidstakere. De møtene har vært akkurat slik jeg forventet at de skulle være: konstruktive, hyggelige og lærerike. Men jeg følger ikke den logikken som er på venstresiden, nemlig at man skal ha en høring før en høring. Det er for meg en venstresidelogikk som ikke gir mening.

Jeg er opptatt av at vi har slitt med organisasjonsgraden i Norge den senere tid. Vi vet at fagbevegelsen sliter med å rekruttere flere som kan være lokale tillitsvalgte. Derfor tror jeg det er veldig viktig med de forslagene til endringer i arbeidsmiljøloven som vil gi lokale tillitsvalgte mer innflytelse.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Dag Terje Andersen (A) [19:11:09]: Jeg vil få lov til å starte med å si at jeg er positivt overrasket over det første innlegget til representanten Heggelund, i og med at han erkjenner hvor stort samfunnsproblem sosial dumping og arbeidslivskriminalitet er. Jeg går ut fra at det er lov til å si det. Jeg skal for øvrig si det om igjen hvis representanten skulle komme med andre innlegg som jeg mener det er positive innspill i, men jeg er litt redd for at det ikke kommer til å bli noe mas fra min side.

Jeg syns det er riktig å ta det utgangspunktet, for dette samfunnsproblemet er så utrolig stort. Vi snakker om et trekk i samfunnet vårt som kan undergrave samfunnets arbeidsliv. Det kan undergrave seriøse bedrifter. Det undergraver åpenbart i dag arbeidsvilkårene også til norske arbeidfolk fordi de blir presset av de altfor lave lønningene, og i tillegg er det overslag til kriminalitet, til svart økonomi, ja sågar menneskehandel. Derfor syns jeg det var positivt at saksordføreren tok den innfallsvinkelen han gjorde, med å nevne noen eksempler som vi har sett den siste tida på sosial dumping, og jeg vil også understreke medias positive rolle med å avdekke det.

Dette er ikke noe nytt problem. Det som er nytt, er at erkjennelsen åpenbart er så brei som vi nå fikk en illustrasjon på. I vår tid i regjering la vi fram tre handlingsplaner mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, men det er ikke slik som representanten Heggelund sa, for det sprakk litt da han kom til replikkordskiftet. Han sa at det har vært en stor grad av enighet om de tiltakene som har vært gjennomført. Nei, sannheten er at det er nettopp det det ikke har vært. Jeg har stått her og lagt fram noen av tiltakene da jeg var arbeidsminister, og det var slik at de viktigste og mest effektive tiltakene stemte Høyre og Fremskrittspartiet imot. Det er den realiteten som vi har sett. Nettopp derfor er jeg glad for at de kjente problemene som altså har vært der i lang tid, nå tilsynelatende blir erkjent av de to regjeringspartiene. Vår kamp mot sosial dumping har også vært en kamp mot Høyre og Fremskrittspartiet her i Stortinget.

Selv om problemet ikke er nytt, er det slik at partene engasjerer seg i spørsmålet på en positiv måte. Innledningen til den prosessen vi nå har sett, er jo LOs brev til statsministeren i vår, som i stor grad – uten nødvendigvis fullstendig overlapping på alle tiltak, men i stor grad likevel – fikk støtte fra NHO. Partene er engasjert nettopp fordi de ser at det seriøse arbeidslivet i Norge blir undergravd.

Så ble det etter hvert – etter lang tid – et møte med partene, der brevet fra LO ble fulgt opp i et møte med statsministeren. Jeg tror det var Dagbladet som skrev at et land skal prise seg lykkelig fordi en har slike parter i arbeidslivet som tar et så stort samfunnsansvar som partene i Norge gjør.

På den bakgrunn og på grunn av at det skjedde lite, fant vi det riktig å begynne å jobbe grundig med det Dokument 8-forslaget som vi har til behandling. For vår del er dette i forlengelsen av de tre handlingsplanene vi tidligere har lagt fram, og det er et resultat av møtet med både LOs leder og sjefen i NHO, som ble invitert for å være med og komme med innspill til hvilke tiltak vi nå kan gjennomføre for å møte de nye smutthullene som kjeltringene finner i systemet. På den bakgrunn fikk vi skriftlige innspill fra NHO. Vi fikk skriftlige innspill fra LO, og etter hvert som arbeidet med Dokument 8-forslaget skred fram, vil jeg spesielt takke de to, i tillegg til Byggenæringens Landsforening og Fellesforbundet, som virkelig har kommet med tunge innspill i denne prosessen. Jeg viser i den sammenheng til det, syns jeg, lysende eksempel på det faglige, politiske samarbeidet i Norge og samarbeidet mellom arbeidstaker- og arbeidsgiversida i Norge, dokumentet «Enkelt å være seriøs», som Byggenæringens Landsforening har lansert i et tett samarbeid med sine ansatte i Fellesforbundet.

På den bakgrunn og med de innspill vi har fått, fant vi grunnlag for å fremme 22 konkrete tiltak, og formen de er fremmet i, er en invitasjon til regjeringa om å diskutere de 22 tiltakene og bruke dem i det arbeidet som må gjøres for å møte utfordringene. Der er det noen forslag som nettopp skal underbygge partenes sentrale rolle i den norske modellen. Jeg hørte at Scheel-utvalget – det mye omtalte utvalget som har sett på selskapsbeskatning og annen beskatning i Norge – sa at det ikke var noen god begrunnelse for fagforeningsfradraget i skatten. Da har ikke Scheel og hans utvalg lest verken Fafos store forskningsrapport om NordMod, den nordiske samfunnsmodellen, og de kan heller ikke ha lest rapporten fra Holden III-utvalget, som så til de grader understreker hvor viktig partenes rolle er i det norske samfunnet for den norske modellen generelt og for tiltakene mot sosial dumping. Derfor peker vi på det å styrke partenes rolle som et av de mest kraftfulle tiltakene for å møte utviklinga. Det bør være enhver regjerings ansvar å prøve å bidra til at organisasjonsgraden, både på arbeidsgiver- og arbeidstakersida, er høy.

Det samme er begrunnelsen for vårt forslag om allmenngjøringsordninga, der vi sier at vi kanskje bør lempe på dokumentasjonskrava, for det er et virkemiddel som partene disponerer for å kunne møte utslag av sosial dumping. Det samme er treparts bransjeprogram som er et godt eksempel, som vi har sett innenfor flere bransjer. Innenfor bygg og anlegg har vi sett det, og hotell og restaurant og reinhold er bransjer hvor vi nå holder på med programmer, som virkelig ser ut til å treffe.

Så har det offentlige sjøl en viktig rolle – en viktig rolle fordi det offentlige er en betydelig arbeidsgiver, men også fordi det offentlige er en betydelig kjøper av tjenester og en betydelig anbudsinnhenter. Derfor foreslår vi for å hjelpe de seriøse aktørene at de som skal ha anbud i offentlig sek-

tor, bør ha 25 pst. egenproduksjon. De er rett og slett fordi vi ikke ønsker en utvikling av – skal vi si – postkasseselskap eller den type anbydere som i all hovedsak baserer seg på å hente inn kompetanse fra andre, for vi vet at der er det sårbart når det gjelder sosial dumping.

Vi foreslår samtidig at det skal være maks to ledd i kontraktkjeden. Det viser seg at jo flere ledd det er i kontraktkjeden, jo vanskeligere er det å holde oversikt, og jo større er muligheten for å få innslag av underbetalt arbeidskraft. I den grad det skal være avvik fra det, må det særskilt begrunnes.

Vi understreker behovet for at offentlige anbudsinnhenter undersøker seriositeten til de firmaene som legger inn anbud. Vi mener at en seriøs faktor som er veldig god å måle på, er kravet om lærlingklausul, og hvis ikke presidentskapet har funnet på noe nytt i denne perioden, er Stortinget et eksempel på en bedrift der en faktisk krever lærlingkontrakt av dem som skal ha anbud her på huset. Det kan alle kommunale, fylkeskommunale og statlige selskaper stille krav om.

Et av de tiltakene som jeg hadde gleden av å foreslå i min tid, var solidaransvar, det at en står ansvarlig dersom noen hos underleverandørene ikke får betalt den lønna de skal ha. Det var veldig upopulært den gangen, men det er veldig populært bl.a. i Byggenæringens Landsforening, ja så populært at de sier at det også bør gjelde for byggherrer. Vi har valgt å foreslå det for offentlige byggherrer, fordi vi mener at offentlige byggherrer har de ressursene som skal til for å kunne kvalitetssikre at de som er underleverandører på anbudet, har skikkelige arbeidsforhold.

Dette er noen eksempler på de mange tiltak som er mulig for kommuner, for fylker og for staten å bruke som kriterier for å dyrke fram det seriøse arbeidslivet i Norge og å gjøre det vanskeligere for det useriøse. I den sammenheng vil jeg peke på Skien kommune som et veldig godt eksempel. De har hatt en fullstendig gjennomgang av sitt arbeidsgiveransvar og sitt tjenestekjøp og laget klare kriterier for å motvirke sosial dumping og for å styrke de seriøse anbyderne.

Så er tilsyn viktig. Det er riktig, som det ble sagt fra saksordføreren innledningsvis, at det er ingen uenighet om å styrke samhandlinga mellom offentlige etater. Det oppfatter vi som en videreføring av den linja vi sto for, og det som gjelder å styrke tilsyna på tvers av etatsgrenser. Vi er heller ikke imot sterkere sanksjoner for brudd på lovverket. Vi går lenger enn det regjeringa gjorde i budsjettet når det gjelder å styrke det. Jeg vil understreke at i tillegg til etater som skatteetaten, tolletaten, politiet og Arbeidstilsynet, som oftest blir nevnt, vil f.eks. Mattilsynet være en etat som i veldig stor grad kan bidra til å avsløre useriositet innenfor restaurantbransjen, som vi har sett en god del eksempler på. Det er grunn til å støtte alt slikt samarbeid.

I tillegg til det foreslår vi å styrke Arbeidstilsynet. Vi foreslår i tillegg, og har satt av penger til det, en egen tips- og varslingstelefon, for det aller viktigste for å få til tiltak mot sosial dumping der ute er faktisk at de som oppdager det, har mulighet for å henvende seg et sted og fått varslet om det, slik at myndighetene så kan gjøre noe med det.

På samme måte foreslår vi – som apropos til den inter-

pellasjonen som var litt tidligere i dag om olje- og gassektoren – en styrking av Petroleumstilsynet. Vi hadde tidligere, da vi satt i regjering, som ambisjon at vi skulle være verdensledende på helse, miljø og sikkerhet. Den ambisjonen har dessverre den nåværende regjeringa fjernet, men vi mener at det er et område med de innsparingene som nå skjer i den sektoren, der det er spesielt grunn til å ha fokus på at ikke-helse, ikke-miljø, ikke-sikkerhet, men heller ikke sosial dumping får anledning til å utvikle seg.

Så er samarbeid viktig. Jeg har alt nevnt Byggenæringens Landsforening og deres samarbeid med Fellesforbundet, «Enkelt å være seriøs», og noen av de forslagene som ligger der, har vi tatt inn både i Dokument 8-forslaget og i vårt budsjett. Det er å utvikle ID-kort-ordninga, som var upopulær da den ble innført, men som i dag er etterspurt, og som faktisk bør forbedres for å oppdatere informasjonen bedre og for å være mer komplett i informasjonen. Vi foreslår flere bransjeprogrammer. Vi har det innen bygg, reinhold, der NHO Service har vært en veldig god medspiller. Vi trenger det i hotell- og restaurantbransjen, vi trenger det i fiskeri – vi trenger det på flere områder. For det viser seg at når partene er engasjert gjennom et bransjeprogram, får vi resultater, og sosial dumping blir avslørt. Derfor synes vi det var synd at regjeringa foreslo å flytte bransjeprogrammet bort fra departementet og til Arbeidstilsynet. Arbeidstilsynet skal være en viktig medspiller når det gjelder sosial dumping, men det å flytte bransjeprogrammet dit synes vi tyder på manglende interesse fra statsrådets side.

Så er vi i den situasjonen nå at regjeringa og regjeringspartiene sier at de ser problemet, men så langt har regjeringa vært passiv eller gått i feil retning. Samarbeidet med partene er ikke, som det ble sagt av saksordføreren, et godt eksempel på hvordan regjeringa jobber. Samarbeidet med partene er noe av det regjeringa virkelig har forandret sin holdning til. Det fins ikke noen tidligere regjering, heller ikke borgerlig regjering, som har hatt et så dårlig samarbeid med partene som den nåværende regjeringa har, og da understreker jeg alle partene, alle arbeidsgiverorganisasjonene, alle arbeidstakerorganisasjonene og andre organisasjoner som tidligere regjeringer, uansett farge, faktisk har brukt kompetansen til for å utvikle politikk, men som nå altså ikke lenger er medspillere, men blir oppfattet som fiender.

Vi har sett det når det gjelder permitteringsregelverket, der nåværende statsråd, da han var stortingsrepresentant, kritiserte daværende regjering for å gi for dårlige løsninger i permitteringsregelverket, noe som kunne føre til økt bruk av midlertidighet, som han sa den gangen. Vi ser det på arbeidsmiljøloven. Vi ser det på svekkelsen av kollektiv søksmålsrett, og vi ser det på likebehandling av tariffavtaler med hensyn til vikarbyrådirektivet. Det er slik at regjeringa sier at den ser problemet, men foreløpig ser det ikke ut som om regjeringa vil gjøre noe med det.

Presidenten: Ønsker representanten å ta opp forslag?

Dag Terje Andersen (A) [19:26:26]: Da tar jeg opp det forslaget som er tatt inn i innstillingen.

Presidenten: Representanten Dag Terje Andersen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Stefan Heggelund (H) [19:26:47]: Jeg har lyst til å takke for innlegget. Hvis man ser bort fra alle de gangene representanten Andersen tvilte på de borgerlige partienes intensjoner i denne saken – han mente at vi var for trege, for passive og gjorde for lite – så synes jeg det var et konstruktivt innlegg. Men det kan igjen bli mer konstruktivt enn det var. Jeg har lyst til å ta avstand fra påstanden om at man ikke har vært aktiv. Det er grunnen til at partene har vært involvert i utarbeidelsen av strategien mot arbeidslivskriminalitet, og det er grunnen til at Gerd Kristiansen har sagt at det er gledelig å konstatere at regjeringa nå lytter til oss og følger opp innspill og plan.

Jeg ser forslagene som ligger i representantforslaget fra Arbeiderpartiet. Der står det:

«Evaluere de tre handlingsplanene som ble fremmet og iverksatt av regjeringa Stoltenberg II.»

Da vi hadde budsjettdebatt i fjor, var dette noe det ble harselert med av de rød-grønne representantene. Hvorfor har de skiftet mening?

Dag Terje Andersen (A) [19:27:50]: Det er fordi vi har lagt vekt på innspillene vi har fått fra organisasjonene jeg nevnte. Vi tar innspill fra det organiserte arbeidslivet i Norge på alvor, og en av de tingene som det faktisk har vært enighet om, er at det er grunn til å se på resultatene av rapportene som ligger der. Når dette ble harselert med i fjor, vet jeg årsaken til det. Det var fordi det ble oppfattet som et alternativ til å gjøre noe. Dette er ikke et alternativ til å gjøre noe, det er ett av 22 punkter, hvorav de 21 andre peker på handling som konkret skal gjennomføres.

Tor André Johnsen (FrP) [19:28:30]: Jeg registrerer at Arbeiderpartiet er opptatt av å øke organisasjonsgraden, og at det er så viktig at dette tema er løftet fram som det første punktet i forslaget. Men om man skal stimulere til økt organisasjonsgrad, er det vel en fordel at organisasjonene er partipolitisk nøytrale, eller, sagt på en litt annen måte, kanskje uavhengig av Arbeiderpartiet? Er representanten enig i at det er en fordel med partipolitisk nøytrale fagforeninger og organisasjoner – spesielt sett i lys av målet om økt rekruttering?

Dag Terje Andersen (A) [19:29:06]: Denne representanten synes det er en fordel at organisasjonene selv bestemmer det. Jeg synes ikke Stortinget skal bestemme hva de forskjellige organisasjonene skal mene. Men jeg vil understreke at når vi tar det opp som et punkt i vår handlingsplan nå, snakker vi om alle arbeidstakerorganisasjonene, og vi snakker om alle arbeidsgiverorganisasjonene, for det er ingen tvil om at det velorganiserte arbeidslivet i Norge og det gode samspillet med myndighetene, som nå blir utfordret, er en vesentlig årsak til at vi har et så velorganisert arbeidsliv som vi har i Norge, og det er en vesentlig årsak til at vi har god økonomi og god produktivitet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:29:56]: Representanten Andersen er oppriktig opptatt av forholdene i arbeidslivet ut fra sin egen fagarbeidererfaring, og det står det stor respekt av.

LO-kongressen i 2013 gjorde følgende vedtak:

«EØS-avtalen påvirker norsk arbeidsliv og samfunn gjennom beslutninger fattet i EU. LO krever at norske myndigheter går imot begrensninger i retten til kollektive kampmidler, det kollektive forhandlingssystemet og retten til nasjonal lønnsdannelse. ILO-konvensjoner, norske tariffavtaler og norsk arbeidslivslovgivning må gis forrang foran EU-regler. En slik forrang må avklares mellom EØS-avtalens parter.»

Mitt spørsmål er enkelt: Er representanten Andersen enig i en slik forrang?

Dag Terje Andersen (A) [19:30:45]: Jeg er veldig glad for – jeg må få lov til å begynne der – at LO er tydelig på at vi trenger EØS-avtalen som et rammeverk som gir anledning for viktige norske arbeidsplasser til å konkurrere på det internasjonale markedet, der Europa er vårt aller største marked. Så tror jeg nok, når det kommer til konkrete saker, at det vil være noen saker der representanten Lundteigen og jeg er uenige om det som blir innført i EU, og noen saker der vi er enige. Jeg tror f.eks. at vikarbyrådirektivet var en sånn sak. Jeg mente at det var riktig at det ble innført, jeg tror representanten Lundteigen mente at det var feil. Jeg mener at det har bidratt til et mer velorganisert arbeidsliv at vi fikk innført vikarbyrådirektivet. De internasjonale avtalene som forplikter oss, bl.a. fra ILO og andre, som vi er deltagere i, skal vi selvfølgelig følge. Men så vil jeg også si at vi trenger å bruke det internasjonale nettverket som EU er, gjennom vår EØS-avtale, for sosial dumping er et internasjonalt problem, det må løses på den internasjonale arena.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Tor André Johnsen (FrP) [19:31:57]: Norge er et lite land med små, ryddige og oversiktlige forhold. I all hovedsak er den norske samfunnsmodellen basert på gode og velfungerende demokratiske prinsipper. Dette gjenspeiler seg også i arbeidslivet. Norsk arbeidsliv er i utgangspunktet meget bra. Det store flertallet av arbeidsplasser er preget av en felles vilje til og et felles ønske om å etterleve lover og regler. Det norske arbeidslivet er preget av godt samarbeid og forståelse mellom partene – felles innsats mot felles mål, og en felles forståelse om at innflytelse på egen arbeidsplass, enighet, samarbeid og medbestemmelse bedrer både arbeidsmiljøet og produktiviteten.

Dette har vært hovedlinjene i det norske arbeidslivet og er det heldigvis fortsatt. Men økende globalisering og internasjonalisering medfører press på det norske arbeidsmarkedet og også press på arbeidsmiljøet. Det gode samarbeidet og forholdene vi har i norsk arbeidsliv, er ikke like framtreddende i alle andre land. Land som vi har økonomisk samarbeid med, har en annen arbeidslivskultur enn oss. Også innenfor vårt viktigste handelsområde – EØS – er det en rekke utfordringer. Noen av disse utfordringene møter

vi best i samarbeid med våre internasjonale partnere, mens andre utfordringer møter vi best hjemme.

Følgelig opplever vi en endring vedrørende både sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Dette viser seg kanskje spesielt sett i lys av flere utenlandske aktører på det norske arbeidsmarkedet. Følgelig er det viktig at norske myndigheter følger situasjonen nøye og er forberedt på å iverksette nødvendige tiltak for å bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen er klar på at arbeidslivskriminalitet og sosial dumping er viktig å bekjempe. Kampen mot sosial dumping er også nedfelt i den politiske plattformen mellom Høyre og Fremskrittspartiet. Der står det bl.a. at vi skal fortsette å arbeide mot sosial dumping ved å styrke Arbeidstilsynet og evaluere tiltakene mot uakseptable lønns- og arbeidsvilkår som hittil er satt i verk, og vurdere nye tiltak.

Allerede i budsjettet for 2015 er dette en prioritert oppgave, med økte bevilgninger og forslag om felles tiltak hos politiet, skatteetaten og Arbeidstilsynet. Men mer penger og mer kontroll er ikke tilstrekkelig alene. Straffen man kan få for arbeidslivskriminalitet, må også være tilstrekkelig streng, så det kan gi en preventiv effekt. Følgelig er Fremskrittspartiet meget tilfreds med at Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen har lagt fram forslag om strengere straffer for brudd på arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven.

Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre er også opptatt av å styrke og videreutvikle samarbeidet mellom offentlige kontrolltater. Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen foreslår felles tiltak hos politiet, skatteetaten og Arbeidstilsynet. Men samarbeidet bør ikke stoppe med disse etatene, det bør være mulig å styrke samarbeidet mellom flere offentlige aktører, som f.eks. UDI, Nav, brannvesenet og Mattilsynet. Heldigvis har vi allerede sett viktige og gode eksempler på et bra samarbeid mellom disse etatene.

Fremskrittspartiet er for øvrig av den oppfatning at innføring av nasjonal minstelønn også ville bidratt positivt i arbeidet med å bekjempe sosial dumping.

Det er heldigvis unntak når det begås arbeidslivskriminalitet i Norge, og sosial dumping er også sjelden på norske arbeidsplasser. Men det er bekymringsfullt at det ser ut til å være en økende trend. Årsaken til denne utviklingen kan være sammensatt, men økt internasjonalisering og migrasjonspress, spesielt i tider da konjunktorene ikke er så bra, kan føre til at en del aktører krysser lovens grenser.

Fremskrittspartiet setter pris på at flere representanter er opptatt av temaet sosial dumping, og at de løfter dette fram i et eget Dokument 8-forslag.

Vi har alle et felles mål om å bekjempe arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Mange av punktene som blir framsatt i forslaget, vil nok regjeringen komme tilbake til. Men det er viktig å huske på at regjeringen tross alt er godt i gang med denne viktige jobben. Følgelig blir det litt ulogisk å be regjeringen starte på et arbeid som allerede har startet, og som regjeringen faktisk snart er ferdig med. Statsministerens kontor, Arbeids- og sosialdepartementet, Næringsdepartementet, Justisdepartementet, Kommunaldepartementet og Finansdepartemen-

tet arbeider allerede godt sammen med en helhetlig strategi mot sosial dumping og mot arbeidslivskriminalitet. Statsministeren har også hatt flere møter med bl.a. LO og NHO om saken, og regjeringen vil snart legge fram en helhetlig handlingsplan mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Fredric Holen Bjørdal (A) [19:37:04]: Tor André Johnsen sa at han sette pris på at fleire er opptekne av sosial dumping. Men eg trur han har gløymt at då Stortinget behandla arbeidslivsmeldinga, meinte alle parti, unnateke Framstegspartiet, at arbeidet mot sosial dumping er ei hovudutfordring på arbeidslivsområdet. Der kunne det sjå ut som Framstegspartiet var mest oppteke av å så tvil rundt heile omgrepet, og i det store og heile har partiet vore imot dei fleste tiltaka som vart lanserte av Stoltenberg-regjeringa.

Men eg høyrer at med Framstegspartiet i regjering er det no lova nye taktar. Arbeidet mot sosial dumping skal halde fram, trepartssamarbeidet skal liggje fast, og Framstegspartiet skal slutte å kalle LO-leiarar «pampar». Det siste har ikkje partiet heilt lagt frå seg, sjølv om det til tider går litt i surr med kven som høyrer til kva for ei hovudsamanlutning.

Spørsmålet mitt til Johnsen i dag blir: Det at Framstegspartiet no plutseleg snakkar om sosial dumping, er det ei reell erkjening av problemet, eller er det eit spel for galleriet? Og finst det eigentleg noko tiltak mot sosial dumping som Framstegspartiet er for?

Tor André Johnsen (FrP) [19:38:06]: Det er absolutt ikke noe spill for galleriet, det er en erkjennelse – uten tvil – av at samfunnet har endret seg. Det har skjedd mye siden Arbeiderpartiet fremmet sine forslag og kanskje startet mye av denne kampen mot sosial dumping. Det er dessverre blitt vesentlig mer framtrepende eksempler på grove overtramp. Nettopp derfor jobber regjeringen med en handlingsplan. Og som jeg sa i stad: Vi er godt i gang med den planen og har jobbet på bred front med flere departementer, og vi har en helhetlig tilnærming til problemet for å begrense sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Fredric Holen Bjørdal (A) [19:38:46]: Eg registrerer at representanten var oppteken av å arrestere representanten Andersen på det med organiseringsgrad. Viss vi går tilbake til arbeidslivsmeldinga – det er ikkje meir enn to år sidan ho kom, og samfunnet har ikkje endra seg så mykje på to år – var Framstegspartiet det einaste som ikkje var med på ein merknad om at organisasjonsgraden burde bli auka. Alle andre parti meinte det var eit gode at organisasjonsgraden auka, både blant arbeidstakarar og arbeidsgjevarar.

Meiner Framstegspartiet i dag at det er eit mål å få fleire organiserte i arbeidslivet, og ser representanten Johnsen betydninga av eit organisert og regulert arbeidsliv i kampen mot sosial dumping?

Tor André Johnsen (FrP) [19:39:27]: Nå skal ikke jeg gå inn her og forskuttere på enkeltpunkter i en helhetlig, viktig plan. Det kommer vi tilbake til, og så får vi en total oversikt. Noen tiltak er viktigere enn andre, og noen er mindre viktige enn andre, så jeg vil ikke gå inn og gradere det akkurat her og nå.

Ingunn Gjerstad (SV) [19:40:00]: Representanten Johnsen tok opp minsteløn som eit verkemiddel mot sosial dumping i innlegget sitt. Det er store område i norsk arbeidsliv i dag som er uorganiserte, og der det ikkje er tariffavtalar. Nede på Aker Brygge spring det f.eks. servitørar rundt om kveldane med ølglass som kostar 98 kr, og sjølv har dei ei timeløn på 100 kr. Det er langt under det som er minstetariffen i tariffavtalen.

Kva minsteløn meiner representanten Johnsen er rimeleg i Oslo og i den næringa i dag, viss han skulle setja eit tal på det?

Tor André Johnsen (FrP) [19:40:46]: Jeg takker for spørsmålet. Jeg synes kanskje den næringen og det eksemplet som representanten her viser til, faktisk er et godt eksempel på hvorfor det ville vært viktig å innføre minstelønn. Da er jeg overbevist om at nivået i hvert fall ville blitt høyere. Men jeg kan ikke stå her og på sparket definere og bestemme eller prøve å synse om – på høytlesing, holdt jeg på å si – nivået på minstelønn i forskjellige bransjer. Det blir det ikke riktig av meg å prøve å spekulere i. Men poenget er at jeg tror minstelønn ville bidratt positivt til å forhindre slike eksempler, og man ville nok garantert fått en høyere lønn enn det representanten kom med et eksempel på her.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [19:41:36]: Det er en veldig viktig sak som vi i dag diskuterer, og det har vært gode innlegg før meg.

Heldigvis er det slik at arbeidslivet er seriøst, og det er få saker som er så alvorlige som dem som gjelder sosial dumping. Men samtidig er det også slik at dette har skjedd i økende grad, og vi har sett at de tilfellene som har blitt avdekket, har vært veldig grove. Sosial dumping, svart økonomi og rett og slett menneskehandel og slaveri er blitt et alvorlig samfunnsproblem, og uavhengig av hvor stort det er, er viktigheten av å bekjempe det veldig stor.

Lime-saken er et skremmende eksempel som viser hvor alvorlig problemet er. Der er mistanken både grov menneskehandel, skatteunndragelse, lånebedrageri, misbruk av andre menneskers identitet, osv. For å se på det fra et justisperspektiv har heldigvis Riksadvokaten oppfordret politi- og påtalemyndighetene til å avdekke og etterforske flere saker innenfor arbeidslivskriminalitet, og det mener jeg er på høy tid. Det er viktig at det kommer flere saker til høyeste hold, og at det avdekkes flere saker.

Men jeg vil også etterlyse en holdningsendring blant forbrukere, for når en ser på anslagene, som går opp mot 420 mrd. kr i tapte inntekter for staten i svart arbeid, viser det at omfanget kan være veldig stort. Det å kjøpe svart

arbeid betyr at en sørger for at det er mennesker, ansatte arbeidstakere, som går glipp av rettigheter og beskyttelse, som jo det norske arbeidslivet gir, i tillegg til at det gir store tapte skatteinntekter for staten. Og det er heller ikke usannsynlig at man indirekte ved å kjøpe svart arbeid er med på å støtte prostitusjon, narkotikasmugling og hvitvasking av penger, for vi vet at mye av det som er svart arbeid, også er organisert av nettverk. Min påstand er at det hadde vært færre som hadde kjøpt eller brukt svart arbeid, dersom de reelt sett visste hva det er. Hvis prisen er for god til å være sann, er det som regel noe som er galt.

Som representanten Andersen var inne på, er det også viktig å skjerpe kravene som offentlige innkjøpere stiller til leverandørene. Representanten Andersen nevnte Skien. Det kjenner ikke jeg så godt til, men Oslo er også et eksempel. Der har de stilt krav om at det skal være maksimalt to underleverandører, at alle underleverandører skal godkjennes av kommunen, at kommunen skal ha mannskapsliste over alle som arbeider på kontrakten, at de skal lønnes etter landsomfattende tariff, og at kontrakten kan heves hvis det oppdages sosial dumping. Det er et eksempel til etterfølgelse.

Så til Kristelig Folkepartis stemmeforklaring: Det er slik at vi har fremmet seks forslag som ligger til behandling i finanskomiteen. Representantforslaget fra Arbeiderpartiet inneholder en rekke gode forslag som vi kommer til å se på i den sammenheng. Så hører jeg at regjeringa er kommet langt i arbeidet med strategien mot arbeidslivskriminalitet. Derfor forventer jeg at den snart kommer til Stortinget, og at vi kanskje også kan se på den inn mot representantforslaget vårt. Det behandles i finanskomiteen, og jeg synes det er interessant å se de to forslagene opp mot hverandre, se dem i sammenheng, se på innfallsvinkelen, se på økonomibiten og følge pengene – for skal man få bukt med bakmenn og i ytterste konsekvens menneskehandlere, må det også følge penger med. Derfor ser vi på det å gi skatteetaten flere virkemidler for å kunne bekjempe det svarte arbeidet, bedre skatteattestene, slik det er i dag, gå direkte på holdningskampanjer for å styrke forbrukernes bevissthet, stille den type krav til offentlige innkjøp som det er i Oslo, rundt om i hele landet, eller i hvert fall til offentlige innkjøpere, og også stille krav om lærlinger, som vel er et forslag som har kommet fra NHO. Det er et viktig innspill fordi man da også får silt ut de mer useriøse aktørene.

Derfor kommer ikke vi til å støtte forslaget i denne saken. Vi venter på den varslede meldinga fra regjeringa, og så kommer vi heller til å bake inn en del av det som Arbeiderpartiet har av punkter i dette forslaget, i behandlinga av representantforslaget som vi har i finanskomiteen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [19:46:44]: Det er godt å høre at Kristelig Folkeparti fortsatt er på lag med Arbeiderpartiet når det gjelder å finne nye forslag og tiltak i kampen mot dette alvorlige problemet. Representanten Ropstad peker nettopp på hva dette handler om i ytterste konsekvens – det handler om prostitusjon, om svart ar-

beid og om menneskehandel. Den analysen deler Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet.

Kristelig Folkeparti er et parti som er opptatt av førevar-prinsippet, at man skal være varsom. Er representanten Ropstad enig med Arbeiderpartiet i at regjeringa bør lytte til Arbeidstilsynet når de sier at nettopp dette problemet med svart arbeid – utnyttelse av arbeidskraft, prostitusjon og menneskehandel – kan bli verre dersom man innfører f.eks. forslagene om midlertidige ansettelser, slik regjeringa nå har foreslått?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [19:47:35]: Ja, vi kommer til å lese de høringsuttalelsene grundig, og det er også klart at når Arbeidstilsynet kommer med slike advarsler, er det noe vi tar på stort alvor.

Og så må jeg innrømme at de proposisjonene som har kommet til Stortinget, har jeg ikke rukket å lese gjennom ennå, men vi varsler et grundig arbeid i vår stortingsgruppe. Vi kommer til å ha tett dialog med partene i arbeidslivet. Vi kommer også til å gå inn i konstruktive samtaler og forhandlinger med regjeringspartiene. For vi ser at det er mye der som vi kan støtte – mye som handler om å hjelpe enda flere mennesker inn i arbeidslivet, som vi brenner for. Men vi er opptatt av at det fleksible, familievennlige arbeidslivet som vi skal skape i framtida, også må ta vare på arbeidstakeren. Derfor må vi bekjempe det svarte arbeidet og den risikoen det er for sosial dumping. Så jeg kan love representanten Trettebergstuen at det er noe vi kommer til å ta på ytterste alvor.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:48:39]: Menneskehandel og den type kriminell aktivitet er alle her enige om er lovstridig. Representanten sa at det var viktig å se på holdninger, på holdningsendringer, men kanskje det viktigste er å beholde og styrke de holdninger vi har hatt – nemlig at en skal betale for det arbeidet en får utført.

Mitt spørsmål er: Det er vel noen som tjener på, og noen som taper på sosial dumping. Kunne representanten gi sitt besyv med hvem som tjener på, og hvem som taper på sosial dumping?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [19:49:22]: I mine øyne er det klart at i de mest alvorlige tilfellene er det noen som står bak, som er kyniske arbeidsgivere, og som utnytter mennesker i en vanskelig situasjon. De gir dem dårlig betaling, og de stikker av med en større del av overskuddet.

Men når jeg snakker om holdningsendring, og hvorfor jeg mener det er viktig, tror jeg det bare er å gå i seg selv. Det kan være fristende når man kommer til et sted og skal vaske bilen, for 200 kr kjapt å få vasket den innvendig og utvendig mens man er på butikken og handler. Det er disse tilfellene jeg mener vi må være bevisste på. Sannsynligvis er det et eller annet muffens med en så lav pris. Jeg synes det er ytterst problematisk at når man skal pusse opp et bad eller en leilighet, er det nesten vanskelig å finne en snekker som ikke først spør om man vil ha kvittering. Det er kanskje satt litt vel på spissen, men at det er sånne tilfeller, synes jeg er bekymringsfullt. Jeg som kommer fra et mindre sted, synes det f.eks. er mye

vanskeligere å klare å luke ut de hvite snekkerne her i Oslo.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:50:39]: Først vil jeg ta opp Senterpartiets forslag i innstillinga.

Jeg vil gi honnør til Arbeiderpartiets representanter som har tatt opp forslaget om å utarbeide en handlingsplan med tiltak mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet i Norge. Det er et svært viktig tema.

Jeg finner grunn til å starte med det som er vårt overordnede lovgrunnlag, nemlig § 93 tredje ledd i Grunnloven:

«Ingen skal holdes i slaveri eller tvangsarbeid.»

Og videre i § 110:

«Statens myndigheter skal legge forholdene til rette for at ethvert arbeidsdyktig menneske kan tjene til livets opphold ved arbeid eller næring.»

Til § 93, om tvangsarbeid: Stadig flere opplever slike kriminelle saker, og det er skremmende. Når det gjelder § 110, er det full sysselsetting for lønsmottakere og sjølstendig næringsdrivende å tjene til livets opphold. Altså: En person som har en full jobb, skal kunne ha en inntekt med det norske kostnadsnivået som man kan leve av. Det har sterkt vern i vår grunnlov, og det blir mer og mer aktuelt fordi det er stadig flere som føler på at man må se etter flere jobber for å få nok inntekt å leve av.

Før 2004 var ikke dette noe høyaktuelt tema ved spisebordet hos norske arbeidsfolk. Hvorfor blir dette mer og mer aktuelt? Jo, utvidelsen av EU østover i 2004 og i 2007 var noe som for Norge – gjennom EØS-avtalen – førte til fri bevegelse av arbeidskraft fra land med kanskje bare 10 pst. av norske lønninger og tilhørende svært høy arbeidsledighet. Det har skapt denne situasjonen. Det kan ikke være en overraskelse for noen, tvert imot. Den politiske eliten i Norge ønsker en utvikling med billigere arbeidskraft velkommen fordi man tjener på det ved lavere priser på egne kjøp av varer og tjenester.

Det tragiske nå er at Stortingets flertall svikter norske arbeidsfolks interesser i en rekke fagarbeideryrker som følge av EØS-avtalens frie og ukontrollerte bevegelse av arbeidsfolk. Dette gjelder yrker som er helt avgjørende for å bygge Norge framover, og det er yrker som tidligere hadde høy status og respekt fordi de gjennom politisk strid var blitt en del av det jambyrdige Norge. Jeg kan ikke sterkt nok presisere det. En rekke yrker hadde for få år siden en respekt i det norske samfunnet som var meget høy, men respekten er nå dramatisk fallende som følge av en ny situasjon i arbeidsmarkedet. Dette er en meget farlig utvikling.

Senterpartiet ønsker derfor å si opp EØS-avtalen og erstatte den med en handelsavtale, hvor vi sjølsagt vil ha arbeidsfolk fra andre land, men under kontrollerte forhold når det gjelder omfanget. Inntil videre har vi EØS-avtalen. Og – som jeg tok opp i replikken til representanten Andersen – vi stiller oss fullt ut bak vedtaket på LO-kongressen, at norske arbeidslivsregler skal ha forrang framfor EØS-avtalens regler.

Senterpartiet har tidligere støttet handlingsplaner mot sosial dumping, og det gjør vi også i denne innstillinga. Vi er sterkt opptatt av å styrke felles tiltak mot arbeidsmarkeds-kriminalitet, hvor både Arbeidstilsynet, kriminalomsorgen, Kripas, Mattilsynet, Nav, Politiets utlendingsenhet, skatteetaten, tollvesenet, Utlendingsdirektoratet og Økokrim arbeider sammen. Her kreves det økte bevilgninger, derfor har vi i vårt forslag til statsbudsjett økt bevilgninga med 75 mill. kr til Arbeidstilsynet, som er en av de aller viktigste institusjonene for å få bukt med en feilaktig og negativ utvikling. Det er viktig at vi nå får gjort dette. Det er også viktig for seriøse bedriftsledere, for får vi ikke bukt med det, truer det hele den rettferdige konkurransen mellom de ulike gruppene i samfunnet.

Senterpartiet har gjennom forslagene presisert en del av forholdene, og vi står ved det. Samtidig er vi sterke tilhengere av å styrke fagorganiseringa, slik at vi får en balanse mellom partene i arbeidslivet. Eksempelvis gjør Fagforbundet en forbilledlig jobb innenfor sine bransjer og greier å holde oppe organisasjonsgraden og balansen i maktforholdene, slik at det er vanskeligere å få til en negativ utvikling der enn på andre områder. Det er noe som vi er svært glade for, og vi ønsker å styrke Fagforbundet på alle områder for å sikre det videre framover.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Bente Stein Mathisen (H) [19:56:03]: Senterpartiet og representanten Lundteigen kommer stadig tilbake til at de store utfordringene vi ser innen arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, skyldes de åpne grensene og manglende regulering av arbeidskraft fra Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet, jf. EØS-avtalen.

Jeg er litt forundret over Lundteigen's holdninger, som jeg synes stigmatiserer arbeidssøkere fra Europa som søker jobb og lykke i Norge. Det er ikke arbeidsinnvandreren som er problemet, men kriminelle arbeidsformidlere og useriøse aktører i arbeidslivet. Norge er avhengig av europeisk arbeidskraft.

Kan Senterpartiet og representanten Lundteigen se at det er mulig å jobbe mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping innenfor de rammene og reglene vi har med EU gjennom EØS-avtalen, som gir arbeidssøkere lov til å flytte seg over landegrensene for å søke arbeid?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:56:49]: Ja, det er mulig å arbeide for å forbedre forholdene innenfor EØS-avtalen. Derfor støtter vi handlingsplanene mot sosial dumping. Det er helt opplagt mulig å arbeide bedre når det gjelder den kriminelle utviklinga og de useriøse aktørene – helt opplagt. Men flere må stille spørsmålene: Hvorfor har det blitt sånn som det nå har blitt? Hvorfor har det skjedd på så få år? Hva er de grunnleggende årsakene? Har det sammenheng med at balansen i arbeidsmarkedet er blitt endret ved at tilførselen av arbeidskraft i enkelte bransjer er så stor at det presser lønns- og arbeidsvilkår nedover? Her bør flere tenke seg om. Det var gjennom østutvidelsen i 2004

og i 2007 at dette skjøt fart, og det er grunn til å se nærmere på det. Derfor har vi også fokus på EØS-avtalen.

Tor André Johnsen (FrP) [19:57:56]: Jeg har et spørsmål som går på forslag nr. 3, fra Senterpartiet, om at offentlige innkjøpere må kreve norske lønns- og arbeidsvilkår av leverandørene. Jeg føler vel ikke helt at det spørsmålet forholder seg til hvordan arbeidslivet fungerer i internasjonal økonomi, så hvordan ser representanten for seg at forslaget om norske lønnsvilkår skal gjennomføres i de tilfellene der arbeidet utføres utenfor Norge? For det er jo ikke slik at alt arbeid som inngår i leveranser til norske offentlige innkjøp, utføres på norsk jord.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [19:58:31]: Dette forslaget er satt opp med tanke på hva som er offentlige innkjøp i Norge. Det er det vi med rimelighet har mulighet til å kontrollere, så det er det det angår. Det offentlige vet, som alle andre store arbeidsgivere og kjøpere av tjenester og varer, hva som er normen, hva som er det normale i Norge. Derfor presiserer vi dette om å kreve norske lønns- og arbeidsvilkår. Det skulle vært interessant å høre hvilke partier som mener at en ikke skal gjøre det.

Sveinung Rotevatn (V) [19:59:26]: Kampen for å seie opp EØS-avtalen var overraskende nok hovedtema for innlegget til representanten Lundteigen. Eg skal ikkje polemisere med Lundteigen om det utover å slå fast at vi nok er djupt ueinige, både om analysen og om forslag til løysing.

Men det eg vil spørje representanten Lundteigen om, er noko eg har lurt på ganske lenge. Det er: Dersom ein no ser for seg at Noreg går ut av EØS-avtalen, korleis ser Senterpartiet for seg at arbeidsinnvandring til Noreg frå EU-landa skal vere regulert? Er det f.eks. tilstrekkeleg, dersom ein tysk snikkar får seg jobb i Noreg, at han har tilbod om jobb? Er det tilstrekkeleg for å få lov til å kome hit, eller vil Senterpartiet setje ytterlegare vilkår for kven som skal få lov til å kome til Noreg og jobbe frå dei europeiske landa? For det er jo ikkje slik at ein handelsavtale vil dekkje spørsmålet om arbeidsinnvandring. Det er eit anna spørsmål, og der har eg ikkje sett at Senterpartiet har kome med så mange svar i den offentlege debatten foreløpig.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [20:00:28]: Det er et interessant og godt spørsmål. Tidligere skulle en ha fast heltids arbeid i Norge før en fikk arbeidstillatelse i Norge, det er et grep som er vesentlig å ha med seg. Det har også vært for en rekke bransjer – og er det fortsatt utenfor EØS-området – slik at en ser på hvilke fagfolk det er en har behov for i Norge, og i hvilket omfang en trenger ulike fagfolk for å dekke det behovet som vi har. Det er tre premisser som kan være viktig å ha med seg i måten en regulerer størrelsen på, og hvem som skal være arbeidsinnvandrere i Norge.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Sveinung Rotevatn (V) [20:01:39]: Utgangspunktet i Noreg er godt. Norsk arbeidsliv er hovudsakleg prega av anstendige løns- og arbeidsvilkår, og det skal vi vere glade for. Det kjem av mange års godt arbeid både frå folkevalde og – ikkje minst – arbeidstakarar og arbeidsgjevarar. Likevel ser vi stadig tilfelle av sosial dumping, som det er all grunn til å ta på største alvor. Useriøse aktørar er eit trugs-mål mot så vel arbeidstakarar som arbeidsgjevarar – mot arbeidstakarar fordi dei blir dårleg behandla, og mot arbeidsgjevarar, som må konkurrere med aktørar som ikkje følgjer spelereglane.

Eg opplever at kampen mot sosial dumping, og arbeidslivskriminalitet ikkje minst, er eit tverrpolitisk prosjekt i Noreg. Eg trur ikkje det er nokon grunn til å vere overraska over at alle parti gjev uttrykk for det her i dag. Samtidig er det nokre fallgruver vi må vakte oss litt for i sånne debattar. Éi av dei er å ikkje innføre altfor rigide og byråkratiske reglar som kan gjere det så tungvint å drive kvitt at aktørar fell for freistinga til å ta snarveg og jobbe svart. Difor er det viktig at tiltak mot sosial dumping blir utarbeidde i samarbeid med partane i arbeidslivet, slik at reglar og kontrollmekanismer er føremålstenlege og treffsikre.

Ei anna fallgruve vi må unngå, er at tiltak fungerer proteksjonistisk. Vi skal naturlegvis vere klar over og ærlege om at mange av dei som blir utsette for sosial dumping, er utanlandske arbeidstakarar. Samtidig må vi klare å slå ned på det utan at vi avgrensar moglegheitene utanlandske arbeidstakarar har til å kome til Noreg og arbeide for eit betre liv for seg og sine.

EØS-avtalen og rørslefridomen gjev 500 millionar menneske i verdsdelen vår ein grunnleggjande verdi å ta vare på. Det framsteget er dessutan i all hovudsak noko som tener Noreg godt. Det gjer at vi får tilgang til arbeidskraft som trengst for å løyse viktige arbeidsoppgåver i samfunnet vårt, det vere seg på norske byggeplassar, på sjukehus eller i norske kyrkjelydar. Utan kloke hovud og varme hender frå utlandet ville det vore vanskeleg å sjå for seg den utviklinga vi har hatt i Noreg i vekst og verdiskaping dei siste ti åra.

Regjeringa markerte at dei vil halde fram arbeidet mot sosial dumping, og det er Venstre glad for. Vi er også glade for at gjennom statsbudsjettet for 2015 vil ein styrkje Arbeidstilsynet. Arbeidstilsynet spelar ei avgjerande rolle i arbeidet mot sosial dumping. Det er likevel ikkje éin enkelt aktør som kan løyse denne utfordringa åleine. Det betyr at Arbeidstilsynet jobbar godt saman med partane i arbeidslivet, for ikkje å snakke om med politiet og med skatteetaten.

Fleire forskingsrapportar har dei siste åra avdekt useriøsiteten og omfattande sosial dumping innanfor fleire bransjar. Dei som synest å vere særleg utsette, er m.a. bygg, industri og privat tenesteyting, som reinhald og bemanning.

Arbeidsmiljølova regulerer mange vesentlege forhold knytte til arbeidsvilkår i Noreg. Hovudtrekka i den lova skal vi bygge vidare på, sjølv om Venstre meiner at reglane i arbeidslivet burde bli meir universelle og mindre avhengige av om ein har tariffavtale eller ikkje. Dessutan burde arbeidsmiljølova bli styrkt med betre rettar for den enkelte arbeidstakaren knytte til informasjon om permitte-

ring, og vi burde styrkje Arbeidstilsynet gjennom ei eiga varslareining der.

Det lovverket derimot ikkje regulerer, er ei nedre grense for kva som er akseptabel løn. Dette har tradisjonelt vorte overlate til partane. Austutvidinga av EU i 2004 gjorde likevel at vi såg oss nøydde til å endre denne modellen på det punktet og supplerte den frie lønsdanninga med allmenngjering av minstelønssatsar innanfor bransjar som var særleg utsette for sosial dumping. Venstre meiner at det er tid for å vurdere om ikkje denne allmenngjerinnga bør supplerast med ei lovfesta nasjonal minsteløn, og viser i denne samanhengen til representantforslag 74 S for 2013–2014, som dessverre ikkje fekk fleirtal i denne sal.

Når det gjeld forslaga som ligg framfor oss i dag, meiner Venstre at somme av dei frå Arbeidarpartiet er verdte å sjå nærmare på, sjølv om vi langt ifrå kan gå god for alle forslaga. Venstre stemmer difor for at representantforslaget blir lagt ved protokollen, og oppmodar regjeringa til å følgje opp og forsterke arbeidet mot sosial dumping i tida framover.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [20:06:08]: Representanten Rotevatn nevnte i sitt innlegg forslaget fra Venstre om å innføre minstelønn. Venstre har i sin merknad til saken siterert fra Fafo-rapporten om mulige positive sider ved minstelønn. Det avsnittet er ordrett gjengitt. Siste setning i det avsnittet lyder:

«[...] men spørsmålet er om innføring av lovfestet minstelønn vil medføre at dagens ordninger på sikt vil undergraves og føre til dårligere vern for arbeidstakerne enn det man totalt sett har per i dag.»

Hvorfor valgte Venstre å hoppe over den setningen?

Sveinung Rotevatn (V) [20:06:53]: Eg er klår over at Fafo ikkje tilrår å gå inn for ein statleg minstelønssats, men vi viste til det argumentet dei peika på for korleis det kan ha positive sider også. No har for så vidt heller ikkje Venstre føreslått at vi skal ha det, men vi har bedt om ei utgreiing, nettopp for å få meir kunnskap om korleis det vil påverke den norske lønsdanninga, og korleis det kan hjelpe mot sosial dumping, som vi diskuterer her i dag. Det var ein kunnskap som Arbeidarpartiet ikkje ønskte, og dermed stemte imot.

Så vil eg leggje til at ein del av dei hjarteskjerande eksempla som representanten Heggelund viste til i innlegget sitt, om folk som tente luseløn, er per se ikkje ulovleg i Noreg. Det synest Venstre er problematisk, og vi er framleis overraska over at andre parti i denne salen ikkje deler den bekymringa.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [20:07:53]: Representanten Rotevatn sier at arbeidet mot sosial dumping er et tverrpolitisk prosjekt. Med dagens Venstre må jeg si at det er bare tilsynelatende. Venstre gjør seg nå til aktiv talsmann for krisetiltaket minstelønn uten å si noe om hvilket nivå en skal ha. I innlegget nå var det ingen analyse av hvorfor vi får en økende sosial dumping, bare at en var opp-

tatt av proteksjonisme. Da kommer spørsmålet mitt: Proteksjonisme er noe som Venstre er veldig imot. Hvorfor vil Venstre opptre proteksjonistisk overfor folk som kommer fra land utenfor EØS-området? Hvorfor er det viktig å sette stengslene der, når begrepet «proteksjonisme» er så sentralt i Venstres ideologi i dag?

Sveinung Rotevatn (V) [20:08:48]: Takk til representanten Lundteigen for eit godt spørsmål. Svaret er at det vil vi ikkje.

Eg trur nok representanten er kjend med at Venstre i denne salen gjentekne gonger har teke til orde for eit meir liberalt regime både for arbeidsinnvandrara og, ikkje minst, for asylsøkjara utanfor EU som ønskjer å kome til Noreg, og at vi også ved gjentekne høve har teke til orde for at det er fornuftig å jobbe for meir frihandel i verda – også utanfor EU-området.

Det at ein inn mot EØS har relativt høge murar – etter mitt syn for høge murar – mot både menneske og varer, er på ingen måte eit argument for at ein skal gjeninnføre den typen murar innanfor EU, mellom EU-landa. Det synest eg er ein usedvanleg dårleg idé. Eg registrerer at Europa-utgreiinga, som regjeringa til representanten Lundteigen bad om, konkluderer på nøyaktig same måte som eg.

Kirsti Bergstø (SV) [20:09:48]: Venstre har lenge ivret for å fjerne fradraget for fagforeningsmedlemskap, og Venstres partileder, Trine Skei Grande, står bak det talende sitatet: «LO gjør meg kvalm.» Mitt spørsmål til representanten Rotevatn er: Ser Venstre at et organisert arbeidsliv og organiserte arbeidfolk er viktig eller relevant i kampen mot sosial dumping?

Sveinung Rotevatn (V) [20:10:23]: Ja, Venstre ser definitivt at det er viktig. Så til fagforeiningsfrådraget: Det er ikkje rett at Venstre har føreslått å fjerne det, men vi har i veldig, veldig mange år meint at det bør liggje på same nivå som det gjorde i 2005. Det gjer det også i vårt alternative budsjett. Så registrerer eg at utvalet som regjeringa til representanten Bergstø sette ned, Scheel-utvalet, anbefaler at vi fjernar heile fagforeiningsfrådraget ut frå eit syn om at ein bør ha eit flatare skattesystem med færre frådrag. Det er sjølv sagt interessant. Det vil vi sikkert diskutere vidare, og den diskusjonen skal Venstre vere med i.

Det eg synest er spesielt, og det angår for så vidt ikkje SV, er: I debatten tidlegare i dag stilte eg Arbeidarpartiet spørsmål om kvifor dei meiner at fagforeiningsfrådraget berre skal gjelde for dei som er med i ei hovudsamanslutning, og dermed vil frata 120 000 organiserte arbeidstakara det skattefrådraget. Eg fekk dessverre ikkje noko godt svar.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Ingunn Gjerstad (SV) [20:11:45]: SV er òg sterkt uroa over den graden av sosial dumping vi ser i vårt arbeidsliv, og like uroa er vi over den manglande innsatsen som regjeringa viser på dette feltet. Difor er det viktig at vi har denne debatten i dag.

I Dagsavisen 13. oktober i år seier både byggjebransjen og Kripos at dei meiner arbeidsplassar med fast tilsette bidrar til å hindre kriminalitet. Dei er uroa over liberaliseringa av arbeidsmarknaden. Administrerande direktør Jon Sandnes i Byggenæringens Landsforening, BNL, seier til Dagsavisen:

«Vi vil ha et samfunn som i større grad bygger opp under arbeidsgivere som satser på fast ansatte. Det går ikke med et samfunn som består av enkeltmannsforetak der alle skal selge sine oppdrag, og ingen har ansvar for de ansatte. Dette undergraver arbeidsmiljøet og gjør det vanskeligere for politiet.»

Han peikar på at grunnmodellen i det norske samfunnet er ei plattform der bedriftene har fast tilsette. Regjeringa ønskjer likevel å gjera det lettare for bedrifter å satsa på mellombels arbeidskraft.

Avdelingsleiar Eivind Borge ved Taktisk etterforskningsavdeling i Kripos seier:

«Det er ikke bra at arbeidsmarkedet smuldres opp.

Det er stor fare for ansvarspulverisering hvis alle bare er oppdragsgivere og ingen har arbeidsgiverhatten på. Det er en skummel utvikling.»

Fleirtalet i komiteen meiner at arbeidslivskriminalitet ikkje er eit område som eignar seg for tradisjonell blokktenking, og vil ha tverrpolitisk tilnærming til utfordringane – «so far so good». Men når det same fleirtalet samtidig plukkar ned både golv og veggar i det byggverket som husar den norske modellen – partsforholdet – ved å svekkja arbeidsmiljølova på viktige felt og å svekkja den svakaste parten i det bytteforholdet som skjer i arbeidslivet, ja då undrar eg på om dei verkeleg meiner at kampen mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping er ein kamp dei skal vera med og føra med handlingar og ikkje berre med ord.

Det store bildet er at arbeidslivskriminalitet er eit alvorleg problem, og det er mange tunge aktørar som er uroa over omfanget. Det bør lyttast til. Ei viktig årsak til dagens situasjon er måten Brussel overstyrer det regulerte arbeidslivet på. Dei seriøse tapar mot dei kriminelle. Omfanget av bruken av ulovleg arbeidskraft er aukande. Problem med skatteunndraging og svart økonomi aukar like eins, og det finst mange alvorlege eksempel på korleis det ser ut.

I ein De Facto-rapport som Roar Eilertsen og Paul Bjerke skreiv nyleg, står det:

«Utfordringene kommer ikke bare fra såkalt «usei-riøse» bedrifter som bryter en rekke lover og regler, og som begår systematisk arbeidslivskriminalitet. Et hovedpoeng i denne rapporten er at store, seriøse selskaper og offentlige virksomheter bidrar til etableringen av et «lovlig» B-lag i arbeidslivet. De er ofte utenlandske arbeidstakere, er ansatt på kortvarige kontrakter i bemanningselskaper og hos underleverandører og lønnes i beste fall på tariffavtalenes minstesatser. Bemanningselskapene fortsetter å vokse i de mest utsatte bransjene, arbeidstakerne er «fast ansatt uten lønn mellom oppdrag», og reglene om likebehandling ved innleie undergraves på ulikt vis.

I rapporten dokumenterer vi at angrepene på lønns- og arbeidsvilkårene er en direkte følge av EØS-avta-

lens fri flyt-regime og EU/EØS-rettens prinsipp om at fri bevegelighet skal prioriteres foran beskyttelse av arbeidstakerne. Gjennom stadig nye direktiver og dommer innskrenkes muligheten til å stille krav om ordnede lønns- og arbeidsvilkår til bedriftene som opererer i Norge. Outsourcingen av arbeidslivspolitikken til Brussel svekker fagbevegelsen og gjør kampen vanskeligere.»

SV er ikkje imot at arbeidsfolk frå andre land skal søkja lykke, men vi vil at dei skal kunna leva av å selja arbeidskrafta si her.

Denne debatten er ikkje ny. Denne debatten er likevel grunnleggjande viktig for kva slags samfunn vi ønskjer oss, og den krev analyse av makt og maktforhold, som òg Lundteigen var inne på. Sjølv hadde eg gleda av, som fagleg leiar i SV, å vera med og medverka til eit representantforslag om same tema ei god stund før det gjekk inflasjon i handlingsplanar. Det var i perioden 2003–2004, då vi stod framfor EØS-utvidinga, som utgjorde ei ny omdreining på dette fenomenet, som vi med bakgrunn frå arbeidslivets ulike arenaer har kjent på kroppen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bengt Morten Wenstøb (H) [20:17:05]: Jeg tror de fleste – selv om man er borgerlig – er for et ryddig og organisert arbeidsliv. Jeg tror også at man ikke nødvendigvis trenger å være organisert for å være tilhenger av og ønsker et arbeidsliv som er organisert på en god måte.

Det som er utfordringen, er etter min oppfatning at mange av dem som utsettes for arbeidslivskriminalitet, ikke er organisert. Det er mange som ikke fanges opp av de offentlige institusjonene. Regjeringen har uttrykt ganske tydelig at man ønsker å foreta hyppige kontroller, og man ønsker et samarbeid på tvers for å ha en målrettet strategi.

Spørsmålet mitt er: Hvordan tenker SV at man kan få innsikt i disse forholdene og jobbe målrettet for å unngå sosial dumping?

Ingunn Gjerstad (SV) [20:17:48]: For SV er det sjølv-sagt viktig at vi styrkjer dei institusjonane vi har – Arbeidstilsynet, skatteetaten og den typen ting – men det er langt frå nok. Det ein treng, er ei omfattande organisering og at ein legg til rette for at også fagrørsla kan ha desse som medlemmer. Det blir gjort elles i Europa av LO sine søsterorganisasjonar i ulike byar, for ein har det same problemet der også. Ein treng rett og slett å få desse menneska organisert i sitt interessefelleskap.

Tor André Johnsen (FrP) [20:18:31]: I komiteens innstilling kommer SV, sammen med sin tidligere regjeringsmakker, Arbeiderpartiet, med ganske oppsiktsvekkende påstander. De påstår bl.a. at endringene i arbeidsmiljøloven som vi nå foreslår, vil gjøre det «enklere å være useriøs». Dette er en påstand uten hold i virkeligheten.

De påstår også at «regjeringen Solberg i mindre grad enn alle tidligere regjeringer inkluderer arbeidslivets parter i utforming av politikk på arbeidslivsområdet».

Dette er ganske oppsiktsvekkende, så jeg lurer på: Hvor langt tilbake i tid har SV undersøkt tidligere regjeringers samarbeid med arbeidslivets parter, og kan representanten redegjøre for hvordan denne påstanden kan begrunnes og underbygges?

Ingunn Gjerstad (SV) [20:19:16]: Det har sidan 1935, då vi fekk hovudavtalen i Noreg, som begynte å regulera forholdet på ein av dei viktigaste maktarenaene vi har, nemleg arbeidslivet, vore ein felles strategi for ulike regjeringar å inkludera partane i arbeidslivet i sitt arbeid. I dette tilfellet no, med dei nye endringane i loven som kom då regjeringa kom, har det frå fleire fagforeiningshald blitt uttala, bl.a. frå Landsorganisasjonen, som organiserer nesten ein million arbeidstakarar, at dei aldri har opplevd å bli sette til side på same vis som dei har blitt no – og dei er eldre enn frå 1935.

Sveinung Rotevatn (V) [20:20:12]: Eg vil rett og slett stille det same spørsmålet til representanten Gjerstad som eg stilte til representanten Lundteigen, for også frå SV si side blir det snakka mykje om kor uheldig det er med den frie bevegelsen av menneske innanfor EØS-området, men eg høyrer lite om alternativet. Er det slik at SV ønskjer like strenge reglar for å kome til Noreg og jobbe for svenskar som dei vi i dag har for argentinarar og amerikanarar? Deler SV det synet eg synest eg høyrde at Lundteigen fronta, at det for det første må vere snakk om ein fulltidsjobb ein skal ha, og for det andre at det må vere eit såkalla behov for arbeidskrafta di? Korleis skal svenske, danske, tyske og franske naboar av oss kome seg til Noreg for å jobbe med SV sin føretrekte modell?

Ingunn Gjerstad (SV) [20:21:05]: Det som er problemstillinga her, er jo også måten EU fungerer på, som ein veldig konkurranseøkonomi, der det blir ønskt skapt mobilitet i arbeidsmarknaden ved at arbeidskraft blir sett opp imot kvarandre, for å jobba billigast mogleg. Det er ikkje ei heldig form for å sikra den svake parten, som er arbeidstakaren.

Når det gjeld vårt forhold til EØS-avtalen, har vi programfesta at vi ønskjer å erstatta den med ein handelsavtale, som vi har med andre land. Det kan vi snakka meir om ein annan gang, for no går tida ut.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Robert Eriksson [20:21:56]: La meg først få lov til å rose representantene som har fremmet forslaget, for å sette en viktig debatt på dagsordenen, en debatt som vi alle sammen er avhengig av å ta, en debatt som engasjerer oss, og som vi alle sammen bør ta del i. Så vil det alltid være sånn at vi kan ha ulike løsninger for hvordan vi skal slå ned på den kriminaliteten som skjer i vårt arbeidsliv. Det er ingen som ønsker et arbeidsliv med «unfaire» regler, et arbeidsliv som bryter ned arbeidsfolk. Det er ingen som ønsker et arbeidsliv som har store forskjeller. Derfor er det viktig med et organisert arbeidsliv, det er viktig med et godt arbeidsliv, og det er viktig med et velfungerende

arbeidsliv. Det har vi i Norge, og det har vi hatt i mange, mange år.

Så kan det være ulike metoder for å klare å slå ned på kjeltringene. Jeg har sagt at vi skal ha en politikk som gjør det enkelt å være seriøs, og det skal være vanskelig å være kjeltring. Derfor har regjeringen allerede gjennomført en rekke forslag og en rekke tiltak for å ta dem som er useriøse. La meg få lov til å nevne noe:

Allmenngjøring: I tillegg til de fire områdene som allerede er allmenngjort, så var det 27. november også allmenngjort for fiskerinæringen. Tariffnemnda har begjært det både på elektro-, godstransport- og turbilnæringen. Det er ikke fattet vedtak ennå, men det er under vurdering.

Samtidig har vi styrket Arbeidstilsynet, som også er en av de tingene som representantene tar opp i sitt forslag. Det er viktig med flere koordinerte tilsyn. Vi gjennomfører bare i år over 16 000 tilsyn. De koordinerte tilsynene – de uanmeldte tilsynene mellom skatt, politi og arbeidstilsyn – er velfungerende tilsyn, som gjør at man raskere og mer effektivt klarer å ta kjeltringene. Lime-saken er et godt eksempel på det. Men det er også viktig – og her er jeg enig med representanten Andersen – at man kanskje har andre med på tilsyn i ulike næringer. Derfor gjennomførte vi i sommer også tilsyn der Kystvakta var med langs kysten. Andre ganger kan det være fornuftig også å ta med Mat-tilsynet. Vi jobber med koordinerte tilsyn, vi mener det er viktig og en riktig måte å gjøre det på.

Vi har fått på plass SUA-kontor i Bergen – et viktig tiltak for å hjelpe kvalifisert arbeidskraft ut, men også et godt tiltak i kampen mot sosial dumping.

Når vi har fakkert kjeltringene, gjør denne regjeringen også viktige grep ved å styrke strafferammene. Fredag la vi frem forslag som medfører at alvorlige brudd på arbeidsmiljøloven kan føre til fengselsstraff i tre år. Alvorlige brudd på allmenngjøringsloven kan føre til fengselsstraff i tre år. Under den rød-grønne regjeringen var det ett års fengsel på arbeidsmiljøloven og bøter på allmenngjøringsloven. For medvirkning til alvorlige brudd kan man nå også få fengsel i inntil tre år.

Videre er denne regjeringen nå i gang med et større holdningsskapende arbeid og en kampanje som går på renvasket.no, der man går inn sammen med Arbeidsmandsforbundet, Parat, NHO Service, Virke, KS, Spekter og Arbeidstilsynet, for å få i gang en god kampanje knyttet til renholdsbransjen. Så det gjøres ting fra denne regjeringen. I tillegg satser man på bransjeprogram. Vi har fått på plass bransjeprogram for uteliv, og det er i gang også for transportsektoren – viktige tiltak. Vi er også i gang med å forbedre ID-kort i bygg- og anleggsbransjen.

Så jeg blir litt skuffet og lei meg når opposisjonen forsøker å si at denne regjeringen er fullstendig passiv eller fører situasjonen i feil retning. Nei, vi har allerede kvittert ut mange av de forslagene som står i dette representantforslaget. At det blir betraktet som å gå i feil retning, synes jeg er en merkelig påstand.

Videre har vi hatt og har god kontakt med både LO og NHO, skatteetaten, Nav, politiet, Økokrim mfl. når det gjelder å få den riktige og gode situasjonsbeskrivelsen ut.

Det er den situasjonsbeskrivelsen vi nå bygger handlingsplan og strategiplan mot arbeidslivskriminalitet på, nettopp for å få inn en bred erfaring, bred situasjonsbeskrivelse, og den kommer om kort tid.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Dag Terje Andersen (A) [20:27:20]: Statsråden nevnte noen eksempler. Jeg går ut fra at ikke regjeringa har begynt å allmenngjøre tariffavtaler, f.eks. Det er Tariffnemnda som driver med det. Det at regjeringa ikke har stoppet de tilsyn som ble igangsatt under oss, oppfatter jeg heller ikke som en nyskaping fra regjeringa, og vi er enige om at Arbeidstilsynet trenger mer penger til tilsyn – vi har gått lenger i bevilgninger enn regjeringa.

Men det blir skapt et inntrykk av at dette er et tema vi er enige om. Jeg skjønner at det er et ønske å framstille det sånn. Men da Eriksson var stortingsrepresentant, stemte han imot innsynsrett for tillitsvalgte, han stemte imot påseplikt, han stemte imot norske vilkår i kommunale anbud, han stemte imot solidaransvar, han stemte imot regionale verneombud i hotell- og restaurantbransjen, i renholdsbransjen, og han stemte imot drøftingsplikt i forbindelse med deltidsstillinger og kollektiv søksmålsrett, som han nå foreslår å fjerne.

Spørsmålet mitt blir: Hvis det er så bred enighet om tiltak mot sosial dumping, vil statsråden la være å gjenta de forslagene og fjerne de tingene som han i sin periode i Stortinget stemte imot?

Statsråd Robert Eriksson [20:28:31]: Vi har vel ikke fjernet noe annet enn kollektiv søksmålsrett. Det mener jeg også er fornuftig. Det er juridisk problematisk å ha det, sånn som det forslaget lå der, og det er det tunge juridiske miljø som også har påpekt. Det er også et virkemiddel som ikke er brukt. Det er brukt bare én gang – den gangen på en feil sak, som ble avvist i retten.

Vi skal – og har også startet arbeidet med det når det gjelder representantforslag 20 S – foreta en gjennomgang av de tre handlingsplanene som er fremmet. Vi skal gjennomgå de handlingsplanene på en grundig og god måte. Vi skal gjøre det jeg har stått i denne sal og sagt tidligere: Det som fungerer, skal vi ivareta, det skal vi bygge videre på. Det som viser seg ikke å fungere, skal vi erstatte med noe annet som kan fungere bedre.

Dag Terje Andersen (A) [20:29:14]: Det er altså sånn at en rekke av de tiltak som er iverksatt, har Eriksson og Høyre gått imot i Stortinget.

For et år siden sa statsråd Eriksson at han skulle ha et straksmøte – jeg tror til og med det ble kalt krisemøte – på grunn av situasjonen på arbeidsmarkedet. Det møtet ble det aldri noe av, men det har blitt noen møter etter at det kom et brev fra LO, som ble støttet fra NHO. I den forbindelsen har statsråden sagt at han skal legge fram en handlingsplan, og den skulle komme før jul.

Da er spørsmålet mitt: Nå har det gått et år, men kommer den før jul i år?

Statsråd Robert Eriksson [20:29:54]: For det første når det gjelder straksmøtet: Det har jeg også stått i Stortinget og svart på tidligere, og jeg synes det er litt uhørt og en dårlig retorikk fra representanten Andersen. Jeg skal være helt ærlig på det, som jeg også har vært tidligere: Ja, vi innkalte til et møte raskt, men det lot seg ikke gjøre å få alle partene til å møte på de datoene som vi hadde satt opp, nettopp på grunn av at man også var inne i forberedelsene til et lønnsoppgjør – inne i et lønnsoppgjør. Derfor ble det møtet gjennomført i juni. Men før den tid hadde også statsministeren gjennomført møter, og vi hadde en toppkonferanse i september også med partene. Så møtene er gjennomført. Partene mener at de er blitt tatt hensyn til på en god måte.

Dette føler jeg egentlig regjeringen har levert på, og jeg synes det er underlig at man legger seg på en sånn type retorikk i denne salen i en så viktig sak.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [20:31:06]: For å bygge Norge trenger vi fagarbeidere som gjennom betaling for arbeid, sosial anseelse og respekt trives og er stolte av faget sitt. Det er den norske tradisjonen. Flere fagarbeideryrker mister nå rekruttering. De mister rekruttering av norske ungdommer som er interesserte i faget. Gode eksempler er murere og malere – ingen land klarer seg uten dyktige murere og malere for å bygge landet.

Mitt enkle spørsmål er: Er det faktum at vi mister fagarbeidere, ungdommer i Norge som er interesserte i faget, et problem for statsråden?

Statsråd Robert Eriksson [20:31:57]: Beklager at jeg ikke rakk å svare på det andre spørsmålet til representanten Andersen. Jeg skal svare på begge nå – jeg rekker det.

Som jeg avsluttet mitt innlegg med: Strategiplanen mot arbeidslivskriminalitet kommer om meget kort tid.

Så til representanten Lundteigen: Ja, jeg synes det er en utfordring. Det er en utfordring at vi i omverdensanalysen ser at vi i 2025 kan mangle 90 000 fagarbeidere. Derfor er det viktig at vi legger til rette for en god politikk hvor vi begynner både å utdanne og kvalifisere fagarbeidere. Vi har bl.a. lagt frem en proposisjon, fredag 5. desember kom den, som også har en rekke tiltak for å få kvalifiserte folk inn i arbeidslivet, samtidig som mitt departement sammen med Utdanningsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet sitter og jobber med en felles stortingsmelding om hvordan vi skal møte fremtidens arbeidskraftbehov og få de fagarbeiderne vi trenger fremover.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [20:33:00]: Jeg takker for svaret. Jeg er veldig glad for det. Statsråden er real og sier at dette er et problem. Statsråden sier at dette er noe han vil se på. Men hvorfor har det blitt sånn? I løpet av noen få år har anseelsen til malere og murere falt dramatisk. Det skjer så dramatisk fort. Kunne statsråden gi en like klar forklaring på hvorfor anseelsen har falt så fort? Hvorfor er det så lite interessant for norsk ungdom å utdanne seg til murer eller maler?

Statsråd Robert Eriksson [20:33:47]: Det skulle jeg ønske at jeg kunne gitt et godt svar på, men jeg tror nok utdanningsministeren er bedre til å svare på hva elever velger. Jeg sitter ikke med noen god oversikt over hvilken utdanningsretning folk ønsker seg og velger.

Det jeg registrerer, er at vi vil mangle betydelig med fagarbeidere fremover i tid. Det er viktig at vi nå setter i gang et arbeid med å kvalifisere og utdanne flere fagarbeidere. En av hovedgrunnene er også at vi blir stadig flere mennesker. I dag har vi 5,1 millioner mennesker. I 2025, hvis den mest optimistiske fremskrivingen slår til, vil vi ha 6,1 millioner mennesker. Det er også med på å øke etterspørselen etter ulik type arbeidskraft i så pass stor grad, noe som gjør at vi trenger både utenlandsk arbeidskraft og å få mer ut av vår egen arbeidskraft.

Kirsti Bergstø (SV) [20:34:52]: For SV er det et grunnleggende prinsipp at alle som jobber i Norge, skal ha norske lønns- og arbeidsvilkår. Det er også i norske arbeidstakeres interesse. Vi har vanskelig for å se at regjeringen og arbeidsministeren deler dette synet, bl.a. fordi det foreslås midlertidige tilsetninger. Det er fordi vi vet både av erfaring og fra forskning at løs tilknytning til arbeidslivet motvirker sterke fagforeninger, fordi folk i mindre grad organiserer seg på jobben sin.

Jeg lurer på om statsråden ønsker svakere fagforeninger, eller om statsråden ser at organiseringsgrad og kamp mot sosial dumping har en tett sammenheng?

Statsråd Robert Eriksson [20:35:44]: Jeg klarer ikke å se den sammenhengen som representanten tar opp når det gjelder vårt forslag om midlertidige ansettelser, et forslag som vi la frem 5. desember, med en god innramming, en kvoteordning og en karantenebestemmelse. De fleste bedriftene har ti eller færre ansatte. Det betyr at man kan ta inn én person. Også de som er i midlertidige ansettelser, må forholde seg til norske lønns- og arbeidsvilkår. Det er ikke slik at de har en annen type lønns- og arbeidsvilkår.

Den måten SV har argumentert mot disse forslagene på, og også andre forslag, er litt underlig. Det betyr at man faktisk kan risikere økt innleie i perioder, for det er i dag fortsatt lov til å ha midlertidige ansettelser når arbeidets art tilsier det, og mye av dette skjer ved at man øker innleie. Det at SV nå er så sterkt imot midlertidige ansettelser, vil også føre til at man får mer press på innleie av arbeidskraft. Mitt spørsmål tilbake er: Ønsker SV å fjerne det springbrettet vi nå foreslår, og heller øke innleie av arbeidskraft?

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Anette Trettebergstuen (A) [20:37:02]: Det har nå gått ett år – et helt år har gått med ny regjering, uten at noen ting har skjedd i kampen mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Regjeringen har tydeligvis hatt det travelt med å ha internseminar med seg selv for å forstå hva dette handler om, og hvilket omfang det har, og har da tydeligvis – som på så mange andre områder – kommet etter, litt baklengs og motstridig, inn i virkeligheten. For jeg hører og merker på retorikken fra posisjonen hvor enige vi er i

denne analysen, hvor rørende enige vi er. Ja, vi får se – alt handler om hva regjeringen legger fram av tiltak.

Men det er ikke på langt nær slik at vi har vært enige. Jeg husker vi sto her for fem år siden og debatterte om hvorvidt sosial dumping var et problem. I januar i år – for under et år siden – hadde vi en merknad i transportkomiteens innstilling, som Høyre og Fremskrittspartiet ikke var med på, der det sto at konkurranse om lønns- og arbeidsvilkår kunne være alvorlig. Den kunne de ikke være med på.

Representanten Heggelund er glad for at vi retter søkelyset mot en interessant problemstilling. Nei, vi gjør ikke bare det, vi foreslår tiltak mot det. Det var heller ikke slik at vi bare rettet søkelyset mot et viktig område i forrige periode. Vi foreslo tiltak på tiltak, som Høyre og Fremskrittspartiet stemte imot.

Hva er det regjeringen gjør – for noe har de gjort, rett skal være rett – ett år inn i denne perioden? Jo, de kommer med mer straff og mer kontroll. Det er bra, for det støttes tverrpolitisk. Vi strammet også inn sanksjonsregimet da vi satt i regjering, med arbeidslivsmeldingen for to år siden. Vi styrket også tilsynet, for det var nødvendig.

Men dette området viser også hvordan Arbeiderpartiet og posisjonen skiller lag. Vi har en helhetlig tankegang. Som all annen kriminalitet må også arbeidslivskriminalitet møtes med både forebygging og straff, og det er dette regjeringen til tross for sitt internseminar ikke har skjont. For vi kommer aldri til å klare å kontrollere oss ut av dette problemet, uansett hvor mange millioner Arbeidstilsynet skulle bli tilført. Nei, vi må lytte til Arbeidstilsynet! Hva sier de? Jo: Bruk fagbevegelsen, sier Arbeidstilsynet. For å forebygge og komme problemet til livs må vi gi fagbevegelsen verktøy til å være våre øyne og ører – det mest effektive tilsynet rundt om på arbeidsplassene land og strand rundt. Da må vi understøtte det organiserte arbeidslivet og gi dem verktøy.

Gjør regjeringen det? Nei, tvert imot, det eneste grepet regjeringen har kommet med som handler om verktøy og fagbevegelsen, er at de har fjernet verktøyet fagbevegelsen har bedt om. De foreslår å bryte likebehandlingsprinsippet i vikardirektivet når de snart kommer med endringer som gjør at det igjen skal være mulig å underbetale vikarer opp mot fast ansatte. Det vil lønne seg å leie inn. Og forslagene de har lagt fram i arbeidsmiljøloven, er også til hinder for å komme problemet til livs. I det hele tatt er dette stikk i strid med det norsk arbeidsliv nå trenger.

Denne debatten viser også at ikke engang statsråden har fått med seg hva fagarbeiderne, fagbevegelsen og næringene land og strand rundt nå advarer om: Hvorfor klarer vi ikke å rekruttere ungdom til disse yrkene? Jo, det er fordi disse yrkesgruppene forvitrer fordi de ikke får lønn, fordi de konkurrerer mot folk fra utlandet som ikke er faglært. Det har tydeligvis ikke statsråden fått med seg.

Statsråden har tydeligvis heller ikke fått med seg hvorfor Arbeidstilsynet advarer mot forslaget om en generell adgang til midlertidige ansettelser. Det handler ikke om at de som er midlertidig ansatt, ikke skal ha samme lønn, det handler om at mer midlertidighet skaper uoversiktighet på arbeidsplassene, det skaper et ar-

beidsliv som gjør det vanskeligere å motarbeide useriøsitet.

Regjeringen viser i kveld igjen at de ikke tar velferdsstatens største utfordring på alvor. Det er skuffende hvor lang tid det tar for Høyre og Fremskrittspartiet å innse det alle andre ser, at nå trengs det sterkere tiltak. Jeg håper regjeringen kommer med tiltak nå før jul. Vi skal se på hvilke tiltak regjeringen fremmer, men jeg tviler på at vi kommer til å stå her under behandlingen av denne planen og si at vi er enige.

Bente Stein Mathisen (H) [20:42:05]: Forslagsstillerne har tatt opp en viktig sak. Arbeidslivskriminalitet er alvorlig og må bekjempes fordi den utnytter arbeidstakere, og fordi den truer velferdsstaten. Sosial dumping er konsekvensen av alvorlig arbeidslivskriminalitet. Regjeringen er bekymret for utviklingen og tar dette på største alvor.

Arbeiderpartiet har den siste tiden prøvd å så tvil om regjeringen prioriterer kampen mot arbeidslivskriminalitet høyt nok. Representanten Dag Terje Andersen var også inne på dette i innlegget sitt, og også i replikken tidligere, at det har tatt for lang tid før partene i arbeidslivet har blitt invitert til et møte med dette som tema. For at det ikke skal være noen tvil: Dette arbeidet har topp prioritet i regjeringen, noe som også statsråden understreket i sitt innlegg. Derfor har både statsministeren og arbeids- og sosialministeren deltatt på flere møter med partene i arbeidslivet. Statsministeren hadde et toppmøte med partene i arbeidslivet nå i september, hvor virkemidler i en forsterket innsats mot arbeidslivskriminalitet var temaet.

Regjeringens plan er at den innen utgangen av året vil legge frem en strategi for å styrke arbeidet mot arbeidslivskriminalitet. Arbeidet med denne strategien foregår i tett samarbeid med partene i arbeidslivet, nettopp fordi vi mener at det er den riktige måten å gjøre det på. Regjeringen har hatt flere møter om saken både med LO og NHO, så det å forfekte at regjeringen ikke prioriterer dette arbeidet, holder ikke mål.

Samarbeidet mellom myndighetene og partene i arbeidslivet er viktig for å sikre seriøse arbeidsforhold og et godt arbeidsmiljø. Regjeringen vil ha et arbeidsliv med sikre og gode vilkår for arbeidstakerne og lønnsomme rammevilkår for de seriøse bedriftene. Useriøse bedrifter vil regjeringen rydde av banen. Useriøse aktører utfordrer den seriøse og lovlige delen av arbeidslivet. De truer den norske modellen både ved at de bidrar til bortfall av skatteinntekter, og ved at de rokker ved en så grunnleggende verdi i arbeidslivet som det tillit er.

Arbeidstilsynet og andre offentlige kontrolltater har gjennom flere år arbeidet systematisk for å motvirke useriøse arbeidsforhold. Likevel tyder dessverre rapporter fra politiet og Arbeidstilsynet på at kriminalitet og sosial dumping utgjør økende utfordringer i norsk arbeidsliv, og det vi også ser, er at mangel på seriøse aktører fører til mer sosial dumping. De seriøse aktørene taper i konkurransen med de useriøse, og derfor er det viktig at de tiltakene som settes inn, treffer riktig.

NHO har gitt uttrykk for at en del av de tiltakene som den forrige regjeringen igangsatte, har truffet feil ved at de

som er seriøse aktører i markedet, er blitt påført nye plikter og byrder gjennom økt lovgivning, mens tiltakene ikke treffer der det er behov for oppstramning. Det er viktig at tiltakene blir mer målrettet, og at de rammer de useriøse aktørene, som vi vil ha vekk.

Regjeringen vil styrke innsatsen for et ryddig og seriøst arbeidsliv og bekjempe kriminalitet i arbeidslivet. Det er nødvendig med en bred mobilisering i hele arbeidslivet. Et viktig tiltak er å styrke samarbeidet mellom de offentlige kontrollatene. I statsbudsjettet for 2015 er dette fulgt opp med forslag om felles tiltak mellom politiet, skatteetaten og Arbeidstilsynet. Håndhevingen og etterlevelsen av regelverket må styrkes og forbedres. Myndighetene samarbeider tett med partene i arbeidslivet, både gjennom treparts bransjeprogram og gjennom felles innsats mot svart økonomi.

Vi ser frem til regjeringens varslede strategi mot arbeidslivskriminalitet. Jeg er glad for regjeringens tredobling av innsatsen til koordinering og samarbeid mellom etatene. Skal vi lykkes, må arbeidet mot arbeidslivskriminalitet være tverrfaglig, tverrpolitisk og tverretatlig.

Debatten trenger heller ikke være så polarisert som opposisjonen ofte legger opp til. Det er ikke konstruktivt at man i debatter og offentlige ordskifter blir tillagt meninger og holdninger som verken vi selv eller de partiene vi tilhører, står for. Vi kommer ikke til å være enige om alt, men vi er nødt til å samarbeide, for vi har et felles mål om å komme arbeidslivskriminaliteten til livs.

Kampen mot svart arbeid og arbeidslivskriminalitet må føres igjen og igjen – og med stadig nye virkemidler. Vi må være like kreative når vi tetter hull i loven, som våre motstandere er når de finner dem. Skal vi lykkes i dette arbeidet, må myndigheter, partene i arbeidslivet og bedrifter stå sammen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Lise Christoffersen (A) [20:46:51]: Regjeringa sier at sosial dumping er uakseptabelt av hensyn til arbeidstakerne og konkurrerende bedrifter, men man har stort sett stemt imot alle Arbeiderpartiets initiativ og rød-grønne handlingsplaner. På fredag kom forslaget om å reversere den kollektive søksmålsretten – forstå det den som kan! Men nå kommer vi med 22 nye forslag.

Statsråden kommenterer ingen av dem i brevet sitt til komiteen. Flertallet i komiteen sier bare at forslagene «vedlegges protokollen». Jeg vil derfor spørre statsråden helt konkret: Hvilke – om noen – av de 22 forslagene mener han det er fornuftig å se nærmere på?

Hvis det blir for vanskelig, vil jeg i det minste be om en kommentar til forslagene nr. 10–13. De handler om offentlige innkjøp og kan oppsummeres under overskriften «Skienmodellen». Etter initiativ fra fagbevegelsen har Skien kommunes politikere tatt ansvar og vedtatt en meget omfattende antikontraktørklausul for egne innkjøp – bygg og anlegg og varer og tjenester. Reglementet gjelder kommunen selv, men de kommunale bedriftene er bedt om å følge opp.

Den som vil ha oppdrag for Skien kommune, må undertegne på at ingen ansatte, heller ikke hos eventuelle underleverandører, har dårligere lønnsvilkår enn tariffavtale eller det som er vanlig for samme type arbeid i Norge. Tilbyder skal bruke egne ansatte, og flertallet skal ha fagbrev. Underentreprise med enpersonsforetak eller innleid arbeidskraft skal begrunnes skriftlig. Hvis det godkjennes, gjelder samme strenge regler for dem, men hovedregelen er likevel at det ikke skal brukes underentreprenør. Ikke under noen omstendighet skal det være mer enn to ledd i kontraktskjeden. Norsk skal være hovedspråket på arbeidsplassen. Alle som får oppdrag, skal være godkjente lærebedrifter, og det kan stilles krav om at lærlinger skal med i prosjektet. Tilbyder skal rapportere løpende om bruk av utenlandsk arbeidskraft, som alle skal meldes til skattemyndighetene. Lønn utbetales til norsk bank. Yrkesskade-forsikring skal foreligge for alle ansatte. Alle forhold skal dokumenteres og egenerklæringer signeres. I tillegg gjelder de alminnelige kravene til HMS, arbeidsmiljølov mv., og kontraktsformularene i Norsk Standard skal benyttes.

Så bra er dette at flere av Arbeiderpartiets lokallag har tatt dette inn i sine kommunevalgprogrammer. Statsråden sier i sitt brev at «seriøse bestillere har en nøkkelrolle for å hindre at kriminelle aktører får innpass i arbeidslivet». Jeg antar at statsråden regner det offentlige, med sine bedrifter, til de seriøse. Forslagene nr. 10–13 er en kortversjon av Skiensmodellen. Er statsråden enig i at dette er betimelige krav for det offentlige å stille til sine leverandører?

Bengt Morten Wenstøb (H) [20:50:02]: Det ligger i den norske folkesjelen å ønske seg ordnede arbeidsforhold. Derfor er også en av de største utfordringene for velferdssamfunnet i årene framover arbeidskriminalitet, først og fremst fordi det undergraver de grunnleggende verdiene i det norske samfunnet, men også fordi det rammer arbeidstakere som blir utsatt for useriøse arbeidsgivere. Det er kort og greit våre regler som skal gjelde, for det handler om vår framtid.

Regjeringen har varslet en strategi mot arbeidskriminalitet. Det vesentlige med strategien er selvfølgelig helhetstenkningen – en helhetstenkning rettet mot hvordan man ønsker å kontrollere, og ikke minst klare å få bukt med arbeidskriminalitet. Arbeidstilsynet har selvfølgelig en viktig rolle å spille, men det har også trepartssamarbeidet og alle konstruktive krefter som ønsker å delta.

Norge som samfunn har endret seg de siste tiårene, gjennom økt arbeidsinnvandring fra EU-land. Dette har gitt mange europeere mulighet til å skape seg en framtid i Norge. Det er bra. Det er ikke tvil om at Norge også har et ansvar for Europas utvikling. Samtidig har firmaer fra andre land hatt mulighet til å konkurrere med norske firmaer om oppdrag i Norge. Det er viktig med konkurranse om oppdrag, men det skal skje gjennom å følge spillereglene i det norske arbeidsmarkedet.

Å bekjempe arbeidskriminalitet handler om handlinger og holdninger. Vi må iverksette handlinger for å bekjempe arbeidskriminalitet, men vi må også samtidig snu holdninger om at svart arbeid, manglende arbeidskontrakter og sikkerhetstiltak på arbeidsplassene er akseptabelt. Det er

ikke minst viktig at det rett og slett handler om holdninger, helt uavhengig av partitilhørighet. Holdningene til svart arbeid er ikke nødvendigvis slik at fordi om man er tilhenger av et bestemt parti, så er man for svart arbeid, og hvis man ikke er det, så er man imot. Dette gjelder alt. Holdninger kan man heller ikke vedta gjennom politiske beslutninger. Holdninger er noe du grunnleggende har.

Å bekjempe arbeidskriminalitet handler om å bygge gode holdninger og om å ruste Norge for framtiden. Regjeringen tar arbeidskriminalitet på alvor. Nå tror jeg at det mer enn noen gang er viktig at vi alle står samlet for å ta norsk arbeidsliv videre. Det mest uheldige man gjør, er å lage en debatt mellom partier og ikke har en helhetlig tanke om at det er et felles ansvar at norsk arbeidsliv skal være preget av ryddige, ordnede og framtidige perspektiver.

Audun Otterstad (A) [20:52:42]: Det finnes tider der vi står alene, og der vi er oss selv nok. Det er vi trønderne et godt eksempel på, der vi under Ski-VM slår de 30 øverste nasjonene på topp 40-listen, og blir en av tidenes VM-nasjoner. Vi er også et eksempel på det hvis vi tenker på fotball, der vi har Rosenborg og alle de flotte øktene og timene på høstkveldene med Champions League.

Men det var ikke sånn at trønderne skrev Grunnloven alene, da Norge var som skjøre. Det var ikke sånn at trønderne alene jaget tyskerne ut av Norge og drev motstandsarbeid – det gjorde vi sammen. Det gjorde hele Norge sammen.

Det er som med krisen på 1990-tallet, gjennom trepartssamarbeidet, der vi sa at det var viktigere at kameraen vår var i jobb enn at vi fikk lønnsvekst. Vi hadde solidaritetsoppgjør. Det interessante er at ingen av tiltakene vi hører fra Civita-akademiet, benekter trepartsmodellen eller den sentrale modellen. Det er ingen av argumentene eller tiltakene som peker på at det lønner seg med lokal modell, der vi splitter tiltakene, der vi gjør det tilfeldig hva som skjer. Det er de sentrale, sterke parter i arbeidslivet som må lede an. Det pekes på Arbeidstilsynet og deres makt og mulighet. Hvis Arbeidstilsynet skulle fulgt opp hver eneste varsling i bygg- og anleggsbransjen i Trøndelag, måtte det ha vært 500 ansatte bare i Trondheim – de er tre til fire på bygg og anlegg.

Vi må bruke alle de lyttepostene vi har ute på arbeidsplassene. Vi må ta det på alvor når man er bekymret for at fagarbeidere skal bli til prosjektarbeidere, for at lærlinger skal bli til innleide. Flere ganger har statsråden bevisst at han er villig til å lytte når han ser at han har kommet litt skjævt ut. Det er ikke for sent å snu denne gangen heller. For hovedretningen – hvis du skal lære deg noe – må være faste stillinger. Det krever trygghet og fleksibilitet hvis du skal få den ene parten i arbeidslivet til å stå sammen med den andre parten og slåss rakrygget mot useriøsitet, mot arbeidskriminalitet som straffer arbeidstakere og arbeidsgivere, og som til slutt rammer oss alle sammen, og som rammer nasjonen Norge.

Martin Kolberg (A) [20:55:52]: Representantene for regjeringspartiene, høyrepartiene, uttrykker overraskelse

over at opposisjonen kritiserer dem i denne diskusjonen. Jeg må si at statsråd Eriksson burde i hvert fall ikke være overrasket over det. Jeg vil minne ham om alle de harde diskusjonene han og jeg hadde i forrige stortingsperiode, og – som det ble sagt av andre her, og som jeg bare sier i en oppsummerende setning – hvor han var imot alt som støttet fagbevegelsen, og han var imot alt som handlet om en styrking av det som kunne være en beskyttelse av arbeidstakerne.

Jeg vil minne Fremskrittspartiets representanter om at jeg har, for ikke lenge siden, stått i diskusjoner med dem, hvor de ville fjerne hovedavtalen i norsk arbeidsliv – hovedavtalen. Da kan man spørre seg, og jeg vil si det et godt spørsmål: Er det vi hører i dag, et uttrykk for en fullstendig kollaps i Fremskrittspartiets analyse også når det gjelder arbeidslivet? Nå sier de i hvert fall ikke disse tingene som de sa i hele forrige periode – og har sagt i 40 år. Er det en kollaps? Kanskje, men jeg tror egentlig ikke det. Jeg tror, og jeg bruker det folkelige uttrykket, at de har kommet til sans og samling og forstår at de ikke kan gå den veien, for da kommer de ikke fram. De skal ta det den veien som høyrepartiene i Europa vanligvis tar, og det er å gå løs på det viktigste instrumentet for å bekjempe både sosial dumping og alt annet i arbeidslivet, nemlig fagbevegelsen. Midlertidigheten handler i neste omgang om en svekkelse av muligheten for fagbevegelsen til å kunne være med og styre norsk arbeidsliv på en ordentlig måte. Fast ansettelse er nemlig et nøkkelpunkt for at fagbevegelsen skal være sterk. Det har Fremskrittspartiet skjønt, derfor også går de løs på det.

Den kollektive søksmålsretten er det andre eksemplet. Hvorfor fjerner statsråden den? Jo, for å frata fagbevegelsen et juridisk instrument for nettopp å håndtere sosial dumping. Det ødelegger selvfølgelig hele hans troverdighet knyttet til hans kamp mot sosial dumping – slik han har forfektet fra denne talerstolen. Derfor er det ikke noen kollaps – dessverre. Det er en bevisst strategi for å bevege arbeidslivet på en slik måte at det blir helt annerledes, og norske arbeidsfolk står mye svakere i neste generasjon.

Kirsti Bergstø (SV) [20:59:12]: Sosial dumping og kampen mot sosial dumping handler om fordeling av inntekter og penger, men det handler minst like mye om fordeling av innflytelse og makt. Det er klart at de rammene vi setter for arbeidslivet, også avgjør innholdet i det. Derfor er jeg sterkt bekymret når jeg ser at likebehandlingsprinsippet angripes, fordi det betyr at prisen på innleid arbeidskraft vil kunne presses ned. Derfor er jeg bekymret når jeg ser at regjeringen vil øke midlertidigheten i arbeidslivet og åpne opp for flere midlertidige stillinger, fordi vi vet at det nettopp vil føre til svakere tilknytning til arbeidslivet og lavere organiseringsgrad, og derfor er jeg bekymret når jeg ser at den kollektive søksmålsretten er under angrep, fordi det handler om vernet av de aller mest utsatte i arbeidslivet.

Da jeg hørte framleggingen av forslagene til arbeidsmiljøloven, slo det meg at det hørtes nesten ut som om det er arbeidsfolk som skal beskyttes mot det sterke kollektivet som en fagforening utgjør, ikke at den gir beskyttelse mot uansvarlige og useriøse arbeidsgivere eller skjeve

maktforhold. Derfor skulle jeg ønske at uenigheten i denne salen var like liten som den framstilles, men det vi har sett til nå – det vi har sett av konkrete forslag, konkret politikk, som legges på bordet – tyder på det motsatte. Min intensjon er på ingen måte å gjøre uenighetene større enn de er, men å påpeke politikken og den virkeligheten som vil kunne meisles ut av det som tross alt fremmes. For vi har ulikt syn på en hel del. Vi har ulikt syn på hvordan vi skal møte EØS-regelverket og EUs frie flyt av arbeidskraft, og hvilke grep som må tas i den sammenheng, og vi har ulikt syn på hvordan arbeidsmiljøloven skal se ut. Vi har kanskje ikke ulikt syn på trepartssamarbeidet, men vi har definitivt ulikt syn på hvordan det skal fungere i praksis, særlig når man hører fagforeningenes oppsummering av dagens situasjon.

La meg gjøre en ting klart: SV ønsker polske arbeidsfolk hjertelig velkommen til Norge – noen har insinuert noe annet i denne debatten – men vi er helt konsekvent på at det skal skje på norske lønns- og arbeidsvilkår. Det er også den politikken vi har fremmet i vårt program og i vår regjeringstid.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [21:02:32]: Det er en stadig påstand om at Norge trenger mer utenlandsk arbeidskraft i framtida. Samtidig er situasjonen den at dagens utenlandske arbeidskraft har en lavere sysselsettingsandel enn den norske.

Statsråden har i brev av 19. november sagt følgende til min vararepresentant Gerd Eli Berge:

«Sysselsetjingsprosenten blant innvandrere er lågare enn blant befolkninga elles. Mens sysselsetjingsprosenten blant befolkninga elles er 69,7 prosent, er sysselsetjinga blant innvandrere om lag 7 prosentpoeng lågare. Innvandrere har gjennomgåande ein gunstigare alders- og kjønnsprofil enn befolkninga elles når det gjelder sysselsetjing. Ein større del av innvandrane er i dei aldersgruppene kor sysselsetjinga er høgast, og menn er overrepresentert. Om ein korrigerer sysselsetjinga blant innvandrere slik at den samsvarar med alders- og kjønnsprofilen til befolkninga elles, finn ein at skilnaden i sysselsetjingsprosent er noko større.»

Vi er altså i en situasjon hvor innvandrere har færre betalte arbeidstimer per person enn nordmenn. Ikke minst Arbeiderpartiet har slagordet å skape for å fordele. Skape for å fordele – å skape, det er jo basisen for hele velferdssamfunnet. Og da er vi ved mitt poeng: Ved en lavere sysselsettingsandel skapes det mindre. Samtidig kreves det mer til fordeling for å gi trygge forhold for folk når samfunnsinntekten av arbeid går ned som følge av lavere sysselsettingsandel. Vi er altså inne i en negativ samfunns spiral som må kartlegges. Dette har store konsekvenser for velferdssamfunnet vårt framover. Det er nå vi legger grunnlaget, og det er nå vi tar beslutningene. Det er i hvert fall viktig å klarlegge det faglige faktum – og det faglige faktum er, slik det nå står, at innvandrere har en lavere sysselsettingsandel, og det skaper store utfordringer framover. Stadig flere fag blir opp tatt av dette, og det må drøftes i det norske stortin get.

Hans Olav Syversen (KrF) [21:05:31]: Det blir mange store debatter som nå dras opp, så selv om representanten Lundteigens innlegg er veldig interessant – det er jeg enig i – går jeg tilbake til det som er utgangspunktet for representantforslaget.

Vi fra Kristelig Folkepartis side ser, som det har vært nevnt, veldig positivt på mange av forslagene. Vi har, som det er sagt, også et representantforslag liggende i finanskomiteen som omhandler en del av de samme temaene. Vi skal ha en høring like over nyttår, og jeg vil fra Kristelig Folkepartis side si at vi ønsker et bredt samarbeid for å komme fram til vedtak som kan bety noe i kampen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Jeg oppfattet representanten Wenstøbs innlegg slik at det også gjelder for regjeringspartiene, og da imøteser vi det felles arbeidet som kan videreføres når finanskomiteen arbeider med det representantforslaget som jeg har nevnt.

Men staten og det offentlige har to roller. Vi har en rolle som lovgiver, og den skal vi benytte oss av, men vi har også en rolle som aktør. Og når det gjelder rollen som aktør, er det mye å hente, etter min mening. Jeg viser til representanten Lise Christoffersens innlegg. Der var det hentet forslag fra Skien. Man kan også hente forslag fra Oslo som viser at det offentlige tar grep for å sørge for at de arbeidsgivere som opptrer seriøst, også er de som får oppdrag. Det påligger oss, og det påligger alle statlige etater som kjøper for milliarder av kroner hvert eneste år. Det samme gjelder for kommuner.

Til syvende og sist er det alle som taper dersom vi ikke har et ordnet arbeidsliv: Det er arbeidstakerne, det er de seriøse arbeidsgiverne, og det er samfunnet som helhet. Derfor nøler jeg ikke med å si at den utviklingen man ser tendenser til, er en svulst på arbeidslivsmarkedet, som vi må bekjempe, og vi bekjemper den best i fellesskap. Jeg håper vi kan stå sammen om det når vi etter hvert kan få vedtak dannet av et flertall.

Anette Trettebergstuen (A) [21:08:15]: Til Syversen: Det er i hvert fall godt at Kristelig Folkeparti signaliserer at de kommer til å være med på å stemme for noen av våre tiltak, om ikke i denne innstillingen, så i finanskomiteens innstilling. Det er mer enn hva regjeringspartiene gjør.

Jeg registrerer at veldig mange fra posisjonen er veldig såre over den kritikken de får fra opposisjonen her i dag. Dere kommer til å få kritikk hver eneste dag, helt til dere skifter kurs, ikke bare fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, men dere kommer til å få kritikk fra en samlet fagbevegelse, som til og med varsler streik på grunn av den kursen dere har. Dere kommer til å fortsette å få kritikk fra deres egne etater, som Arbeidstilsynet og STAMI, som advarer mot den kursen regjeringen har, utfor stupet, til et dårligere arbeidsliv, ikke et bedre. Ja, til og med arbeidsgiversiden er misfornøyd, om kanskje av en noe annen grunn.

Så dere må venne dere til kritikk, og dere må venne dere til debatt. For vi aksepterer ikke at dere sier at dere er enig i analysen og forsøker å framstille det som om det er en slags enighet i denne sal om viktigheten av det organiserte og anstendige arbeidslivet og om virkemidlene, for det er

det altså ikke. Vi er overhodet ikke enige. Før dere stemmer for våre 22 tiltak, er vi ikke enige. Vi har utarbeidet disse tiltakene i samarbeid med partene. Vi har lyttet til tilsynet, til etatene. Hva har dere gjort på samme tid? Ingen verdens ting. Hvis dere hadde brukt vårt virkemiddel, samtale, nysgjerrighet og åpenhet opp mot partene, hadde dere hatt disse 22 tiltakene, dere også, men dere ønsker ikke å gå inn i disse tiltakene, dere ønsker dem ikke.

Gjør det som er nødvendig. Skift kurs. Skrinlegg de foreslåtte endringene i arbeidsmiljøloven. Fred de tiltakene mot sosial dumping som vi innførte de siste åtte årene, og stem for våre nye forslag i dag og i tiden framover. Først da kan vi begynne å snakke om noe som kanskje nærmer seg, og ligner på, en slags enighet.

Presidenten: Presidenten må minne om at talen skal rettes til presidenten. Det er særlig viktig når temperaturen og heftigheten begynner å bli høy.

Anette Trettebergstuen (A) (fra salen): Beklager, president!

Sveinung Rotevatn (V) [21:10:41]: Eg skal ikkje dra ut debatten, men eg føler at det siste innlegget frå representanten Lundteigen – om måten innvandrarar blir peikte på som ei gruppe som er svært problematisk når det gjeld sysselsetjing og arbeidsdeltaking i Noreg – ikkje kan stå uimotsagt.

For det første: Dersom norske innvandrarar var eit eige land, ville det landet hatt ein av dei høgste sysselsetjingsgradane i verda.

For det andre gjev det veldig lite meining å snakke om innvandrarar som omgrep i denne samanhengen, fordi det er så enormt stor forskjell på sysselsetjingsgraden mellom ulike innvandrargrupper. Dersom vi ser på det som representanten Lundteigen har vore oppteken av i denne debatten, EØS-innvandrarane, har jo dei høgare grad av sysselsetjing enn etniske nordmenn, noko som ikkje er spesielt overraskande med tanke på at det er snakk om arbeidsinnvandrarar.

Dersom ein skulle gjort noko målretta for ikkje å få ein lågare sysselsetjingsgrad i innvandrargruppa, burde representanten Lundteigen heller ta til orde for å stramme inn asylinstitutet eller ta imot færre kvoteflyktingar. Det er jo mange i dei gruppene som dessverre ikkje i like stor grad er sysselsette, av ganske naturlege årsakar. Det handlar om manglande utdanning, krigstraume og andre alvorlege spørsmål.

Eg har ikkje oppfatta – heldigvis – at Senterpartiet, verken i denne debatten eller i andre debattar, har teke til orde for å ta imot færre asylantar og færre flyktingar i Noreg. Men det eg har oppfatta, er at dei vil ta imot færre av dei som har høg sysselsetjingsgrad: arbeidsinnvandrarane frå vårt nærområde. Eg kan love at dersom den politikken vart gjennomført, skulle ein sett på sysselsetjingsgraden blant norske innvandrarar.

Statsråd Robert Eriksson [21:12:32]: Jeg vil oppklare noen få ting som er sagt i denne debatten. Det er sagt

mye, og det er sagt mye som egentlig ikke henger helt i hop.

Når representanten Trettebergstuen påpeker at statsråden ikke har fått med seg dette med fagarbeidere, har jeg to spørsmål tilbake: Er det slik å forstå at representanten Trettebergstuen er imot EØS-avtalen, og ønsker hun ikke å ta imot EØS-innvandrere?

Når vi snakker om malere og fagarbeidere som f.eks. murere, er jo det fagarbeidere som er under allmenngjøringsordningen i dag, hvor man skal ha norske lønns- og arbeidsvilkår. Dette er nedfelt i allmenngjøringsordningen. Og de som forsøker å drive kriminell og uakseptabel virksomhet, skal vi ta, og de skal straffes. Det er vi enige om, og det har denne regjeringen også iverksatt tiltak for.

Representanten Kolberg sier at vi er overrasket over å møte debatt. Nei, jeg er ikke overrasket over å møte debatt. Jeg er heller ikke overrasket over at opposisjonen er uenig med posisjonen. Det er opposisjonens privilegium å være uenig med posisjonen. Men jeg sa i mitt innlegg at jeg er overrasket over at man bruker ord og uttrykk som om man ikke har gjort noen verdens ting. Og deretter brukte jeg de øvrige 4 minuttene og 20 sekundene av mitt 5-minutters innlegg på å gå gjennom alt vi har gjort. Mange av de tingene foreslås også i representantforslaget. Det blir litt meningsløst, for vi har gjort mye på de områdene.

At man er uenig om enkelte ting, aksepterer jeg. Det regner jeg med at vi også vil være fremover. Opposisjonen har som sitt privilegium å kunne kritisere posisjonen, men gjør det på et saklig og greit grunnlag, i det minste.

Når man sier at det at vi fjerner kollektiv søksmålsrett, fjerner all troverdighet, «all troverdighet», i regjeringens kamp mot sosial dumping, betyr det at de to første tiltaksplanene fra regjeringen Stoltenberg ikke hadde troverdighet fordi dette var et forslag som ble fremmet våren 2013? Det var altså først da troverdigheten kom frem? Dette er en retorikk som jeg regner med at både Kolberg og alle andre i denne salen mener er misvisende.

Jeg synes også at det er litt synd at vi bruker tid på hva som ble sagt for fem år siden i merknader og i debatter, når vi skal debattere et så viktig tema som organisert arbeidslivskriminalitet. Jeg kan også hente frem merknader fra da jeg satt i opposisjon, om ting som de daværende regjeringspartiene gikk imot. Poenget må jo være at vi nå i fellesskap finner ut hvordan vi kan møte denne utviklingen, for å ta kjeltringene, hegne om de seriøse og få et trygt, godt og fleksibelt arbeidsliv for fremtiden. Det er det denne regjeringen er opptatt av, og jeg håper at også et samlet storting kan bli med og diskutere dette på de premisene.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [21:15:51]: Lavere sysselsettingsandel blant innvandrere er problematisk, men det er et faktum. Det er viktig å si det som det er, og ikke minst er det viktig å si det her, fra Stortingets talerstol, til den økonomiske liberalisten Rotevatn. Liberalisten Rotevatn trenger å høre det fra Stortingets talerstol.

Representanten Syversen sa at jeg hadde et interessant innlegg, og det takker jeg for, for finanskomiteens leder må få til en balanse mellom inntekter og utgifter for å finansiere velferdssamfunnet. Det er det vi snakker om.

Alle taper på et utrygt arbeidsliv, og det er en svulst som utvikler seg, sa representanten Syversen. Jeg er enig. Det er sterke ord, men jeg er enig. Det har ikke vært slik i mange år, og spørsmålene er da: Hva er drivkreftene? Hvorfor blir det slik? Det er en viktig debatt framover.

Martin Kolberg (A) [21:17:02]: Statsråd Eriksson sier igjen at han er overrasket over dette – når vi er uenige om «enkelte ting». Det er ikke «enkelte ting» det er snakk om her. Det handler om den grunnleggende samfunnsanalysen og forståelsen av hva som er forutsetninga for at norske arbeidstakere skal ha det bra i dag og i neste generasjon. Da er det politikken og regjeringas oppgave å beskytte fagbevegelsen – ikke gå løs på den. Det er fagbevegelsen som har vært den tunge representanten for norske arbeidstakere i et historisk perspektiv, og som også kommer til å være det i framtida. Det er der det avgjørende skillet går mellom høyresida og venstresida i norsk politikk.

Tidligere i debatten var det representanter som sa at det store problemet er fagbevegelsens tilknytning til Arbeiderpartiet. Ja, da er jo hele saken forklart, for fagbevegelsen må nemlig ha et samfunnsengasjement hvis den skal greie å fylle sin rolle. Høyresida har konsekvent slåss mot fagbevegelsens politiske posisjon i samfunnet. De vil ha den nøytralisert og vil ha den til å bli en forhandlingsorganisasjon som ikke skal ha dette brede samfunnspektivet. Jeg lurte da på om liberalister, som f.eks. representanten Rotevatn, har tenkt gjennom hva det ville betydd for utviklinga av kapitalismen i Norge hvis dette ikke hadde funnet sted. Det hører vi aldri noe om, til tross for at vi tar det opp gang på gang og om igjen og om igjen. Ingen sier noe om det. Høyresida er taus når vi går inn på denne delen av debatten.

Så til dette med midlertidighet, som jeg allerede har nevnt, og hva det vil bety for fagbevegelsen: Det er selvsagt helt avgjørende for fagbevegelsen at vi ikke får mye midlertidighet.

Den kollektive søksmålsretten er fundamental for at vi skal kunne greie å beskytte arbeidstakerne lokalt. Så sies det fra Fremskrittspartiets side at man jo har en plan for de lokalt tillitsvalgte, og hvordan kan Arbeiderpartiets folk være imot at de får en styrket posisjon? Det avslører igjen at man enten er uvitende på dette – det kan hende – eller så er man bevisst ikke uvitende. Fagbevegelsens og arbeidstakernes makt avhenger av den kollektive makt. Den er forutsetninga for fagbevegelsens makt. Hvis den reduseres, slik som høyresida vil, blir fagbevegelsens kraft mye svakere, og man får en annen utvikling av arbeidslivet og hele samfunnslivet. Det ønsker ikke vi, og derfor blir disse diskusjonene slik som de blir.

Lise Christoffersen (A) [21:20:16]: Jeg synes at jeg i denne debatten kjenner igjen veldig mye av retorikken fra valgkampen fra den borgerlige sida – vi er så enige, og vi skal stå sammen, og vi skal samarbeide med den ene og

den andre. Men det sies ingenting om hva «vi» skal samarbeide om. Det er bare ord uten innhold foreløpig, så vi får vente og se til strategien fra statsråden kommer.

Men vi bygger vårt utgangspunkt på det vi allerede har erfart, og ikke bare i en fjern fortid, men forholdsvis nylig. I denne salen, da vi fremmet et representantforslag mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet i transportnæringa, sto Høyres representanter fra transportkomiteen på denne talerstolen og avviste at spørsmålet om sosial dumping hadde noe å gjøre i saken om dårlig skodde trailere på norske vinterveier. Det er ikke lenge siden, det er ikke et år siden engang.

Hvis vi skal gå gjennom de tiltakene som allerede er vedtatt mot sosial dumping, har altså Høyre og Fremskrittspartiet stemt mot handlingsplan nr. 1, de har stemt mot innsynsrett for tillitsvalgte, mot påseplikt, mot informasjonsplikt, mot å innføre norske vilkår i kommunale anbud i tråd med ILO-konvensjon nr. 94, mot å stramme inn arbeidsleie mellom bedrifter, mot sjupunksstrategien for å styrke arbeidstakerrettigheter internasjonalt og mot handlingsplan nr. 2 mot sosial dumping, og i budsjettet for neste år fjernet man med et pennestrøk 8 mill. kr fra det trepartssamarbeidet som skulle være et av verktøyene for å følge opp handlingsplan nr. 3. En har stemt mot solidaransvar, mot kollektiv søksmålsrett – som en nå fjerner – mot regionale verneombud og mot å få den første stortingsmeldinga om arbeidsliv i denne salen.

Høyre og Fremskrittspartiet var heller ikke særlig tilhenger av Fafos evaluering av de to første handlingsplanene. For hva sa de evalueringene? Jo, de sa at der hvor kampen mot sosial dumping gir best resultater, er der hvor man benytter seg av det landsdekkende apparatet av skolerte tillitsvalgte som har en samlet fagbevegelse i ryggen, akkurat som Martin Kolberg var inne på i forrige innlegg.

Da vi var i posisjon, fikk vi alltid høre at vi gjorde for lite, for sent. Men nå gjør vi altfor mye, altfor tidlig, på dette området. Vi venter ennå på tiltakene fra regjeringa. Robert Eriksson sier at vi skal ta de kriminelle. Men hvem skal ta dem? Er det fagbevegelsen, eller er det Arbeidstilsynet? Hvordan skal et arbeidstilsyn i det hele tatt kunne matche et landsdekkende nett av 60 000 skolerte tillitsvalgte?

Nå har vi allerede sett at én ting som man tidligere har vært mot, kollektiv søksmålsrett, faller. Hvilke andre ting som Høyre og Fremskrittspartiet tidligere har stemt mot, kommer til å falle når den nye strategien kommer? Det er vi spent på, og vi har ikke fått noe svar i dag.

Presidenten: Representanten Anette Trettebergstuen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Anette Trettebergstuen (A) [21:23:31]: Statsråden viser nettopp at han ikke har skjont hvorfor det er nødvendig å styrke fagarbeidernes stilling, disse som nå er i ferd med å bli utkonkurrert av billig, ufaglært arbeidskraft fra utlandet. Eriksson spør hva vi vil gjøre med problemet, om vi vil melde oss ut av EØS. Nei, statsråd, vi trenger ikke å melde oss ut av EØS. For forskjellen på Arbeiderpartiet og

Fremskrittspartiet er at vi vet hvordan vi kan ta vare på det anstendige arbeidslivet, likebehandle arbeidsinnvandrere med norske arbeidstakere, mens Fremskrittspartiet har en annen kurs der de står med åpne øyne og ser på utnyttelsen og prisdumpingen og sier at man er så rørende enig.

De 22 tiltakene vi foreslår her i dag, pluss det fagarbeiderløftet som vi la fram i vårt alternative budsjett, er nettopp et svar til de mange tusen som nå jobber i næringer som er truet. Regjeringens svar er å fjerne sårt trengte verktøy disse har.

Presidenten: Representanten Sveinung Rotevatn har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Sveinung Rotevatn (V) [21:24:43]: Eg vil peike på ei grunnleggjande logisk svikt i resonnementet til representanten Lundteigen. Representanten svarar meg med å seie at det er viktig å seie det, liberalisten Rotevatn treng å høyre det. Det eg høyrer, er at representanten Lundteigen er bekymra for sysselsetjinga blant innvandrara i Noreg, og svaret hans er å ha dårlegare tilgang for dei innvandrargruppene som har den høgaste delen sysselsette. Det heng ikkje saman, og eg er usikker på kven som treng å høyre det.

Så bruker både representanten Lundteigen og representanten Kolberg det å vere liberal som eit slags skjellsord frå talarstolen. Til det vil eg seie at dersom det å vere liberal er å gå fram i høve til fakta, dersom det å vere liberal er å ønskje velkommen til Noreg dei som ønskjer å jobbe, dersom det å vere liberal er å ta imot menneske som er på flukt – sjølv om det kan påverke sysselsetjingsstatistiken – då er eg stolt av å vere liberal.

Presidenten: Neste taler er representanten Stefan Heggelund, som er sist inntegnede. Han bærer nå et stort ansvar for ikke å forlenge debatten. Vær så god, Heggelund.

Stefan Heggelund (H) [21:25:58]: Hjertelig takk for tilliten. Jeg synes ikke jeg har fortjent den. (Munterhet i salen)

Arbeiderpartiet er uenig med borgerlig side i at man bør ha en konstruktiv tone i debatten. Der ligger det en uenighet. Til og med det faktum at jeg ga ros til de rød-grønne partiene, skulle bli vridd på og harselert med av Trettebergstuen.

Representanten Kolberg mener det egentlig er en strategi for å ødelegge fagbevegelsen. Den selverklærte ørnen synes det er viktigere å være nebbete enn å favne. Det kunne jo vært interessant å spørre hvordan det har gått med organisasjonsgraden – etter to perioder med rød-grønn regjering.

De rød-grønne partiene mener at lavere terskler inn til arbeidslivet vil føre til arbeidslivskriminalitet. De mener at det at man kan avtale mer lokalt, vil føre til arbeidslivskriminalitet. Det får være deres vurdering.

Trettebergstuen sier vi ikke tåler kritikk, ikke tåler debatt – jo, i aller høyeste grad. Samtidig sier det jo noe om samarbeidsviljen når Trettebergstuen allerede nå sier at

hun ikke vil være enig i det som vil bli presentert i en strategi mot arbeidslivskriminalitet, som er utviklet i dialog og i samarbeid med partene. De rød-grønne partiene må gjerne påstå at det ikke er dialog med partene i arbeidslivet, men det betyr ikke at f.eks. toppmøtet hvor bl.a. statsministeren var til stede, ikke har funnet sted. Det at man sier noe, betyr ikke at det plutselig blir virkelighet – A er A.

Under replikkrunnen ble jeg litt overrasket over at jeg ikke fikk spørsmål om noen av de tiltakene som Arbeiderpartiet foreslår i representantforslaget. Jeg trodde kanskje det ville være en viss nysgjerrighet hos forslagsstillerne for hva Høyre og andre fra borgerlig side mente om forslagene. Men da kan jeg jo si at noen av forslagene synes jeg virker fornuftige, andre er jeg kanskje uenig i.

Jeg gleder meg i hvert fall til å ha en grundig diskusjon om bekjempelse av arbeidslivskriminalitet og sosial dumping når strategien mot arbeidslivskriminalitet kommer. Og da kan noen velge å ha en u-konstruktiv tone, og så vil kanskje andre velge å ha en konstruktiv tone. Det jeg tror er viktig, er at vi er enig i det grunnleggende i disse spørsmålene.

Dag Terje Andersen (A) [21:29:09]: Jeg skal da heller ikke si at jeg ikke skal forlenge debatten – i og med at jeg har bedt om et treminuttersinnlegg og slik sett allerede har gjort det – men jeg skal prøve ikke å bidra til at det er behov for ytterligere svar.

Jeg vil bare få lov til å kommentere det jeg hørte både Lundteigen og Kolberg sa i forhold til Venstres Rotevatn. De kritiserte ikke det å være liberal. Jeg hørte at begge brukte begrepet «liberalist», det er dog noe annet, og det var vel egentlig hele poenget.

Ellers synes jeg, hvis jeg legger godviljen til, at det har vært en del positive innlegg med tanke på at vi trenger å gjøre noe med den alvorlige situasjonen som er med hensyn til sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, for det er ikke slik at det er et lite problem i samfunnet; det er et svært samfunnsproblem. Jeg er helt enig med representantene Syversen og Ropstad, som holdt gode innlegg. Syversen karakteriserte det som en «svulst» i samfunnet. Det er en stor fare for utviklingen av samfunnet vårt hvis vi ikke gjør noe med det. Derfor er Kristelig Folkepartis representanter og andre i finanskomiteen hjertelig velkommen til å bruke av vår meny av forslag, hvis den passer inn i det ellers fornuftige forslaget som Kristelig Folkeparti selv har fremmet.

Så er det ikke slik, som det har blitt sagt her, at noen – i hvert fall fra vår side – har tillagt regjeringspartiene mening, men vi har pekt på det faktum at det er en rekke forslag som har blitt framsatt og vedtatt mot sosial dumping, som de to regjeringspartiene har stemt imot. Det er en påpekning av fakta. Derfor er det slik – til tross for et godt innlegg fra Wenstøb og andre – at når det gjelder konkret innhold i det som kommer, tror vi det ikke før vi ser det, for det ville være så stor forskjell i forhold til det vi har opplevd fram til nå. Men jeg håper at det skal bli mulighet til å finne felles løsninger på et så stort samfunnsproblem.

Så må jeg si at jeg synes på mange måter at vi har hatt

en utrolig interessant høst, en høst som har gitt oss mulighet til å innhente kunnskap om og erfaring fra det som er spesielt med det norske samfunnet. OECDs rapport påpeker det faktum at det ikke bare er godt å bo i et samfunn med små forskjeller, men at det faktisk også bidrar positivt til produktivitet, og at større forskjeller i samfunnet er et problem også for resultatet i samfunnet, for produktiviteten.

Vi hadde for ikke mange dagene siden besøk av Thomas Piketty, som har bidratt til debatten og påvist den økende forskjellen i mange samfunn rundt omkring i verden og påpekt at vi på norsk side ikke bør gå i den retningen at vi skaper større forskjeller. Og vi har hatt NordMod-rapporten, som jeg synes er veldig interessant, som analyserer det særegne ved de nordiske samfunnene og samarbeidet mellom partene og myndighetene. Jeg synes at det hver for seg gir et godt grunnlag for å sette i gang tiltak som er effektive mot sosial dumping. Jeg imøteser statsrådens forslag, og vi kommer til å bidra med konkrete tiltak.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9.

Sak nr. 10 [21:32:23]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2014 under Arbeids- og sosialdepartementet (Innst. 122 S (2014–2015), jf. Prop. 20 S (2014–2015))

Presidenten: Første taler er representanten Lise Christoffersen, som har en taletid på inntil 30 minutter.

Lise Christoffersen (A) [21:32:50]: Jeg skal love at jeg ikke skal bruke alle dem!

Jeg skal knytte en liten kommentar til det som egentlig er en stor sak. I statsbudsjettet for 2014 stilte en samlet komité seg bak at Solberg-regjeringa ville videreføre det langsiktige og systematiske forbedringsarbeidet i arbeids- og velferdsforvaltninga som ble igangsatt av regjeringa Stoltenberg II. I perioden mellom Stoltenberg II-regjeringas framleggelse av statsbudsjettet for 2014 og regjeringa Solbergs presentasjon av sin tilleggsproposisjon ble det imidlertid kjent at moderniseringsprogrammet for IKT ble nedlagt fordi det ikke hadde fungert etter hensikten. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV ba da regjeringa om så raskt som mulig å orientere Stortinget om i hvilken grad den siste utviklinga ville få konsekvenser for tjenestetilbudet i Nav. På spørsmål fra Arbeiderpartiet svarte statsråden i november i fjor at dette ikke ville få konsekvenser for gjennomføringa av uførerereformen fra 1. januar 2015. I Dokument 15:104 samme år utdypet statsråden sitt svar og viste til at nedleggelsen av moderniseringsprosjektet for IKT var en organisatorisk omlegging som ikke medførte endringer i de overordnede målene for IKT-moderniseringa, nemlig – og det er det som er det viktige – utviklinga av brukervennlige og effektive, dels selvbetjente løsninger på de ulike ytelsesområdene som Nav forvalter.

I ettertid har det vært gjennomført en høring i regi av

kontroll- og konstitusjonskomiteen om denne saken. Vi har også sett at ledelsen i Altinn har vært ute og hevdet at de allerede har mange av de løsningene som Nav trenger for å automatisere saksbehandlingen og innføre selvbetjening og elektroniske dialogløsninger for de enkelte ytelsene i folketrygden. Statsråden har forsikret oss i Stortinget om at dette spørsmålet skal vurderes i forbindelse med de beslutningene som skal fattes framover, og det er betryggende.

I budsjettet for 2015 ble det opplyst at regjeringa ville komme tilbake til Stortinget med en oppdatert kostnads-kalkyle for revidert Prosjekt 1 og planene for Prosjekt 2 i IKT-moderniseringsprogrammet i forbindelse med den proposisjonen vi akkurat nå behandler, om endringer i statsbudsjettet for 2014. I den saken som vi nå har til behandling, står det imidlertid at denne statusgjennomgangen er utsatt til framleggelsen av revidert nasjonalbudsjett for 2015, men uten at denne utsettelsen er begrunnet nærmere. Antakelig ligger det ingen dramatik i dette, men det hadde vært interessant om statsråden kunne benytte anledningen til å utdype hva som ligger til grunn for at saken er blitt utsatt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [21:35:47]: Bare to merknader. Det ene er til kap. 2541, Dagpenger. Departementet foreslår å øke bevilgningen til dagpenger med 100 mill. kr. I saldert budsjett vedtatt i Stortinget høsten 2013 var det en bevilgning på 10,9 mrd. kr, etter at anslaget korrigerert for regelverksendringer ble økt med 200 mill. kr i tilleggspolisjonen for 2014. Ved behandling av revidert budsjett i vår ble overslagsbevilgningene økt med om lag 500 mill. kr til totalt 11,4 mrd. kr, og så er løyvinga for 2015 økt videre til 12,4 mrd. kr, noe som er i samsvar med regjeringas forslag til bevilgning.

Senterpartiet vil understreke at økningen i bevilgningene til dagpenger det siste året viser en svekkelse av arbeidsmarkedet. På denne bakgrunn er det grunn til å tro at det vil måtte bevilges ytterligere midler til dagpenger i 2015 i revidert nasjonalbudsjett for å ta høyde for den utviklingen som vi er inne i.

Det neste punktet som jeg vil kommentere, er kap. 2661, Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler. Departementet foreslår å redusere bevilgningen på kap. 2661, post 74 med 60 mill. kr. I saldert budsjett vedtatt i Stortinget høsten 2013 var det en bevilgning på 810 mill. kr. Ved behandling av revidert budsjett i vår ble bevilgningen redusert med 20 mill. kr, til 790 mill. kr. Jeg vil understreke det som Riksrevisjonen har sagt i Dokument 3:1 for 2013–2014 i forbindelse med avslutningen av saken om bilstønadsordningen, hvor den pekte på at det fremdeles er en for stor del av sakene som ikke blir behandlet innen normert tid. Det er derfor svært viktig at departementet prioriterer saker knyttet til bilstønadsordningen, at det blir behandlet innenfor normert tid, slik at vi får den situasjonen at bevilgningen brukes opp, for de mange som trenger det. Jeg håper at statsråden har et øye for det, slik at vi ikke kommer i den

situasjonen at bevilgningene reduseres fordi en ikke får behandlet de sakene der en rettmessig skal ha godtgjørelse.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10.

Sakene nr. 11–20 er annen gangs behandling av lovvedtak, og presidenten vil foreslå at disse behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 11 [21:38:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om Statens pensjonskasse, folketrygdloven og i enkelte andre lover (justeringer i reglene om uføretrygd og ny uførepensjonsordning i offentlig tjenestepensjon mv.) (Lovvedtak 12 (2014–2015), jf. Innst. 80 L (2014–2015) og Prop. 10 L (2014–2015))

Sak nr. 12 [21:38:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdlova og einskilde andre lover (Lovvedtak 13 (2014–2015), jf. Innst. 81 L (2014–2015) og Prop. 14 L (2014–2015))

Sak nr. 13 [21:38:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i tannhelsetjenesteloven (tiltak for å unngå kryssubsidiering) (Lovvedtak 14 (2014–2015), jf. Innst. 100 L (2014–2015) og Prop. 16 L (2014–2015))

Sak nr. 14 [21:38:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i utlendingsloven m.m. (unntak fra taushetsplikt) (Lovvedtak 15 (2014–2015), jf. Innst. 103 L (2014–2015) og Prop. 104 L (2013–2014))

Sak nr. 15 [21:38:32]

Stortingets vedtak til lov om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogram mv. (Lovvedtak 16 (2014–2015), jf. Innst. 65 L (2014–2015) og Prop. 123 L (2013–2014))

Sak nr. 16 [21:38:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i pengespilloven og lotteriloven (tippenøkelen, private pokerlag) (Lovvedtak 17 (2014–2015), jf. Innst. 97 L (2014–2015) og Prop. 6 L (2014–2015))

Sak nr. 17 [21:38:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i straffegjennomføringsloven mv. (Infoflyt-systemet mv.) (Lovvedtak 18 (2014–2015), jf. Innst. 78 L (2014–2015) og Prop. 120 L (2013–2014))

Sak nr. 18 [21:38:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i panteloven m.m. (pant i patenter og planteforedlerretter) (Lovvedtak 19 (2014–2015), jf. Innst. 77 L (2014–2015) og Prop. 101 L (2013–2014))

Sak nr. 19 [21:38:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i vegtrafikkloven mv. (ruspåvirket kjøring, gebyr for forvaltningskontroll, behandling av personopplysninger og unntak fra lovens motorvognbegrep) (Lovvedtak 20 (2014–2015), jf. Innst. 114 L (2014–2015) og Prop. 115 L (2013–2014))

Sak nr. 20 [21:38:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i straffeloven 1902 (forvaring) (Lovvedtak 21 (2014–2015), jf. Innst. 86 L (2014–2015) og Prop. 96 L (2013–2014))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til sakene nr. 11–20.

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Presidenten: Det ble votert over sak nr. 1 tidligere i møtet.

I sak nr. 2 foreligger det ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 25 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Truls Wickholm på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 2 og 3, fra Truls Wickholm på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 4–6, fra Trygve Slagsvold Vedum på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 7–14, fra Trygve Slagsvold Vedum på vegne av Senterpartiet
- forslagene nr. 15–20, fra Sveinung Rotevatn på vegne av Venstre

- forslagene nr. 21–25, fra Snorre Serigstad Valen på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- Det voteres først over forslag nr. 22, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2016 med forslag om en ny arveavgift med progressive satser.»

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 90 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.47.48)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 21 og forslagene nr. 23–25, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede innretning på og konsekvenser av et mulig særskilt fradrag for arbeidsreiser gjennomført med sykkel eller til fots.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om å fjerne friinntekten for oljeinvesteringer og innføre nøytrale avskrivingsregler.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en opptrappingsplan for avgiftene på fossil fyringsolje opp mot svensk nivå, herunder en kompensasjonsordning til landbruket.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en økning av den årlige avskrivingsraten for saldoavskrivninger for industrien til 30 pst. for å stimulere til mer grønne investeringer.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 100 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.48.20)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 15, 17, 19 og 20, fra Venstre.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen evaluere hvordan Skattefunn-ordningen kan innrettes for å bidra bedre til forskning og utvikling også for større virksomheter.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke Skattefunn-ordningen ved å fjerne regelen om at ved personal- og indirekte kostnader, begrenses antall timer for egne ansatte til maksimalt 1 850 timer pr. år.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre ordningen med tilskudd for ulønnet forskningsinnsats.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest utrede og fremme forslag om å innføre en miljøavgift på flyreiser til og fra norske flyplasser etter tysk modell.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Venstre ble med 99 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.48.41)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 16 og 18, fra Venstre.

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke Skattefunn-ordningen ved at regelen om maksimal timesats økes.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre et ekstra kriterium for fradrag i Skattefunn-ordningen knyttet til FoU vedrørende klima, miljø og energieffektivisering.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Venstre ble med 94 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.49.01)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 7–9, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere arbeidet med å etablere et ROT-fradrag for å bekjempe svart økonomi og arbeidslivskriminalitet i byggebransjen.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utforme et regelverk for innføring av bunnfradrag i avgifter på drikkevareemballasje og engangsemballasje for drikkevarer.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utforme et regelverk med en nedre grense/bunnfradrag for sjokolade- og sukkeravgiften, tilsvarende et forbruk på 3000 kg per år.»

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet ble med 98 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.49.19)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 10, 11 og 14, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med utarbeidelsen av de nærmere regler for plastposeavgiften sørge for at poser basert på bioplast unntas fra avgiften.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med utarbeidelsen av de nærmere regler for plastposeavgiften sørge for at papirposer unntas fra avgiften.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide forslag til nødvendig regelverk for en aktivitetsskatt som ilegges overskudd og lønninger mv. for finansielle foretak med en sats på 5 pst.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet ble med 98 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.49.39)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 12 og 13, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene av å fjerne omsetningsgrensen for mva.-registrering i kampen mot svart økonomi slik NHO har gått inn for.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med næringslivets organisasjoner utrede konsekvensene av å øke omsetningsgrensen for netthandel, alternativt å sette grensen til null, med hensyn til tap av norsk merverdiavgift og norske arbeidsplasser.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet ble med 95 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.50.00)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 4–6, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til forbedringer i forskriften om land-for-land-rapportering som sikrer den nødvendige åpenheten, herunder forslag som sikrer en sterkere kobling mellom land-for-land-rapportering og årsregnskap.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide loven om land-for-land-rapportering slik at de berørte selskapene også

må rapportere på sin virksomhet i land hvor de har støttefunksjoner, herunder skatteparadis.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide formålet med loven om land-for-land-rapportering til også å omfatte skatteunndragelse.»

Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 61 mot 44 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.50.20)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til hvordan man kan innholdsmerke alkoholholdig drikke på lik linje med andre næringsmidler.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 66 mot 39 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.50.41)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede forslag til en mer treffsikker sjokolade- og sukkeravgift.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de støtter forslaget.

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 21 (Skatter, avgifter og toll)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap..	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
5501		Skatter på formue og inntekt		
	70	Toppskatt mv.	34 679 000 000	
	72	Fellesskatt	224 356 000 000	
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum		
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt	64 700 000 000	
	72	Særskatt på oljeinntekter	100 500 000 000	
	74	Arealavgift mv.	1 800 000 000	

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 65 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.51.00)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen for grønne meravskrivninger for fornybar energi teknologinøytral.»

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 66 mot 38 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.51.19)

Presidenten: Det skal så votes over innstillingens forslag til vedtak, og det finner vi på sidene fra og med 82 til og med 114 i innstillingen.

På samme måte som under sak nr. 1, som vi voterte over ved starten av dagens møte, vil vi for å slippe en til dels komplisert og omfattende votering foreta en samlet votering over hele innstillingens forslag til vedtak. Dette innebærer at ingen av partiene vil stemme imot. Presidenten vil understreke den selvfølgelige forutsetning at når partiene aksepterer en slik voteringspraksis, skal dette ikke bli brukt mot noen ved en senere anledning.

Det samme gjelder ved votering over sak nr. 4.

Før presidenten refererer innstillingen, er det nødvendig å foreta en korleksjon i forslaget til vedtak:

På side 112 i innstillingen, under avgiftsforslaget «Om miljøavgift på plastposer og papirposer», skal § 2 punkt c) endres ved at ordet «diplomater» nummereres med 1., mens det som står som nr. 1 og 2, skal endres til nr. 2 og 3.

Kap..	Post	Formål	Kroner	Kroner
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen		
	70	CO ₂ -avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	6 600 000 000	
5511		Tollinntekter		
	70	Toll	3 000 000 000	
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	200 000 000	
5521		Merverdiavgift		
	70	Merverdiavgift	256 190 000 000	
5526		Avgift på alkohol		
	70	Avgift på alkohol	12 600 000 000	
5531		Avgift på tobakkvarer mv.		
	70	Avgift på tobakkvarer mv.	7 200 000 000	
5536		Avgift på motorvogner mv.		
	71	Engangsavgift	18 534 000 000	
	72	Årsavgift	10 300 000 000	
	73	Vektårsavgift	380 000 000	
	75	Omregistreringsavgift	1 320 000 000	
5538		Veibruksavgift på drivstoff		
	70	Veibruksavgift på bensin	5 680 000 000	
	71	Veibruksavgift på autodiesel	11 090 000 000	
	72	Utvide veibruksavgift til også å omfatte naturgass og LPG fra 1. juli	38 000 000	
5541		Avgift på elektrisk kraft		
	70	Avgift på elektrisk kraft	8 880 000 000	
5542		Avgift på mineralolje mv.		
	70	Grunnavgift på mineralolje mv.	1 847 000 000	
	71	Avgift på smøreolje mv.	98 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.		
	70	CO ₂ -avgift	5 790 000 000	
	71	Svovelavgift	36 000 000	
5546		Avgift på sluttbehandling av avfall		
	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	5 000 000	
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier		
	70	Trikloret (TRI)	1 000 000	
	71	Tetrakloret (PER)	1 000 000	
5548		Miljøavgift på visse klimagasser		
	70	Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK)	418 000 000	
5549		Avgift på utslipp av NOx		
	70	Avgift på utslipp av NOx	38 000 000	
5550		Miljøavgift på plantevernmidler		
	70	Miljøavgift på plantevernmidler	50 000 000	
5551		Avgift knyttet til mineralvirksomhet		
	70	Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum	1 000 000	
	71	Avgift knyttet til undersøkelses- og utvinningsrett av mineraler etter mineralloven	4 000 000	
5555		Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.		
	70	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.	1 425 000 000	
5556		Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.		
	70	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	1 830 000 000	
5557		Avgift på sukker mv.		
	70	Avgift på sukker mv.	210 000 000	
5559		Avgift på drikkevareemballasje		
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	1 500 000 000	
	71	Miljøavgift på kartong	60 000 000	
	72	Miljøavgift på plast	30 000 000	

Kap..	Post	Formål	Kroner	Kroner
	73	Miljøavgift på metall	5 000 000	
	74	Miljøavgift på glass	80 000 000	
5560		Miljøavgift på plast- og papirposer		
	70	Miljøavgift på plastposer	900 000 000	
	71	Miljøavgift på papirposer	100 000 000	
5565		Dokumentavgift		
	70	Dokumentavgift	7 700 000 000	
5568		Sektoravgifter under Kulturdepartementet		
	71	Årsavgift – stiftelser	22 364 000	
	72	Vederlag TV2	10 740 000	
	73	Refusjon – Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	38 335 000	
	74	Avgift – forhåndskontroll av kinofilm	5 500 000	
5571		Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdepartementet		
	70	Petroleumstilsynet – sektoravgift	89 215 000	
5572		Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet		
	70	Legemiddelomsetningsavgift	73 000 000	
	72	Avgift utsalgssteder utenom apotek	4 900 000	
	73	Legemiddelkontrollavgift	75 322 000	
5574		Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet		
	71	Avgifter immaterielle rettigheter	150 000 000	
	72	Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur	30 655 000	
	73	Årsavgift Merkeregisteret	9 550 000	
	74	Fiskeriforskningsavgift	151 000 000	
5576		Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet		
	71	Totalisatoravgift	125 000 000	
5577		Sektoravgifter under Samferdselsdepartementet		
	74	Sektoravgifter Kystverket	829 068 000	
5578		Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet		
	70	Sektoravgifter under Svalbard miljøvernfond	14 650 000	
	71	Jeger- og fellingsavgifter	74 982 000	
	72	Fiskeravgifter	15 684 000	
5580		Sektoravgifter under Finansdepartementet		
	70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	335 900 000	
5582		Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet		
	70	Bidrag til kulturminnevern	15 000 000	
	71	Konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging	152 500 000	
5583		Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser		
	70	Avgift på frekvenser mv.	306 700 000	
5700		Folketrygdens inntekter		
	71	Trygdeavgift	131 763 000 000	
	72	Arbeidsgiveravgift	171 090 000 000	
		Totale inntekter		1 095 559 065 000

II

Stortingsvedtak om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2015

(Stortingets skattevedtak)

Kapittel 1 – Generelt

§ 1-1 Vedtakets anvendelsesområde

Dette vedtaket gjelder utskriving av skatt på inntekt og formue for inntektsåret 2015. Vedtaket legges også til grunn for utskriving av forskudd på skatt for inntektsåret 2015, etter reglene i skattebetalingsloven kapittel 4 til 6.

Sammen med bestemmelsene om forskudd på skatt i skattebetalingsloven, gjelder dette vedtaket også når skatteplikt utelukkende følger av lov om skattlegging av

undersjøiske petroleumforekomster mv., og skattyteren ikke skal svare terminskatt etter samme lov § 7.

§ 1-2 Forholdet til skattelovgivningen

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

Kapittel 2 – Formuesskatt til staten og kommunene

§ 2-1 Formuesskatt til staten – personlig skattyter og dødsbo

Personlig skattyter og dødsbo svarer formuesskatt til staten av den delen av skattyterens samlede antatte formue

som overstiger 1 200 000 kroner. Satsen skal være 0,15 pst.

Ektefeller som lignes under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2-10, svarer formuesskatt til staten av den delen av ektefellenes samlede antatte formue som overstiger 2 400 000 kroner. Satsen skal være 0,15 pst.

§ 2-2 Formuesskatt til staten – upersonlig skattyter

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formuesskatteplikt etter skatteloven kapittel 2, svarer formuesskatt til staten med 0,15 pst. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2-3 Formuesskatt til kommunene

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kapittel 2. Skattyter som har krav på personfradrag etter skatteloven § 15-4, skal ha et fradrag i formuen på 1 200 000 kroner. For ektefeller som lignes under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2-10, skal fradraget være 2 400 000 kroner. Når skattyter har formue i flere kommuner, fordeles fradraget etter reglene i skatteloven § 4-30 første og annet ledd. Satsen for formuesskatt til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 pst. Maksimumssatsen gjelder når ikke lavere sats er vedtatt av kommunen.

Kapittel 3 – Inntektsskatt til staten, kommunene og fylkeskommunene

§ 3-1 Toppskatt

Personlig skattyter skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare toppskatt til staten med 9 pst. for den delen av inntekten som overstiger 550 550 kroner, og med 12 pst. for den delen av inntekten som overstiger 885 600 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Personlig skattyter i en kommune i Finnmark, eller i kommunene Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal likevel bare svare toppskatt til staten av inntekt som nevnt i første ledd med 7 pst. av den inntekten som overstiger 550 550 kroner, og med 12 pst. for den delen av inntekten som overstiger 885 600 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Dersom skattyter er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første og annet ledd forholdsmessig under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattyter som ikke er bosatt i riket, men som plikter å svare skatt etter skatteloven § 2-3 første og annet ledd, eller lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 3-2 Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven, skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene.

Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 9,55 pst.
- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 13,05 pst.

§ 3-3 Skatt til staten

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, svarer skatt til staten med 27 pst. av inntekten.

§ 3-4 Skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt til staten med 31 pst.

§ 3-5 Skatt til staten for person bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet

Skattyter som nevnt i skatteloven § 2-3 første ledd bokstav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket, svare skatt til staten med 27 pst. av inntekten.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattyter og dødsbo i dette vedtaket § 3-2 annet ledd annet strekpunkt, samt toppskatt som nevnt i § 3-1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven § 16-20 til § 16-29 gjelder tilsvarende for skattytere som nevnt i dette ledd.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 pst. eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

Person som nevnt i skatteloven § 2-3 fjerde ledd, skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12 svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten. Dersom vedkommende gis fradrag etter skatteloven § 6-71, svares skatt til staten etter skattesatsene som følger av §§ 3-1, 3-2 og 3-8.

§ 3-6 Skatt til staten på honorar til utenlandske artister mv.

Skattepliktig etter lov om skatt på honorar til utenlandske artister mv., skal svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten.

§ 3-7 Skattesats for utbetalinger fra individuell pensjonsavtale til bo

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale og etter innskuddspensjonsloven til bo, som omhandlet i skatteloven § 5-40 fjerde ledd, skal være 45 pst.

§ 3-8 Inntektsskatt til kommunene og fylkeskommunene

Den fylkeskommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsbo skal være maksimum 2,60 pst. Den kommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsbo skal være maksimum 11,35 pst.

Maksimumssatsene skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser.

Kapittel 4 – Skatt etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 4-1 Ordinære skatter

Skattyter som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i lov om skattlegging av undersjøiske pe-

troleumsforekomster mv., skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattytere enn selskaper, svares skatt med 0,7 pst.

Av inntekt svares skatt med 27 pst., med mindre det skal svares skatt på inntekten etter dette vedtaket § 3-3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 4-2 Særskatt

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, skal det svares særskatt med 51 pst.

§ 4-3 Terminskatt

Terminskatt for inntektsåret 2015 skrives ut og betales i samsvar med lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 7. Ved utskrivningen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4-4 Utbytte utdelt til utenlandsk eierselskap

Det svares ikke skatt av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjeselskap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, til selskap hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 pst. av kapitalen i det utdelende selskap. Dersom det i riket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5 – Tonnasjeskatt

§ 5-1 Tonnasjeskatt

Aksjeselskap, allmennaksjeselskap og tilsvarende selskap hjemmehørende i annen EØS-stat som nevnt i skatteloven § 8-10, skal svare tonnasjeskatt, jf. skatteloven § 8-16, etter følgende satser:

- 0 kroner for de første 1 000 nettotonn, deretter
- 18 kroner per dag per 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter
- 12 kroner per dag per 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter
- 6 kroner per dag per 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8-16 første ledd.

Kapittel 6 – Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser mv.

§ 6-1 Minstefradrag

Minstefradrag i lønnsinntekt mv. etter skatteloven

§ 6-32 første ledd bokstav a skal ikke settes lavere enn 31 800 kroner, og ikke høyere enn 89 050 kroner.

Minstefradrag i pensjonsinntekt etter skatteloven § 6-32 første ledd bokstav b skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner, og ikke høyere enn 72 200 kroner.

§ 6-2 Foreldrefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn. Fradragsgrensen økes med inntil 15 000 kroner for hvert ytterligere barn.

§ 6-3 Personfradrag

Fradrag etter skatteloven § 15-4 er 50 400 kroner i klasse 1 og 74 250 kroner i klasse 2.

§ 6-4 Skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17-1 første ledd skal være 135 700 kroner for enslige og 124 800 kroner for hver ektefelle. Beløpsgrensen er 249 600 kroner for ektepar og samboere som ved skattebegrensningen får inntekten fastsatt under ett etter skatteloven § 17-2 annet ledd.

§ 6-5 Skattefradrag for pensjonsinntekt

Fradraget som nevnt i skatteloven § 16-1 første ledd skal være 30 800 kroner.

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 16-1 tredje ledd skal være 180 800 kroner i trinn 1 og 273 650 kroner i trinn 2.

§ 6-6 Særfradrag for enslige forsørgere

Fradrag etter skatteloven § 6-80 er 4 067 kroner pr. påbegynt måned.

Kapittel 7 – Forskriftskompetanse mv.

§ 7-1 Forskriftsfullmakt til gjennomføring og utfylling

Departementet kan gi forskrift til gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak.

§ 7-2 Adgang til å fravike reglene i vedtaket

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 4-8.

III

Stortingsvedtak om avgift til statskassen på arv for budsjettåret 2015

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver (arveavgiftsloven) svares avgift til statskassen etter bestemmelsene i dette vedtaket. Avgiftsplikten gjelder kun arv etter dødsfall som har skjedd før 1. januar 2014, med de begrensninger som følger av lov 13. desember 2013 nr. 110 om oppheving av lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver.

§ 2 Fradrag etter arveavgiftsloven § 15 annet ledd for begravellesomkostninger, skifteomkostninger og utgifter til gravsted settes til et halvt grunnbeløp i folketrygden (G) ved årets inngang, dvs. 44 185 kroner, hvis ikke høyere utgifter er legitimert.

Utgifter til dokumentavgift og tinglysing kommer særskilt til fradrag.

Fradrag etter arveavgiftsloven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år, settes til et grunnbeløp i folketrygden (G) ved årets inngang, dvs. 88 370 kroner per år.

§ 3 Avgiftsgrunnlaget rundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 1 000.

§ 4 Av arv til arvelaterens barn, fosterbarn – herunder stebarn som har vært oppfostret hos arvelateren – og foreldre, svares:

Av de første 470 000 kroner intet

Av de neste 330 000 kroner 6 pst.

Av overskytende beløp 10 pst.

§ 5 Av arv som ikke går inn under § 4, svares:

Av de første 470 000 kroner intet

Av de neste 330 000 kroner 8 pst.

Av overskytende beløp 15 pst.

IV

Storingsvedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2015

For inntektsåret 2015 svares folketrygdavgifter etter følgende regler og satser, jf. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) kapittel 23:

Arbeidsgiveravgift

§ 1 Beregning av avgift og regler om soneplassering

(1) Arbeidsgiveravgift beregnes som hovedregel etter satsen som gjelder i den sonen hvor arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Det kan likevel ikke benyttes redusert sats når arbeidsgiver har virksomhet innenfor nærmere angitte sektorer eller når arbeidsgiver er i økonomiske vanskeligheter, jf. § 4 og § 3 annet ledd.

(2) Et foretak som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket skal være registrert etter enhetsregisterloven. En privatperson som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor vedkommende er bosatt ifølge folkeregisteret.

(3) Dersom arbeidsgiver er et foretak med registrerte underenheter, jf. forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 10, anses hver underenhet som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift.

(4) Utføres hoveddelen av arbeidstakerens arbeid i en annen sone enn der virksomheten drives, jf. annet ledd, og enhetsregisterreglene på grunn av virksomhetens art ikke påbyr at underenhet registreres i sonen hvor arbeidet utføres (ambulerende virksomhet), benyttes likevel satsen i denne andre sonen hvor arbeidet utføres på den del av lønn mv. som knytter seg til dette arbeidet. Det samme gjelder ved arbeidsutleie, dersom arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid i en annen sone enn i den sonen arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Med hoveddelen av arbei-

det menes her mer enn halvparten av antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av avgiftsterminen. Arbeidsgiveravgift av etterbetaling av lønn mv. beregnes forholdsmessig med de satsene som skal benyttes på lønn mv. til den enkelte arbeidstaker for arbeid utført i inneværende termin.

(5) Flytter arbeidsgiveren eller underenheten fra en sone til en annen, legges satsen i tilflyttingssonen til grunn fra og med påfølgende avgiftstermin etter registrert flyttedato.

§ 2 Soner for arbeidsgiveravgift

(1) Sone I omfatter de områder som ikke er nevnt nedenfor. Arbeidsgivere beregner avgiften etter satsen som gjelder for sone I, hvis ikke annet følger av dette vedtaket.

(2) Sone Ia omfatter:

- kommunene Frosta og Leksvik i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Rissa, Midtre Gauldal og Selbu i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Herøy, Haram, Midsund, Aukra, Eide og Gjernes i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Flora, Sogndal og Førde i Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Etne, Bømlo, Kvam og Modalen i Hordaland fylke,
- kommunene Finnøy og Vindafjord i Rogaland fylke,
- kommunene Åseral, Audnedal, Hægebostad og Sirdal i Vest Agder fylke,
- kommunene Vegårshei og Iveland i Aust-Agder fylke,
- kommunen Sigdal i Buskerud fylke,
- kommunen Gausdal i Oppland fylke.

(3) Sone II omfatter:

- kommunene Meråker, Verran og Inderøy i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Ørland og Agdenes i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Sande, Norddal, Stranda, Stordal, Vestnes, Rauma, Nettet, Sandøy, Tingvoll og Sunndal i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Gulen, Solund, Hyllestad, Høyanger, Vik, Balestrand, Leikanger, Aurland, Lærdal, Årdal, Luster, Askvoll, Fjaler, Gaular, Jølster, Naustdal, Bremanger, Vågsøy, Selje, Eid, Hornindal, Gloppen og Stryn i Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ulensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Fedje og Masfjorden i Hordaland fylke,
- kommunene Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy og Utsira i Rogaland fylke,
- kommunene Risør, Gjerstad, Åmli, Evje og Hornnes, Bygland, Valle og Bykle i Aust-Agder fylke,
- kommunene Drangedal, Nome, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke og Vinje i Telemark fylke,
- kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Høl, Røllag og Nore og Uvdal i Buskerud fylke,
- kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Søndre Land og Nordre Land i Oppland fylke,

- kommunene Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil og Åmot i Hedmark fylke.

(4) Sone III omfatter:

- kommunen Snåsa i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Hemne, Snillfjord, Bjugn, Oppdal, Rennebu, Meldal, Rørø, Holtålen og Tydal i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Vanylven, Surnadal, Rindal, Halså og Aure i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre og Vang i Oppland fylke,
- kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Follidal og Os i Hedmark fylke.

(5) Sone IV omfatter:

- Troms fylke, med unntak av kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen og Tromsø,
- Nordland fylke, med unntak av kommunen Bodø,
- kommunene Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy og Leka i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Hitra, Frøya, Åfjord, Roan og Osen i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunen Smøla i Møre og Romsdal fylke.

(6) Sone IVa omfatter:

- kommunen Tromsø i Troms fylke,
- kommunen Bodø i Nordland fylke.

(7) Sone V omfatter:

- Finnmark fylke,
- kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen i Troms fylke.

§ 3. *Satser for arbeidsgiveravgift etter sone*

(1) Satsene for arbeidsgiveravgift for inntektsåret 2015 er:

- Sone I: 14,1 pst.
- Sone Ia: 14,1 pst., men likevel 10,6 pst. så lenge differansen mellom den avgift som ville følge av satser på henholdsvis 14,1 pst. og 10,6 pst. ikke overstiger grensene for bagatellmessig støtte, jf. § 4 tredje og fjerde ledd. Bestemmelsene om redusert avgiftssats i sone Ia gjelder ikke foretak som er omfattet av helseforetaksloven, og statsforvaltningen som omfattes av reglene i folketrygdloven § 24-5 tredje ledd.
- Sone II: 10,6 pst.
- Sone III: 6,4 pst.
- Sone IV: 5,1 pst.
- Sone IVa: 7,9 pst.
- Sone V: 0 pst. Samme sats gjelder for avgift som svares av arbeidsgivere hjemmehørende på Svalbard, og når andre arbeidsgivere utbetaler lønn og annen godtgjørelse som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

(2) Arbeidsgivere som er i økonomiske vanskeligheter, jf. ESAs retningslinjer for støtte til foretak i vanskeligheter, må beregne avgift etter satsen som gjelder i sone I. Det samme gjelder arbeidsgivere med utestående krav på tilbakebetaling av ulovlig statsstøtte. Bestemmelsen i første og annet punktum gjelder likevel ikke så lenge differansen mellom den avgiften som ville følge av satsen i lokaliseringssonen og satsen i sone I, ikke overstiger grensene for bagatellmessig støtte, jf. § 4 tredje ledd.

(3) Arbeidsgivere som beregner arbeidsgiveravgift etter reduserte satser, plikter å avgi erklæring om hvorvidt foretaket er i økonomiske vanskeligheter.

§ 4. *Særregler om avgiftssats og avgiftsberegning for arbeidsgivere med aktiviteter innenfor visse sektorer og andre arbeidsgivere som beregner avgift med redusert sats etter reglene om bagatellmessig støtte*

(1) Arbeidsgivere i sonene II–V, eller med ambulerende virksomhet i disse sonene, som utfører aktiviteter omfattet av tabellen nedenfor, skal beregne avgift etter satsen for sone I, uansett hvor arbeidsgiver er lokalisert eller arbeidet blir utført. Tilsvarende gjelder for lønn mv. til utleide arbeidstakere som utfører slike aktiviteter.

Stålsektoren

Aktiviteter knyttet til produksjon av aktiviteter som nevnt i Annex II til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020

Syntetfisersektoren

Aktiviteter knyttet til produksjon av aktiviteter som nevnt i Annex Ila til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020

Næringskoder, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)

Energisektoren

Næringshovedområde 35

Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning

Transportsektoren

49.1

Passasjertransport med jernbane

49.2	Godstransport med jernbane
49.31	Transport med rutebil og sporvei i by- og forstadsområder
49.39	Landtransport med passasjerer ikke nevnt annet sted
49.41	Godstransport på vei
50	Sjøfart
51.1	Luftransport med passasjerer
51.21	Luftransport med gods
Lufthavner	
52.23	Andre tjenester tilknyttet luftransport
Finansierings- og forsikringsvirksomhet mv.	
64	Finansieringsvirksomhet
65	Forsikringsvirksomhet og pensjonskasser, unntatt trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning
66	Tjenester tilknyttet finansierings- og forsikringsvirksomhet
70.10	Hovedkontortjenester, men bare for så vidt gjelder tjenester som ytes innenfor et konsern
70.22	Bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning, men bare for så vidt gjelder tjenester som ytes innenfor et konsern

(2) Arbeidsgivere med blandet virksomhet kan, dersom de har et klart regnskapsmessig skille mellom lønn mv. knyttet til aktiviteter som nevnt i første ledd og andre aktiviteter, uten hinder av første ledd beregne avgiften etter satsene i § 3, eventuelt i § 5, for den del av avgiftsgrunnlaget som ikke er knyttet til aktiviteter som nevnt i første ledd.

(3) Arbeidsgivere kan uten hinder av første ledd beregne arbeidsgiveravgift for aktiviteter som nevnt i første ledd etter satsene for lokaliseringssonen, så lenge differansen mellom den avgift som ville følge av satsen i lokaliseringssonen og satsen i sone I, ikke overstiger 500 000 kroner for arbeidsgiveren i 2015. Dersom arbeidsgiver anses å være en del av et konsern, jf. forordning (EU) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte, gjelder beløpsgrensen for hele konsernet under ett. For aktiviteter knyttet til godstransport på vei, jf. næringskode 49.41 Godstransport på vei, må differansen ikke overstige 250 000 kroner i 2015.

(4) Når en arbeidsgiver beregner avgift med redusert sats i sone Ia eller etter tredje ledd, kan den samlede fordelingen av bagatellmessig støtte i form av redusert avgift og annen bagatellmessig støtte til arbeidsgiveren

ikke overstige 500 000 kroner i 2015, jf. forordning (EU) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte. For aktiviteter knyttet til godstransport på vei må slik samlet støtte ikke overstige 250 000 kroner i 2015. Arbeidsgiver som mottar annen støtte til dekning av lønn mv., kan ikke beregne redusert avgift etter bestemmelsene i denne paragraf.

(5) Arbeidsgivere som beregner avgift med redusert sats etter bestemmelsen i tredje ledd plikter å gi opplysninger om eventuell annen bagatellmessig støtte og støtte til dekning av lønnskostnader som arbeidsgiver har blitt tildelt i terminen.

§ 5. Særregel om avgiftssats for aktiviteter knyttet til produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen

Arbeidsgivere som utfører aktiviteter knyttet til produksjon, foredling og engroshandel av produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen, jf. avtalens § 8, beregner arbeidsgiveravgift med 5,1 pst. når virksomheten drives i sone IVa, og med 10,6 pst. når den drives i sone Ia. Dette gjelder aktiviteter som er omfattet av næringskodene i tabellen nedenfor. Dersom arbeidsgiver også utfører andre aktiviteter enn de som er nevnt nedenfor, gjelder § 4 annet ledd om blandet virksomhet tilsvarende.

Næringskode, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)

01.1–01.3	Dyrking av ettårige vekster, flerårige vekster og planteformering
01.4	Husdyrhold
01.5	Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
01.6	Tjenester tilknyttet jordbruk og etterbehandling av vekster etter innhøsting
01.7	Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell
02.1–02.3	Skogskjøtsel og andre skogbruksaktiviteter, avvirkning og innsamling av viltvoksende produkter av annet enn tre og del av 16.10 (produksjon av pæler)
02.40	Tjenester tilknyttet skogbruk (med unntak av tømmermåling)
03.11–03.12	Hav- og kystfiske og fangst og ferskvannsfiske
03.21–03.22	Hav- og kystbasert akvakultur og ferskvannsbasert akvakultur
10.11–10.13	Bearbeiding og konservering av kjøtt og fjørfekjøtt og produksjon av kjøtt- og fjørfearer

10.20	Bearbeiding og konservering av fisk, skalldyr og bløtdyr
10.3	Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker
10.4	Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer
10.5	Produksjon av meierivarer og iskrem
10.6	Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter, samt del av 10.89 (produksjon av kunstig honning og karamell)
10.85	Produksjon av ferdigmat
10.9	Produksjon av förvarer
46.2	Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr
46.31	Engroshandel med frukt og grønnsaker, samt del av 10.39 (produksjon av skrellede grønnsaker og blandede salater)
46.32	Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
46.33	Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og -fett
46.381	Engroshandel med fisk, skalldyr og bløtdyr
50.202	Innenriks sjøtransport med gods, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
52.10	Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer.

Trygdeavgift

§ 6 Trygdeavgift av pensjon mv.

Av pensjon i og utenfor arbeidsforhold, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, engangsutbetaling fra pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven, engangsutbetaling fra individuell pensjonsavtale som er i samsvar med regler gitt av departementet, engangsutbetaling fra pensjonsavtale etter lov om individuell pensjonsordning og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 1, beregnes trygdeavgift med 5,1 pst.

§ 7 Trygdeavgift av lønnsinntekt mv.

Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 2, beregnes trygdeavgift med 8,2 pst.

§ 8 Trygdeavgift av næringsinntekt mv.

Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 3, beregnes trygdeavgift med 11,4pst.

Andre bestemmelser

§ 9 Forskriftsfullmakt mv.

Kongen gir regler om grunnlag og satser for avgifter og tilskudd etter folketrygdloven § 23-4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Satsen på 14,1 pst. skal legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt etter denne bestemmelsen.

Departementet kan gi regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i §§ 1 til 5.

V

Stortingsvedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen for budsjettåret 2015

Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen betales CO₂-avgift til statskassen etter følgende satser:

- for gass kr 1,00 per standardkubikkmeter
- for olje eller kondensat kr 1,00 per liter.

VI

Stortingsvedtak om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2015

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-5 annet ledd fastsettes:

I

I 2015 skal følgende avgifter til folketrygden dekkes ved en produktavgift på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår:

- Trygdeavgift over 8,2 pst. av pensjonsgivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.
- Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy.
- Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.
- Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.
- Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggstrygd for sykepenger til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

II

Produktavgiften skal være 3,1 pst. for 2015.

Avgift på omsetning av råfisk, råfiskprodukter, hval og hvalprodukter innkreves av godkjente salgslag, jf. lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk § 3. Ved fiske i fjerne farvann der omsetningen foregår utenom salgslag, og ved omsetning av sel og produkter av sel, skal den avgiftspliktige innbetale produktavgiften til Fiskeridirektoratet.

VII

Stortingsvedtak om merverdiavgift for budsjettåret 2015 (kap. 5521 post 70)

§ 1 Saklig virkeområde og forholdet til merverdiavgiftsloven

Fra 1. januar 2015 svares merverdiavgift etter satsene i dette vedtaket og i samsvar med lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven).

§ 2 Alminnelig sats

Merverdiavgift svares med 25 pst. av avgifts-pliktig omsetning, uttak og innførsel når ikke redusert sats skal anvendes etter bestemmelsene nedenfor.

§ 3 Redusert sats med 15 pst.

Merverdiavgift svares med 15 pst. av omsetning, uttak og innførsel av næringsmidler som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-2.

§ 4 Redusert sats med 8 pst.

Merverdiavgift svares med 8 pst. av omsetning og uttak av tjenester som gjelder:

- persontransport mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-3,
- transport av kjøretøy på fartøy som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-4,
- utleie av rom i hotellvirksomhet mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-5,
- rett til å overvære kinoforestillinger som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-6,
- kringkastingstjenester som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-7,

- adgang til utstillinger i museer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-9,
- adgang til fornøylesparker mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-10,
- rett til å overvære idrettsarrangementer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-11.

§ 5 Redusert sats med 11,11 pst.

Merverdiavgift svares med 11,11 pst. av omsetning mv. av viltlevende marine ressurser som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-8.

VIII

Storingsvedtak om særavgifter til statskassen for budsjettåret 2015

Om avgift på alkohol (kap. 5526 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende varer med følgende beløp:

Alkoholholdig drikk	Volumprosent alkohol	Kr
	t.o.m. 0,7	avgiftslegges etter reglene for alkoholfrie drikkevarer
Brennevinsbasert	over 0,7	7,13 per volumprosent og liter
Annen	over 0,7 t.o.m. 2,7	3,19 per liter
	over 2,7 t.o.m. 3,7	11,99 per liter
	over 3,7 t.o.m. 4,7	20,77 per liter
	over 4,7 t.o.m. 22	4,64 per volumprosent og liter
Etanol til teknisk bruk	over 0,7	sats som for alkoholholdig drikk

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften. Departementet kan videre gi forskrift om at det skal betales avgift på alkohol som er i varer som ikke er avgiftspliktige etter første ledd, samt om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote, jf. tolloven § 4-20.

§ 2 Det gis fritak for avgift på alkohol som

- fra produsents eller importørs lager
 - utføres til utlandet,
 - leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 - leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- innføres
 - som reisegods etter tolloven § 5-1,
 - til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
- etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av diplomater,

- NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- Den nordiske investeringsbank,
- kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denaturert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk,
- brukes som råstoff mv. ved framstilling av varer,
- framstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Fritaket omfatter ikke brennevinsbasert drikk og gjelder kun framstilling til eget bruk.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på tobakkvarer mv. (kap. 5531 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen

ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende varer med følgende beløp:

Produkt	Kr	
Sigarer	2,44	per gram av pakningens nettovekt
Sigaretter	2,44	per stk.
Røyketobakk, karvet skråtobakk, råtobakk i forbrukerpakning	2,44	per gram av pakningens nettovekt
Skråtobakk	0,99	per gram av pakningens nettovekt
Snus	0,99	per gram av pakningens nettovekt
Sigarettpapir og sigarettthylser	0,0373	per stk.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften. Departementet kan videre gi forskrift om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote, jf. tolloven § 4-20.

§ 2 Departementet kan gi forskrift eller fatte enkeltvedtak om at varer som er ment eller er egnet som erstatning for varer som nevnt i § 1, er avgiftspliktige. Dersom avgiftsplikt blir pålagt, skal det betales avgift med samme beløp som for tilsvarende tobakkvare.

§ 3 Det gis fritak for avgift på tobakkvarer mv. som

- a) fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,

- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- e) kvalitetsprøves og forbrukes på fabrikk eller lager.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på motorvogner mv. (kap. 5536)**A. Engangsavgift (kap. 5536 post 71)**

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret. Videre skal det betales avgift når

- a) betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ved første gangs registrering ikke lenger er oppfylt,
- b) motorvogn som ikke tidligere er registrert her i landet urettmessig tas i bruk uten registrering,
- c) oppbygd motorvogn tas i bruk før ny registrering.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Avgift skal betales med følgende beløp:

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motor-effekt (kW)	NO _x -utslipp (mg/km)	CO ₂ -utslipp (g/km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per enhet (kr)	Vrak-pant-avgift (kr)
Avgiftsgruppe A							2 400
Personbiler, varebiler klasse 1, busser under 6 m med inntil 17 seteplasser							
	0–1 150					39,10	
	1 151–1 400					85,25	
	1 401–1 500					170,52	
	over 1 500					198,31	

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motor-effekt (kW)	NO _x -utslipp (mg/km)	CO ₂ -utslipp (g/km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per enhet (kr)	Vrakpantavgift (kr)
		0–70				0	
		71–100				245,04	
		101–140				709,60	
		over 140				1 756,12	
			over 0			47,11	
Motorvogn med plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp, og med							
utslipp 105 g/km og over				0–105		0	
				106–120		795,36	
				121–160		801,49	
				161–230		1 868,43	
				over 230		2 999,70	
CO ₂ -utslipp under 105 g/km t.o.m 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 105 g/km t.o.m 50 g/km						896,41	
CO ₂ -utslipp under 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 50 g/km						1 054,66	
Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp							
bensindrevne				0–1 050		15,19	
				1 051–1 600		50,59	
				1 601–2 000		118,75	
				over 2 000		128,09	
ikke bensindrevne				0–1 050		11,64	
				1 051–1 600		41,31	
				1 601–2 000		96,93	
				over 2 000		100,83	
Avgiftsgruppe B							2 400
Varebiler klasse 2, lastebiler med tillatt totalvekt mindre enn 7 501 kg og godsrom med lengde under 300 cm og bredde under 190 cm							
	22 pst. av A	22 pst. av A	30 pst. av A				
Motorvogn med plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp, og med							

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motor-effekt (kW)	NO _x -utslipp (mg/km)	CO ₂ -utslipp (g/km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per enhet (kr)	Vrakpant-avgift (kr)
utslipp 105 g/km og over				0–105 106–120 121–160 over 160		0 238,61 240,45 467,11	
CO ₂ -utslipp under 105 g/km t.o.m. 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 105 g/km t.o.m. 50 g/km						268,92	
CO ₂ -utslipp under 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 50						316,40	
Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp					30 pst. av A		
Avgiftsgruppe C							2 400
Campingbiler	22 pst. av A	22 pst. av A	0 pst. av A	22 pst. av A	22 pst. av A		
Avgiftsgruppe D (Opphevet)							
Avgiftsgruppe E							0
Beltebiler						36 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget	
Avgiftsgruppe F							0
Motorsykler		0–11 over 11			0–125 126–900 over 900	7 895 0 250,00 0 32,14 70,48	
Avgiftsgruppe G							2 400
Beltemotorsykler (snøscootere)	0–100 101–200 over 200		0–20 21–40 over 40			13,19 26,38 52,74 21,19 42,37 84,72 2,32 4,64 9,27	

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motor-effekt (kW)	NO _x - utslipp (mg/km)	CO ₂ - utslipp (g/km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per enhet (kr)	Vrak- pant- avgift (kr)
Avgiftsgruppe H							2 400
Motorvogn i avgiftsgruppe A, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede	40 pst. av A	40 pst. av A	100 pst. av A				
Motorvogn med plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp, og med							
utslipp 105 g/km og over				0–105 106–120 over 120		0 795,36 801,49	
CO ₂ -utslipp under 105 g/km t.o.m. 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 105 g/km t.o.m. 50 g/km						896,41	
CO ₂ -utslipp under 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 50						1 054,66	
Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp					100 pst. av A		
Avgiftsgruppe I							2 400
Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre						0	
Avgiftsgruppe J							2 400
Busser under 6 m med inntil 17 seteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen	40 pst. av A	40 pst. av A	0 pst. av A				
Motorvogn med plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp, og med							

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motor-effekt (kW)	NO _x -utslipp (mg/km)	CO ₂ -utslipp (g/km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per enhet (kr)	Vrakpantavgift (kr)
utslipp 105 g/km og over				0–105		0	
				106–120		318,14	
				121–160		320,60	
				over 160		747,37	
CO ₂ -utslipp under 105 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 105 g/km t.o.m. 50 g/km							358,56
CO ₂ -utslipp under 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 50 g/km							421,86
Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp						40 pst. av A	

Vrakpantavgiften inngår ikke i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften.

Departementet kan gi forskrift om refusjon av engangsavgift og vrakpantavgift for motorvogner som utføres til utlandet.

Departementet kan gi forskrift om tilbakebetaling og tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift. Departementet kan videre gi forskrift om hvilken avgiftsgruppe en motorvogn skal avgiftsberegnes etter. Oppstår det tvil om hvilken avgiftsgruppe en motorvogn skal avgiftsberegnes etter, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 3 Ved beregning av avgift basert på egenvekt, NO_x-utslipp, CO₂-utslipp, slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som fastsettes i forbindelse med motorvognens godkjenning etter veimyndighetenes regelverk.

For motorvogner som ikke har fastsatt verdi for utslipp av NO_x etter første ledd, settes utslippet til den verdi vedkommende motorvogn maksimalt kan ha etter veimyndighetenes regelverk. Departementet kan gi forskrift om hvordan NO_x-utslipp skal fastsettes.

Hvilke motorvogner som har plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp, følger av veimyndighetenes regelverk. Avgiftsberegningen for kjøretøy som ikke omfattes av veimyndighetenes regelverk om dokumentasjon av drivstofforbruk og CO₂-utslipp, skal baseres på CO₂-utslipp når utslippet på annen måte er dokumentert overfor veimyndighetene og lagt til grunn ved registreringer.

Ved innenlandsk tilvirkning er verdiavgiftsgrunnlaget prisen fra produsent. Ved innførsel er verdiavgiftsgrunnlaget tollverdien.

§ 4 For motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler), inngår verken effekten knyttet til den elektriske motoren eller vekten av elektromotor og batteripakke i avgiftsgrunnlaget.

For motorvogner som har vært registrert i utlandet før registrering her i landet gjøres bruksfradrag i den engangsavgift som beregnes etter § 2.

Departementet kan gi forskrift om beregning av engangsavgiften for motorvogner som nevnt i første og annet ledd.

§ 5 Det gis fritak for engangsavgift på

- motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
- motorvogner registrert på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- motorvogner som registreres på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- lett pansrede motorvogner til offentlig bruk,
- motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy

og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurokonkurranseskjøring,

- f) ambulanser,
- g) begravelseskjøretøy,
- h) beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal benytte kjøretøyet i ambulansetjeneste,
- i) motorvogner som bare bruker elektrisitet til framdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller. Fritaket omfatter ikke motorvogner hvor batteri under kjøring kan tilføres strøm ved bruk av en ekstern forbrenningsmotor,
- j) busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på
 1. innehaver av løyve etter lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy § 6 eller § 9, eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Fritaket gjelder også busser som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som har slikt ruteløyve,
 2. institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede mv.,
- k) motorvogner som innføres som arvegods etter tolloven § 5-1 første ledd bokstav e,
- l) motorvogner som innføres til midlertidig bruk etter tolloven § 6-1 annet ledd,
- m) beltevogner til Forsvaret,
- n) spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet,
- o) motorvogner som til framdrift benytter stempeldrevet forbrenningsmotor som kun kan benytte hydrogen som drivstoff. Dette gjelder også kjøretøy som til framdrift benytter slik motor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler).

For motorvogner som kan benytte etanol som drivstoff gjøres fradrag i avgiften etter § 2 på kr 10 000. Med etanol menes i denne sammenheng konsentrasjoner på minst 85 pst. etanol.

Motorvogner som nevnt i første ledd bokstav a til c er fritatt for vrakpantavgift.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Departementet kan gi forskrift om betaling av avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift dersom det foretas endringer av en motorvogn som har betydning for grunnlaget for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

B. Årsavgift (kap. 5536 post 72)

§ 1 For 2015 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorvogner og båter betales årsavgift til statskassen for innenlandsregistrerte kjøretøy med tillatt totalvekt mindre enn 7 500 kg med følgende beløp (kr):

- a) 3 060 for personbiler, varebiler, campingbiler, busser, kombinerte biler, lastebiler, samt trekkbiler med tillatt totalvekt fra og med 3 500 kg,
- b) 3 565 for dieseldrevne motorvogner som nevnt i bokstav a som ikke har fabrikkmontert partikkelfilter,
- c) 3 060 for årsprøvekjennermerker for motorvogner,
- d) 1 875 for motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge,
- e) 435 for
 1. motorvogner som er registrert på innehaver av løyve etter lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn eller fartøy § 9 som drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede,
 2. motorvogner som er registrert på innehaver av løyve etter lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogner eller fartøy § 6, eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Dette gjelder også motorvogn som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som har slikt ruteløyve,
 3. motorvogner som er godkjent og registrert som ambulanse eller som er registrert som begravelseskjøretøy på begravelsesbyrå og lignende,
 4. motorvogner som er registrert på kjennemerker med lysegule tegn på sort bunn,
 5. motorvogner som bare bruker elektrisitet til framdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller,
 6. motorredskap,
 7. beltekjøretøy,
 8. trekkbiler som ikke omfattes av bokstav a eller b,
 9. mopeder,
 10. traktorer,
 11. motorvogner som er 30 år eller eldre.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a) motorvogner som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
- b) motorvogner som er registrert på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- c) motorvogner som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- d) motorvogner registrert til bruk på Svalbard,
- e) motorvogn som er stjålet i løpet av året.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Det skal betales full avgift for kjøretøy som er registrert per 1. januar eller som blir registrert i første halvår og for årsprøvekjennermerker som er tildelt per 1. januar eller som blir tildelt i første halvår.

Det skal ikke betales avgift for motorvogner som innen avgiftens forfall leveres til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopp huggeri for vraking/hugging.

Det skal betales halv avgift på kjøretøy som

- leveres til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopp huggeri for vraking/hugging i første halvår, men etter avgiftens forfall,
- registreres eller tildeles årsprøvekjennermerker i annet halvår.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for å betale halv avgift.

§ 4 Avgift som ikke er betalt innen forfall, forhøyes med

kr 250. For kjøretøy som nevnt i § 1 bokstav e forhøyes avgiften med kr 50.

Departementet kan gi forskrift om innkreving av tilleggsavgiften.

§ 5 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

C. Vektårsavgift (kap. 5536 post 73)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales vektgradert årsavgift til statskassen på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 7 500 kg. For diesel-drevne kjøretøy skal det i tillegg betales miljødifferensiert årsavgift.

1. Vektgradert årsavgift

Motor kjøretøy

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring (kr)	Annet fjæringssystem (kr)
<i>2 eller flere aksler</i>		
7 500–11 999	437	437
<i>2 aksler</i>		
12 000–12 999	437	783
13 000–13 999	783	1 399
14 000–14 999	1 399	1 788
15 000 og over	1 788	3 496
<i>3 aksler</i>		
12 000–14 999	437	437
15 000–16 999	783	1 040
17 000–18 999	1 040	1 678
19 000–20 999	1 678	2 044
21 000–22 999	2 044	2 913
23 000 og over	2 913	4 287
<i>Minst 4 aksler</i>		
12 000–24 999	2 044	2 067
25 000–26 999	2 067	2 981
27 000–28 999	2 981	4 475
29 000 og over	4 475	6 429

Kombinasjoner av kjøretøy – vogntog

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring (kr)	Annet fjæringssystem (kr)
<i>2 + 1 aksler</i>		
7 500–13 999	437	437
14 000–15 999	437	437
16 000–17 999	437	593
18 000–19 999	593	792
20 000–21 999	792	1 273

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring (kr)	Annet fjæringssystem (kr)
22 000–22 999	1 273	1 519
23 000–24 999	1 519	2 391
25 000–27 999	2 391	3 859
28 000 og over	3 859	6 448
<i>2 + 2 aksler</i>		
16 000–24 999	772	1 216
25 000–25 999	1 216	1 720
26 000–27 999	1 720	2 324
28 000–28 999	2 324	2 715
29 000–30 999	2 715	4 177
31 000–32 999	4 177	5 627
33 000 og over	5 627	8 315
<i>2 + minst 3 aksler</i>		
16 000–37 999	4 565	6 185
38 000–40 000	6 185	8 250
over 40 000	8 250	11 048
<i>Minst 3 + 1 aksler</i>		
16 000–24 999	772	1 216
25 000–25 999	1 216	1 720
26 000–27 999	1 720	2 324
28 000–28 999	2 324	2 715
29 000–30 999	2 715	4 177
31 000–32 999	4 177	5 627
33 000 og over	5 627	8 315
<i>Minst 3 + 2 aksler</i>		
16 000–37 999	4 087	5 505
38 000–40 000	5 505	7 445
over 40 000	7 445	10 803
<i>Minst 3 + minst 3 aksler</i>		
16 000–37 999	2 513	2 950
38 000–40 000	2 950	4 186
over 40 000	4 186	6 409

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektclasser (kg)	Avgasskravnivå (EURO)							0-utslipp (kr)
	Ingen * (kr)	I (kr)	II (kr)	III (kr)	IV (kr)	V (kr)	VI eller strengere (kr)	
7 500–11 999	5 598	3 111	2 177	1 326	698	436	109	0
12 000–19 999	9 185	5 104	3 569	2 177	1 149	712	179	0
20 000 og over	16 332	9 355	6 635	3 987	2 105	1 308	328	0

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten.

§ 2 Departementet kan gi forskrift om hvilke fjærings-systemer som kan likestilles med luftfjæring og om fastset-

telse av avgasskravnivå, herunder krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan gi forskrift om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn ved beregning av avgiften.

§ 3 Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4 Avgiftsgrunnlaget er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret. For semitrailere er avgiftsgrunnlaget den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Hvis kjøretøyets totalvekt ikke går fram av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

Departementet kan gi forskrift om grunnlaget for avgiften, herunder at avgiftsgrunnlaget skal settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt.

§ 5 Følgende kjøretøy er fritatt for vektgradert og miljødifferensiert årsavgift:

- a) traktorer,
- b) kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- c) motorredskaper,
- d) kjøretøy som er 30 år eller eldre, unntatt tilhengere,
- e) kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
- f) kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs ho-

vedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Departementet kan gi forskrift om utskriving av avgiften i flere terminer og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift basert på en dagsats på to pst. av full vektårsavgift med et fastsatt minstebeløp.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

D. Omregistreringsavgift (kap. 5536 post 75)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved omregistrering av nevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner, og tilhengere med følgende beløp:

	Registreringsår		
	2015 til 2012 (kr)	2011 til 2004 (kr)	2003 og eldre (kr)
a) Mopeder, motorsykler og beltemotorsykler	500	500	500
b) Personbiler			
Egenvekt (typegodkjent):			
1. t.o.m. 1 200 kg	3 800	2 500	1 500
2. over 1 200 kg	5 800	3 500	1 500
c) Lastebiler, trekkbiler, varebiler, kombinerte biler, campingbiler, beltebiler og busser med tillatt totalvekt inntil 7 500 kg	1 900	1 200	1 000
d) Biltilhengere, herunder semitrailere og campingtilhengere, med egenvekt (typegodkjent) over 350 kg	500	500	500

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift ved omregistrering av kjøretøy:

- a) ved ren navneendring,
- b) på ektefelle,
- c) mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte),
- d) som er 30 år eller eldre,
- e) som utloddes og som tidligere har vært registrert på utlodderen,

- f) som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
- g) på NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- h) som registreres på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- i) som har vært registrert på samme eier i to måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid),

- j) som tas tilbake av selger som følge av heving eller omlevering etter kjøpslovens eller forbrukerkjøpslovens bestemmelser,
- k) ved fusjon mellom aksjeselskaper,
- l) ved omdannelse av virksomheter når tidligere og ny eier er identiske,
- m) ved sletting av registrert eier eller medeier i motorvognregisteret.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om veibruksavgift på drivstoff (kap. 5538 post 70 og 71)

I.

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales veibruksavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende drivstoff per liter:

- a) bensin
 - 1. svovelfri bensin (under 10 ppm svovel): kr 4,87,
 - 2. lavsvovlet bensin (under 50 ppm svovel): kr 4,91,
 - 3. annen bensin: kr 4,91.
- b) olje til framdrift av motorvogn (autodiesel)
 - 1. svovelfri mineralolje (under 10 ppm svovel) og biodiesel som ikke oppfyller bærekraftskriteriene: kr 3,82,
 - 2. lavsvovlet mineralolje (under 50 ppm svovel): kr 3,87,
 - 3. annen mineralolje: kr 3,87,
 - 4. biodiesel som oppfyller bærekraftskriteriene: kr 1,91.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift og svovelavgift på mineralske produkter.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Olje som er merket i samsvar med forskrift fastsatt av departementet, skal ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd bokstav b.

Departementet kan bestemme at

- a) fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn ved bruk av merket olje,
- b) avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3 På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje

- a) i følgende motorvogner:
 - 1. traktorer,
 - 2. motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule tegn på sort bunn,
 - 3. motorredskaper,
 - 4. tilhørende Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,

- 5. tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.

- b) til annen bruk enn framdrift av motorvogn.

§ 4 Det gis fritak for avgift på drivstoff som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 - 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 - 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 - 3. etter tolloven § 5-9, og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 - 1. diplomater,
 - 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 - 3. Den nordiske investeringsbank,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5 Det gis fritak eller ytes tilskudd for avgift på bensin som

- a) brukes i fly, unntatt Forsvarets fly,
- b) brukes til teknisk og medisinsk formål,
- c) brukes i anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
- d) brukes i båter og snøscootere i veiløse strøk,
- e) brukes i motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor dersom bensinen har særlige helse- og miljømessige egenskaper,
- f) er gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7 Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

II

Fra det tidspunkt departementet bestemmer, skal § 1 første ledd ny bokstav c og d lyde:

- c) naturgass: 5,95 kroner per Sm³,
- d) LPG: kr 6,91 kroner per kg.

Om avgift på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70)

I

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai

1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med 13,65 øre per kWh på elektrisk kraft som leveres her i landet.

Det skal betales avgift med 0,45 øre per kWh for kraft som leveres

- a) til industri, bergverk, produksjon av fjernvarme og arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon. Den reduserte satsen omfatter elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen, og
- b) i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

Det skal betales avgift ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på kraft som

- a) er produsert ved energigjenvinningsanlegg og leveres direkte til sluttbruker,
- b) er produsert i aggregat med generator som har merke-telse mindre enn 100 kVA og leveres direkte til sluttbruker,
- c) er produsert i nødstrømsaggregat når den normale elektrisitetsforsyning har sviktet,
- d) er produsert i mottrykksanlegg,
- e) leveres til NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- f) leveres til Den nordiske investeringsbanks offisielle virksomhet,
- g) brukes til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser,
- h) leveres til veksthusnæringen,
- i) leveres til husholdninger og offentlig forvaltning i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord,
- j) leveres i direkte sammenheng med produksjon av elektrisk kraft,
- k) leveres til bruk til framdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, herunder oppvarming av og belysning i transportmiddelet. Fritaket omfatter også trolleybuss.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

II

Fra den tid departementet bestemmer skal § 2 første ledd bokstav h lyde:

- h) leveres energiintensive foretak i treforedlingsindustrien som deltar i godkjent energieffektiviseringsprogram. Fritaket gjelder kun kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen,

Bokstav h til k blir til i til l.

Om grunnavgift på mineralolje mv. (kap. 5542 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av mineralolje med kr 1,590 per liter. For mineralolje til treforedlingsindustrien og produsenter av fargestoffer og pigmenter skal det betales avgift med kr 0,126 per liter.

Avgiftsplikten omfatter ikke

- a) flyparafin (jetparafin) som leveres til bruk om bord i fly,
- b) drivstoff som pålegges avgift etter Stortingets vedtak om veibruksavgift på drivstoff.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på mineralolje som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 1. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 2. Den nordiske investeringsbank,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) brukes til skip i utenriks fart,
- g) brukes til gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart,
- h) brukes til fiske og fangst i nære farvann,
- i) brukes til fiske og fangst i fjerne farvann,
- j) brukes i anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
- k) brukes som råstoff i industriell virksomhet dersom mineraloljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt,
- l) brukes i sildemel- og fiskemelindustrien,
- m) brukes til framdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, herunder oppvarming av og belysning i transportmiddelet,
- n) brukes til høsting av tang og tare.

Det gis fritak for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkeltilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkeltilfellet får en utilsiktet virkning.

Om miljøavgifter på mineralske produkter mv.

A. Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542 post 71)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av smøreolje mv. med kr 1,98 per liter.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på smøreolje mv. som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) brukes i utenriks fart,
- g) brukes i fiske og fangst i fjerne farvann,
- h) brukes i anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
- i) brukes i fly, unntatt olje til Forsvarets fly,
- j) brukes som råstoff i industriell virksomhet dersom smøreoljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt,
- k) omsettes i forbrukerpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter,
- l) er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved inn- eller utførsel.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkeltilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkeltilfellet får en utilsiktet virkning.

B. CO₂-avgift på mineralske produkter (kap. 5543 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai

1933 nr. 11 om særavgifter betales CO₂-avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende mineralske produkter med følgende beløp:

- a) mineralolje (generell sats): kr 0,90 per liter.
Mineralolje
 - til innenriks kvotepliktig luftfart: kr 1,05 per liter,
 - til annen innenriks luftfart og ikke-kommersielle privatflyginger: kr 1,05 per liter,
 - til treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien: kr 0,31 per liter,
 - til fiske og fangst i nære farvann: kr 0,27 per liter,
 - som ilegges veibruksavgift på drivstoff: kr 0,63 per liter,
- b) bensin: kr 0,95 per liter,
- c) naturgass: kr 0,67 per Sm³,
- d) LPG: kr 1,01 per kg.

Det skal betales avgift med kr 0,05 per Sm³ naturgass og kr 0 per kg LPG for produkter som leveres til

- a) industri og bergverk som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen,
- b) bruk som gir kvotepliktige utslipp etter klimakvoteloven.

Fritaket i § 2 første ledd bokstav g kommer ikke til anvendelse for naturgass og LPG, samt for mineralolje og bensin til innenriks kvotepliktig luftfart.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for CO₂-avgift på mineralske produkter som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 1. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 2. Den nordiske investeringsbank,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) brukes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn det mengden råstoff skulle tilsi,
- g) leveres til bruk som gir kvotepliktige utslipp etter klimakvoteloven.

§ 3 Det gis fritak for CO₂-avgift på mineralolje til bruk i

- a) motorvogner tilhørende diplomater mv.,
- b) skip i utenriks fart,
- c) fiske og fangst i fjerne farvann,
- d) fly i utenriks fart.

Det gis fritak for avgift for andel biodiesel i mineralolje.

§ 4 Det gis fritak for CO₂-avgift på bensin

- a) til bruk i motorvogner tilhørende diplomater mv.,
- b) til tekniske og medisinske formål,

- c) til bruk i motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor dersom bensinen har særlige helse- og miljømessige egenskaper,
- d) til bruk i fly i utenriks fart,
- e) som er gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).

Det gis fritak for avgift for andel bioetanol i bensin.

§ 5 Det gis fritak for CO₂-avgift på naturgass og LPG til

- a) kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser,
- b) veksthusnæringen,
- c) motorvogner tilhørende diplomater mv.,
- d) skip i utenriks fart,
- e) fly i utenriks fart,
- f) fiske og fangst i fjerne farvann,
- g) fiske og fangst i nære farvann,
- h) gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart,
- i) offshorefartøy,
- j) bruk som gir utslipp som er avgiftspliktig etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen.

Det gis fritak for avgift for andel biogass i naturgass og LPG.

§ 6 Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

C. Svovelavgift (kap. 5543 post 71)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales svovelavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av mineralolje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel med 8,1 øre per liter for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for svovelavgift på mineralolje som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 1. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 2. Den nordiske investeringsbank,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,

- f) brukes i skip i utenriks fart,
- g) brukes i fly i utenriks fart,
- h) brukes i fiske og fangst i fjerne farvann,
- i) gir utslipp av svovel til atmosfæren mindre enn det svovelinholdet i mineraloljen skulle tilsi.

Det gis fritak for avgift for andel av biodiesel i mineralolje.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER) (kap. 5547 post 70 og 71)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER.

Avgiftsplikten omfatter TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter. Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

Avgift skal betales med følgende beløp:

Innhold TRI/PER Pst.	kr per kg	
	TRI	PER
over 0,1 t.o.m. 1		0,68
over 1 t.o.m. 5	3,40	3,40
over 5 t.o.m. 10	6,81	6,81
over 10 t.o.m. 30	20,42	20,42
over 30 t.o.m. 60	40,83	40,83
over 60 t.o.m. 100	68,05	68,05

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av enten faktisk eller oppgitt andel TRI eller PER.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på varer som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- e) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- f) gjenvinnes til eget bruk.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK) (kap. 5548 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK), herunder gjenvunnet HFK og PFK. Avgift på HFK og PFK betales med kr 0,354 per kg multiplisert med den GWP-verdi (global warming potential) den enkelte avgiftspliktige HFK- og PFK-gassen representerer.

Avgiftsplikten omfatter alle blandinger av HFK og PFK, både innbyrdes blandinger og blandinger med andre stoffer, samt HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer.

Departementet kan gi forskrift om at for HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer, skal avgift fastsettes på annen måte enn etter vekt og at avgiften skal betales etter sjablongsatser.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften, samt fastsettelse av GWP-verdi.

§ 2 Det gis fritak for avgift på varer som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
 4. til midlertidig bruk etter tolloven § 6-1 annet ledd,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) gjenvinnes.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på utslipp av NO_x (kap. 5509 post 70 og kap. 5549 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med kr 19,19 per kg utslipp av nitrogenoksider (NO_x) ved energiproduksjon fra følgende kilder:

- a) framdriftsmaskineri med samlet installert motoreffekt på mer enn 750 kW,
- b) motorer, kjeler og turbiner med samlet installert innfyrt effekt på mer enn 10 MW,
- c) fakler på innretninger på norsk kontinentalsokkel og anlegg på land.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på utslipp av NO_x fra

- a) fartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk havn,
- b) fartøy som brukes til fiske og fangst i fjerne farvann,
- c) luftfartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk lufthavn,
- d) enheter omfattet av miljøavtale med staten om gjennomføring av NO_x-reduserende tiltak i samsvar med et fastsatt miljømål.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Miljøavgift på plantevernmidler (kap. 5550 post 70)

§ 1 For 2015 kan Landbruks- og matdepartementet pålegge produsenter og importører en miljøavgift på plantevernmidler. Avgiften betales til statskassen.

§ 2 Landbruks- og matdepartementet kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

Avgifter knyttet til mineralvirksomhet A. Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum (kap. 5551 post 70)

§ 1 For 2015 kan Nærings- og fiskeridepartementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner for utforsking og undersøkelser etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumforekomster.

§ 2 Inntektene innhentes ved tildeling av konsesjoner. Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 3 Nærings- og fiskeridepartementet kan fastsette nærmere bestemmelser om beregning, innbetaling og oppkreving av avgiften.

B. Avgift knyttet til undersøkelses- og utvinningsrett av mineraler etter mineralloven (kap. 5551 post 71)

§ 1 For undersøkelse og utvinning av landbaserte mineralforekomster kan Nærings- og fiskeridepartementet innkreve årsavgift i 2015 for undersøkelsesrett og utvinningsrett gitt etter mineralloven med forskrifter.

§ 2 Inntektene innhentes fra innehaver av undersøkelses- og utvinningsrett.

§ 3 Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 4 Nærmere bestemmelser om beregning, innbetaling og oppkreving av avgiften framgår av mineralloven med forskrifter.

Om avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av sjokolade- og sukkervarer mv. med kr 19,31 per kg av varens avgiftspliktige vekt.

Avgiftsplikten omfatter også sjokolade- og sukkervarer som ikke er tilsatt sukker eller søtningsmiddel.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på sjokolade- og sukkervarer som

- a) fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- e) brukes som råstoff mv. ved framstilling av varer.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. (kap. 5556 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende varer med følgende beløp per liter:

- a) alkoholfrie drikkevarer som er tilsatt sukker eller kunstig søtstoff: kr 3,19,
- b) sirup som er tilsatt sukker eller kunstig søtstoff som brukes til ervervsmessig framstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener og lignende: kr 19,43.

Med alkoholfrie drikkevarer likestilles drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol.

Avgiftsplikten omfatter ikke varer i pulverform eller melkeprodukter tilsatt til og med 15 gram sukker per liter.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på drikkevarer som

- a) fra produsents og importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- e) brukes til ervervsmessig framstilling av annet enn drikkevarer.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på sukker mv. (kap. 5557 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sukker mv. med kr 7,47 per kg av varens avgiftspliktige vekt.

Avgiftsplikten omfatter:

- a) sukker (roe-/bete- og rørsukker),
- b) sirup og sukkeroppløsning av nevnte varer.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på sukker som

- a) fra produsents og importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utvalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- e) brukes til ervervsmessig framstilling av varer,
- f) brukes til biavl.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgifter på drikkevareemballasje (kap. 5559 post 70–74)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales miljøavgift og grunnavgift til statskassen på drikkevareemballasje ved innførsel og innenlandsk produksjon av drikkevarer.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det skal betales miljøavgift på drikkevareemballasje med følgende beløp per emballasjeeinheit:

- a) glass og metall: kr 5,45,
- b) plast: kr 3,29,
- c) kartong og papp: kr 1,35.

Departementet kan gi forskrift om fritak for miljøavgift dersom emballasjen inngår i et retursystem, herunder fastsette vilkår for fritak.

§ 3 Det skal betales grunnavgift på engangsemballasje med kr 1,12 per emballasjeeinheit.

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form.

§ 4 Emballasje som inneholder følgende drikkevarer er fritatt for grunnavgift:

- a) melk og melkeprodukter,
- b) drikkevarer framstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette,
- c) varer i pulverform,
- d) korn- og soyabaserte melkeerstatningsprodukter,
- e) morsmelkeerstatning.

Drikkevarer som nevnt i første ledd bokstav c og e er også fritatt for miljøavgift.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5 Det gis fritak for miljø- og grunnavgift på drikkevareemballasje som

- a) fra registrert virksomhets og importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utvalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- c) etter tolloven § 5-3 fra registrert virksomhets eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- e) har rominnhold på minst fire liter.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om miljøavgift på plastposer og papirposer (kap. 5560 post 70–71)

§ 1 Fra den tid departementet bestemmer skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales miljøavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon på poser av plast og papir som skal benyttes i dagligvare- og detaljhandelen med kr 1,50 per pose.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften. Departementet kan videre gi forskrift om en forenklet beregning av avgift etter varens vekt.

§ 2 Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på poser som

- a) fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- c) etter tolloven § 5-3 fra registrert virksomhets eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importør lager,
- e) kan likestilles med bærenett og vesker, og er egnet til flere gangers gjenbruk.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Dokumentavgift (kap. 5565 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det i henhold til lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn og tilhørende festerett til tomta. Avgift skal betales med 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, men minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper, betales avgift med kr 1 000 per hjemmelsoverføring.

§ 2 Fritatt for avgift er

- a) gaveandel i dokument som inneholder gave og lignende til det offentlige eller til stiftelser og legater med

allmennyttige formål, eller til foreninger med allmennyttige formål som har styresete her i landet,

- b) dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner,
- c) overføring av hjemmel til fast eiendom til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- d) egen sameieandel i den enkelte eiendom ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie,
- e) overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller,
- f) ideell arveandel etter loven i den enkelte eiendom ved overtagelse av fast eiendom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd på arv regnes ikke som arveandel og heller ikke testamentsarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel,
- g) overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg,
- h) overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av,
- i) overføring av hjemmel til fast eiendom mellom den krets av kongefamilien som har arve- og gaveavgiftsfritak, jf. lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 1 femte ledd,
- j) overføring av hjemmel til fast eiendom til testamentsarving dersom overføring av hjemmel til ny erverver tinglyses samme dag.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og overføring av bygg under arbeid betales avgift bare av salgsværdien av tomta dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

Avgift på frekvenser mv. (kap. 5583 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2015 skal det betales avgift til statskassen for bruk av frekvenser til drift av system for mobilkommunikasjon med følgende beløp:

–	UMTS	1 274 000 kr per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde,
–	GSM 800	1 378 000 kr per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde,
–	GSM 900	1 378 000 kr per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde,
–	GSM 1800	1 378 000 kr per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde,
–	CDMA 450	1 208 000 kr per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde.

Samferdselsdepartementet kan dersom det er nødvendig av hensyn til effektiv utnyttelse av frekvensene, endre avgiftsnivået for tildelte frekvenser.

Samferdselsdepartementet fastsetter nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

§ 2 Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan forestå salg av femsifrede telefonnummer. Prisene fastsettes av Samferdselsdepartementet.

**Inntekter ved tildeling av konsesjoner
(kap. 5309 post 29)**

§ 1 For 2015 kan Samferdselsdepartementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner.

§ 2 Inntektene innhentes ved tildeling av konsesjoner. Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 3 Samferdselsdepartementet kan gi forskrift om innbetaling og oppkreving av beløpet.

IX

**Stortingsvedtak om toll for budsjettåret 2015
(kap. 5511 post 70 og 71)**

§ 1 Plikten til å svare toll

Fra 1. januar 2015 skal det svares toll ved innførsel av varer etter bestemmelsene i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) og etter de satser som følger av annet ledd.

De ordinære tollsatsene for 2014 skal fortsatt gjelde fra 1. januar 2015, med de endringer som følger av vedlegg 5.

§ 2 Preferansetoll

Vareførsel som er omfattet av handelsavtale inngått med fremmed stat eller gruppe av stater, skal innenfor rammen av slike avtaler innrømmes preferansetoll. Tilsvarende gjelder for vareførsel som er omfattet av bilateral eller unilateral erklæring i tilknytning til slik avtale og vareførsel som er omfattet av det generelle system for preferansetoll for utviklingsland (GSP). Preferansetollbehandling er betinget av at krav til opprinnelse mv., slik som fastsatt i opprinnelsesreglene til vedkommende handelsavtale eller preferansesystem, samt vilkår fastsatt i tolloven, er oppfylt.

Departementet gis fullmakt til å iverksette de tollreduksjoner og andre tollmessige forhold som følger av handelsavtale framforhandlet med annen stat.

Departementet gis fullmakt til å videreføre gitte kvoter og satser omfattet av det generelle system for preferansetoll for utviklingsland (GSP).

§ 3 Nedsettelse av ordinære tollsats

Departementet kan sette ned den fastsatte tollsats på enkelte vareslag, slik som bestemt i tolloven §§ 9-1 til 9-5.

§ 4 Tollmessige handels- eller beskyttelsestiltak

Kongen kan, innenfor de rammer som følger av avtale med fremmed stat eller organisasjon, iverksette tollmessige handels- eller beskyttelsestiltak i form av økning av den

ordinære tollsatsen på enkelte vareslag, dersom det foreligger slike omstendigheter som framgår av tolloven §§ 10-1 til 10-7.

§ 5 Nye eller endrede tariffoppdelinger

Departementet gis fullmakt til å innarbeide nye tariffoppdelinger eller endre gjeldende oppdelinger, dersom endringene verken har nevneverdig betydning for statens inntekter eller har næringsmessige eller handelspolitiske konsekvenser.

X

Stortinget ber regjeringen med virkning fra 1. januar 2015 om å øke grensen for avgiftsfri import til 350 kroner og fastsette at transport- og forsikringskostnader skal medregnes ved fastsettelsen av varens verdi.

XI

Stortinget ber regjeringen øke fradraget i vektavgiftsgrunnlaget i engangsavgiften til 26 pst. for ladbare hybridbiler med virkning fra 1. januar 2015.

Votering:

Komiteens innstilling – med den foretatte rettelse – ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt åtte forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Truls Wickholm på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Truls Wickholm på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 3, fra Truls Wickholm på vegne av Arbeiderpartiet
- forslag nr. 4, fra Trygve Slagsvold Vedum på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 5–7, fra Trygve Slagsvold Vedum på vegne av Senterpartiet
- forslag nr. 8, fra Snorre Serigstad Valen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Presidenten minner om at vi voterer på samme måte i denne saken som i den forrige.

Det voteses først over forslag nr. 8, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2421		Innovasjon Norge	
	95	Egenkapital, såkornfond	8 500 000 000
5999		Statslånemidler	
	90	Lån	143 437 051 000»

Voteringstavlene viste at det var avgitt 98 stemmer mot og 5 stemmer for forslaget fra Sosialistisk Venstreparti.

(Voteringsutskrift kl. 21.53.07)

Eirin Sund (A) (fra salen): Jeg stemte feil.

Siri A. Meling (H) (fra salen): Jeg stemte også feil.

Presidenten: Flere stemte feil. Vi prøver en gang til.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 101 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.53.43)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner
161		Næringsutvikling	
	95	Norfund	190 000 000
2412		Husbanken	
	90	Lån fra Husbanken	20 469 000 000
5999		Statslånemidler	
	90	Lån	134 747 051 000»

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 99 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.54.02)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Statistisk sentralbyrå viderefører sin virksomhet i Kongsvinger på minst dagens nivå, slik at ikke et viktig kompetansemiljø i denne byen gradvis sentraliseres til Oslo.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 95 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.54.21)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 7, fra Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge Husbankens utlån nøye og komme tilbake til Stortinget med forslag til økte utlånrammer i revidert nasjonalbudsjett dersom dette er nødvendig for å dekke etterspørselen etter lån.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 94 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.54.40)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5312		Husbanken	
	90	Avdrag	16 000 000»

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 95 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.54.58)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet.

Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2015 foreslås følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
342	90	Kirkebygg og gravplasser Rentekompensasjon kirkebygg	500 000 000
2430	90	Akseleratorprogram gründerbedrifter Utlån	250 000 000
5999	90	Statslånemidler Lån	138 705 051 000»

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 72 mot 33 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.55.13)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2015 foreslås følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2412	90	Husbanken Lån fra Husbanken	23 216 000 000»

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 68 mot 37 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.55.30)

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 62 mot 43 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.55.47)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å reversere forslagene om å innføre nøytral merverdiavgift i offentlig sektor, og gjennomføre en helhetlig endring av forslaget til statsbudsjett i tråd med denne reverseringen.»

Presidenten: Vi skal så votere over innstillingens forslag til vedtak. Presidenten viser til redegjørelsen under forrige sak og at vi også her foretar en samlet votering under den samme klare forutsetning om at det ikke blir brukt mot noen ved en senere anledning.

Komiteen hadde innstilt:

A.

Rammeområde 19
(Tilfeldige utgifter og inntekter)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
2309	1	Tilfeldige utgifter Driftsutgifter	10 458 033 000	
		Totale utgifter		10 458 033 000
Inntekter				
5309	29	Tilfeldige inntekter Ymse	150 000 000	
		Totale inntekter		150 000 000

B.
Rammeområde 20
(Finansadministrasjon mv.)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1600		Finansdepartementet		
	1	Driftsutgifter	321 084 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	51 545 000	
	70	Forskning på og allmennopplysning om finansmarkedet ...	13 000 000	
1602		Finanstilsynet		
	1	Driftsutgifter	328 172 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 200 000	
1605		Direktoratet for økonomistyring		
	1	Driftsutgifter	336 254 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 900 000	
1608		Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	17 383 000	
1610		Toll- og avgiftsetaten		
	1	Driftsutgifter	1 542 392 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	41 000 000	
1618		Skatteetaten		
	1	Driftsutgifter	4 872 776 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	157 700 000	
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	323 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	104 600 000	
	70	Tilskudd	3 100 000	
1620		Statistisk sentralbyrå		
	1	Driftsutgifter	522 975 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	210 692 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 600 000	
1632		Kompensasjon for merverdiavgift		
	61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	20 200 000 000	
	72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 820 000 000	
1633		Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	5 150 000 000	
1650		Statsgjeld, renter mv.		
	1	Driftsutgifter	40 367 000	
	89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	12 872 000 000	
1670		Avsetninger til Den nordiske investeringsbank		
	50	Tapsfond for miljølåneordningen	20 000 000	
		Totale utgifter		48 983 340 000
I n n t e k t e r				
4600		Finansdepartementet		
	2	Diverse refusjoner	499 000	
4602		Finanstilsynet		
	3	Prospektkontrollgebyrer	9 990 000	
	86	Vinningsavståelse og overtredelsesgebyr mv.	500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
4605		Direktoratet for økonomistyring		
	1	Økonomitjenester	48 954 000	
4610		Toll- og avgiftsetaten		
	1	Særskilt vederlag for tolltjenester	6 394 000	
	2	Andre inntekter	2 597 000	
	3	Refunderte pante- og tinglysingsgebyr	2 000 000	
	4	Diverse refusjoner	3 297 000	
	5	Refusjon fra Avinor AS	36 400 000	
	11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	18 880 000	
	85	Overtredelsesgebyr – valutadeklarerer	6 500 000	
4618		Skatteetaten		
	1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	67 000 000	
	2	Andre refusjoner	42 433 000	
	3	Andre inntekter	45 000 000	
	5	Gebyr for utleggsforretninger	40 000 000	
	7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	2 000 000	
	85	Misligholdte lån i Statens Lånekasse for utdanning	240 000 000	
	86	Bøter, inndragninger mv.	1 300 000 000	
	87	Trafikantsanksjoner	70 000 000	
	88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	200 000 000	
	89	Overtredelsesgebyr	2 500 000	
4620		Statistisk sentralbyrå		
	1	Salgsinntekter	300 000	
	2	Oppdragsinntekter	213 892 000	
	85	Tvangsmulkt	10 000 000	
5351		Overføring fra Norges Bank		
	85	Overføring	3 000 000 000	
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift		
	30	Avskrivninger	982 627 000	
5603		Renter av statens kapital i statens forretningsdrift		
	80	Renter av statens faste kapital	86 288 000	
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre -fordringer		
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	435 000 000	
	81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	200 000	
	82	Av innenlandske verdipapirer	1 760 400 000	
	83	Av alminnelige fordringer	25 000 000	
	84	Av driftskreditt til statsbedrifter	253 400 000	
	86	Renter av lån til andre stater	100 000	
		Totale inntekter		8 912 151 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015

kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1600 post 1	kap. 4600 post 2
kap. 1600 post 21	kap. 4600 post 2
kap. 1605 post 1	kap. 4605 post 1
kap. 1610 post 1	kap. 4610 postene 1, 4 og 5
kap. 1618 post 1	kap. 4618 post 2
kap. 1618 post 1	kap. 4618 post 3

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og

berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp som tilsvarer alle merinntektene på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 2 Oppdragsinntekter.

Ubrukte merinntekter og eventuelle mindreinntekter regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal

også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1602		Finanstilsynet	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	10 mill. kroner
1610		Toll- og avgiftsetaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	40 mill. kroner
1618		Skatteetaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	35 mill. kroner

IV

Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015 kan inngå avtaler om gjennomføring av de investeringsprosjektene som er omtalt i Prop. 1 S (2014–2015) under kap. 1618 Skatteetaten, post 22 Større IT-prosjekter, innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.

V

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 243 659 651 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar på 329 309 000 euro.
3. miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar på 57 354 136 euro.

VI

Fullmakt til å dekke utgifter til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2015 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 23,9 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under kap. 1610 Toll- og

avgiftsetaten, post 1 Driftsutgifter, og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

VII

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

VIII

Nettobudsjetteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015 kan:

1. trekke direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 4610 Toll- og avgiftsetaten, post 2 Andre inntekter.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 1 Driftsutgifter, refusjoner av fellesutgifter og liknende der Skatteetaten framleier lokaler.

IX

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf. folketrygdloven § 23-10, gis med 114 680 836 000 kroner, hvorav 17 606 925 000 kroner gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf. § 23-10 tredje ledd.

C.
Rammeområde 22
(Utbytte mv.)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
5611		Aksjer i NSB AS		
	85	Utbytte	300 000 000	
5618		Aksjer i Posten Norge AS		
	85	Utbytte	300 000 000	
5622		Aksjer i Avinor AS		
	85	Utbytte	500 000 000	
5625		Renter og utbytte fra Innovasjon Norge		
	80	Renter på lån fra statskassen	300 000 000	
	81	Rentemargin, innovasjonslåneordningen	5 000 000	
	86	Utbytte fra investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa	500 000	
5631		Aksjer i AS Vinmonopolet		
	85	Statens overskuddsandel	30 000 000	
	86	Utbytte	2 000	
5651		Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet		
	85	Utbytte	5 000 000	
5652		Statskog SF – renter og utbytte		
	80	Renter	5 588 000	
	85	Utbytte	40 000 000	
5656		Aksjer i selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning		
	85	Utbytte	15 120 200 000	
5680		Statnett SF		
	85	Utbytte	287 000 000	
5685		Aksjer i Statoil ASA		
	85	Utbytte	14 955 000 000	
5692		Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank		
	85	Utbytte	82 700 000	
5693		Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.		
	85	Utbytte fra Folketrygdfondet	1 500 000	
		Totale inntekter		31 932 490 000

D.

Vedtak utenfor rammeområdene

a.

Statens pensjonsfond utland

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
2800		Statens pensjonsfond utland		
	50	Overføring til fondet	303 955 000 000	
		Totale utgifter		303 955 000 000
Inntekter				
5800		Statens pensjonsfond utland		
	50	Overføring fra fondet	174 224 510 000	
		Totale inntekter		174 224 510 000

b.
Lånetransaksjoner mv.

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	90	Lån til norske borgere i utlandet	360 000	
161		Næringsutvikling		
	95	NORFUND – grunnfondskapital ved investeringer i -utviklingsland	1 110 000 000	
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	90	Utlån, <i>overslagsbevilgning</i>	20 100 000 000	
1331		Infrastrukturfond		
	95	Innskudd av fondskapital	40 000 000 000	
1651		Statsgjeld, avdrag og innløsning		
	98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i> ..	61 419 000 000	
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	95	Kapitalinnskudd	9 250 000 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	23 583 114 000	
2412		Husbanken		
	90	Lån fra Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i>	18 216 000 000	
2421		Innovasjon Norge		
	90	Lån fra statskassen til utlånsvirksomhet, <i>overslags-bevilgning</i>	41 100 000 000	
	95	Egenkapital, såkornfond	255 000 000	
2426		Siva SF		
	90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	165 000 000	
2427		Kommunalbanken AS		
	90	Aksjekapital	1 000 000 000	
2429		Eksportkreditt Norge AS		
	90	Utlån	20 000 000 000	
		Totale utgifter		236 198 474 000
Inntekter				
3100		Utenriksdepartementet		
	90	Tilbakebetaling av nødlån fra utlandet	318 000	
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	96	Fondskapital – Regionale forskningsfond	6 000 000 000	
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	90	Tilbakebetaling av lån	9 800 000 000	
3732		Regionale helseforetak		
	90	Avdrag på investeringslån t.o.m. 2007	670 000 000	
3928		Annen marin forskning og utvikling		
	90	Tilbakebetaling lån fra Nofima	4 300 000	
3950		Forvaltning av statlig eierskap		
	96	Salg av aksjer	25 000 000	
4162		Statskog SF – forvaltning av statlig eierskap		
	90	Avdrag på lån	10 000 000	
4312		Oslo Lufthavn AS		
	90	Avdrag på lån	444 400 000	
4322		Svinesundsforbindelsen AS		
	90	Avdrag på lån	25 000 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	90	Redusert lån og rentegjeld	8 777 031 000	
	93	Omgjøring av utdanningslån til stipend	5 474 074 000	
5312		Husbanken		
	90	Avdrag	11 038 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5325		Innovasjon Norge		
	90	Avdrag på utestående fordringer	40 900 000 000	
	91	Tilbakeført kapital, såkornfond	10 000 000	
5326		Siva SF		
	90	Avdrag på utestående fordringer	165 000 000	
5329		Eksportkreditt Norge AS		
	90	Avdrag på utestående fordringer	11 900 000 000	
5341		Avdrag på utestående fordringer		
	95	Avdrag på lån til andre stater	300 000	
	98	Avdrag på egenbeholdning statsobligasjoner	8 000 000 000	
5999		Statslånemidler		
	90	Lån	132 955 051 000	
		Totale inntekter		236 198 474 000

II

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i statsbudsjettet for 2015 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 350 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2016 til kommuner.
2. inntil 50 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2016 til fylkeskommuner.

III

Husbankens låneramme

Stortinget samtykker i at Husbanken i 2015 kan gi tilsagn om lån for 20 mrd. kroner. Lånene vil bli utbetalt i 2015 og senere år.

IV

Utbetaling under garantiordninger (trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan foreta utbetalinger til Garantiinstituttet for eksportkreditt uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under byggelånsgarantiordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 600 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garantiinstituttet for eksportkreditt, post 91 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – byggelånsgarantiordning.

V

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1. overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 96 Aksjer, for å opprettholde statens eierandel gjennom deltakelse i egenkapitalutvidelser i henholdsvis Yara International ASA og Kongsberg Gruppen ASA. Fullmakten er begrenset til emisjoner på inntil 10 prosent av aksjekapitalen og hvor verdien av statens andel av emisjonen ikke overstiger 3 mrd. kroner.

2. overskride bevilgningen under kap. 2429 Eksportkreditt Norge AS, post 90 Utlån, til utbetaling av lån under den statlige eksportkredittdordningen, men slik at utlån i 2015 ikke overstiger 50 mrd. kroner.

VI

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan utgiftsføre uten bevilgning utlån til Norpipe Oil AS på inntil 25 mill. kroner under kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 90 Lån til Norpipe Oil AS.

VII

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan overskride bevilgningen under kap. 100 Utenriksdepartementet, post 90 Lån til norske borgere i utlandet, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

c.

Fullmakt til å ta opp statslån o.a.

I

Finansdepartementet får fullmakt til å ta opp nye langsiktige innenlandske statslån i 2015 til et beløp av 100 000 mill. kroner.

II

Finansdepartementet får fullmakt til å ha utestående kortsiktige markedslån til et beløp av 125 000 mill. kroner i 2015.

III

Finansdepartementet får fullmakt i 2015 til å ta imot innskudd i form av kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond, og fra institusjoner som i særlige tilfeller kan bli pålagt å plassere likviditet som kontolån til staten.

IV

Finansdepartementet får fullmakt til å inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler i 2015.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker til å sette i kraft avtalen undertegnet 22. august 2014 om utveksling av opplysninger i skattesaker mellom Norge og Hongkong SAR.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 3:7 (2013–2014) – Riksrevisjonens undersøkelse av toll- og avgiftsetatens grensekontroll – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: I sak nr. 7 foreligger det ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt seks forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Eirik Sivertsen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Heidi Greni på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 3, fra Heidi Greni på vegne av Senterpartiet
- forslagene nr. 4–6, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Under debatten er forslag nr. 2, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, trukket, og det vil derfor ikke komme til votering.

Presidenten: Det voteres først over forslagene nr. 4–6, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til nye retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger gjennom FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) for

Stortinget til beslutning så raskt som mulig, der utgangspunktet er at flyktninger med størst behov blir prioritert først, og at familier som er splittet, kan komme med på kvoten.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at familiemedlemmer som har oppholdstillatelse i Norge, får en egen kvote.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at ytterligere 123 kvoteflyktninger med store hjelpebehov får komme til Norge inneværende år.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 100 mot 5 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.57.18)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide retningslinjer for utvelgelse av kvoteflyktninger gjennom FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), som legger til grunn er at det ikke skal være begrensninger på utvelgelse ut fra flyktningenes helsemessige situasjon.»

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 98 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.57.36)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen forsikre seg om at de 123 kvoteflyktningene FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) anmodet Norge om å ta imot og som ble avvist pga. antatt manglende kapasitet i kommunene, har fått beskyttelse og nødvendig helsehjelp i andre land. Hvis dette ikke er tilfellet, skal disse flyktningene få komme til Norge.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 61 mot 44 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.57.55)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:18 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Audun Lysbakken om at Norge tar imot de 123 syriske flykntningene som regjeringen sa nei til med henvisning til kommunenes kapasitet – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt seks forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Dag Terje Andersen på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 2–6, fra Per Olaf Lundteigen på vegne av Senterpartiet

Det voteres først over forslagene nr. 2–6, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget bed regjeringa føreslå lovendringar som sikrar at det ved offentlege anbod maksimalt kan vera to kontraktsledd, uavhengig av om dette er kontraktsledd organisert vertikalt eller horisontalt.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget bed regjeringa føreslå at offentlege innkjøparar må krevja norske løns- og arbeidsvilkår av leverandørane.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget bed regjeringa føreslå endringar i tilhøyrande regelverk som sikrar minimum 25 prosent eigenproduksjon hjå hovudentreprenør.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget bed regjeringa føreslå endring i arbeidsmiljøloven som sikrar at fast tilsetting skal gje arbeidstakar løn sjølv om arbeidsgjevar ikkje har oppdrag til arbeidstakar.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget bed regjeringa styrka etterlevinga av likebehandlingsprinsippet for innleigde arbeidstakarar frå bemanningsselskap og hindra omgåing ved bruk av fiktive entreprisar.»

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet ble med 99 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.58.39)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa, i samarbeid med partene i arbeidslivet, utarbeide og legge fram for Stortinget

en handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet i Norge hvor følgende tiltak og virkemidler bør inngå:

1. Styrke partenes rolle i arbeidslivet og stimulere til økt organisasjonsgrad blant arbeidsgivere og arbeidstakere, for eksempel ved å øke fagforeningsfradraget.
2. Forbedring av allmenngjøringsordning, for eksempel ved å forenkle dokumentasjonskravet.
3. Iverksette en kraftfull plan for å styrke og samordne offentlige kontrollateters og politiets innsats mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.
4. Styrking av Arbeidstilsynet, for eksempel med nye virkemidler, opprette «førstelinjetilsyn», flere uanmeldte tilsyn, forsterkede sanksjoner og økte økonomiske rammer.
5. Opprette og drive en tips- og varslingstelefon – med åpningstid 0600–2400 – om sosial dumping og arbeidslivskriminalitet i regi av Arbeidstilsynet.
6. Styrking av Petroleurstilsynet, for eksempel med nye virkemidler, flere uanmeldte tilsyn, forsterkede sanksjoner og økte økonomiske rammer.
7. Øke strafferammene og bøtenivået for sosial dumping og arbeidslivskriminalitet og forbedre straffesakskjeden i denne typen saker.
8. Foreslå endringer i utlendingsloven slik at alle som utnytter en utlendings situasjon på en utilbørlig måte, kan straffes.
9. Styrke lovgivning og praktisering for å unngå «konkursryttere». Informasjon om «konkursryttere» må i større grad bli tilgjengeliggjort mellom offentlige etaters registre.
10. Stille krav om maksimalt to ledd i kontraktskjedene i offentlige anbud. Ved behov for avvik skal dette begrunnes.
11. Stille krav om minimum 25 prosent egenproduksjon hos hovedentreprenør.
12. Offentlige innkjøpere må kreve seriøsitet og ryddige lønns- og arbeidsforhold av alle sine leverandører, for eksempel bedre dokumentkontroll, skatte- og avgiftsattest, kontroll mot arbeidstakerregisteret, merverdiavgiftsregisteret osv.
13. Innføre lærlingklausuler i offentlige innkjøp, dvs. at virksomheter som leverer til offentlig sektor må dokumentere at de har lærlingordning og at de har ansatte lærlinger på prosjekter der dette er mulig.
14. Utvikle systemer for bedre dokument- og ID-kontroll, for eksempel i forbindelse med utstedelse av D-nummer, og vurdere å bruke ID-kort i flere bransjer.
15. Utvikle flere og målrettede bransjeprogrammer/-ordninger, for eksempel innen fiskeindustrien.
16. Etablere ny sentral godkjennings- og registerordning for bygg- og anleggsnæringen og opprette et kvalifikasjonsregister og tilhørende tiltak – i tråd med forslagene i rapporten «Enkelt å være seriøs» fra BNL (2014).
17. Styrke etterlevelsen av likebehandlingsprinsippet for innleide arbeidstakere fra bemanningsselskaper og hindre omgåelse ved bruk av fiktive entreprisar.

18. Presisere i arbeidsmiljøloven at fast ansettelse skal gi arbeidstaker lønn også om arbeidsgiver ikke skulle ha oppdrag til arbeidstaker.
19. Utvide solidaransvar til å omfatte offentlige byggherrer.
20. Gjennomføre kraftfulle holdningskampanjer rettet mot svart arbeid, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.
21. Utarbeide bedre analyser og statistikk om sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.
22. Evaluere de tre handlingsplanene som ble fremmet og iverksatt av regjeringen Stoltenberg II.»
- Senterpartiet har varslet subsidiær støtte til forslaget.

Voteringstavlene viste at 63 representanter stemte mot og 42 stemte for forslaget.

(Voteringsutskrift kl. 21.59.07)

Marianne Aasen (A) (fra salen): Jeg stemte feil.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 62 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.59.40)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:20 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Dag Terje Andersen, Anette Trettebergstuen, Lise Christoffersen, Fredric Holen Bjørdal, Helga Pedersen, Kari Henriksen og Arild Grande om utarbeiding av en handlingsplan med tiltak mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet i Norge – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 10

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2014 vert det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
601	70	Utgreiingsverksemd, forskning m.m. Tilskott, vert redusert med frå kr 25 860 000 til kr 22 460 000	3 400 000
605	1	Arbeids- og velferdsetaten Driftsutgifter, vert auka med frå kr 11 041 932 000 til kr 11 081 439 000	39 507 000
612	1	Tilskott til Statens pensjonskasse Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 8 729 000 000 til kr 8 927 000 000	198 000 000
	22	Sluttoppgjør, <i>overslagsløyving</i> , vert løyva med	2 300 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 96 000 000 til kr 99 000 000	3 000 000
613	1	Arbeidsgivaravgift til folketrygda Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med	113 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 13 000 000 til kr 12 000 000	1 000 000
614	1	Bustadlâneordninga i Statens pensjonskasse Driftsutgifter, vert redusert med	3 000 000
	90	Utlån, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 29 800 000 000 til kr 27 400 000 000	2 400 000 000
615	1	Yrkesskadeforsikring Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 109 000 000 til kr 98 000 000	11 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
616	1	Gruppelivsforsikring Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 178 000 000 til kr 182 000 000	4 000 000
634	21	Arbeidsmarknadstiltak Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overførast</i> , vert redusert med frå kr 60 400 000 til kr 53 400 000	7 000 000
	60	Tilskott til arbeids- og utdanningsreiser i Oslo kommune, <i>kan nyttast under post 78</i> , vert redusert med frå kr 23 800 000 til kr 18 161 000	5 639 000
	76	Tiltak for arbeidssøkjarar, <i>kan overførast</i> , vert redusert med frå kr 6 184 330 000 til kr 5 968 047 000	216 283 000
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overførast</i> , vert redusert med frå kr 1 207 800 000 til kr 1 171 100 000	36 700 000
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet, vert auka med frå kr 36 000 000 til kr 43 000 000	7 000 000
642	21	Petroleumstilsynet Spesielle driftsutgifter, vert auka med frå kr 23 800 000 til kr 28 400 000	4 600 000
646	72	Pionerdykkarar i Nordsjøen Tilskott, <i>kan overførast</i> , vert auka med frå kr 3 200 000 til kr 5 700 000	2 500 000
660	70	Krigspensjon Tilskott, militære, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 125 000 000 til kr 127 000 000	2 000 000
	71	Tilskott, sivile, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 306 000 000 til kr 305 000 000	1 000 000
664	70	Pensjonstrygda for sjømenn Tilskott, vert auka med frå kr 81 000 000 til kr 84 000 000	3 000 000
666	70	Avtalefesta pensjon (AFP) Tilskott, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 1 683 000 000 til kr 1 670 000 000	13 000 000
667	70	Supplerande stønad til personar over 67 år Tilskott, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 429 000 000 til kr 425 000 000	4 000 000
2470	24	Statens pensjonskasse Driftsresultat, vert redusert med frå kr -22 632 000 til kr -25 323 000	2 691 000
		1. Driftsresultat, <i>overslagsløyving</i>	-632 974 000
		2. Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i>	482 145 000
		3. Avskrivinger	114 549 000
		4. Renter av statens kapital	15 887 000
		5. Til investeringforemål	18 070 000
		6. Til reguleringsfond	-23 000 000
		-25 323 000
2541	70	Dagpengar Dagpengar, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 11 400 000 000 til kr 11 500 000 000	100 000 000
2542	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 780 000 000 til kr 760 000 000	20 000 000
2620	70	Stønad til einsleg mor eller far Overgangsstonad, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 2 469 000 000 til kr 2 470 000 000	1 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 375 000 000 til kr 365 000 000	10 000 000
	73	Utdanningsstønad, vert redusert med frå kr 58 000 000 til kr 54 000 000	4 000 000
	76	Forskottering av underhaltsbidrag, vert auka med frå kr 755 000 000 til kr 765 000 000	10 000 000
2650		Sjukepengar	
	70	Sjukepengar for arbeidstakarar mv., <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 33 760 000 000 til kr 33 790 000 000	30 000 000
	71	Sjukepengar for sjølvstendige, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 1 640 000 000 til kr 1 610 000 000	30 000 000
	72	Omsorgs- og pleiepengar ved sjukdom hos barn m.m., <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 540 000 000 til kr 515 000 000	25 000 000
	75	Feriepenger av sjukepengar, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 1 910 000 000 til kr 1 870 000 000	40 000 000
2651		Ytingar under arbeidsavklaring	
	70	Arbeidsavklaringspengar, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 34 943 000 000 til kr 34 750 000 000	193 000 000
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 360 000 000 til kr 345 000 000	15 000 000
	72	Legeerklæringar, vert redusert med frå kr 375 000 000 til kr 370 000 000	5 000 000
2655		Uføre	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 24 392 000 000 til kr 24 310 000 000	82 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 37 423 000 000 til kr 37 190 000 000	233 000 000
	72	Sært tillegg, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 2 305 000 000 til kr 2 310 000 000	5 000 000
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 117 000 000 til kr 115 000 000	2 000 000
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 65 000 000 til kr 62 000 000	3 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemiddel mv.	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 1 675 000 000 til kr 1 680 000 000	5 000 000
	73	Hjelpemiddel mv. under arbeid og utdanning, vert redusert med frå kr 147 200 000 til kr 142 000 000	5 200 000
	74	Tilskott til bilar, vert redusert med frå kr 790 000 000 til kr 730 000 000	60 000 000
	75	Betring av funksjonsevna, hjelpemiddel, vert auka med frå kr 2 605 100 000 til kr 2 660 000 000	54 900 000
	76	Betring av funksjonsevna, hjelpemiddel som tjenester, vert redusert med frå kr 235 375 000 til kr 235 000 000	375 000
	77	Ortopediske hjelpemiddel, vert auka med frå kr 1 180 000 000 til kr 1 210 000 000	30 000 000
	78	Høyreapparat, vert auka med frå kr 475 000 000 til kr 520 000 000	45 000 000
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 60 376 000 000 til kr 60 350 000 000	26 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 113 708 000 000 til kr 113 360 000 000	348 000 000
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 5 813 000 000 til kr 5 520 000 000	293 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
2680		Etterlatne	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 1 250 000 000 til kr 1 230 000 000	20 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 978 000 000 til kr 980 000 000	2 000 000
	72	Særtilllegg, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 100 000 000 til kr 96 000 000	4 000 000
	74	Utdanningsstønad, vert auka med frå kr 500 000 til kr 800 000	300 000
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 6 000 000 til kr 7 000 000	1 000 000
2686		Gravferdsstønad	
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 180 000 000 til kr 167 000 000	13 000 000
Inntekter			
3605		Arbeids- og velferdsetaten	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag, vert redusert med frå kr 23 000 000 til kr 20 000 000	3 000 000
3614		Bustadlâneordninga i Statens pensjonskasse	
	1	Gebyrinntekter, lån, vert redusert med frå kr 67 000 000 til kr 64 000 000	3 000 000
	90	Tilbakebetaling av lån, vert auka med frå kr 10 600 000 000 til kr 12 500 000 000	1 900 000 000
3615		Yrkesskedeforsikring	
	1	Premieinntekter, vert auka med frå kr 154 000 000 til kr 157 000 000	3 000 000
3616		Gruppelivsforsikring	
	1	Premieinntekter, vert auka med frå kr 97 000 000 til kr 105 000 000	8 000 000
3635		Ventelønn mv.	
	1	Refusjon statleg verksemd mv., vert auka med frå kr 34 050 000 til kr 36 000 000	1 950 000
3640		Arbeidstilsynet	
	5	Tvangsmulkt, vert auka med frå kr 2 200 000 til kr 3 500 000	1 300 000
	6	Refusjonar, vert løyva med	3 000 000
	7	Byggesakshandsaming, gebyr, vert redusert med frå kr 19 791 000 til kr 16 791 000	3 000 000
3642		Petroleumstilsynet	
	2	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, vert auka med frå kr 880 000 til kr 5 480 000	4 600 000
	3	Gebyr tilsyn, vert auka med frå kr 48 490 000 til kr 65 590 000	17 100 000
5607		Renter av Bustadlâneordninga i Statens pensjonskasse	
	80	Renter, vert redusert med frå kr 2 461 000 000 til kr 2 361 000 000	100 000 000
5701		Diverse inntekter	
	3	Hjelpemiddelsentralar m.m., vert auka med frå kr 60 000 000 til kr 61 000 000	1 000 000
	71	Refusjon ved yrkesskade, vert auka med frå kr 844 000 000 til kr 917 800 000	73 800 000
	73	Refusjon frå bidragspliktige, vert auka med frå kr 270 000 000 til kr 280 000 000	10 000 000
5704		Statsgaranti for lønnskav ved konkurs	
	2	Dividende, vert auka med frå kr 180 000 000 til kr 213 000 000	33 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
5705		Refusjon av dagpenge	
	1	Refusjon av dagpenge, statsgaranti ved konkurs, v e r t r e d u s e r t m e d frå kr 60 000 000 til kr 55 000 000	5 000 000
	4	Refusjon av dagpenge for grensearbeidarar mv. busett i Noreg, v e r t r e d u s e r t m e d frå kr 6 000 000 til kr 500 000	5 500 000

II

Stortinget samtykkjer i at stikkordet «kan overførast» vert tilføydd løyvinga under kap. 601 Utgreiingsverksemd, forskning m.m., post 21 Spesielle driftsutgifter, i statsbudsjettet for 2014.

III

Stortinget samtykkjer i at stikkordet «kan overførast» vert tilføydd løyvinga under kap. 2661 Grunn- og hjelpetønad, hjelpemiddel mv., post 79 Aktivitetshjelpemiddel til personar over 26 år, i statsbudsjettet for 2014.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sakene nr. 11–20

Presidenten: Sakene nr. 11–20 er annen gangs behandling av lovsaker.

Det foreligger ingen forslag til anmerkninger i noen av sakene. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Sak nr. 21 [22:00:31]

Referat

- (118) Statsministerens kontor melder at
 - lov om endringer i lov om merking av forbruksvarer mv. (forbrukermerkeloven) (Lovvedtak 2 (2014–2015))
 - lov om endringer i matloven (Mattilsynets organisering, gebyr og virkemidler) (Lovvedtak 9 (2014–2015))
 - lov om endringer i alkoholloven (åpningsdager for salg av alkoholholdig drikk) (Lovvedtak 10 (2014–2015))
 - lov om endringer i utlendingsloven (utvidelse av fremstillingsfristen ved pågrepelse m.m.) (Lovvedtak 8 (2014–2015))
 - lov om endringer i utlendingsloven (ny returterminologi) (Lovvedtak 7 (2014–2015))

6. lov om endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven (Lovvedtak 5 (2014–2015))

– er sanksjonert under 12. desember 2014

Enst.: Vedlegges protokollen.

- (119) Gjennomgang av ordninga med supplerande stønad til personar over 67 år med kort butid i Noreg (Meld. St. 9 (2014–2015))
- (120) Endringer i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven (arbeidstid, aldersgrenser, straff mv.) (Prop. 48 L (2014–2015))
Enst.: Nr. 2 og 3 sendes arbeids- og sosialkomiteen.
- (121) Endringer i tjenestepensjonsloven mv. (uførepensjon) (Prop. 42 L (2014–2015))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
- (122) Kvalitet og pasientsikkerhet 2013 (Meld. St. 11 (2014–2015))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
- (123) Endringer i straffeprosessloven (besøksforbud) (Prop. 43 L (2014–2015))
- (124) Endringer i sjøloven (erstatningsansvar ved transport av farlig gods m.m.) og samtykke til ratifikasjon av protokoll 30. april 2010 til den internasjonale konvensjon om ansvar og erstatning for skade i forbindelse med sjøtransport av farlige og skadelige stoffer, 1996. (Prop. 46 LS (2014–2015))
- (125) Endringer i skadeserstatningsloven og voldsoffererstatningsloven (terminvis utbetaling av menerstatning) (Prop. 47 L (2014–2015))
- (126) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Hans Olav Syversen og Olaug V. Bollestad om oppheving av juryordningen og erstatte den med meddomsrett (Dokument 8:43 S (2014–2015))
Enst.: Nr. 6–9 sendes justiskomiteen.
- (127) Endringer i vegtrafikkloven (tilbakeholdsrett i kjøretøy til sikring av sanksjoner, hjemmel for bruk av innretning til immobilisering av kjøretøy) (Prop. 45 L (2014–2015))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.
- (128) Muligheter for alle - menneskerettighetene som mål og middel i utenriks- og utviklingspolitikken (Meld. St. 10 (2014–2015))
Enst.: Sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.